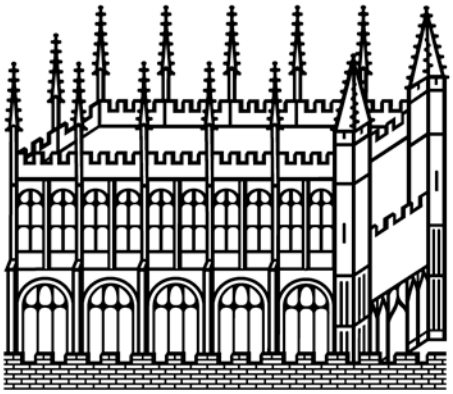

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

107. d. 11

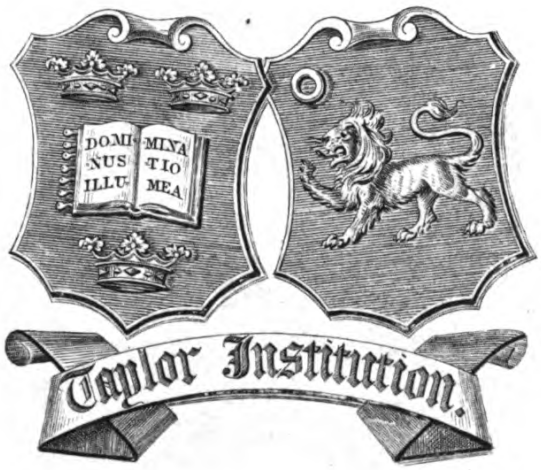

Oldnordiske Sagaer

udgivne

i

Overſættelſe

af

det Kongelige

Nordiske Oldskrift-Selskab.

Urdes Ord
Kan ingen modſige.
Fjølſvinsmaal.

Ellefte Bind.

Jomsvikinga Saga og Knytlinga Saga

tilligemed

Sagabrudſtykker og Fortællinger

vedkommende Danmark.

Kjöbenhavn.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Univerſitets-Bogtrykker.

1829.

Jomsvikinga Saga
og
Knytlinga
tilligemed
Sagabrudstykker og Fortællinger
vedkommende Danmark,

udgivne

af

det Kongelige

Nordiske Oldskrift-Selskab,

oversatte

af

Carl Christian Rafn.

Kjöbenhavn.
Trykt hos Andreas Seidelin,
Hof- og Universitets-Bogtrykker.

1829.

Til Læseren.

Den paa Island gjennem Aarhundreder fra Landets Bebyggelsestid lige til vore Dage vedligeholdte almindelig udbredte Lyst til at høre og læse Fortællinger om forgangne Tiders Tildragelser, og den derved fremkaldte og nærede Iver for at opbevare Mindet om samme har skaffet os en Skat af herlige Mindeskrifter, lige vigtige som Grundkilder for vor Historie, og som Folkebøger, gjennemtrængte af vore Fædres Aand og ved den livlige og til Hjertet talende Fremstilling af Begivenhederne i høi Grad skikkede til at fornøie ved en behagelig og lærerig Underholdning.

At sikre Opbevaringen af disse Skrifter og at skaffe enhver dannet Mand og Kvinde i de nordiske Lande og Lærde i Udlandene Leilighed til at gjøre sig bekjendte med dem er Hovedformaalet for det Kongelige Nordiske Oldskrift-Selskabs Bestræbelser, til hvilket Formaals Opnaaelse det, efter sin Bestemmelse at udgive tre særskilte Bind paa Islandsk, Dansk og Latin om Aaret, har arbeidet ved hidtil for Aarene 1825 til 1828 at udgive af de historiske Sagaer 12 Bind, nemlig i den islandske eller gamle nordiske Grundskrift 6, i dansk Oversættelse, dette her fremtrædende iberegnet, 4, og i latinsk Oversættelse 2 Bind, og ved at forarbeide Udgivelsen af adskillige flere.

Blandt Nordens Oldskrifter ere de indholdsrige Sagaer om Jomsborgs djærve Helte og om Knud den Stores navnkundige danske Kongeslægt i enhver Henseende at betragte som nogle af de vigtigste og tillige som de af alle, der have størst Krav paa Deeltagelse hos Danske, da de indeholde Fortæl-

linger om Danſke og om Begivenheder, ſom ere foregaaede her i Danmark. Særdeles Omſtændigheder, iſær Hensyn til den islandſke Menigmands Ønſke, bød Selſkabet dog at begynde ſine Arbeider med den norſke Kong Olaf Tryggveſøns Saga, og det blev da Selſkabets Plan at fortſætte Udgaven af de hiſtoriſke Sagaer udenfor Island med Sagaerne om Norges paafølgende Konger ſaavidt mueligt efter hidtil ubenyttede Haandſkrifter. Norges Konge-Sagaer ville, efter nøiagtig Overſigt, udgjøre 10 Bind i Grundſkrift. Dernæſt, altſaa først efter 10 Aars Forløb, ſkulde Sagaerne om Danmark udgives. Den betydelige Deeltagelſe, hvormed Danmark, endogſaa fremfor Nordens øvrige Riger, fremmede Selſkabets Sag, der dog er og bør være et fælleds Anliggende for alle Nordboer, gjorde Selſkabet det til Pligt at tage fortrinlig Hensyn til det af mange yttrede Ønſke at ſee Sagaerne om Danmark tidligere udgivne. Efter et af Selſkabets Medlem Prof. Paulſen indgivet Forſlag, ſom dog nærmeſt egentlig kun angik Knytlinga Saga, blev det i Mødet den 19de Juli 1827 vedtaget, at Sagaerne om Danmark ſkulde være den første Gjenſtand for Selſkabets Virken.

Der begyndtes da, uopholdelig efterat denne Beſlutning var tagen, paa Bearbeidelſen af diſſe Sagaers Grundſkrift, og denne fortſattes uafbrudt, ſaaledes at Udgaven af ſamme var færdig den 28de Januar 1828. Om Beſkaffenheden af de Haandſkrifter, ſom lagdes til Grund for denne Udgave, og om Fremgangsmaaden ved deres Afbenyttelſe, er der givet nøiagtigere Underretning i Fortalen til ſamme, hvorfor vi her kun ville meddele en kortere Underretning desangaaende.

1. Jomsvikinga Saga, S. 1—142. Af de tre Hovedrecenſioner, man har af denne Saga, er den yngſte bleven udgiven i Stokholm 1815, men til Grund for denne Udgave er lagt en Afſkrift, ſom var fuld af Sprogurigtigheder, og bærer Præg af en høiſt vilkaarlig Behandling i Affattelſen. Denne Udgave er ſaaledes af ſaare liden Værd. Efter en god Membran i Haandſkrift-Samlingen paa det Kongelige Bibliothek i Stokholm, af hvilken Profeſſor Raſk ved ſit

Ophold sammesteds havde taget en tro Afskrift, udgav Selskabets Oldskrift-Afdeling i Aaret 1824 den anden Afdeling af den korteste Recension af denne Saga, baade paa Islandsk og særskilt i dansk Oversættelse, som Prøve paa den da bebudede Sagaudgave, men af denne Udgave toges, ifølge dens Bestemmelse, kun et indskrænket Oplag, som forlængst er gaaet op, og denne mærkværdige Saga fortjente høiligen at udgives i en fuldstændigere Recension.

Til Grund for Selskabets Udgave af Sagaen lagdes Skindbogen Nr. 291 i 4 i den efter den fortjente Stifter Arne Magnusen (Arnas Magnæus) benævnte Arna-Magnæanske Haandskrift-Samling, som opbevares paa Universitets-Bibliotheket. Denne Oldbog maa regnes for een af de allermærkværdigste af alle islandske Codices, som ere opbevarede til vor Tid. Dens særegne Ligatur, hvoraf vi her ville nævne Runen Ψ for Ordet maðr, en Mand eller man, og Retskrivning, ligesom ogsaa ethvert andet udvortes og indvortes Præg, viser nokſom dens høie Ælde, og dens Nedskrivning kan med god Rimelighed henføres til Midten eller Slutningen af det 13de Aarhundrede. Paa mange Steder er Skriften ved den høie Ælde og idelig Brug gjennem Aarhundreder saa afslidt, at den ved første Øiekast synes aldeles ulæselig. Imidlertid er det dog lykkedes, vistnok efter megen Anstrængelse, at redde den hele uvurdeerlige Skat. Enkelte Linier kostede ofte de trende Medarbeideres forenede Eftersyn og Gisninger og gjentagne Undersøgelser i flere Timer, indtil man endelig udfandt og var sikker om, hvad der staaer. Et nøiagtigt kobberstukket Facsimile af en heel Side af denne mærkelige Codex er vedføiet Udgaven, hvorved enhver Læser selv er sat i Stand til at dømme om Oldbogens Form og Beskaffenhed. Sagaens Begyndelse og Slutning, som fattes i denne Codex, ere tagne af andre Membraner, nemlig den førnævnte stokholmske og Flatøbogen paa det store Kongelige Bibliothek, der desuden tilligemed den Arnamagnæanske Nr. 510, ere benyttede til Jevnførelse, saavidt Recensionernes Forskjellighed tillod det.

2. Biſkop Bjarnes Jomsvikinga Drapa, S. 143—156. Denne Drapa, ſom er forfattet af den ørkenøiſke Biſkop Bjarne, ſom levede i Slutningen af det 12te og Begyndelſen af det 13de Aarhundrede, har ingenſinde tilforn været udgiven. Ganſke fuldſtændig er den ikke her, men neppe havde dog nogen formodet, at man havde ſaa mange, nemlig de 39 førſte paa hinanden følgende Stropher, af dette vigtige Kvad tilbage, af hvilke ikkun nogle faa Ord, ſom vare afrevne i Skindbogen, ere gaaede tabt. Drapaen findes bag i Codex Regius af Snorres Edda, hvis Afſkriver dog ikke har kjendt den fuldſtændigere, ſom ſees deraf, at han fortſætter med et andet Kvad paa ſamme Membranblad, hvor Drapaen ophører.

3. Knytlinga Saga, S. 157—357. Dette for Danmarks Hiſtorie endnu vigtigere Værk er ingenſinde tilforn bleven udgiven. Vel har Arne Magnuſen i ſin Tid afſkrevet denne Saga efter en Membran, jevnført den med flere Haandſkrifter, ſamt forſynet den med latinſk Overſættelſe, hvilket Arbeide Etatsraad Gram dernæſt gjennemſaae og befordrede til Trykken. Det Hele var trykt paa den ſidſte Side nær af Overſættelſen ſamt Regiſter og Fortale, da Gram døde 1748. Prof. Møhlmann paatog ſig nu at fuldføre Udgaven, hvortil John Olafſen fra Grunnevig forfattede vidtløftige Regiſtere, men Møhlmann ſelv forſømte at ſkrive Fortalen til Værket, og imidlertid fortæredes hele Oplaget af Rotter og Muus paa Bogtrykker Høpfners Loft; kun faa Exemplarer af det ufuldendte Værk reddedes fra Undergang, og trende af diſſe findes nu paa de offentlige Bibliotheker i Kjøbenhavn.

Selſkabets Udgave af Sagaen er beſørget efter det ſtore Membranfragment Nr. 180b, ſamt to Papirs-Haandſkrifter af den Arna-Magnæanſke Samling, med hvilke jevnførtes 7 vigtige, men mindre Membranfragmenter, tildeels af forſkjellige Codices, af den Arne-Magnæanſke Samling, og to Papirs-Haandſkrifter af Haandſkrift-Samlingen paa det Kongelige Bibliothek i Stokholm. Da det var Selſkabet bekjendt, at der i

denne Samling findes to Haandskrifter af Knytlinga Saga, hvis Beskaffenhed man ikke kjendte, lod det, saasnart Udgivelsen af denne Saga var besluttet, eet af sine Medlemmer, Lærer Gudmundsen, i Maanederne August og September 1827 foretage en Reise did for at jevnføre disse Haandskrifter og tillige undersøge, afskrive eller jevnføre andre Codices af de Sagaer, Selskabet nærmest agter at udgive, fornemmelig to Membraner af Olaf den Helliges Saga. Af Knytlinga Saga kan om faa Aar ventes en Udgave i Folio, ledsaget af en latinsk Oversættelse samt fuldstændige critiske og historisk-antiqvariske Undersøgelser, besørget ved de fortjente Udgivere af de sidste Bind af Noregs Konúnga Sögur Etatsraaderne Thorlacius og Werlauff.

4—5. Sagabrudstykker om Kristendommens Indførelse i Danmark m. v., samt om Harald Blaatand og Svend Tveskæg, S. 359—376. De ere forhen udgivne af Langebek i Scriptores Rerum Danicarum, T. II. Selve Membranbladene bleve paa ny benyttede.

6. Fortælling om Hakon Harekssøn, Side 377—393. Den er før bleven udgiven af Etatsraad Thorlacius, som Program ved Kongens Fødselsdag 1823. Ved Selskabets Udgave af denne lille Saga, der for Resten neppe har noget historisk Værd, ere adskillige Papirs-Haandskrifter og et Par Membranfragmenter benyttede.

7. Fortælling om Erkebiskop Absalons Gjerrighed og om en Bonde, Side 394—398. Udgaven af denne ingensinde før udgivne besynderlige lille Fortælling, for hvilken mueligen dog noget Sandt kan ligge til Grund, er besørget efter den Arna-Magnæanske Membran Nr. 624 i 4.

I Fordanskningen af disse Sagaer og Fortællinger er fulgt samme Plan som i den af Olaf Tryggvesøns Saga; Oversætteren har stræbt at gjengive Grundskriftens jevne og fattelige Sprog og at holde Middelveien imellem et altfor forældet og et med Fortællingens Aand upassende ganske Nutids Sprog,

og med det samme Formaal for Øie har han bestræbt sig for at give de i Sagaerne indstrøede, tildeels meget dunkle og vanskelige, Viser i forstaaelig Dansk, uden at afvige mere fra Formen, end en passende Nøiagtighed i Oversættelsen kunde tillade; den ved Fodmaalet bestemte Verseart er saaledes næsten altid, Bogstavrimene ofte, men Linierimene meget sjelden vedligeholdte, og hvor paa enkelte Steder Grundskriftens for Læserne uvante Metaphorer maatte beholdes, ere de forklarede i Anmærkninger underneden. Ligesom ved Olaf Tryggvesøns Saga, saaledes har ogsaa vor berømte Sprogforsker Rask viist den Beredvillighed at gjennemlæse nærværende Oversættelse i Sammenhold med Grundskriften, hvorved den har vundet i Overeensstemmelse og Rigtighed paa ikke faa Steder, og ligesom ved hin Saga har Oversætteren benyttet Adjunkt Egilsson Bearbeidelse af de i dette Bind værende Viser, som er bestemt for den latinske Oversættelse af Sagaerne, som Selskabet udgiver under Benævnelsen Scripta historica Islandorum, af hvilket Værk to Bind ere udgivne og et tredie heel færdigt fra Oversætterens Haand.

Kjøbenhavn den 28de Januar 1829.

Jomsvikinga Saga.

Her begynder Jomsvikinga Saga.

Første Fortælling.

Kong Gorm, med Tilnavn den Barnløse, herskede over Danmark; han var en mægtig Konge og vænneſæl af ſine Mænd, og havde allerede regjeret længe, den Gang de Begivenheder, ſom her ſkulle fortælles, foregik. I Saxland var paa den Tid en Jarl, ved Navn Arnfin, ſom havde Riget til Lehn af Kong Karl den Store; han og Kong Gorm havde draget i Vikingsfærd ſammen, og vare gode Venner. Jarlen havde en ſmuk Søſter, hvem han elſkede mere end tilborligt, og avlede et Barn med hende; men dette holdtes ſkjult, og Jarlen ſendte Folk bort med det, og paalagde dem, ikke at forlade Barnet, førend de vidſte, hvad der blev af det. De kom til Danmark, og da de kom til en Skov, bleve de vaer, at Kong Gorm og hans Huustrop var i ſamme; de lagde da Barnet under et Træ, og ſkjulte ſig. Om Aftenen drog Kongen hjem med hele Huustroppen, paa tvende Brødre Halvard og Havard nær, ſom bleve der tilbage. De gik frem til Søen, og da hørte de et Barn

græde, og gik efter Lyden, men vidſte ikke, hvorledes det kunde forholde ſig. De fandt da der et Drengebarn under et Træ, og et ſtort Knytte i Grenene oppe over det. Barnet var indſvøbt i fiint Atlaſk, og om dets Hoved var bundet et Silketørklæde, hvori der fandtes en Guldring af en Trediedeel Unſes Vægt. De toge Barnet op, og bragte det med ſig, og de kom først hjem, da Kongen og Hofſinderne allerede ſade ved Drikkebordene. De undſkyldte ſig for, at de ikke havde kunnet følge Kongen hjem, men denne ſagde, at han ikke vilde regne dem det til Laſt; og nu fortalte de Kongen, hvad der var hændet dem i Skoven. Kongen forlangte at ſee Drengen, og lod ham bringe til ſig. Han ſyntes vel om ham, og ſagde: „Han maa være af fornem Slægt, og det er en Lykke, at han er bleven funden." Siden lod han Drengen overøſe med Vand, og give Navn, og han lod ham kalde Knud, fordi Guldringen havde været knyttet i hans Pande, da han fandtes, hvoraf Kongen fandt det paſſende at give ham Navn. Han gav ham dernæſt en god Amme, og kaldte ham ſin Søn, gjorde vel imod ham, og elſkede ham meget. Og nu, da det led mod Enden af Kong Gorms Levedage, og han var bleven gammel, faldt han i en Sygdom, ſom blev hans Død; men førend han døde, bød han ſine Frænder og Venner til ſig, da han troede at forudſee, hvad Udfald hans Sygdom vilde faae; han bad dem om, at han maatte ſelv beſtemme, til hvem de efter hans Død ſkulde ſværge Land og Folk; dertil vilde han have deres Tilladelſe; men han ſagde, at han vilde give Knud hele ſit Rige og alt det, ſom efter hans Død kunde forhøie

hans Værdighed; og formedelst Kongens Vennesælhed, da han var inderlig elsket af sine Mænd, tilstode de dette, at Kongen skulde bestemme det; og det blev altsaa saaledes besluttet. Efter dette døde Kongen. Knud antog da Regjeringen over Land og Folk og hele det Rige, som Gorm havde besiddet, og han var vennesæl af sine Mænd. Han avlede en Søn, som fik Navnet Gorm, og var først kaldt Gorm den Folkeskye, men, da han var voxen, blev han benævnt Gorm den Gamle og den Mægtige.

2. Over Holseteland [1] herskede til den Tid en Jarl, ved Navn Harald, som blev kaldt med Tilnavn Klak-Harald; han var en viis Mand. Han havde en Datter, som hed Thyre, der i Forstand overgik alle andre Kvinder, og udlagde Drømme bedre end nogen anden; hun var ogsaa meget smuk. Jarlen satte i Henseende til Landets Styrelse hele sin Lid til sin Datter, og lod hende raade alle Dele med sig, og han elskede hende særdeles høit. Da nu Gorm var bleven voxen, og havde antaget Regjeringen, drog han ud af Landet, og agtede at beile til Harald Jarls Datter, og det var derhos hans Beslutning, hvis Jarlen ikke vilde give ham Datteren, da vilde han med væbnet Magt angribe ham. Da Harald Jarl og hans Datter Thyre spurgte til Kong Gorms Færd og hans Beslutning, sendte de Mænd imod ham, og indbøde ham til et anseeligt Gilde; han tog imod Indbydelsen, og blev der holdt i megen Anseelse; og da han havde fremført sit Ærende for Jarlen, gav denne ham det Svar, at

[1]) d. e. Holsteen.

hun skulde selv raade derfor; „thi hun er meget forstandigere end jeg", føiede han til. Og da nu Kongen fremførte denne Sag for hende selv, da svarede hun saa: „Ei skal dette besluttes denne stinde, men du skal nu drage hjem med gode og anseelige Foræringer, og hvis det er dig meget om at gjøre, at faae mig tilægte, da skal du, saasnart du kommer hjem, lade bygge et Huus saa stort omtrent, at det kan være passende for dig at sove i; dette Huus skal bygges paa et Sted, hvor der ikke før har staaet noget Huus; i dette Huus skal du da sove den første Vinternat og tre Nætter i Træk; huft saa nøie efter, om du drømmer noget, og send dernæst Mænd til mig, at de kunne sige mig dine Drømme, om du har haft nogle! og da skal jeg bestemme for dem, om du skal faae mig tilægte eller ikke; men drømmer du intet, saa maa du slaae det Giftermaal ud af dine Tanker." Efter denne deres Samtale forblev Kong Gorm kun en kort Tid ved Gildet, men beredte sig til Hjemreisen, og var begjerlig efter at forsøge denne hendes Snildhed og Anordning. Han drog da hjem efter megen Hædersbevisning og med anseelige Foræringer. Da han var kommen hjem, bar han sig i alt ad, som hun havde bestemt ham; han lod Huset bygge, og gik siden ind i det, ligesom det var bestemt; og udenfor Huset lod han være tre hundrede væbnede Mænd, og bød dem vaage og holde Vagt, da det faldt ham ind, at der kunde være Svig under. Nu lagde han sig ned i Sengen, som var anbragt i Huset, og faldt i Søvn, og derpaa drømte han, og han sov der i dette Huus i tre Nætter; og derefter sendte han sine Mænd til Jarlen og hans

Datter Thyre, og lod dem fortælle hans Drømme. Da de kom til Jarlen og hans Datter, bleve de vel modtagne, og siden fortalte de Jarlens Datter de Drømme, som Kongen havde haft. Da hun havde hørt Drømmene, sagde hun: „Nu kunne I være her, saa længe som I selv ville, men I kunne sige eders Konge, at jeg vil ægte ham." Da de kom hjem, fortalte de Kongen denne Tidende. Kongen blev munter og vel tilfreds derover, og kort derefter beredte han sig med meget Mandskab, for at faae Giftermaalet bragt i Stand. Han havde en heldig Reise, og kom til Holseteland. Harald Jarl havde faaet at høre, at han kom, og lod gjøre de bedste Tilberedelser til at modtage ham. Han kom nu, og der blev holdt Bryllup, og Gorm og Thyre elskede hinanden høit. Ved Gildet mørede man sig ved, at Kong Gorm fortalte sine Drømme, og Thyre udlagde dem. Kongen fortalte da saaledes, hvad han havde drømt den første Vinternat, og de tre Nætter, da han sov i Huset; han drømte nemlig, at han var ude under aaben Himmel, og skuede over hele sit Rige; han saae da, at Søen faldt ud fra Landet saa langt, at han ingensteds kunde følge den med Øinene, og saa stort Ebbested var der, at alle Øsundene og Fjordene vare tørre; men derefter saae han, at tre hvide Øxne ginge op af Søen, og løb op paa Landet nær ved det Sted, hvor han stod, og afbede, hvor de kom frem, alt Græsset ligetil Stubbene, og derefter ginge de bort. Den anden Drøm, som var meget lignende med denne, var saaledes, at det igjen forekom ham, at tre Øxne ginge op af Søen; de vare røde af Farve, og havde store Horn; de afbede,

ligeſom de forrige, Græsſet af Jorden, og da de havde været der i nogen Tid, gik de atter tilbage i Søen. End drømte han den tredie Drøm, ſom ogſaa var hine lig: det forekom ham atter, at tre Øxne ginge op af Søen, ſom alle vare ſorte af Farve, og havde de allerſtørſte Horn; de vare ogſaa nogen Tid der, og fore igjen ſamme Vei bort, og gik tilbage i Søen; og efter det forekom det ham, ſom han hørte et Brag ſaa ſtort, at han tænkte, det kunde høres over hele Danmark, og han ſaae, at det forvoldtes af Søen, ſom ſtyrtede op paa Landet. „Men nu ønſker jeg, Dronning!" ſagde han, „at du til Moerſkab for Folkene udlægger disſe Drømme, og viſer ſaaledes Prøve paa din Forſtand." Hun undſlog ſig ikke, men udlagde Drømmene, begyndte førſt med den tidligſte Drøm, og udlagde den ſaaledes: „De tre hvide Øxne, ſom ginge op af Søen paa Land, betyde tre ſtore Vintre, i hvilke der vil falde ſaa megen Snee, at den vil tilintetgjøre Frugtbarheden over hele Danmark; og de tre andre Øxne, der forekom dig at komme op af Søen, og ſom vare røde, de betyde tre andre Vintre, i hvilke der kun vil falde liden Snee, men ſom dog derfor ikke ville være ubetydelige, efterdi det forekom dig, at Øxnene afbede Græsſet af Jorden; men de tredie Øxne, ſom ginge op af Havet, og vare ſorte af Farve, de betyde trende derpaa følgende Vintre, ſom ville blive ſaa haarde, at alle ville ſige, at de ikke kunne mindes ſaadanne, og der vil komme ſkrækkeligt Uaar og Nød over Landet, ſaa at ingen nogenſinde har oplevet ſligt. Det, at Øxnene forekom dig at have ſtore Horn, det betyder, at mange ville blive ſkilte ved

deres Eiendomme[1]; men det, at de alle ginge tilbage i Søen, betyder, at Uaarene ville igjen drage bort fra Landet og tilbage i Søen, hvorfra Øxnene vare komne; og at du hørte der et stort Brag, da Søen styrtede mod Land, det bebuder mægtige Mænds Ufred, og de ville mødes her i Danmark og holde her Slag og store Kampe; jeg har ogsaa Formodning om, at nogle af dine Nærbeslægtede ville deeltage i denne Ufred; og hvis du havde drømt dette den første Nat, som du drømte sidst, da vilde denne Ufred have kommet i dine Dage, og da vilde jeg ikke have ægtet dig; men nu vil det ikke skade, thi jeg vil kunne raade Bod paa Uaaret, som alle dine Drømme bebude." Efterat nu dette Gilde var endt, beredte Kong Gorm og Dronning Thyre sig til Hjemreisen, og lode mange Skibe lade med Korn og andre Fødemidler, og førte saaledes Overflødighed til Danmark; og saaledes gjorde de fra den Tid af hver Sommer, indtil Uaaret, som hun havde forudsagt, indtraf; og da det kom, skadede det hverken dem selv, da de havde forberedt sig, heller ikke Folket omkring dem i Danmark, thi de meddeelte deraf megen Overflødighed til alle deres Undersaatter, og Thyre ansaaes for den forstandigste Kvinde, som nogensinde er kommen til Danmark, og blev kaldt Danmarks Bod eller Frelse. Kong Gorm og Dronning Thyre havde to Sønner, af hvilke den ældste hed Knud, den yngste Harald; de vare begge haabefulde Mænd, men Knud blev i sin Ungdom holdt for den viseste, og han overgik i Skjønhed saavelsom i Færdig-

[1]) i Grundskriften: ville blive hornúngar af det, de eie.

heder og alle Idrætter de fleste, som paa den Tid vare i Anseelse. Han havde hvidt Haar, og var i Mandighed alle overlegen. Han voxte op hos sin Bedstefader Jarlen Klak-Harald, som opfostrede ham, og elskede ham høit; han var ogsaa vennesæl i sin Opvæxt. Men Harald blev opfødt hjemme ved sin Faders Hof; han var meget yngre end sin Broder, og var tidlig vild og heftig og ond at omgaaes, hvorfor han i sin Opvæxt var kun lidet yndet.

3. Det fortælles nu, at Kong Gorm engang sendte Mænd til sin Svigerfader Harald Jarl, med det Ærende, at byde ham til Julegilde hos sig. Jarlen tog vel imod Indbydelsen, og lovede at komme om Vinteren til Gildet; og derefter droge Kongens Mænd tilbage, og berettede Kongen, at Jarlen kunde ventes til Gildet. Og da nu den Tid kom, da Jarlen skulde berede sig til Bortreisen, udvalgte han sig et saadant Følge, som ham syntes bedst, til Gildet, men det fortælles ikke, hvor meget Mandskab han havde med sig. De droge nu Veien frem, indtil de naaede til Limfjorden; da saae de et Træ staae der, som de fandt at være af en meget underlig Beskaffenhed; paa Træet groede der meget smaae Æbler, som endnu vare grønne, og Træet var tildeels i Blomster, men under samme laae der andre Æbler, som vare baade gamle og store. De undredes meget derover, og Jarlen sagde, at han fandt det meget besynderligt, at der paa den Tid af Aaret vare grønne Æbler, da man endnu saae under Træet dem, som havde voxet om Sommeren. „Og vi maae derfor," sagde Jarlen, „vende tilbage, og ikke drage længere." Det siges nu, at han med hele

sit Følge drog tilbage, og fortsatte Reisen, indtil de kom hjem, og Jarlen forblev det Aar rolig hjemme med sin Huustrop. Kongen fandt det besynderligt, at Jarlen ikke kom, men troede imidlertid, at han maatte have faaet nogen nødvendig Hindring. Der foregik nu intet mærkeligt den Sommer; men da Vinteren igjen kom, sendte Kongen atter sine Mænd til Holsteteland, at indbyde sin Svigerfader til Julegilde ligesom den forrige Gang, og, kort at berette, Jarlen lover atter at komme, og de Udsendte droge hjem, og fortalte Kongen Udfaldet af deres Ærende. Da Tiden nu kom, drog Jarlen hjemmefra med sit Følge, og de fortsatte atter Reisen ligetil Limfjorden; de bestege nu et Skib, og agtede at fare over Fjorden; og det fortælles, at de førte nogle Tævehunde med sig, som gik med Hvalpe; men da de vare komne om Bord paa Skibet, forekom det Jarlen, som Hvalpene gjøede i Hundene, men Hundene taug. Dette syntes Jarlen, saavel som dem alle, at være et stort Under, og han sagde, at han nu ikke vilde fortsætte Reisen; de vendte da tilbage, og droge hjem, og vare hjemme den Juul. Tiden led nu frem, indtil den tredie Vinter kom, og da sendte Kongen atter Mænd, for at byde Jarlen til Julegilde. Denne lovede at komme, og de Udsendte droge tilbage, og fortalte Kongen Ærendets Udfald. Atter beredte Jarlen sig til Bortreisen, og da Tiden kom, begav han sig paa Veien med sit Følge, og de fortsatte atter Reisen ligetil Limfjorden, og havde en heldig Reise, og kom over Fjorden. Det var da ud paa Eftermiddagen, hvorfor de besluttede at forblive der ved Fjorden om Natten. Der forekom dem da et Syn, som de

fandt at have noget Mærkeligt at betyde; de saae nemlig en Bølge reise sig indenfor i Fjorden og en anden udenfor, og de gik imod hinanden; disse Bølger vare store, og der blev et stærkt Bulder, da de mødtes og stødte sammen, og der opstod et høit Brag, og i det samme forekom det dem, at Vandet deraf blev blodigt. Da sagde Jarlen: „Dette ere store Varsler, og vi ville nu vende tilbage, og jeg vil ikke drage til Gildet." De gjorde nu saa, og droge hjem, og Jarlen var hjemme den Juul. Men paa den anden Side blev Kongen meget vred over, at Jarlen ingensinde var kommen efter hans Indbydelser, da han ikke vidste Grunden til hans Udeblivelse. Om Vinteren fattede Kong Gorm derfor den Beslutning, at hærje paa sin Svigerfader Harald Jarls Rige, da han fandt, at han havde meget trodset hans hæderlige Indbydelse, i det han ikke en eneste Gang var kommen, da det var bestemt, og han holdt for, at Jarlen derved havde beskæmmet ham meget. Denne Kong Gorms Beslutning fik Dronning Thyre at vide, og hun afraadede da fra sammes Udførelse: „Det anstaaer dig ikke," sagde hun, „formedelst eders Slægtskab og Svogerskab, at paaføre ham Ufred, og der er meget bedre Raad for denne Sag;" og ved Dronningens Overtalelser formildedes Kongens Vrede noget, og der blev intet af Krigstoget. Der blev siden tagen den Beslutning, at Kong Gorm sendte sine Mænd efter Jarlen, for at faae at vide, hvad Grunden var til Jarlens Udeblivelse. Dette Raad havde Dronningen givet, at Svogrene først skulde komme sammen, og tales ved, for at see, hvorledes det forholdt sig. Kongens Udsen-

dinge kom nu til Jarlen, og fremførte Kongens Ærende, og Jarlen gjorde sig nu i Hast færdig, og kom til Kongen med et anseeligt Følge. Kongen tog temmelig koldt imod sin Svigerfader, og de gik dernæst ind i Talestuen; og da de vare komne der, spurgte Kongen Jarlen med disse Ord: „Hvad er Grunden til," sagde han, „at du ingensinde kom, da jeg bød dig til mig, og beskæmmede saaledes mig og min Indbydelse?" Jarlen svarede, og sagde, at han ikke havde gjort det, for at beskæmme ham, ved ingensinde at komme til Gildet, men at der vare andre Aarsager dertil, og han fortalte nu Kongen de Undere, som de havde seet, og som bleve før omtalte; og derpaa sagde Jarlen, at han vilde forklare for Kongen, hvis han ønskede at vide det, hvad han troede, at disse store Undere betydede eller varslede. Dette tilstod Kongen. Jarlen sagde derpaa: „Jeg maa da begynde med det, at vi saae Træet ved Høivinter med grønne og smaae Æbler, men gamle og store Æbler laae underneden samme; det troer jeg maa bebude Troesforandring, som vil komme i disse Lande, og den nye Religion vil være mere blomstrende, og den betegnes ved de smukke Æbler; men den Religion, som hidtil har herskt her, betegnes ved de gamle Æbler, som laae nede paa Jorden, og ville der raadne og blive ganske til Støv; saaledes vil ogsaa denne Religion nedlægges, naar den anden kommer i Landene, og den vil da tilintetgjøres og ganske forsvinde, ligesom Mørket for Lyset. Det andet Under var det, at vi hørte Hvalpene gjøe i Tævehundene, det troer jeg vil bebude, at de Mennesker, som ere yngre af Alder, ville tage Ordet fra de Ældre,

og ville tidlig snakke med, og det vil blive at vente, at de faae ikke mindre Deel i Raadene, skjønt de Ældre ofte ere mere forfarne; men jeg troer, at de, som dette gjelder om, endnu ikke ere komne til Verden, thi de Hvalpe gjøede, som endnu ikke vare fødte, men Tævehundene taug. Det var det tredie Under, da vi saae Bølgerne reise sig imod hinanden, den ene indenfor i Fjorden, og den anden udenfor, og de mødtes midfjords, og styrtede i hinanden, og Vandet blev blodigt af deres heftige Sammenstød; det troer jeg bebuder Uenighed imellem Stormænd her indenlands, og deraf vil opstaae store Kampe og megen Ufred, og det er sikkert at vente, at denne Krig vil for en Deel føres paa Limfjorden, hvor disse Varsler, som jeg nu har opregnet, bares os for." Kongen lod sig Jarlens Ord vel befalde, og fandt, at han var meget viis, og derefter gav han ham Sikkerhed og Fred, og lod nu sin Vrede imod ham fare. Men det fortælles, at Kong Gorm, før han og Jarlen ginge sammen i Talestuen, havde sat Mænd til at anfalde Jarlen med Vaaben, hvis han fandt, at denne af Ligegyldighed eller Hovmod havde undladt at drage til Gildet, og ikke en eneste Gang var kommen, naar han havde budet ham, hvorom han troede at faae Vished, naar han kom til at tale med ham; men nu fandt Kongen, at der var Grund til, at han ikke var kommen. Kongen og Jarlen ginge nu bort fra Mødet, og derefter var Jarlen der hos ham i nogen Tid i megen Anseelse, men siden skiltes Svogrene forligte og gode Venner, og Jarlen fik ved sin Bortreise anseelige Foræringer af Kongen, og han drog nu derfra igjen med sit Følge, og

fortsatte Reisen, til han kom hjem. Men ikke længe derefter drog Harald Jarl sydefter, og kom til Saxland, og antog Kristendommen, og kom aldrig siden tilbage til sit Rige.

4. Nu er det at fortælle om Kong Gorm og hans Søn Harald, at de bleve uenige, saasnart Harald var bleven voxen og kommen noget til Kræfter; Kong Gorm tog da den Beslutning, at han gav ham nogle Skibe, og fik ham saaledes bort. Harald var hver Vinter i Danmark, og havde der sit Tilholdsted. Og da det havde gaaet saaledes en Tid, fortælles det, at Harald bad sin Fader Kong Gorm om, at han vilde give ham saadanne Eiendomme og saadant Rige at besidde og bestyre, som hans Bedstefader Klak-Harald havde givet Knud; men han fik ikke af sin Fader, hvad han forlangte; og fra den Tid siges det at der opstod stor Forbittrelse imellem Brødrene Knud og Harald, og Harald syntes, at der i alle Henseender blev gjort stor Forskjel imellem dem, og bar Formodning om, at der for Eftertiden ikke vilde blive gjort mindre Forskjel. Det fortælles ogsaa, at Harald engang ikke kom om Høsten hjem til Danmark, som han pleiede, da han bestandig opholdt sig der om Vinteren, og han havde hærjet den Sommer i Østerlandene. Men et andet Sagn beretter, at Kong Gorm sendte Folk til Holseteland, at byde hans Søn Knud til ham til Julegilde; og da Tiden kom, drog Knud hjemmefra med sit Følge, og havde tre Skibe, og han havde indrettet sin Reise saaledes, at han kom i Limfjorden Dagen før Juul, silde paa Dagen. Og samme Aften kom hans Broder Harald der med ni eller ti Skibe; han var kom-

men fra Østersøen, hvor han havde ligget paa Vikingsfærd om Sommeren. Harald blev nu vaer, at hans Broder Knud laae der med tre Skibe, og han mindedes nu al den Misforstaaelse, som havde været imellem dem; han bød da sine Mænd at iføre sig deres Rustninger og gribe til Vaaben: „Og nu skal det," sagde han, „komme til en Endelighed imellem mig og min Broder Knud." Knud mærkede nu sin Broder Haralds Forehavende og Beslutning, og agtede at værge sig, skjønt han havde mindre Mandskab; de grebe da til deres Vaaben, og beredte sig til Forsvar, og Knud opmuntrede sine Folk. Harald lagde nu til dem paa alle Sider, og det kom strax til Slag imellem Brødrene, og det var selve Juleaften de sloges. Stridens Udfald blev, at Knud faldt og hele hans Mandskab eller dog det meste af samme, thi Harald benyttede sig af den Overmagt, han havde.

5. Efterat dette var skeet, drog Harald lige til Kong Gorms Opholdsted, og kom der silde om Aftenen, og de ginge fuldt væbnede til Kongens Gaard; og det er somme kyndige Mænds Sagn, at Harald søgte Raad, da han ikke selv kunde finde paa, hvorledes han skulde bære sig ad med at berette sin Fader denne Tidende, fordi Kong Gorm havde gjort det høitidelige Løfte, at han vilde dræbe den, som berettede ham hans Søn Knuds Død. Harald sendte da sin Fostbroder, som hed Hauk, til sin Moder, og lod hende anmode om, at give ham noget Raad, hvorledes han kunde komme ud af denne Vanskelighed. Kort efter kom Harald selv til sin Moder, fortalte hende Tidenden, og spurgte hende om Raad; men hun gav

ham det Raad, at han skulde selv drage til sin Fader, og fortælle ham den Tidende, at to Høge havde stredet mod hinanden, og den ene var ganske hvid, men den anden graa, og begge vare dog fortrinlige, men saa endtes Striden mellem dem, at den hvide blev fældet, og det holdtes for et stort Tab. Efter dette gik Harald bort til sine Folk, og før nogen tænkte derpaa, gik han til sin Faders Hal, hvori denne sad og drak med sine Hofsinder; de sade just ved Bordene. Harald gik da ind i Hallen for sin Fader, og fortalte ham om Høgene, ligesom hans Moder havde raadet ham, og sluttede sin Tale med, at den hvide Høg nu var død. Da han havde sagt det, forlod han sieblikkelig Salen, og gik derpaa atter til sin Moder. Det omtales ikke, hvor han og hans Mænd havde Herberge om Natten; men Kong Gorm forstod ikke, saa vidt Folk kunde mærke, Meningen af det, som hans Søn havde sagt ham; men Kongen drak saa længe ham syntes, og gik siden at sove. Men om Natten, da alle Folk vare gangne bort fra Hallen og til Sengs, gik Dronning Thyre med sine Mænd til, og lod nedtage hele Hallens Beklædning, og siden lod hun Hallen betrække overalt isteden med sorte Tapetserier. Dette gjorde hun, fordi det var kloge Folks Raad i den Tid, naar Folk spurgte sørgelige Budskaber, da ikke at fortælle dem med Ord, men at bære sig ad, saaledes som hun nu lod gjøre. Gorm den Gamle stod nu op om Morgenen, gik til sit Høisæde, og satte sig ned, og han agtede nu at begynde at drikke. Men da han gik ind i Hallen, og satte sig i sit Høisæde, og vilde begynde at drikke, betragtede

han, i det han gik igjennem Salen, Væggene i Hallen og den før omtalte Beklædning paa samme. Thyre sad i det andet Høisæde ved Siden af Kongen. Kongen tog da til Orde, og sagde: „Dette maa være din Foranstaltning, Thyre! at Hallen er saaledes betrukken." „Hvorfor synes det dig rimeligt, Herre!" sagde hun. „Fordi," svarede Kongen, „at du derved vil tilkjendegive mig min Søn Knuds Død." „Den tilkjendegiver du mig," sagde Dronningen. Kong Gorm havde staaet oppe foran Høisædet, da de begyndte denne Samtale, men nu satte han sig haardt ned, og svarede intet, og faldt tilbage imod Væggen, og lod sit Liv. Kongen blev siden baaren bort derfra, og begravet, og der blev en Høi opkastet over ham efter Dronning Thyres Foranstaltning. Da havde han været Konge over de Danske næsten i hundrede Aar. Derefter sendte Thyre Bud til sin Søn Harald, at han skulde komme hjem med hele sit Mandskab og drikke Arvesøl efter sin Fader. Han gjorde nu saa, og Arvesølet blev baade godt og anseeligt, og derefter antog Harald Regjeringen over Land og Folk og hele det Rige, som hans Fader havde besiddet; og han holdt derpaa Thing med Folket, og de Danske toge ham da til Konge over hele det Rige, som hans Fader Kong Gorm havde eiet. Han sad nu nogle Aar i Fred, styrede sit Rige med Hæder og Anseelse, og var en streng og dygtig Høvding og vennesæl.

6. Der fortælles fremdeles om en Mand, ved Navn Hakon, som var en Søn af Sigurd Lade-Jarl; han havde sit Hjem og sin Slægt i Norge. Han troede sig berettiget til et Rige i Norge, at være Jarl over

ſitt Fylker. Men i den Tid herſkede Harald Graafeld over Norge tilligemed ſin Moder Gunhild, ſom blev kaldt Kongemoder, og de tillode ikke Hakon at regjere eller beſidde hele ſit Rige. Men han vilde intet have, naar han ikke kunde raade det hele, og han drog derfor bort fra Landet med betydeligt Mandſkab; han havde ti Skibe med ſig fra Norge. Siden drog han i Vikingsfærd, og hærjede vidt omkring om Sommeren, men om Høſten kom han til Danmark med ſine Skibe og Folk, og indgik Venſkabsforbindelſe med den danſke Konge, og bad om, at han maatte have ſit Tilholdſted i hans Rige, og opholde ſig der om Vinteren. Kong Harald optog dette ſærdeles vel, og indbød ham med et halvt hundrede Mand til Ophold ved ſit Hof. Hakon tog imod Indbydelſen, og drog til Kongen med dette Mandſkab, og ſkaffede ſit øvrige Folk Ophold der i Danmark. Det fortælles ogſaa, at Knud Gormſøn havde efterladt ſig en Søn, ſom hed Harald, og blev kaldt med Tilnavn Guld-Harald. Han kom ikke mange Dage derefter til Danmark med ti Skibe; han havde hærjet vide om Land, og forhvervet ſig betydelig Rigdom, og agtede nu at opholde ſig om Vinteren hos ſin Frænde Harald Gormſøn og have der ſit Tilholdſted. Kong Harald tog vel imod ſin Frænde og Navne, og bød ham hjem til ſig med ligeſaa mange Folk, ſom Hakon forud var kommen der med, og Harald tog imod Indbydelſen. Hakon og Guld-Harald vare der nu begge om Vinteren, og bleve holdte i ſtor Anſeelſe af den danſke Konge. Da Julen om Vinteren kom, gjordes der endnu ſtørre

Anrettelser til Gilde end hidtil, saavel i Henseende til Drikkevarer og Fødemidler, som ogsaa i Henseende til den Mængde Mennesker, som bleve indbudne did til Julen. Det fortælles, at man ved Drikkelauget havde sin Moerskab af at spørge hinanden, om der var nogen Konge i Norden, som viste mere Pragt eller Rundhed i sine Gjæstebude end Harald Gormsøn; og alle vare enige i, at der var ingen Konge ham lig i hele Verdens nordre Part, og saa vidt som den danske Tunge taltes. Men der var en Mand ved Hoffet, som ikke syntes derom, og ingen Deel tog i denne Samtale, det var nemlig Jarlen Hakon Sigurdsøn. Men det er, som Ordsproget lyder, at mange ere Kongens Øren, og det blev strax fortalt Kongen, at Hakon ikke havde deeltaget i at berømme ham, da alle ellers vare enige deri. Da nu Natten var forløben, lod Harald Gormsøn Hakon Jarl og Guld-Harald kalde til sig, og de tre ginge nu sammen til en Samtale; og da de vare komne sammen, spurgte Kongen Hakon, om han havde sagt, at han ikke var den største Konge i Norden, thi der var ham saa fortalt. Hertil svarede Jarlen: „Jeg sagde hverken til eller fra, Herre! da de andre vare mest ivrige i at tale derom, men jeg deeltog ikke i deres Samtale, og jeg troer mig sagløs i dette." „Da vil jeg dog vide," sagde Kongen, „hvad Grund du har for dig, at du ikke heri er af samme Tanker som andre." „Det er vanskeligt, Herre!" sagde Jarlen, „at tale om sligt, men aldrig kan jeg holde den Mand for større, som lader en anden hæve Skatterne af sine Lande, og saaledes har det gaaet længe, og den, som eier dem, har ikke Magt til at kræve dem." Da taug

Kongen en Stund, og tog dernæst til Orde, og sagde: „Jeg har nu overveiet, at du har sagt sandt, og fundet Grund dertil; men ei vil man kunne kalde dig den viseste Jarl og min bedste Ven, om du ikke giver mig et Raad, som kan hjælpe imod Gunhilds Søn Harald Graafeld, thi jeg indseer vel, at det er ham, du sigter til." „Allene derved," svarede Jarlen, „kan din Anseelse tiltage ved denne Indbydelse til mig og din Frænde Guld-Harald, hvis du herefter kan ansees for en større Konge end tilforn, og lad os derfor alle i Forening fatte et Raad, som vi kunne finde godt, og hvorved vi alle kunne vente vor Hæder forsøget!" „Giv du da Raadet," sagde Kongen, „og lad det sees, at du med Rette kaldes viis og raadsnild!" Hertil svarede Hakon: „Hvis det skal overlades til mig at give Raadet, da har jeg nu betænkt det," sagde han; „der skal afsendes nogle Mænd paa eet velbemandet Skib til Harald Graafeld, hvilke skulle bringe ham saadant Budskab, at I, for, saa meget det staaer til eder, at hædre ham, byder ham hid, dog ikke med meget Mandskab, til et anseeligt Gjæstebud, og lad saa sige ham, at hvad der hidtil har været eder imellem, det ville I nu selv kunne komme overeens om, naar I komme sammen; ogsaa skal du lade tilføie," vedblev han, „at du agter at beile til hans Moder Gunhild, men jeg kjender hendes Sind i saa Henseende, skjønt hun er noget til Alders, at hun da vil gjøre sig al Umage for at tilskynde sin Søn til Reisen, naar det bliver tilføiet, thi hun har længe syntes noget giftelysten. Vi skulle da paatage os at besørge Resten, men du skal tilstaae din Frænde Guld-Harald Hælften af Norge,

og Hælften mig, dersom vi kunne faae Harald Graafeld taget af Dage, uden at du behøver at være tilstede med dine Mænd; men jeg gjør dig derimod det Løfte, og det samme gjør Guld-Harald, at du skal have følgende Skatter af Norge, som jeg nu vil opregne: vi love nemlig at udrede, hvis Landet bliver vort, hundrede Mark Guld og tresindstyve Falke, og hvis dette faaer saaledes Fremgang, som jeg nu har foreslaaet, da ville vi alle tiltage i Magt og Anseelse." Kong Harald sagde: „Dette Raad synes mig vil kunne lede til noget, og dette skal saa skee og iværksættes, om det vil lade sig udføre." Ogsaa Guld-Harald syntes særdeles vel om dette Anslag, og de ginge nu fra Forsamlingen. Kong Harald lod et Skib gjøre færdigt, inden nogen tænkte derpaa, det var en stor Snekke, som han besatte med tresindstyve Mand; de fore derpaa bort, saasnart de vare færdige, havde en heldig Reise, og traf Kong Harald Graafeld i Norge; de fremførte det dem overdragne Ærende for ham, og bragte Frieriet paa Bane hos Gunhild, at Kong Harald Gormson agtede at beile til hende, og, da hun hørte det, gik det som Hakon formodede, at hun tilskyndte sin Søn Harald til Reisen: „og det bedste bliver," sagde hun, „at du skynder dig afsted; thi jeg skal bestyre Landet imedens, og det formoder jeg kan være tilstrækkeligt for saa kort en Tid, og skynd dig med Reisen saa meget som mueligt!" Derefter droge Harald Gormsons Udsendinge tilbage, og havde en heldig Hjemreise, og de berettede Kongen, at Harald Graafeld kunde ventes der.

7. Hakon og Guld-Harald fremsatte nu deres

Skibe, og Harald Gormſøn beſtyrkede dem ſaaledes, at de ialt havde treſindstyve Skibe. De laae da paa Vandet heelt beredte til Slag, og agtede at tage imod Harald Graafeld, hvis han kom. Han brød ikke ſit givne Løfte om at møde, og han havde to ſtore Skibe og fire hundrede Mand, og nærede ingenſomhelſt Frygt. De mødtes ved Hals i Limfjorden. Hakon ſagde, at han ikke ſyntes om at lægge til med mange Skibe, hvor der kun behøvedes lidet: „Og for at ſige min Mening ligefrem," føiede han til, „ſaa finder jeg det meget betænkeligt for mig at drage imod Harald Graafeld for vort Slægtſkabs Skyld, men jeg under dig meget vel denne Seier." Det fortælles ogſaa, at Harald, da han i Hakon havde en ſnedigere Mand for ſig, lod ſig af denne tilſkynde dertil. Guld-Harald lagde da med tredive Skibe imod ſin Navne, og lod raabe Krigsraab, og de ſaae ſig nu pludſelig indviklede i Kamp, thi de ventede aldeles ingen Ufred; men de værgede ſig dog vel og mandig. Hakon Jarl lod ſig ikke tilſyne ved Slaget imellem de tvende Navner, og han tilbageholdt ogſaa den Deel af Flaaden, ſom var forbleven hos ham. Da Kong Harald Graafeld var ſtædt i denne Fare, og mærkede, at der var Svig under, og forudſaae, hvad Udfaldet vilde blive, da ſagde han: „Det fornøier mig, min Navne! at jeg ſeer, at din Seier ikke vil blive langvarig, om du end fælder mig, thi jeg veed, at dette er Hakon Jarls Raad, ſom her nu iværkſættes, og ſaaſnart jeg er død, kommer han ſtrax imod dig, og dræber dig ſtrax efter, og hævner ſaaledes os." Og det fortælles nu, at Kong Harald Graafeld faldt i Slaget tilligemed den

ſtørſte Deel af hans Mandſkab, og ſaaledes endte han ſine Levedage. Da havde han regjeret over Norge i femten Aar i Forbindelſe med ſine Brødre og ſin Moder Gunhild. Saaſnart Hakon Jarl ſpurgte dette, gjorde han et haardt Angreb paa Guld-Harald, da han og hans Folk vare mindſt beredte derpaa, og bød Haralds Folk de Vilkaar, om de heller vilde holde Slag imod ham, eller overgive Guld-Harald til ham, og han ſagde, at han vilde hævne ſin Frænde Harald Graafeld. De foretrak, ikke at ſlaaes imod Hakon, thi de vidſte, at Kong Harald Gormſøn vilde, at Guld-Harald ſkulde dræbes; og det havde været en hemmelig Aftale imellem ham og Hakon, hvad ſom nu viſte ſig. Guld-Harald blev da tagen fangen, ført bort i Skoven og hængt. Nu drog Hakon Jarl dernæſt til Harald Gormſøn, og underkaſtede ſig hans Dom, fordi han havde dræbt hans Frænde Guld-Harald, men dog var dette blot allene Forſtillelſe, thi det var i Grunden begges fælles Anſlag. Kong Harald idømte ham, at han ſkulde være ſkyldig at drage til Danmark een Gang, og udbyde Leding over hele Norge, og komme ham til Hjælp, naar han troede at have Hjælp nødig, men ſtedſe ſelv at komme, naar han ſendte ham Bud, og vilde ſpørge ham til Raads; han ſkulde ogſaa betale alle de før omtalte Skatter. Og førend han og Hakon ſkiltes, tog denne det Guld, ſom Guld-Harald havde eiet, og hvoraf han havde faaet Navn og var bleven kaldt Guld-Harald; dette Guld havde han ført fra de ſydlige Lande, det var ſaa meget, at det fyldte to Kiſter ſaa ſtore, at to Mænd ikke kunde løfte mere. Alt dette Guld tog nu Jarlen i Bytte, og

betalte Kong Harald deraf Skat for de tre paafølgende Aar, sigende, at han ikke nogensinde vilde blive bedre i Stand til at betale Skatten end nu. Kong Harald tog vel imod det. De skiltes derpaa, og Hakon drog bort fra Danmark, og begav sig til Norge. Han drog strax til Gunhild Kongemoder, og sagde hende, at han havde hævnet hendes Søn Harald Graafeld og dræbt Guld-Harald, og desuden, at han skulde hilse hende fra Harald Gormson, at han inderlig ønskede, at hun skulde drage til ham med et anseeligt Følge, da han vilde ægte hende; men dette var i Grunden Haralds og Hakons fælles oplagte Raad, og det tillige, hvis hun gik i denne Snare, og kom til Danmark, da havde de sat Mænd til strax at dræbe hende. Det viste sig nu, som mange sagde, at hun syntes at være noget giftelysten; thi hun drog nu bort fra Landet med tre Skibe og tresindstyve Mand paa hvert. Hun reiste nu uafbrudt, indtil hun kom til Danmark; og da det spurgtes, at Gunhild var kommen til Landet, lod Harald kjøre Vogne imod hende og hendes Folk, og hun blev strax sat i en prægtig Vogn, og man sagde hende, at der hos Kongen var anrettet et kosteligt Gilde for hende. De kjørte med hende om Dagen; og om Aftenen, da det var bleven mørkt, kom de ikke til Kongens Hal, men i det Sted var der et stort Morads for dem; og de grebe da fat i Gunhild, og trak hende af Vognen, og handlede noget . . . . . .
Streng . . . . . .
siden ud i Moradset, og druknede hende der, og saaledes lod hun sit Liv; og det Sted kaldes siden Gunhilds Mose. Derefter droge de bort, kom hjem til Kongen,

og fortalte ham, hvad der var ſkeet. Kongen ſagde: „Da have I gjort vel; der har hun nu den Hæder, ſom jeg tiltænkte hende.“ Kong Harald og Hakon Jarl ſade nu nogle Aar i god Ro, og der var nu Fred imellem Landene Norge og Danmark. De vare i ſærdeles god Venſkabs Forſtaaelſe, og Hakon Jarl ſendte Kong Harald et Halvaar treſindstyve Falke, og lod ſig forlyde med, at han ſyntes bedre om, heller at betale ſin Skyld i eet Aar og ikke hvert Aar.

8. I den Tid regjerede Keiſer Otto, med Tilnavnet den Røde, over Saxland og Peituland, tillige med ſine to Jarler Urge-Thrjot og Brimiskjar. Det fortælles, at Keiſer Otto en Juul gjorde det høitidelige Løfte, at han vilde drage til Danmark tre Somre efter hinanden, om det behøvedes, og kriſtne hele Danmark, hvis han kunde faae det udført; og efter dette Løfte ſamler Keiſeren Folk til denne Færd. Da Harald Gormſøn ſpurgte dette, og fik at vide, at Keiſeren havde en meget betydelig Styrke, affendte han ſtrax treſindstyve Mand paa en Snekke til Norge til Hakon Jarl, og bød dem at ſige ſaaledes til Jarlen, at Kongen vilde aldrig mere end nu komme til at behøve, at han udbød Leding over hele Norge, og kom ham til Hjælp. Kongens Udſendinge droge bort, kom til Norge, forkyndte Jarlen Kongens Budſkab, og droge ſiden tilbage. Hakon Jarl tog ſig ſtrax af denne Sag, og fandt, at Nødvendigheden krævede, at Folket i Danmark og andre nordiſke Lande ikke bleve tvungne til at antage Kriſtendommen, og afſtaae fra deres Fædres Tro og Skikke. Han ſamlede da i en Haſt nogle Folk, men vilde have faaet flere, hvis Le-

dingen havde været fuldstændig, og der havde været given længere Frist. Jarlen begav sig strax paa Veien, saasnart han var færdig, med hundrede Skibe; men senere hen paa Sommeren kom der atter Mænd fra Norge med betydeligt Mandskab, som stødte til Hakon Jarl. Nu drog Hakon Jarl afsted, men havde ikke den heldigste Reise; og da han kom til Danmark, spurgte Kong Harald det, og blev meget glad, og drog ham strax imøde . . . med inderlig Glæde, og anrettede et Gilde . . . . . , og de toge den Beslutning, at de droge imod Keiser Otto med saa meget Mandskab, som da var sammentrukket over hele Danmark, og over denne Hær vare Kong Harald og Hakon Jarl de øverste Høvdinger, og de droge nu, indtil de traf Keiseren. De mødtes til Søes, og det kom strax til Slag imellem dem, og der blev en meget skarp Strid. De strede hele Dagen igjennem, og der faldt meget Mandskab paa begge Sider, men dog flere paa Keiserens. Da det begyndte at blive Nat, gjorde de en Stilstand paa tre Dage imellem sig, og lagde til Land, og beredte sig paa begge Sider. Og da nu de tre Dage vare forløbne, ginge Keiser Ottos og Kong Haralds og Hakon Jarls Fylkinger sammen, og sloges nu paa Land, og Kampen faldt nu Keiseren besværlig, og der faldt langt flere af hans Folk om Dagen, og det kom saa vidt, at han begav sig paa Flugten med sin Hær. Keiser Otto var til Hest om Dagen, og det fortælles, at de søgte ned til Skibene, og Keiseren red frem til Stranden, og havde et stort, guldbeslaaet og ganske blodigt Spyd i Haanden, og siden stak han Spydet i Vandet, kaldte den almægtige Gud til Vidne,

og sagde derpaa: „Anden Gang, naar jeg kommer til Danmark, da skal een af Delene skee, enten skal jeg kristne Danmark, eller lade her mit Liv." Derefter ginge Keiser Otto og hans Folk om Bord paa deres Skibe, og fore nu hjem til Saxland. Men Hakon Jarl blev endnu hos Kong Harald, og gav ham mange kloge Raad, og nu lode de opføre det Virke[1], som er meget berømt, og kaldes Danevirke; det var opført imellem Ægisdør og Slesmynne tværs over Landet imellem Havene. Siden drog Hakon Jarl til Norge, og førend de skiltes, sagde han til Kongen: „Det gaaer nu saa, Herre! at jeg seer mig ikke i Stand til at udrede Skatterne, saaledes som jeg vilde, formedelst al denne store Anstrængelse og Bekostning, som jeg har haft for eders Skyld; men fremfor alt ville vi betale eder Skatterne, naar vi slippe for dette." Kongen svarede, og bad ham raade derfor; men dog troede Folk at mærke, at Kongen tyktes, at Skatterne kom noget vel seent. De skiltes nu saaledes, og Hakon Jarl foer hjem i sit Land, og tyktes nu at have vundet en stor Seier. Det var nu roligt baade i Norge og Danmark i tre Aar, og i disse tre Aar lod Keiser Otto samle Folk, og fik en overordentlig stor Hær, og da disse Aar vare omme, drog han til Danmark med denne store Hær, og Jarlerne Urgethrjot og Brimiskjar fulgte ham.

9. Da Kong Harald spurgte dette, skikkede han Mænd til Hakon Jarl, ligesaa mange som forrige Gang, og sendte ham det Budskab, at han tyktes

[1]) d. e. Skandse eller Vold.

aldrig mere end nu at behøve hans Hjælp og Biſtand. Hakon Jarl gjorde ſig ſtrax færdig paa Budſkabet fra Kong Harald, da det ſyntes ham høiſt nødvendigt; han drog ſtrax afſted, ſaaſnart han var færdig, og han havde nu ikke mindre Mandſkab end forrige Gang. Da han kom til Danmark, drog han ſtrax med tolv Mænd til Kong Harald; Kongen blev ſærdeles glad ved ham, og ſagde, at han havde taget ſig vel af hans Trang. „Og der ſkal nu," tilføiede han, „ſendes Bud efter hele dit Mandſkab, at det kan komme hid til Gilde, og jeg takker enhver af eder." „Vi ſkulle dog forud tales et Ord ved," ſagde Jarlen, „førend dette ſkeer; paa mig kan du gjøre Fordring, at jeg ſkal følge dig og ſtaae dig bi med Raad, og paa dette Mandſkab, ſom jeg nu har, diſſe tolv Mænd; men ikke flere, uden jeg vil, thi jeg er forhen een Gang kommen dig til Hjælp med Leding, ligeſom vi forud havde aftalt det imellem os." „Det er ſandt, hvad du ſiger," ſagde Kong Harald, „men jeg venter dog, at du lader dette Mandſkab, ſom du har ført hid for vort Venſkabs Skyld, komme mig til Gavn." „Det kan jeg vel formaae mine Mænd til," ſagde Hakon, „at de anſee ſig ſkyldige at følge mig til at forſvare mit Land og Rige; men det tykkes de ikke ſkyldige, at forſvare Danmark eller et andet Kongerige, og udſætte ſig for Krigens Farer, men ikke faae Gods eller Anſeelſe til Gjengjeld derfor." „Hvad ſkal jeg da tilſtaae dig eller dine Mænd," ſagde Kong Harald, „for at I ſkulle være mig til Hjælp, nu da jeg meſt behøver det, thi jeg har ſpurgt for viſt, at jeg har med Overmagten at gjøre, da Keiſeren har en meget betydelig Hær?" Jarlen ſva-

rede: „Derfor er een Betingelse," sagde han, „hvorom jeg og mine Mænd ere blevne enige, det er nemlig den, at du skal eftergive alle Skatterne af Norge, som ikke ere betalte, og ligeledes skal du aldeles eftergive Skatterne for Fremtiden, saa at Norge aldrig herefter skal være skatskyldig under dig; men hvis du ikke vil tilstaae denne Betingelse, da vil hele denne Hær, som har fulgt mig hid, drage tilbage, undtagen jeg selv, som skal blive her og staae dig bi med disse tolv Mænd, som nu ere komne her, thi jeg skal opfylde alt det, som vi kom overeens om." „Det er et sandt Ord, man siger," sagde Kongen, „at du ved din Forstand og dine Raad sætter alle i Forlegenhed, og der ere mig nu budne tvende vanskelige Vilkaar, af hvilke intet synes mig godt." „Ja betænk du nu nøie Vilkaarene!" sagde Jarlen, „men saa synes mig, som Skatten af Norge ikke vil komme dig til nogen Nytte, hvis du lader Livet her i Danmark." „Jeg skal da hurtig vælge," sagde Kongen, „eftersom Sagen nu staaer, at du med hele dit Mandskab skal være mig til Hjælp, saa megen som du har Mandighed til, og du skal da opnaae det, som du forlanger." Derefter sendtes der Bud efter hele Jarlens Hær, at den skulde komme did til et Møde, paa hvilket de sluttede en fast Aftale med Haandslag om dette, og de bleve nu prægtigen beværtede af Danekongen, og droge siden mod Keiseren med hele den Hær, som de kunde faae. Kong Harald foer med Flaaden til Ægisdør, men Hakon Jarl med sin Hær til Slesdør paa den anden Side af Landet. Keiser Otto spurgte nu, at Hakon Jarl var kommen til Danmark, for at stride imod ham; han tog da den

Beſlutning, at han ſendte ſine Jarler Urgethrjot og Brimiskjar imod ham til Norge med tolv Kugger[1], ſom vare vel beſatte med væbnet Mandſkab, i det Ærende at kriſtne Norge, medens Hakon Jarl var borte.

10. Nu er førſt at fortælle om Keiſeren og den ſtore Hær, ſom han førte med ſig, at de gik op i Land, ſaaſnart de kom til Danmark, og betragtede Danevirke, ſom ikke forekom dem let at angribe, naar der vare Forſvarere derpaa, og de gik da igjen derfra og ned til deres Skibe og ud paa ſamme. Og i det ſamme mødtes Kong Harald og Keiſer Otto, og det kom ſtrax til Slag imellem dem. De ſloges paa Skibene, og der faldt mange paa begge Sider, men ingen af dem fik nogen fuldſtændig Seier, og dermed ſkiltes de. Derpaa lagde Keiſeren ſin Flaade ved Slesdør, og der traf han Hakon Jarl med ſit Mandſkab; de angrebe ogſaa ſtrax hinanden, og det blev en meget ſkarp Strid, og Slaget gik da Keiſeren imod, og han miſtede der meget Mandſkab, og det ſluttede med, at han undflyede med ſin Hær. Han fandt, at han havde en haard Modſtrider, og han tænkte, at det derfor var bedſt, at han nærmere overveiede, hvorledes han helſt ſkulde bære ſig ad. Det fortælles, at, da Keiſeren lagde ſine Skibe til Leie, mødte de en Flaade, ſom beſtod af fem Skibe, ſom alle vare ſtore Langſkibe. Keiſeren ſpurgte, hvad Anføreren for denne Flaade hed; han ſvarede, og ſagde, at han hed Ole. Derpaa ſpurgte Keiſeren, om han var Kriſten eller ikke; Ole

[1]) et Slags korte Fartøier.

ſagde, at han havde antaget Kriſtendommen veſter ovre i Irland, og han tilbød Keiseren ſin Hjælp, hvis han troede at behøve mere Styrke, end han forud havde. Keiseren ſagde, at han gjerne vilde modtage det Tilbud, og at han takkede ham meget derfor: „Og du ſeer mig ud til at have Held med dig," tilføiede han. Ole forenede ſig da med ham, og havde tre hundrede Mand, ſom alle vare ſærdeles raſke Folk, ſkjønt dog den, ſom ſtyrede Mandſkabet, overgik dem alle. Keiseren og hans Mænd gik nu paa Raad ſammen, fordi de vare komne i den vanſkelige Stilling, at de ikke havde Fødemidler, og hertil kom, at alt det Kvæg, ſom havde været paa den Side af Danevirke, hvor de laae, var drevet bort til det ſidſte Høved, ſaa at de intet kunde faae, og de meſt betænkſomme Mænd fandt, at der vare kun to Nødmidler for Haanden, enten at drage bort med ſaa forrettet Sag, eller at dræbe deres Rideheſte til Føde, og man ſyntes at begge disſe Vilkaar dog vare haarde. Dette voldte nu Keiseren ſtor Bekymring, og han henvendte ſig da til Ole, om han kunde hjælpe dem ud af denne vanſkelige Stilling, og bad ham at give dem noget Raad, ſom kunde gavne. Ole ſvarede, og ſagde, at han ſatte ſtor Priis paa ſine Raad, og vilde have det, ſom han foreſlog, paa nogen Maade ſat igjennem, og at alle ſkulde antage det, ellers vilde han ſlet intet Raad give. Det blev da Udfaldet af Sagen, at alle gave lydelig tilkjende, at de vilde følge det Raad, ſom Ole vilde give. Da ſagde han: „Det er da mit Raad, at vi alle, ſom troe paa Kriſt, ſkulle gaae til Skrifte, og love den almægtige Gud, alle Tings Skaber, ſex Dages Faſte, for at han ſkal

give os Seier, og at vi ikke skulle behøve at dræbe Heste til vor Føde; dernæst vil jeg give et andet Raad," sagde han, „at vi skulle i Dag drage hen i de nærmest liggende Skove og Lunde, og hver Mand skal hugge sig en Dragt af det Slags Ved, som vi ville finde lettest til at fænge Ild, og alt dette Træ skulle vi bære til Virket, og saa siden see, hvad vi kunne finde paa." Dette Oles Raad syntes de vel om, og de gjorde nu, som han havde raadet. Danevirkes Beskaffenhed var saaledes, at en stor Grav var gravet paa den Side, hvor de vare, den var ti Favne bred og ni Favne dyb, men noget smallere der, hvor der stode Kasteller oppe over; disse vare saaledes anlagte, at der stod et Kastel oppe paa Virket for hvert Hundrede Favne. Dagen efterat de havde ført Veddet til Virket, foretoge de sig at gjøre store Broer over Graven, og lagde en Bro ligefor hvert Kastel, og satte Pæle under, og Broerne naaede saaledes lige til Virket. Og den samme Dag toge de alle de Vandtønder, som de havde, udsloge den ene Bund i dem, og lagde deri tørre Splinter og Spaaner, som de afhuggede, indtil Karrene vare fulde; derpaa stak de Ild i Spaanerne, og satte nu Bundene igjen i Karrene, men lode dem være aabne foroven, for at Vinden kunde trænge derind. Ligeledes satte de Ild i det Ved, som de havde ført til Virket; det traf sig netop saa, at det var tørt Veirlig, og der blæste en skarp Sønden-vind, saa at Vinden stod ind paa Virket; de toge nu Karrene, og skøde dem ud over Graven, og Vinden trængte nu ind i Aabningen paa Karrene, og slog ud paa Virket og ind under samme; det var om

Aftenen, at de havde endt disse Tilberedelser. Nu fortælles det, at, da Natten kom, begyndte Ilden at blusse i Vandkarrene og Veddet, og Luen slog nu op i Kastellerne og dernæst i Virket, og det brændte nu, det ene Sted efter det andet, thi Virket var for det meste bygget af Træ. Det blev da Udfaldet, at i denne Nat brændte hele Danevirke op med Kastellerne, og der saaes intet Mærke eller Ruin deraf, og al denne Ødelæggelse voldte Vandkarrene, som førte Ilden paa Virket. Men strax ved Morgenens Begyndelse kom der en stærk Regn, saa at Folk neppe mindedes et saadant Vandskyl fra Himmelen; den slukte ganske Ilden, saa at man strax kunde fare over det store Brandsted; men hvis det ikke var blevet slukt af Regnen, saa havde man ikke saa snart kunnet komme der over. Da Kong Harald og Hakon Jarl saae alt dette, overfaldt der dem nogen Frygt, og de undflyede siden til deres Skibe. Men Keiseren gik med sine Folk over de Broer, som de havde gjort over Graven, hvilke endnu vare i Behold, da Ilden havde staaet derfra, den Gang Virket brændte, og de gik nu over hele Brandstedet, som nu var ganske slukt og koldt. De havde da fastet i to Døgn, for at den almægtige Gud skulde hjælpe dem; og paa den tredie Dag rykkede de fra Virket derhen, hvor den danske Konge og Hakon Jarl havde staaet. Da de nu kom der, fattedes de ikke Kvæg, og fik nu tilstrækkelige Fødemidler, thi der var dreven en betydelig Mængde Kvæg derhen, for at det ikke skulde falde Keiserens Folk i Hænderne; disse havde saaledes nu tilstrækkelig Føde, og de sparede ikke meget de Danskes Kvæg, og der vare gode Slagtefaar.

Nu priſte de Gud for denne ſkjønne Seier, og Keiſeren fandt, at Oles Raad havde hjulpet godt, og han ſpurgte nu, hvor Ole havde ſin Slægt, og fra hvad Land han var. „Ei vil jeg længer holde mig ſkjult for dig," ſagde Ole, „jeg hedder Olaf, jeg har min Slægt i Norge, og Tryggve hed Fader min."

11. Det fortælles nu, at Keiſer Otto og Olaf ſatte efter Kong Harald og Hakon Jarl, og de holdt med hinanden tre Slag paa Faſtlandet, i hvilke der ſkete et ſtort Mandefald; Kong Harald og Hakon Jarl undſlyede ſaarede, men Keiſeren og Olaf ſatte efter dem gjennem Landet, og hvor de kom frem, bøde de alle dem, ſom de toge fangne, at enhver af dem ſkulde enten antage Troen og Daaben, eller ſtrax blive dræbt; mange valgte da det bedſte Vilkaar, og antoge Troen og Daaben, men de Bønder, ſom ikke vilde underkaſte ſig det Vilkaar, fik ingen Huusholdning at føre de næſte tolv Maaneder, thi Keiſerens Folk brændte Bygderne og Landsbyerne, og ødelagde ſaaledes alle Eiendomme for dem, ſom ikke vilde antage Troen, og dræbte endogſaa mange af dem ſelv. Keiſer Otto og Olaf Tryggveſøn vandt nu en ſtor og ſkjøn Seier i diſſe tolv Maaneder, thi Hæren holdt ikke Stand imod dem, og Kong Harald og Hakon Jarl undſlyede beſtandig, og mærkede nu tydelig, at deres Styrke blev ſtedſe mindre og mindre, efterſom alt flere og flere bleve kriſtnede i Landet. Kong Harald og Hakon Jarl holdt nu en Sammenkomſt, for i Forening at overlægge, hvad Beſlutning de ſkulde fatte, da de nu mærkede, at de trængtes haardt, og havde flyet bort

fra deres faste Eiendomme og fra deres Skibe og Gods. Det kunde de indsee, at Skibene kunde de ikke igien komme til, efterdi de Steder, hvor de laae, allerede vare faldne i Keiserens Hænder, og de fandt det da raadeligst, da det nu var kommet saa vidt, at skikke Mænd til Keiser Otto og Olaf Tryggvesøn. Der bleve da affendte nogle Mænd til Keiseren, som fremførte den danske Konges og Hakon Jarls Andragende. Keiseren optog det vel, og bestemte dem det Vilkaar, at de skulde antage Troen, og gjorde dem det Forslag, at de skulde alle i Forening have et Møde. Kong Haralds og Hakon Jarls Udsendinge droge nu tilbage og berettede dem Udfaldet af deres Ærende. Derefter kom de alle sammen til et Møde, som var det talrigste Thing, der indtil da havde været holdt i Danekongens Rige. Paa Thinget fremtraadte nu Biskoppen Poppo, som var med Keiseren, og forkyndte med megen Veltalenhed Troen for de paa Thinget Forsamlede, og han talte længe og vel. Kong Harald førte Ordet paa den anden Side, og svarede, da han havde hørt Talen ud: „Det er ikke at vente," sagde han, „at jeg lader mig bevæge ved Ord allene, naar det ikke kommer til, at jeg faaer nogle Jærtegn at see, at jeg kan skjønne, at den Tro, som I forkynde, besidder større Kraft, end den vi hidtil have haft." Dette var dog egentlig Hakon Jarls Ord, skjønt Kongen fremførte dem, thi han vilde heller alt andet, end antage Troen. Biskoppen svarede herpaa saaledes: „Ei skal det fattes," sagde han, „at man jo skal prøve denne Troes Kraft; nu skal der fremtages gloende Jern, men jeg vil forud synge Messe og anrette et

Offer for den almægtige Gud, og derpaa vil jeg gaae over gloende Jern ni Skridt i Haab til den hellige Treenighed, og hvis Gud beskjermer mig derimod, saa at mit Legeme bliver aldeles heelt og uforbrændt, da skulle I alle tilstaae at ville bekjende eder til den sande Tro." Kong Harald, saavelsom Hakon Jarl og alle deres Mænd tilstode dette, at, hvis han kunde gaae over gloende Jern, uden at blive forbrændt, da vilde de antage Troen. Det gik nu for sig, at Biskoppen sang Messe, og efter Messen gik han til denne Prøve, satte med Kjød og Blod sin Fortrøstning til den almægtige Gud, og var iført hele sin biskoppelige Prydelse, da han betraadte Jernene; men Gud beskjermede ham saaledes, at der ingensteds paa hans Legeme fandtes nogen forbrændt Plet, og heller ikke vare hans Klæder nogensteds svedne. Da Danekongen saae denne mærkelige Begivenhed, antog han strax Troen og Daaben, og det samme gjorde alle hans Mænd, og Kongen fandt disse Jærtegn meget mærkværdige, og hele de Danskes Hær blev nu døbt med det samme. Hakon Jarl var meget uvillig til at lade sig døbe, men fandt dog det andet Vilkaar haardere, og bekvemmede sig derfor tilsidst til at lade sig døbe, og udbad sig derefter Tilladelse til at drage bort, og han agtede at skynde sig hjem, men det kom dog saa vidt, at Hakon Jarl maatte love Keiseren, at han skulde kristne Norge, om han blev i Stand dertil, eller i andet Fald flye bort fra sit Rige. Derefter drog Hakon Jarl bort, og did hvor hans Skibe laae, og han fortsatte dernæst Reisen, indtil han kom hjem til Norge. Der begyndte nu at blive god Venskabs Forbindelse imellem Kong Ha-

rald og Keiser Otto, og de droge nu begge til et Gjæstebud, som Kongen havde ladet anrette. Olaf drog ogsaa did; og førend Keiser Otto og Kong Harald skiltes, lovede den danske Konge, at alle hans Mænd, som han kunde overtale dertil, skulde antage Troen, og dette Løfte holdt han vel. Keiser Otto drog hjem til Saxland til sit Rige, og bad Olaf hjem med sig, men denne sagde, at han havde i Sinde at drage til Østervegen, og han begav sig ogsaa did. Keiser Otto og Olaf skiltes i Danmark, og vare bestandig siden gode Venner.

12. Nu staaer det til at fortælle, hvad der hændte sig paa Hakon Jarls Færd. Paa Hjemreisen til Norge kom han til Gotland, og saasnart han kom der, gjorde han Landgang hist og her, og begyndte at hærje, og han tilbagesendte alle de Præster og Lærere, som Keiseren havde givet ham med til Følge, for at døbe Folket i Norge. Hakon vilde nu ikke, at de skulde følge ham længere. I det han hærjede, fik han Underretning om det største Afgudstempel i Gotland, medens Hedenskabet endnu herskede der; i dette Tempel vare hundrede Afgudsbilleder. Hakon bemægtigede sig al den Rigdom, som fandtes der inde, men de, som passede Templet og Offerstedet, undflyede, og nogle af dem bleve dræbte. Hakon drog dernæst tilbage til sine Skibe med Godset, og stændte og brændte alt, som traf for ham paa denne Vei, og han havde en umaadelig Mængde Rigdomme, da han kom til Skibene. Da Hakon nu saaledes færdedes omkring i Gotland, spurgte Ottar Jarl, som herskede over en stor Deel af dette Land, til hans Færd; han gjorde sig da

i Haſt færdig, ſammentrak hele Landets Hær imod Hakon Jarl, og rykkede med betydeligt Mandſkab imod ham; det kom ſtrax til Slag imellem dem, Hakon blev overmandet af den Hær, ſom ſtrømmede til fra Landet, og Udfaldet af Kampen blev, at Hakon undflyede med ſin Hær, og drog hjem til Norge. Derefter lod Ottar Jarl et Thing ſammenkalde, paa hvilket han affagde en Kjendelſe, hvorved han erklærede Hakon Jarl for en Ulv i Helligdommen, fordi intet Menneſke havde bedrevet nogen ſlettere Gjerning, end den, at Hakon havde ødelagt det ypperſte Tempel i Gotland, og derhos udøvet meget andet Ondt, hvis Lige intet Menneſke havde hørt, og hvor han foer eller kom, der ſkulde han bære dette Navn. Medens dette nu foregik, ſpurgte de før i denne Fortælling omtalte Jarler, Urgethrjot og Brimiskjar, til Hakon Jarls Færd, og hvad han foretog ſig, og ſyntes, at han kun gik lidet fredſommelig til Værks, og de ønſkede nu ikke at oppebie hans Ankomſt did; men flyede nu bort fra Landet med alle deres Skibe, ſom alle vare fuldt beſatte med Mandſkab, og de vilde helſt ſøge at undgaae at træffe Hakon Jarl. Men da Jarlen kom i Land i Vigen, og ſtrax ſpurgte, hvad Jarlerne imidlertid havde foretaget ſig, at de havde kriſtnet hele Vigen nordop til Lindesnæs, ſaa blev Jarlen derover meget vred og opbragt, og han ſendte ſtrax Bud over hele Vigen, at det ſkulde ikke nytte nogen at holde den Tro, men at enhver, ſom vilde forſøge det, ſkulde blive haardt ſtraffet af ham. Da dette ſpurgtes, undflyede alle de, ſom vilde holde Kriſtendommen, men nogle ginge formedelſt Jarlens Voldſomhed tilbage til

Hedenſkabet og den Vildfarelſe, hvori de tilforn vare. Selve Hakon Jarl afkaſtede Troen og Daaben, og blev da den ſtørſte Gudsfornægter og Blotmand, ſaa at han aldrig før havde ofret mere end nu. Hakon ſad nu rolig i Landet, og herſkede nu ene over hele Norge, og betalte aldrig ſiden Skat til Kong Harald Gormſon, og deres Venſkab var nu meget i Aftagende.

13. Kong Harald udbød nu Leding af hele Danmark, og drog derpaa til Norge med en overordentlig ſtor Hær imod Hakon Jarl, og da han var kommen op forbi Lindesnæs i det Rige, ſom Jarlen havde losrevet fra Skatſkyldigheden til ham, begyndte han at hærje, og lod Ild og Jern raſe over Landet, hvor han foer frem, og ødelagde hele Sogn i Norge langs med Søen lige op til Stat, paa fem Gaarde i Læredalen nær. Siden ſpurgte han, at Thrønderne, Nummedølerne, Romsdølerne og Haleyerne i Norge havde ſamlet ſig, hver Mand, ſom kunde føre Vaaben, paa eet Sted under Hakon Jarl, for at forſvare Landet, og at han havde ſaa betydelig en Styrke, at det ikke vilde være mueligt at ſtride imod den med en fremmed Hær. Kong Harald gik nu paa Raad med ſine viſeſte Mænd. Kongen laae da ved Solunderne, og truede med at ville drage ud til Island, for at hærje der, og ſaaledes hævne det Nidkvad, ſom alle Indbyggerne havde gjort om Kong Harald, formedelſt det Ran, at Birgir Bryde havde ulovlig bemægtiget ſig nogle Islænderes Gods, og fordi Kongen ikke vilde godtgjøre Ranet, da han var anmodet derom. Dette Nidkvad var ſaaledes beſkaffent:

Da den drablyſtne Harald,
Venders Morder, om Bord paa
Skibet gik, blev i Hingſte-
Ham til Vox han forvandlet;
Men den ſvage, af Landets
Klippeguder [1] forſkudte
Birger ſaaes i Hoppe-
Ham i Spidſen at fare.

Følgende Viſe havde Eyolf Valgerdeſøn digtet, da hans Tjeneſtekarl havde ſolgt ſin Øxe og faaet en graa Skindpels derfor, og da havde Kong Haralds Fjendſkab ſpurgtes herud, og nu kvad Eyolf denne Viſe:

Man ei Vaaben bør ſælge,
Saa maa Kvadet lyde,
Thi nu Sværdegny ſkal
Høres, og Landſer farves;
Gorms Søn nu fra Gandvigs
Gamle Taageland [2] vi
Vente ſkulle, en vældig
Vaabendyſt er at haabe.

Kong Harald fattede, ſom man kunde vente, da han havde mange viſe Mænd paa Raad med ſig, den Beſlutning, ſom var ham bedſt tjenlig; han vendte nu tilbage, og drog ned igjen til Danmark, og han ſtyrede nu ſit Rige til ſin Dødsdag med al Hæder og Anſeelſe, men Hakon Jarl beholdt Skatterne og Norge.

[1]) d. e. Landvætterne. [2]) Gandvig, d. e. det hvide Hav, hvis Kyſtlande holdtes for Troldes fornemſte Hjemſtavn.

Anden Fortælling.

14. I det Herred i Danmark, som kaldes Fyen, boede en Mand, ved Navn Toke, hvis Kone hed Thorvør. De havde tre Sønner, som nævnes her i Sagaen, af hvilke den ældste hed Aage, den anden, som i Alder var ham nærmest, Palner, den tredie, som han avlede med en Frille, Fjølner. Deres Fader Toke havde allerede opnaaet en høi Alder, da dette, som her skal fortælles, foregik, og en Høst ved Vinterens Begyndelse faldt han i en Sygdom, og døde af samme. Det varede ikke længe, inden ogsaa hans Kone Thorvør blev syg og døde. Alle deres Eiendomme tilfaldt da Aage og Palner, thi dem tilhørte Arven efter deres Fader og Moder. Da det nu var kommet saa vidt, spurgte Fjølner sine Brødre, hvad af Godset de tiltænkte ham. De svarede, at de vilde tilstaae ham den tredie Deel af Løsøret, men intet af Landene, hvorved det dog tyktes dem, at de gave ham en god Andeel, men som om han var fuldkommen arveberettiget, krævede han den tredie Deel af alt Godset. Det fortælles om Fjølner, at han var en viis Mand, snedig og ondskabsfuld. Hans Brødre sagde, at han ikke skulde faae mere Gods, end de havde tilstaaet ham. Dermed var Fjølner ilde tilfreds, og han drog nu bort med denne Andeel, og kom til Kong Harald, og blev nu Kongens Hofsinde og Raadgiver. Det fortælles om

Aage Tokeſon, at ingen Mand, der ikke bar høit Værdigheds Navn, var til den Tid ham lig i Danmark; han laae hver Sommer ude paa Krigstoge, og havde næſten Seier overalt, hvor han kom frem. Fjolner talte ſaaledes til Kong Harald, at han vilde ikke anſees for Enekonge i Danmark, ſaalænge hans Broder Aage Tokeſon var i Anſeelſe, og ved ſin Tale virkede han tilſidſt ſaa meget paa Kongen, at det ikke længer var fredeligt imellem Aage og Kong Harald. Aage ſtod i god Venſkabs Forſtaaelſe med Ottar Jarl i Gotland, og havde der et ſikkert Tilholdſted, og engang drog han efter Indbydelſe til Ottar Jarl, og havde to Skibe, af hvilke det ene var en god og ſtor Drage, det andet en Snekke[1]; han havde paa diſſe Skibe hundrede Mand, ſom alle vare vel forſynede med Klæder og Vaaben. Det er ikke fortalt, at noget Mærkeligt forefaldt paa denne deres Reiſe, og Aage fik ved Skilsmisſen gode Foræringer af Jarlen, og ſiden drog han hjem til Danmark. Imidlertid ſpurgte Kong Harald, at Aage var dragen til Gildet. Aage var i ſaa ſtor Anſeelſe hos Landsfolket, at der holdtes intet Gilde der i Landet, til hvilket han jo blev indbuden ligeſaa vel ſom Kongen, og han fik da paa hvert Gilde anſeelige Gaver, og han var ſaa venneſæl, at han af Almuen næſten agtedes ligeſaa høit ſom Kongen ſelv, og kunde frit benytte enhver Mands Eiendom, ſaa meget ſom han vilde. Henſigten af Aages Reiſe til Gotland var fornemmelig den, at han beilede til Jarlens Datter, paa hvilket Andragende han fik ønſkeligt Svar.

[1]) Et Drageſkib var et Langſkib, dannet i Form af en Drage; en Snekke, et Slags let Fartøi.

Aage drog nu, som før er sagt, hjemefter med de to Skibe, og da Kongen fik Underretning derom, lod han fremsætte ti Skibe, som han lod besætte med fire hundrede Mand, og bød dem drage ud og passe paa, naar Aage drog tilbage fra Gildet, og dræbe ham og hele hans Følge, om det vilde lykkes. De droge derpaa ud, og udspeidede Aages Færd, og det var en let Sag, da Aage ikke ventede nogen Fare. Det fortælles nu saaledes, at da Aage kom til Sjælland i Danmark, lod han opslaae Telte oppe paa Landet, og nærede ingensomhelst Frygt. Men imidlertid kom Kongens Mænd med den før omtalte Hær uforvarendes paa dem, hug Teltene ind over dem, og lode dem føle Vaabnene; og da de vare ganske uberedte, blev Udfaldet, at Aage faldt der med hele sit Mandskab. Derefter droge de andre tilbage til Kong Harald, og beretted ham, hvad de havde udført, at Aage og hele hans Mandskab var fældet; Kongen yttrede sin Tilfredshed dermed, og sagde, at han nu dog ventede at kunne være Enekonge over Danmark for Aages Skyld. Kongens Mænd, som dræbte Aage og hans Folk, toge alle deres Vaaben og alt Godset, og førte det med sig som Bytte, og de bragte alt Godset til Kong Harald, og tillige Aages tvende Skibe, Dragen og Snekken, og alt dette tilegnede Kongen sig nu. Ogsaa Aages Broder Fjølner syntes, at det var gaaet fortræffeligt, og at han nu havde gjengjeldt sin Broder det, at han ikke fik den Arvedeel, hvortil han troede sig berettiget efter sin Fader.

15. Denne Tidende spurgtes nu hjem til Fyen, og da Aages Broder Palner hørte dette, gjorde det

saadant Indtryk paa ham, at han derover lagde sig til Sengs, og mest tog han sig det nær, fordi han ikke kunde have noget Haab til nogensinde at faae Hævn over den, som han her i Grunden havde med at gjøre, nemlig Kongen selv. Der var paa den Tid en viis og rig Mand, ved Navn Sigurd, som var Aages og Palners Fostbroder; med ham raadførte Palner sig, hvorledes han skulde forholde sig. Sigurd svarede, at det var den bedste Bistand han kunde yde ham, at han vilde beile for ham til en Kvinde, hvem det vilde være ham til betydelig Forfremmelse at ægte. Palner spurgte, hvo det var: „Jeg vil drage til Gotland," sagde Sigurd, „og beile for dig til Ottar Jarls Datter Ingeborg." „Jeg frygter," sagde Palner, „at jeg ikke vil faae hende, men vist troer jeg, at jeg kunde snarest vente Bod for min Sorg, om jeg fik hende tilægte." De sluttede dermed deres Samtale, og Sigurd beredte sig til denne Reise; og med et Skib og tresindstyve Mand begav han sig paa Veien, og kom til Gotland, hvor Ottar Jarl tog vel imod ham. Sigurd kundgjorde snart sit Ærende, og beilede til Jarlens Datter Ingeborg for Palner Tokesøn, og sagde, at han i ingen Henseende gav sin Broder Aage noget efter, og at han besad betydelige Eiendomme i Fyen, og føiede til, at Palner næsten var død af Sorg, førend han begav sig paa Reisen did, og at det snareſt vilde give ham Lindring i hans Kummer, om han fik Jarlens Datter tilægte. Jarlen svarede vel, men dog noget langsomt paa dette Andragende, og sagde, at man dog kom til nøie at overveie saadan Sag, inden man fattede nogen Beslutning, og ikke

handle uden Overlæg, men tilføiede, at han dog holdt det for rimeligt, naar han tog Hensyn til sin Ven Aage, at: dennes Broder fortjente et godt Giftermaal. Ei formaae vi at sige, hvor længe de underhandlede om denne Sag, men Udfaldet blev dog, at Ottar Jarl lovede Palner sin Datter Ingeborg. „Det er nu saa, Herre!" sagde derpaa Sigurd, „at Palner er ikke i Stand til at komme hid til eder, for at holde Bryllup, formedelst den Udmattelse, som Sorgen har voldt ham; men han fattes hverken Eiendomme eller Stormodighed til at anrette Gildet ovre i Fyen, og derfor ville vi, da Nødvendigheden kræver det, bede, at I vil reise did til Gildes med eders Folk, saa mange som I selv vil tage med eder;" dette lovede Jarlen. Derpaa drog Sigurd hjem, og fortalte Palner dette, og dennes Sorg lettedes derved meget. De gjorde nu Anrettelser til et stort Gilde, for at modtage Jarlen, og sparede intet, for at det kunde i alle Henseender blive saa anseeligt, som det var mueligt. Paa den bestemte Dag, da de Indbudne skulde komme, indfandt Jarlen sig der med meget Folk, og der blev da holdt et kosteligt Bryllup, og Palner og Ingeborg bleve begge førte i een Seng. Det fortælles, at hun sov snart, da hun kom i Seng, og havde en Drøm, som hun fortalte Palner, da hun vaagnede: „Jeg drømte," sagde hun, „at mig syntes, at jeg var her paa denne Gaard, hvor jeg nu er, og mig syntes at jeg havde en Væv oppe, og det var et Stykke Lærred, som var graat af Farve. Væven tyktes mig opfæstet, og jeg var i Færd med den og vævede, og der var lidet vævet derpaa, eftersom det forekom mig,

og da jeg slog Væven, da faldt en Rendegarnsteen ned bagved fra Midten af Væven, og jeg tog den da op, og saae nu, at disse Stene vare eneste Menneskehoveder; og da jeg havde taget det nedfaldne Hoved op, holdt jeg paa det og betragtede det, og jeg kjendte da Hovedet." Palner spurgte nu, hvis Hoved det da var; hun svarede, at det var Kong Harald Gormsøns Hoved. „Denne Drøm er bedre end ingen," sagde Palner; „saa tykkes ogsaa mig," svarede Ingeborg. De vare nu ved Brylluppet, saa længe de fandt for godt, og derefter drog Ottar Jarl hjem til Gotland med gode og anseelige Foræringer. Palner og Ingeborg levede særdeles lykkelig sammen, og fattede stor Kjærlighed til hinanden, og de vare ikke længe sammen, inden de fik sig en Søn, og der blev givet ham Navn, og han blev kaldt Palnatoke. Han voxte op der hjemme i Fyen, og blev tidlig baade forstandig og vennesæl. I hele sin Færd lignede han ingen saa meget, som sin Farbroder Aage. Palnatoke havde næsten ikke fyldt sine Børneaar, da hans Fader Palner faldt i en Sygdom, som gjorde Ende paa hans Liv; og Palnatoke tog nu alle Eiendommene at bestyre i Forbindelse med sin Moder. Det fortælles om ham, at han, saasnart han havde Alder dertil, om Sommeren drog ud paa Krigstoge, og hærjede vide om Land.

16. En Sommer, berettes der, laae han saaledes igjen i Vikingsfærd, og havde tolv Skibe, som alle vare vel bemandede. Paa den Tid regjerede over Bretland en Jarl, som hed Stefner, der havde en Datter ved Navn Olof; hun var en forstandig og vennesæl Kvinde, saa at hun var et særdeles godt Parti.

Det fortælles, at Palnatoke kom til dette Land med ſine Skibe, og agtede at hærje paa Stefner Jarls Rige. Og da det ſpurgtes, fattede Olof, i Forbindelſe med Jarlens Foſtbroder Bjørn den Bretſke, af hvis Raad hun meget betjente ſig, den Beſlutning, at byde Palnatoke hjem til Gilde, og tilbyde ham megen Hædersbeviisning og et ſikkert Tilholdſted i Landet, for at han ikke ſkulde hærje der. Palnatoke tog imod Indbydelſen, og drog til Gildet med hele ſin Hær; og paa dette Gilde beilede Palnatoke til Jarlens Datter. Dette var let udvirket, og Kvinden blev ham lovet og dernæſt fæſtet, og hun ſad ikke længere ſom Fæſtems, end ſaa, at deres Bryllup blev ſtrax holdt paa ſamme Gilde, og derhos blev der givet Palnatoke Jarlsnavn og Halvdelen af Stefner Jarls Rige, for at han ſkulde nedſætte ſig der, men efter Stefners Død ſkulde han have hele Riget, da Olof var Jarlens eneſte Arving. Palnatoke forblev der det tilbageſtaaende af Sommeren og ligeledes den følgende Vinter; men om Vaaren kundgjorde Palnatoke Jarl, at han vilde drage hjem til Danmark. Førend han om Sommeren drog derfra, ſagde han til Bjørn den Bretſke: „Nu vil jeg, Bjørn! at du ſkal blive her tilbage hos min Svigerfader Stefner, og paa mine Vegne ſtaae ham bi med Landets Styrelſe, thi han begynder nu at blive meget til Alders, og det er ikke uſandſynligt, at det vil vare længe, inden jeg kommer her tilbage, og om Jarlen imidlertid ſkulde komme noget til, da vil jeg, at du ſkal paſſe hele Riget, indtil jeg kommer tilbage.“ Derefter drog Palnatoke bort derfra med ſin Kone Olof, og han havde en lykkelig Reiſe,

og kom hjem til Fyen i Danmark. Han var nu hjemme en Tid, og blev holdt for den mægtigste og forſtandigſte Mand i Danmark næſt efter Kongen ſelv.

17. Det fortælles nu, at Kongen drog omkring i Landet, og gjæſtede hos ſine Venner. Palnatoke anrettede da et koſteligt Gilde for Kongen, drog ſiden til ham og indbød ham; han tog imod Indbydelſen, og drog til Gildet med meget Folk. Der paakom da et Uveir for dem, og de kom om Aftenen til en Bonde, ſom hed Atle, og kaldtes med Tilnavn Atle hin Svarte; han var en fattig Mand, og tog med ſærdeles Glæde imod Kongen. Hans Datter gik og vartede op om Aftenen; hun hed Æſa, og blev kaldt Saum-Æſa eller Sy-Æſa, og var ſtor af Væxt og af et mandigt Udſeende. Kongen ſyntes vel om hende, og ſagde til hendes Fader: „Det kan man ſige med Sandhed, at vi neppe kunde nogenſteds vente os bedre Beværtning, end den ſom vi her nyde hos dig, Bonde! men der er dog een Ting, ſom du holder tilbage for os, det er din Datter Æſa og hendes Seng.“ Bonden ſagde, at det ikke anſtod ſig for ham, at ligge hos ſaadan en ſimpel Pige, ſom hans Datter var; men Kongen ſagde, at han kunde vente ſig hans Venſkab til Gjengjeld, om han tilſtod ham hans Ønſke; og det blev Enden paa deres Samtale og Snak, at Kong Harald laae hos Bondens Datter om Natten. Dagen derefter ſtandſede Uveiret. Kongen beredte ſig tidlig til at drage bort fra Atle, og førend de ſkiltes, gav han ham gode Gaver og betænkte ogſaa Datteren. Derefter fortſatte Kongen Reiſen, og kom til det før

omtalte Gilde. Kongen var længe paa dette Gilde, og Palnatoke beværtede ham særdeles kostelig, og da Kongen drog bort fra Gildet, gav Palnatoke ham gode og anseelige Foræringer, hvilket Kongen ogsaa tog vel op. Men i Begyndelsen af den følgende Vinter mærkede Folk, at Bondens Datter Saum-Æsa begyndte at trives og blive tyk, og maatte være frugtsommelig. Hendes Fader talte da med hende i Eenrum, og spurgte om, hvo der havde haft med hende at gjøre; hun sagde, at ingen havde været hos hende uden Kong Harald, „men dog har jeg," tilføiede hun, „ikke tordet sige dette til noget Menneske uden til dig allene. „Ja," sagde han, „saa meget desto høiere skal jeg agte dig, jo anseeligere Mand du har ladet ligge hos dig." Og Tiden led nu frem, indtil hun nedkom. Hun fødte et Drengebarn, og der blev givet denne Dreng Navn og han blev kaldt Svend, og han fik Tilnavn efter sin Moder, og blev kaldt Saum-Æsa-Svend. Det hændte sig nu saa, at Kong Harald den tredie Sommer derefter atter skulde drage til Fyen til Gildes. Da nu Kongen kom, talte Palnatoke til Æsa, som var kommen der med sin Søn, til hvem hun udlagde Kong Harald som Fader: „Nu skal du," sagde han, „gaae djærvt ind for Kongen, i det han sidder ved Drikkebordet, og kun tiltale ham frit ud angaaende det, som ligger dig paa Hjerte; du skal ogsaa føre Drengen med dig, og derpaa tiltale Kongen med disse Ord: Her fører jeg en Dreng med mig, til hvem jeg ingen anden udlægger som Fader end dig, Kong Harald! men hvad Svar Kongen end giver dig herpaa, saa skal du kun tale djærvt; men jeg skal være i Nærheden og stemme i med dig, og understøtte

din Sag." Hun gjorde, som han raadede hende; og hun gik nu for Kong Harald, førte Drengen med sig, og sagde disse samme Ord, som Palnatoke havde lagt hende i Munden. Kongen svarede strax, da hun havde sagt disse Ord, og spurgte efter, hvad det var for en Kvinde, som var saa dristig, at hun torde fremføre sligt for Kongen, og han spurgte hende om Navn; hun sagde, at hun hed Æsa, og hendes Fader var en Bonde der i Danmark. „En saare dumdristig og taabelig Kvinde est du," sagde da Kongen, „og understaa du dig ikke oftere at tale sligt, om du vil beholde dine Lemmer hele!" „Dette taler hun, Herre!" sagde da Palnatoke, „fordi det tykkes hende, at en stor Nødvendighed kræver det, og hun er ingen Skjøge eller løs Kvinde, men derimod en brav og retskaffen Kvinde, og skjønt hun er af ringe Æt og Herkomst, saa troe vi dog, at hun kun taler Sandt allene." Da sagde Kongen: „Ei ventede jeg det af dig, Palnatoke! at du vilde saaledes paabyrde mig denne Sag, som det nu viser sig." „Det skal nu ogsaa være saa," sagde Palnatoke, „at jeg ikke vil foruleilige eder, Herre! med denne Sag, men saa skal jeg behandle Drengen i alle Henseender, som han er din eneste Søn, men nu ville vi for denneſinde ikke tale mere herom." Kort efter dette beredte Kongen sig til at drage bort fra Gildet; Palnatoke gav ham Foræringer, men han vilde hverken antage eller modtage dem. Men den her i Sagaen før omtalte Fjølner, som var Palnatokes Farbroder, var den Gang med Kong Harald, og han bad Kongen at tage imod disse anseelige Gaver, og ikke blotte sig

saa meget i denne Sag, at han saaledes vilde beskæmme den mest anseete Høvding, ved ikke at ville modtage Æresbeviisninger af ham, skjønt han forud var hans kjæreste Ven. Og han fik da saaledes talt for Kongen, at denne antog Gaverne, og tog imod dem, men dog takkede han ikke, og det var tydeligt at see, at det havde særdeles mishaget Kongen, at Palnatoke havde erklæret ham for Fader til Drengen; og de skiltes nu saaledes, at der herskede megen Kulde imellem dem, og deres Venskab blev aldrig saa godt siden. Kongen drog nu hjem med sine Mænd; men Palnatoke tog Svend Haraldsøn og hans Moder Æsa hjem til sig, efterdi Æsas Fader Atle hin Svarte da var død, og Godset næsten alt gaaet op. Svend voxte nu op hos Palnatoke i Fyen, og han behandlede Drengen saa vel, som om han var hans egen Søn, og holdt ham hæderlig i alle Henseender; han elskede ham ogsaa meget. Det fortælles nu, at Palnatoke avlede en Søn med sin Kone Olof, som fødtes kort efterat Kongen var dragen bort fra Gildet; denne Dreng blev kaldt Aage; han blev opfødt hjemme hos sin Fader, og han og Svend Haraldsøn vare Fostbrødre. Der opfødtes Svend, indtil han var femten Aar gammel.

18. Men da nu denne unge Mand var bleven saa gammel, vilde hans Fosterfader Palnatoke sende ham til hans Fader Kong Harald, og han medgav ham da tyve anseelige Mænd, og raadede ham, at han skulde gaae ind i Hallen for Kongen, sin Fader, og sige, at han var hans Søn, hvad enten denne saa vilde synes vel eller ilde derom, og han skulde da forlange af ham, at han skulde vedgaae deres Slægtskab.

Han gjorde nu efter Palnatokes Raad, og der fortælles intet om hans Reise, førend han kom i Hallen for sin Fader Kong Harald, og sagde alle de Ord, som Palnatoke havde raadet ham at sige; og da han havde udtalt, svarede Kongen: „Det tykkes jeg finde og forstaae af din Tale, at der ikke er lviet om din Mødreneæt, eftersom det forekommer mig, at du maa være den største Fjante og Tosse, og ikke ulig din Moder Saum-Æsa." Derpaa svarede Svend: „Hvis du ikke vil vedgaae at være min Fader, da vil jeg dog bede dig, at du vil give mig tre Skibe og Mandskab til at besætte dem med, og det er ikke for meget at tilstaae mig, thi jeg veed vist, at du er min Fader, men min Fosterfader Palnatoke vil sikkert give mig ligesaa meget Mandskab og ikke mindre Skibe, end du giver mig." „Det synes mig," svarede Kongen, „at være en god Handel, at kjøbe dig bort med det, som du nu begjærer, saa at du aldrig mere kommer for mine Øine." Det fortælles nu, at Kong Harald gav Svend tre Skibe og hundrede Mand, og baade Folk og Skibe vare vel udrustede; og derefter drog Svend bort derfra, og begav sig igjen hjem til sin Fosterfader Palnatoke, og fortalte ham nøiagtig alt, hvorledes det var gaaet af imellem ham og hans Fader. „Sligt kunde man vente af ham," sagde Palnatoke, „og ikke bedre." Derpaa gav Palnatoke Svend tre gode Skibe og hundrede meget udvalgte Mænd, og han gav ham nu Raad, hvorledes han skulde forholde sig; og førend de skiltes, sagde Palnatoke til ham: „Nu maa du forsøge i Sommer at drage ud paa Krigstoge med dette Mandskab, som du nu har faaet; men det Raad vil jeg give

dig, at du for det første ikke drager længere bort end saa, at du hærjer her i Danmark paa de Dele af din Faders Rige, som ere noget fjernt fra ham, og udøver der alt det Onde, som du formaaer. Far over Landet med Hærskjold, og skænd og brænd saa meget, som du er i Stand til, og bliv saaledes ved hele Sommeren, men kom til mig til Vinter, og ophold dig her med dit Mandskab!" Svend drog dernæst bort fra sin Fosterfader med sin Flaade, og han foer nu frem i alt, som hans Fosterfader havde raadet ham, og anrettede store Ødelæggelser i Kongens, sin Faders, Rige, og der opstod en stor Knurren blandt de Bønder, som bleve udsatte for hans Ufred og Overfald, thi han sparede hverken Ild eller Jern imod dem. Dette spurgtes nu snart, og kom Kongen for Øren, og han syntes nu ilde om, at han havde bestyrket ham til saadan Ufred og Overfald, og sagde, at det saaes af denne hans Fremfærd, at han vilde slægte sin Mødreneæt paa. Nu forløb denne Sommer, og da Vinteren kom, drog Svend hjemefter, og fortsatte Reisen, indtil han kom til Fyen til sin Fosterfader Palnatoke; og han havde da forhvervet sig meget Gods om Sommeren. Førend de kom hjem, fik de en stor Storm og Uveir, og alle de Skibe, som Faderen havde givet ham, forliste med hele det Mandskab, som var paa samme. Men derefter seilede Svend hjem til Fyen efter Bestemmelsen, og han opholdt sig nu der med det øvrige af sit Mandskab, og blev vel behandlet.

19. Det er nu at fortælle, at Palnatoke, da Vaaren kom, igjen talte til sin Fosterson, og bad ham atter at drage til sin Fader Kong Harald, og bede

ham, at han skulde give ham sex Skibe, og Mandskab til samme, saa at de kunde blive fuldt besatte; „men husk vel paa," tilsviede han, „at du i alt, hvad du beder ham om, tiltaler ham med onde Ord, og sør i alt et djærvt Sprog!" Svend drog nu bort, og kom til sin Fader, og forlangte af ham sex Skibe tilligemed Besætning til samme, og gav onde Ord af sig i alt, ligesom Palnatoke havde raadet ham; men Kong Harald sagde: „Til Ondt allene tyktes mig du brugte det Mandskab, som jeg gav dig forrige Sommer, og du er meget dumdristig, at du atter tør forlange Mandskab af mig, saadan Ondskab som du nu har udviist." „Ei vil jeg drage bort herfra," sagde Svend, „førend I giver mig det, som jeg kræver; og hvis jeg ikke faaer det, da vil min Fosterfader Palnatoke give mig Folk, og jeg vil da anfalde dine egne Mænd selv, og jeg skal da ikke spare at tilsøie dem alt det Onde, som jeg formaaer." Da sagde Kongen: „Du skal da have sex Skibe og to hundrede Mand, men kom aldrig mere for mine Øine!" Svend drog nu bort med saa forrettet Sag til sin Fosterfader Palnatoke, og fortalte ham alt, hvorledes det var gaaet af imellem ham og hans Fader. Palnatoke gav ham igjen ligesaa mange Skibe og Folk, som hans Fader havde givet ham, og gav ham ligeledes atter Raad. Nu havde Svend altsaa tolv Skibe og fire hundrede Mand. Og før han drog bort, sagde Palnatoke til ham: „Nu skal du igjen hærje, og, skjønt ikke der, hvor du hærjede forrige Sommer, saa skal du dog igjen hærje paa de Danske, og lad dem nu finde, at Overfaldet paa dem er saa meget haardere end forrige Sommer, som du nu har

baade ſtørre og bedre Skibe og Mandſkab end da, og forlad dem nu ikke hele Sommeren, men drag til Vinter igjen her hjem til Fyen, og ophold dig her hos mig!" Svend drog nu bort fra ſin Fosterfader med ſin Flaade, og foer frem med Hærſkjold vidt omkring i Landet; han hærjede baade paa Sjælland og Halland, og ſaadan Heftighed udviſte han om Sommeren, at man kunde ſige, at han hærjede baade Nat og Dag, og den Sommer forlod han aldrig den danſke Konges Rige. Han dræbte mange Menneſker, og brændte mange Herreder om Sommeren. Det ſpurgtes nu vidt omkring, at der var kommen en ſtor Ufred i Landet, men, ſkjønt det blev berettet Kongen, lod denne dog, ſom han ikke lagde Mærke dertil, og lod det gaae, ſom det kunde. Ud paa Høſten drog Svend hjem til Fyen til ſin Fosterfader Palnatoke, og miſtede nu ingen Skibe paa Hjemreiſen ſaaledes ſom forrige Sommer, og han opholdt ſig nu om Vinteren med hele ſit Mandſkab hos ſin Fosterfader.

20. Om Vaaren gik Palnatoke atter til ſin Fosterſøn, og ſagde da ſaaledes til ham: „Nu ſkal du udruſte alle dine Skibe, og dernæſt drage til din Fader med hele din Flaade; du ſkal da gaae for ham og ſige, at han ſkal give dig tolv Skibe til, alle med fuld Beſætning; og hvis du ikke kan faae ham til at tilſtaae dig det, udbyd ham da til Slag ſtrax paa Stand med den Flaade, ſom du nu har, og tiltal ham endnu langt haardere end før!" Svend gjorde nu, ſom Palnatoke raadede ham, og drog med hele ſin Flaade lige til ſin Fader Kong Harald, og krævede det, ſom hans Fosterfader havde raadet ham. Da han havde udtalt,

ſvarede Kongen: „Du er ſaa dumdriſtig en Mand," ſagde han, „at jeg kjender neppe din Lige, i det du tør komme til mig, ſkjønt du baade er Sørøver og Tyv, og det holder jeg for, at du er eet af de allerværſte Mennesker i alt, hvori du maa raade dig ſelv; og ikke tør du at troe, at jeg ſkulde vedgaae at være din Fader, thi jeg veed viſt, at du er ikke af min Slægt." „Tilvisſe er jeg din Søn," ſagde Svend, „og ſandt er det, at vi ere i Slægtſkab, men dog ſkaaner jeg dig derfor i ingen Henſeende, og hvis du ikke giver mig det, ſom jeg forlanger, ſaa ville vi nu prøve en Dyſt med hinanden, og vi ſkulle ſlaaes ſtrax paa Stand, og du ſkal ingenſteds kunne undſlye!" Kongen ſvarede: „Et vanſkeligt Menneſke er du," ſagde han, „og dit Sind ſynes rigtignok at vidne noget om, at du ikke maa være af ſaa ganſke ringe Forældre; og du kommer til at have det, ſom du forlanger; men drag ſiden bort af mit Rige og til andre Lande, og kom her aldrig mere, ſaa længe ſom jeg lever!" Svend drog da bort med fire og tyve Skibe, ſom alle vare vel bemandede, og han drog nu hjem til Fyen til ſin Fosterfader Palnatoke. Denne tog vel imod ſin Fosterſøn, og ſagde: „Det tykkes mig at du udfører mine Raad vel, og nu ville vi begge i Forening overlægge, hvad der kan ſynes os raadeligſt. Du ſkal nu drage ud, og hele Danmark ſkal nu ſtaae dig frit til at hærje i, undtagen Fyen, her hvor jeg opholder mig, her ſkal du ogſaa have dit Tilholdſted. Den Gang, da dette foregik, var Svend atten Aar gammel. Palnatoke kundgjorde, at han agtede om Sommeren at drage bort fra Landet og til Bretland, at beſøge ſin

Svigerfader Stefner Jarl, og sagde at han vilde have tolv Skibe: „Og far du kun i alt frem, Svend!" sagde han, „saaledes som jeg nu har raadet dig, men imod Slutningen af Sommeren skal jeg komme til dig med meget Mandskab, thi det aner mig, at der i Sommer ville blive sendte Folk ud imod dig, og at Kongen ikke længer vil taale, at du anfalder hans Rige; jeg skal da komme dig til Hjælp; men vogt dig omhyggelig for at undflye, skjønt der sendes Folk imod dig, og hold Slag med dem, om der end er nogen Overmagt!" Palnatoke og Svend skiltes nu, og hver af dem drog sin Vei; de droge begge bort paa een Gang, og Palnatoke begav sig til Bretland. Men Svend gjorde nu, som der var ham raadet; han hærjede paa ny i sin Faders Rige, Nat og Dag, og foer vidt omkring i Landet. Landsfolket undflyede, og syntes at være ilde behandlet, og de kom til Kongen, og berettede ham deres ulykkelige Stilling, og bade ham at tage nogen hurtig Beslutning, for at frelse dem. Kongen syntes da, at det ikke kunde være længer saa, og at han havde altfor længe taalt af Svend det, som han ikke vilde have taalt af nogen anden. Han lod da halvtredsindstyve Skibe udruste, og drog selv med denne Flaade, og agtede at dræbe Svend og hele hans Hær. Udpaa Høsten mødtes Kong Harald og Svend en Aften silde ved Bornholm. De kunde godt see hinanden, men da det var saa mørkt om Aftenen, at de ikke kunde see at stride, lagde de deres Skibe til Leie. Men den følgende Dag strede de lige til Nat, og da vare ti af Kong Haralds og tolv af Svends Skibe ryddede. De forbleve endnu begge liggende der, og Svend lagde om

Aftenen ſine Skibe ind i Havbugten, men Kongen lod ſine Skibe lænke ſammen tværs over Mundingen af Vigen, og lægge Stavn ved Stavn, ſaaledes at Svend var indeſluttet i Vigen, og han ventede nu, at denne ikke ſkulde komme ud, om han vilde forſøge derpaa. Men de havde i Sinde, at lægge imod dem om Morgenen, og dræbe Svend og hele hans Mandſkab.

21. Samme Aften, da det ſaae ud til, at der vilde følge ſaadanne ſtore Begivenheder, kom Palnatoke tilbage fra Bretland, og han naaede Land i Danmark denne Aften, og havde fire og tyve Skibe. Han lagde til under Næsſet paa den anden Side, og tjældede der over ſine Skibe. Derefter gik Palnatoke ene bort fra ſit Skib op i Land, og havde et Pilekogger paa ſin Ryg. Det traf ſig juſt ſaa, at Kong Harald ogſaa gik i Land, ledſaget af nogle Mænd; de gik hen i en Skov, og gjorde en Ild for ſig, til at varme ſig ved. De ſade alle paa en Træbul. Det var blevet mørkt, da dette ſkete. Palnatoke gik op til Skoven ligeover for, hvor Kongen varmede ſig ved Ilden, og han blev ſtaaende der en Tid. Men Kongen varmede ſit Bryſt, og der bleve lagte Klæder for ham, og han laae da paa Knærne og Albuerne, og heldede ſig meget ned, i det han varmede ſig ved Ilden; han varmede ſig nu om Skuldrene, og hans Bagdeel hævedes i det ſamme meget i Veiret. Palnatoke hørte nøie, hvad de ſagde, og han kunde tydelig kjende ſin Farbroder Fjølners Stemme; og han lagde nu Piil paa Streng, og ſkød til Kongen, og ſaa berette de fleſte kyndige Mænd, at Pilen fløi lige i Bagdelen paa Kongen og

langs igjennem ham, og kom frem i Munden, og Kongen faldt strax død til Jorden, som man kunde vente. Hans Ledsagere saae nu, hvad der var skeet, og tyktes at det var et meget stort Under. Da tog Fjølner til Orde, og sagde, at den Mand havde gjort en stor Ulykke, som havde bedrevet denne Gjerning eller raadet dertil, og det var et uhørt Tilfælde, saaledes som det var skeet. „Men hvad Beslutning skulle vi nu tage?" sagde de, og alle henvendte de sig til Fjølner, fordi han var den viseste og mest anseete af dem. Det siges nu, at Fjølner gik hen, hvor Kongen laae, og tog Pilen bort fra det Sted, hvor den sad, og gjemte den i samme Forfatning, som den var; men Pilen var let at kjende, thi den var omvunden med Guld. Derpaa sagde Fjølner til sine Mænd, som vare der tilstede: „Jeg raader helst til," sagde han, „at vi alle skulle have eet Udsagn om denne Tildragelse, og intet tykkes mig mere passende at sige, end at han er bleven skudt i Slaget i Dag; det vil være os hæderligst; men en stor Skændsel vil det være for os, som have været tilstede ved denne Tildragelse, saa uhørt som det her er gaaet, at bekjendtgjøre dette for Folket." De indgik nu en fast Aftale herom, og havde alle eet Udsagn, ligesom de vare komne overeens om. Palnatoke gik strax efter denne Gjerning til sine Skibe, kaldte dernæst tyve Mænd til sig, og sagde at han vilde drage til sin Fosterson Svend. De gik da fra Skibene og tværs over Næsset, og kom der sammen om Natten, og beraadsloge med hinanden, hvad Beslutning de skulde tage. Palnatoke sagde, at han havde spurgt, at Kong Harald vilde gjøre Angreb paa dem, saasnart

det om Morgenen var blevet saa lyst, at der kunde strides. „Men," sagde han, „jeg skal holde, hvad jeg har lovet dig, nu da jeg er kommen hertil, at jeg skal hjælpe dig, saa meget som jeg kan, og begge skulle vi dele een Skjæbne." Ikke en eneste af Svends og Palnatokes Hær vidste, at Kongen var død uden Palnatoke selv, og han lod, som intet Mærkeligt var foregaaet, og fortalte endnu ikke dette til noget Menneske. Svend tog til Orde, og sagde til sin Fosterfader: „Jeg vil bede dig, min Fosterfader! at du vil give os noget Raad, som kan hjælpe os i vor nærværende vanskelige Stilling." Palnatoke sagde: „Ei skulle vi være sene i at tage en Beslutning; vi skulle gaae om Bord hos eder, og derpaa skulle vi løse alle Skibene fra hinanden, og binde Ankeret foran Forstavnen paa ethvert Skib; vi skulle da have Lygter under Teltene, fordi det nu er mørkt om Natten; derpaa skulle vi roe saa heftig som mueligt ud imod Kongens Flaade, thi det er mig fortrædeligt, at Kong Harald skal indeslutte os her i Havbugten i Morgen, og dræbe os." De gjorde nu efter Palnatokes Raad, og roede saa heftig de kunde lige ud paa Flaaden, saa at tre af Kongens Snekker bleve stødte i Sænk, og blot de Mænd, som kunde svømme, reddede sig i Land; men Palnatoke og Svend roede ud efter dem igjennem den samme Aabning med alle deres Skibe, lige til de naaede til den Flaade, som Palnatoke havde ført did. Saasnart det om Morgenen blev lyst til at stride, lagde de mod Kongens Folk, og de spurgte da den Tidende, at Kongen var død. Derpaa sagde Palnatoke: „Da ville vi sætte eder to Vilkaar, hvoraf I kunne vælge, hvilket I

ville, at I enten skulle holde Slag og slaaes med os, og seire saa den, hvem Lykken vil være gunstig! men det andet Vilkaar er, at alle de, som have fulgt Kong Harald, skulle nu tilsværge min Fosterson, Kong Svend, Land og Folk, og tage ham til Konge over hele Danmark. Kongens Mænd gik nu paa Raad sammen, og bleve da alle enige om, at tage Svend til Konge, og ikke slaaes; og derpaa gik de til Palnatoke, og berettede ham, hvad de havde valgt, og dette gik nu i Udførelse, og alle de Tilstedeværende tilsvore Svend Land og Folk. Derpaa droge Palnatoke og Svend begge sammen igjennem hele Danmark, og, hvor de kom frem, lod Palnatoke holde Huusthing, og Svend blev nu tagen til Konge over hele Danmark, inden de standsede, og over alle danske Lande. Kong Haralds Lig blev ført til Roeskilde, og der jordet. Da havde han været Konge over Danmark efter sin Fader Kong Gorm i syv og fyrretyve Aar. Da Svend nu var bleven Konge, holdt han det for sin Pligt, ligesom alle andre Konger, at gjøre Arvesl efter sin Fader inden tre Aars Forløb. Han besluttede strax at holde dette Gilde og ikke opsætte det længer. Han indbød da først sin Fosterfader Palnatoke til Arvesllet, og ligeledes Fyenboerne, hans Venner og Frænder. Men Palnatoke svarede saaledes herpaa, at det ikke var ham beleiligt, næste Vinter at komme til Gildet: „Jeg har nemlig hørt," sagde han, „hvad der er mig en mærkelig Begivenhed, at min Svigerfader, Bretlands Jarl Stefner, er død, og jeg maa nødvendig drage derover, thi mig tilkommer dette Rige efter hans Død." Men da Palnatoke ikke troede at kunne komme til Arvesllet,

blev der den Gang intet af samme, thi Kongen vilde for al Ting, at hans Fosterfader skulde være tilstede ved Gildet.

22. Palnatoke drog nu om Høsten bort fra Landet med sin Flaade, og da han drog bort, lod han sin Søn Aage blive der tilbage, til at bestyre hans Gaarde i Fyen og alle hans Eiendomme der; og inden de skiltes udbad han ham Kongens Gunst, og Kongen lovede, at han vilde drage den bedste Omsorg for Aage, og dette Løfte holdt han. Derpaa drog Palnatoke bort; han fortsatte Reisen, indtil han kom til Bretland, og tog nu imod det Rige, som hans Svigerfader Stefner Jarl havde besiddet, og Bjørn den Bretske styret i Forbindelse med ham, og saaledes forløb det næste Aar. Om Sommeren efter sendte Kong Svend Bud til Bretland, at Palnatoke skulde komme der til Gildet med saa meget Mandskab, som han vilde tage med, da Kongen nu vilde holde Arvesøl efter sin Fader. Kongens Udsendinge vare tolv i Følge, og det var næsten kommet saa vidt, at Palnatoke vilde begive sig paa Reisen derfra; men da sagde han: „Jeg beder eder at takke Kongen for hans Indbydelse, men det er nu saa, at jeg har faaet en Sygdom paa mig, og saa længe det ikke bedrer sig, seer jeg mig ikke skikket til at reise; dertil kommer ogsaa, at jeg har her langt flere Forretninger at varetage, end at jeg kan drage saaledes bort denne Sommer. Han undslog sig saaledes paa alle Maader fra Reisen, og Kongens Mænd droge med saa forrettet Sag hjem, og berettede Kongen Udfaldet af deres Ærende. Men da de vare dragne bort, forlod al Sygdom strax Palnatoke. Kongen opsatte da Arve-

ſlet endnu denne Høſt, og nu forløb den følgende Vinter og næſte Sommer; og det var altſaa kommet ſaa vidt, at Svend ikke vilde kunne anſees for en brav Konge, hvis han ikke nu holdt Arvesøl efter ſin Fader, inden de tre Aar vare omme; og Kongen vilde derfor paa ingen Maade opſætte det længer. Han ſendte da de ſamme Mænd ſom før til Bretland til ſin Fosterfader Palnatoke, for atter at indbyde ham ligeſom før til Gildet, og han lod ſige, at han ſkulde have hans ſtore Vrede, hvis han nu ikke kom. Palnatoke gav da Kongens Udſendinge til Svar, at de ſkulde drage hjem, og ſige ſaaledes til Kongen, at han kun ſkulde berede alt til Gildet, ſaa godt ſom han var i Stand dertil, at det kunde blive ſaa anſeeligt ſom mueligt, og han ſagde, at han vilde komme til Gildet ſamme Høſt. Kongens Udſendinge droge nu hjem, og beretede Kongen Udfaldet af deres Ærende, at Palnatoke kunde ventes der. Kongen lod da gjøre Forberedelſer til Gildet, og lod alt berede ſaaledes, at det kunde blive ſaa anſeeligt ſom mueligt, baade i Henſeende til Anrettelſer og talrig Forſamling. Og da nu alt var ganſke færdigt til Gildet, og Gjæſterne komne, var Palnatoke endnu ikke ankommen; og det var langt ud paa Dagen, og det kom endogſaa til den Tid, at man gik til Drikkebordet om Aftenen, og der blev anviiſt Folk Sæde i Hallen. Da fortælles det, at Kong Svend lod ſtaae Plads aaben paa den laveſte Bænk i Høiſædet for hundrede Mand, hvilken Plads han tiltænkte ſin Fosterfader Palnatoke og hans Følge; men da det ſyntes, at Palnatoke tøvede længe, inden han kom, begyndte de at drikke. Men om Palnatoke er det nu at

fortælle, at han, tilligemed Bjørn den Bretſke gjorde ſig færdig til Afreiſen med tre Skibe og hundrede Mand, af hvilket Mandſkab Halvdelen var Danſke og Halvdelen Britter. De droge ſiden derfra, og begave ſig til Danmark, og ſamme Aften, da Gildet begyndte, kom de til Kong Svends Hovedſæde; de lagde Skibene til Leie, hvor det forekom dem at være dybeſt; det var da meget godt Veir om Aftenen; de lagde Skibene ſaaledes, at Forſtavnene vendte fra Land, og de lagde alle Aarerne imellem Roertollene, for at de deſto hurtigere kunde gribe til dem, hvis de behøvede at ſkynde ſig. Dernæſt gik de op paa Land, og begave ſig ſiden til Kongens Gaard, hvor Folk da ſade ved Drikkebordene. Det var, ſom ſagt, den forſte Aften af Gildet. Palnatoke gik nu ind i Hallen, og alle hans Mænd fulgte ham. Han gik ind langs igjennem Hallen, og hen for Kongen, og hilſte paa ham; Kongen optog vel hans Hilſen, og viſte ham og dem alle til Sæde, og de ſade nu ved Drikkebordene og vare meget muntre. Og da de havde drukket en Tid, fortælles der, at Fjolner gik hen til Kongen, og talte nogen Tid ſagte med ham. Kongen ſkiftede Farve derved, og blev rød og opſvulmet i Anſigtet. Der var en Mand, ved Navn Arnodd; han var Kongens Kerteſvend eller Opvarter, og ſtod foran hans Bord; ham rakte Fjolner en Piil, og ſagde at han ſkulde bære den for hver Mand i Hallen, indtil nogen vedkjendte ſig den. Arnodd gjorde nu, ſom Fjolner bød ham; han gik forſt fra Kongens Høiſæde indefter i Hallen, og fremviſte Pilen for hver Mand, men ingen kjendte ſig

ved den. Dernæst gik han udefter langs den lavere Bænk, indtil han kom for Palnatoke, og spurgte ham efter, om han kjendte Pilen. Palnatoke svarede: „Hvi skulde jeg ikke kjende min egen Piil, ræk hid!" sagde han, „det er min." Der blev nu ikke liden Støi i Hallen, og Folkene lyttede efter, da nogen vedkjendte sig Pilen. Og nu tog Kongen til Orde, og talte: „Du Palnatoke!" sagde han, „hvor skiltes du ved denne Piil sidste Gang?" Palnatoke svarede: „Ofte har jeg været fiendtlig imod dig, Fostersøn! og hvis dig tykkes, at det er større Hæder for dig, at jeg siger dig det i en stor Forsamling, heller end naar faa ere tilstede, da skal jeg tilstaae dig det; jeg skiltes ved den paa Buestrengen, Konge!" sagde han, „da jeg stod den i Ruinpen paa din Fader og langs igjennem ham, saa at den kom ud af Munden." „Stander op, alle Mænd!" sagde da Kongen, „og griber Palnatoke og hans Følgesvende, og dræber dem alle! thi nu er sønderbrudt alt Venskab mellem mig og Palnatoke, og al den gode Forstaaelse, som har været imellem os." Da sprang alle Mænd i Hallen op, og der blev nu ikke mindre uroligt. Palnatoke fik sit Sværd draget, og lod det nu være sin første Daad, at han hug til sin Frænde Fjølner, og kløvede ham ned i Skuldrene. Men saa mange Venner havde Palnatoke der i Huustroppen, at ingen vilde anfalde ham; og de kom alle ud af Hallen undtagen en bretsk Mand af Bjørns Folk. Da de vare komne ud, og der savnedes een Mand af Bjørns Folk, sagde Palnatoke: „Det var det mindste man kunde have ventet; og lad os nu il. saa hurtig som mueligt ned til vore Skibe, thi nu er

der intet andet for." „Ei vilde du saaledes have løbet fra din Mand," svarede Bjørn, „hvis du var i mit Sted, og der skal jeg heller ikke;" og han vendte strax tilbage ind i Hallen; og da han kom ind, kastede Kongens Folk den bretske Mand over deres Hoveder, og havde næsten, saa at sige, revet ham sønder. Dette blev Bjørn vaer, og han greb ham, kastede ham paa sin Ryg, og løb siden ud, og de ginge derpaa ned til deres Skibe. Dette gjorde Bjørn mest, for at indlægge sig Berømmelse, thi han kunde vel vide, at Manden maatte være død, og det var ogsaa Tilfældet, at Manden døde, og Bjørn bar ham med sig; og de løb nu ned til deres Skibe, og grebe strax til Aarerne; men det var paa den Tid ganske bælmørkt om Natten og Blikstille; Palnatoke og Bjørn undkom saaledes med deres Folk, og standsede ingensteds, førend de kom hjem til Bretland. Men Kongen drog hjem til Hallen og alt Folket med ham, og fik ikke udført, hvad de vilde, og vare meget ilde tilfredse dermed. De begyndte derpaa igjen at drikke Arvesølet, og drog siden derfra, enhver til sin Hjemstavn.

23. Det fortælles nu, at Palnatokes Kone Olof næste Sommer derefter faldt i en Sygdom, hvoraf hun døde. Efter hendes Død syntes Palnatoke ikke længer om at være i Bretland, og han satte da Bjørn den Bretske til at styre dette Rige. Han drog derefter bort fra Landet med tredive Skibe, og agtede at drage i Vikingsfærd og paa Krigstoge. Han begav sig paa Veien, saasnart han var færdig, og hærjede samme Sommer paa Skotland og Irland, og forhver-

vede ſig meget Gods og Berømmelſe paa Krigstogene. Saaledes vedblev han nu tolv Somre efter hinanden, og forøgede ſine Rigdomme og ſin Anſeelſe. Imedens han var paa disſe Krigstoge, drog han en Sommer til Vindland, i den Agt ogſaa at hærje der; han havde da faaet ti Skibe til, ſaa at han i alt havde fyrretyve Skibe. I den Tid herſkede over Vindland en Konge, ſom hed Burislaf. Han ſaae ikke gjerne Palnatokes Overfald, fordi han havde hørt om ham, at han næſten havde Seier alle Steder, hvor han hærjede, og han var den berømteſte Viking paa den Tid, og han ſyntes at overgaae enhver anden i Viisdom og Forſtand, ſaa at de fleſte havde tungt ved at modſtaae ham. Da Palnatoke nu var kommen der til Land, og Burislaf ſpurgte hans Ankomſt, og hvad han agtede, ſendte Kongen, inden nogen tænkte derpaa, ſine Mænd til ham, bød ham til ſig, og lod ham ſige, at han vilde holde Fred og indgaae Venſkab med ham. Til Indbydelſen føiede han, at han vilde give ham det Fylke eller Rige af ſit Land, ſom hed Jom, for at han ſkulde tage faſt Bopæl der, og dette Rige vilde han give ham, fornemmelig for at han ſkulde være forpligtet til at forſvare Kongens Land og Rige. Dette Tilbud modtoge, ſom der fortælles, Palnatoke og alle hans Mænd; og han lod ſtrax der i ſit Rige anlægge en ſtor og ſtærk Søborg, ſom ſiden blev kaldt Jomsborg. Oppe i denne Borg lod han gjøre en Havn, der var ſaa ſtor, at der i ſamme kunde paa een Gang ligge tre hundrede Langſkibe, ſaa at alle vare indelukkede i Borgen. Den var indrettet med megen Kunſt ved Indløbet; der vare anbragte Porte paa den, og en ſtor Steenhvælving

oppe over, og foran Aabningerne vare Jerndørre, der vare laasede indenfra; og oppe paa Steenhvælvingen var bygget et stort Kastel, hvori der vare Valslynger. Den ene Deel af Borgen laae ud i Søen; de Borge, som ere saaledes byggede, kaldes Søborge; og saaledes var Havnen indenfor Borgen.

24. Dernæst gav Palnatoke efter vise Mænds Raad Love der i Jomsborg, for at der kunde samles flere til, end der tilforn vare: I Palnatokes Samfund maatte ingen Mand optages, som var ældre end halvtredsindstyve Aar, og ingen yngre end atten Aar, derimellem skulde alle være. Aldeles ingen Mand maatte være der, som veg for en lige stridbar og lige udrustet Mand. Alle, som gave sig i deres Samfund, skulde give fast Løfte om, at de skulde hævne hverandre, som Bordfæller eller Brødre. For alting maatte ikke nogen udbrede onde Rygter imellem Folk, og naar nogen Tidende spurgtes dertil, da maatte ingen være saa ubesindig at fortælle den, thi Palnatoke skulde først fortælle alle Tidender. Og hvis nogen fandtes at handle imod det, som nu er opregnet, og at overtræde disse Love, da skulde han strax udvises og forjages af deres Samfund. Og om der optoges nogen, der havde dræbt een af de forhen Optagnes Broder eller Fader eller nogen af hans Nærpaarsrende, og det blev opdaget, efterat han var optagen i Samfundet, da skulde Palnatoke fælde Dom i denne Sag. Aldeles ingen Mand maatte have en Kvinde hos sig i Borgen, og ingen maatte uden Palnatokes Befaling eller Tilladelse være længer end tre Nætter borte fra Borgen. Alt det Bytte, som de gjorde i Krigen, skulde, hvad enten

det var lidet eller ſtort, bæres til Stangen at ſkiftes, ſaa og alt, hvad der kunde vurderes til Penge, og hvis det befandtes om nogen, at han ikke havde iagttaget dette, da ſkulde han drage bort derfra, hvad enten han var en ſtørre eller ringere Mand. Ingen maatte ængſteligt Ord mæle, eller nogen Ting frygte, hvor farlig den end ſaae ud. Ingen Forhandling maatte nogen have med dem, ſom vare i Borgen, men Palnatoke ſkulde faſtſætte og beſtemme alt, ligeſom han vilde. Slægtſkab eller Venſkab ſkulde ikke komme i Betragtning, om nogen, ſom ikke ſvarede til disſe Beſtemmelſer, ønſkede at optages; og om end nogle af de Mænd, ſom forud vare der, indbøde ſaadanne did, der ikke ſvarede til Beſtemmelſerne, da ſkulde det dog ikke nytte dem noget. De ſade nu ſaaledes i Borgen i god Fred, og holdt vel deres Love. De fore hver Sommer bort fra Borgen, hærjede paa forſkjellige Lande, og vandt megen Berømmelſe; de bleve anſeete for de ypperſte Krigere, ſaa at næſten ingen i den Tid holdtes for deres Jævnlige, og de bleve fra den Tid beſtandig kaldte Jomsvikinger.

25. Om Kong Svend er det nu at fortælle, at han i alle Henſeender behandlede Palnatokes Søn Aage paa det Bedſte, ſom om de beſtandig havde været i god Venſkabs Forſtaaelſe, og ſkjønt der var kommet noget imellem dem, lod Kongen dog ikke Aage undgjelde det, men agtede meget paa deres Foſtbrødrelag. Aage boede i Fyen, og herſkede der over de Eiendomme, hvilke hans Fader, ſom før blev fortalt, havde overdraget ham.

26. I Sagaen nævnes en Mand, ved Navn

Vesete, der herskede over det Fylke, som kaldes Bornholm; hans Kone hed Hildegun; de havde tre Børn, som omtales her i Sagaen, nemlig to Sønner, Bue med Tilnavnet hin Digre eller den Tykke, og Sigurd, som kaldtes Sigurd Kappe, og en Datter ved Navn Thorgunna; hun havde nogle Aar, førend dette skete, været gift. Kong Svend beilede nu til hende for Palnatokes Søn Aage, og hun blev gift med ham, og de havde ikke været længe sammen, inden de fik en Søn, som blev kaldt Vagn. I den Tid herskede over Sjælland en Jarl, som hed Harald, og blev kaldt Strut-Harald, fordi han havde en Hat, hvorpaa der var en stor Strut eller Kokarde, som var forfærdiget af brændt Guld, og saa stor at den vog ti Mark Guld, og deraf fik han det Navn, at han blev kaldt Strut-Harald. Jarlens Kone hed Ingigerd; de havde tre Børn, som nævnes her i denne Saga, nemlig to Sønner Sigvald og Thorkel med Tilnavnet Thorkel den Høie, og en Datter ved Navn Tofa. Palnatokes Søn Aage boede i Fyen i megen Hæder og Anseelse, og Vagn voxte op der hjemme hos sin Fader, indtil han var nogle Aar gammel. Om ham fortælles det, at, saasnart hans Sindelag begyndte at vise sig, var han vanskeligere end alle andre, som havde opvoxet der; i sine Sæder og i hele sin Adfærd var han ogsaa saaledes, at man neppe kunde komme ud af det med ham. Ogsaa fortælles det, at Vagn i sin Opvæxt stundum opfødtes hjemme, men stundum var han paa Bornholm hos sin Bedstefader Vesete, fordi han var saa uregjerlig, at næsten ingen syntes at kunne komme ud af det med ham, eller tvinge ham med Magt. Af alle sine Fræn-

der kunde han bedst lide Bue, og hvad han sagde, agtede han mest, fordi han var ham kjærest; men aldrig gjorde han det, som hans andre Frænder sagde, hvad det end var, hvis han selv ikke syntes derom. Han var den skjønneste og mest velvoxne Mand, man kunde see, særdeles fortrinlig i Legemsfærdigheder, og tidlig udmærket i alt. Hans Morbroder Bue var uomgængelig og som oftest meget taus, men heftig af Sind, han var saa stærk, at man ikke ret kjendte hans Kræfter. Bue var ikke nogen smuk Mand, men dog var han anseelig og stormodig, og var i alle Henseender en stor Helt. Hans Broder Sigurd Kappe var en smuk, beleven og rask Mand, men dog ogsaa vanskelig at omgaaes og meget faatalende. Strut-Haralds Søn Sigvald var meget bleg, og havde en styg Næse men deilige Øine, og var høi af Vext og rask af Udseende. Hans Broder Thorkel var den høieste af Mænd; han var derhos stærk og forstandig, og saa vare de begge.

27. Det fortælles nu, at Sigvald og hans Broder udrustede to Skibe til Bortreise, i den Agt at drage til Jomsborg, og forsøge om de kunde blive optagne der, og de spurgte nu deres Fader Harald Jarl til Raads, om han fandt det tilraadeligt, at de gave sig i Jomsvikingernes Samfund. Han svarede, at han kunde ikke andet end tilraade, at de droge derhen, og søgte at vinde Hæder og Anseelse: „og det er nu paa Tide," føiede han til, „at I Brødre forsøge eder, om I ere duelige til noget." De bade ham om Reisepenge og Fødevarer, men han svarede, at eet af to maatte skee, at de enten selv maatte skaffe sig Fødeva-

rer, og hvad andet de behøvede til Reisen, eller de skulde slaae sig til Ro, og ingensteds fare. De begave sig imidlertid ligefuldt paa Veien, skjønt deres Fader Harald intet vilde forstrække dem med. De havde to Skibe og hundrede Mand, hvilket Mandskab de udrustede paa det bedste; siden seilede de deres Kaas, indtil de kom til Bornholm. De troede da at behøve Kvæg og andre Fødevarer, og de toge derfor den Beslutning, at de gjorde Landgang, og plyndrede, og de opbrøde Vesetes rigeste Gaard, røvede alt Godset, og bare det ud paa deres Skibe. De fore derpaa deres Vei bort, og om deres Færd veed man dernæst intet videre at fortælle, førend de kom til Jomsborg. De lagde til udenfor Borgporten; men Palnatoke pleiede bestandig, naar nogen ankom til Borgen, at gaae med betydeligt Mandskab op i det Kastel, som var bygget over Indløbet til Havnen, og derfra pleiede han at tale med dem, som vare ankomne. Dette gjorde han ogsaa nu, da Sigvalds Ankomst blev ham mældt, han gik med betydeligt Mandskab op i Kastellet, og spurgte derfra, hvo der styrede de Skibe og Folk, som vare ankomne. Sigvald svarede ham: „To Brødre styre dem," sagde han, „Strut-Harald Jarls Sønner; jeg hedder Sigvald, og min Broder Thorkel; men vort Ærende hid er, at vi ønske at optages blandt eder tilligemed de Mænd i vor Hær, som I finde duelige dertil." Palnatoke svarede vel paa deres Andragende, men raadførte sig dog desangaaende med sine Stalbrødre Jomsvikingerne, og sagde at han kjendte deres Herkomst, og vidste at de vare af god Byrd. Jomsvikingerne bade Palnatoke raade derfor, som ham selv syntes, og

ſagde, at hans Villie var ogſaa deres Raad. Derefter blev da Jomsborg lukket op, og Brødrene roede op i Borgen, og da de vare komne der, ſkulde deres Mandſkab prøves, ligeſom det var beſtemt i Jomsvikingernes Love. Dette ſkete nu ogſaa, at deres Mandſkab blev prøvet, om de befandtes at have Raſkhed og Mandighed til at træde i Jomsvikingernes Samfund og være underkaſtede de Love, ſom gjaldt der. Men ſaa faldt Prøven ud, at Halvdelen af deres Mandſkab blev antagen af Jomsvikingerne, men den anden Halvdeel ſendte de tilbage. Sigvald og hans Broder Thorkel og treſindstyve Mand med dem bleve nu antagne, og indførte i Jomsvikingernes Samfund; ingen ſtode høiere i Anſeelſe hos Palnatoke end diſſe Brødre, og ſaaledes forløb nu en Tid.

28. Om Veſete er dernæſt at fortælle, at han fik ſnart at høre, at hans rigeſte Gaard var plyndret; han tog da førſt den Beſlutning, at han ſtillede ſine Sønner tilfreds, og holdt dem tilbage fra al Hidſighed og Selvhævn, og drog ſelv til Kong Svend, og fortalte ham, hvorledes Haralds Sønner havde baaret ſig ad, at de havde plyndret ham og ødelagt hans rigeſte Gaard. Kongen ſvarede: „Jeg giver dig det Raad," ſagde han, „at du for det førſte ſkal lade alt være roligt; jeg vil imidlertid ſende Bud til Strut-Harald, og lade foreſpørge hos ham, om han vil give Erſtatning for ſine Sønners Brud, ſaa at du kan ſtaae dig derved, og jeg vil, at du ſkal dermed være tilfreds." Veſete drog nu hjem med ſaa forrettet Sag, men Kong Svend lod ſtrax ſkikke Bud efter Harald Jarl, og bad ham komme til ſig. Jarlen und-

drog sig ikke fra Reisen, men begav sig til Kongen, hvor han blev vel imodtagen. Kongen spurgte ham, om han vidste, hvad Forurettelse hans Sønner havde tilføiet Vesete; han sagde, at han ikke vidste det nøie. Kongen fortalte ham da, at de havde udplyndret hans rigeste Gaard, og han bad ham nu at give Erstatning for det røvede Gods, og tilføiede, at Sagen dermed skulde være endt. Men Jarlen svarede, at han endnu ikke havde Penge til at give i Bøder for, at unge Mennesker havde taget sig nogle Køer eller Faar til Føde. „Saa kan du nu drage hjem igjen," sagde Kongen, „og jeg har nu sagt dig min Villie, men jeg vil dog sige dig forud, at du maa selv vogte dig og dit Gods for Vesetes Sønner, og jeg vil nu ingen Deel tage i eders Forhandlinger, da du ikke vil gjøre det, som jeg raader til, men kun hvad du selv synes, og det aner mig, at det er en slet Beslutning." Harald Jarl svarede, at han skulde nok selv vogte sig derfor, og ingenlunde tilregne Kongen det. „Jeg er heller ikke," tilføiede han, „i nogen Maade bange for Vesete og hans Sønner." Derefter drog Harald Jarl hjem, og om hans Færd fortælles der ikke, at noget hændtes paa samme.

29. Det er dernæst at fortælle, at Vesete og hans Sønner spurgte Harald Jarls og Kong Svends Samtale, og ligesaa, hvad Udfald den havde faaet, og hvad Kongen havde sagt til Jarlen, da denne drog bort. Vesetes Sønner agtede nu at gjøre noget ved den Sag, og udrustede tre Skibe, som alle vare store, og besatte dem med to hundrede Mand, hvilket Mandskab de udrustede paa det bedste. De droge der-

paa lige til Sjælland, hvor de udplyndrede tre af Harald Jarls rigeſte Gaarde, og efter det fore de hjem igjen med det meget Bytte, ſom de nu havde gjort. Det blev ſnart berettet Strut-Harald Jarl, at hans tre rigeſte Gaarde vare udplyndrede, og han tænkte nu paa, hvad Kongen havde ſpaaet ham. Han ſendte da ſtrax Mænd til Kongen, om han nu vilde tage ſig af at forlige dem, og ſagde at han nu gjerne ønſkede, at han ſkulde domme i Sagen. Men Kongen ſvarede ſaaledes: „Harald Jarl kan nu følge ſit eget gode Raad, efterſom han ikke vilde følge mit Raad, da vi talte om denne Sag, og da var der mindre at tale om, end der nu er; lad ham kun nu raade ſig ſelv, og jeg vil ingen Deel have deri.“ Jarlens Udſendinge droge derpaa hjem igjen, og berettede Jarlen, hvad Kongen havde ſvaret. „Vi komme da til at følge vort eget Raad,“ ſagde Jarlen, „om Kongen vil ſidde rolig imedens.“ Harald Jarl ſkaffede ſig nu ti Skibe og Mandſkab til ſamme, og udruſtede dem paa det bedſte. Med denne Flaade drog han lige til Bornholm; der gik de i Land, og udplyndrede tre af Veſetes Gaarde, ſom ikke vare ringere end dem, Veſetes Sønner havde udplyndret. Harald Jarl vendte nu tilbage til Sjælland med dette Gods, og tyktes nu, at han havde hævnet ſig godt i denne Færd. Det fortælles nu, at der ikke forløb lang Tid, inden Veſete ſpurgte dette, al den Skade, ſom han havde lidt paa ſit Gods, og han fattede da den Beſlutning, at han drog ſtrax til Kong Svend, ſom tog vel imod ham. Nu fremførte Veſete ſin Sag for Kongen, og androg den paa denne Maade: „Du maa have ſpurgt, Herre!“ ſagde han,

„at der en Tid har herſket ſtor Uenighed imellem mig og Strut-Harald Jarl, og jeg frygter for, at Ufred deraf vil opſtaae mellem ſelve Landets Indbyggere, hvis du ikke vil lægge dig derimellem, og det kan hændes, at det ſenere hen vil blive vanſkeligere, end det nu er, thi begge Parter ere eders Mænd, Herre!" Kongen ſvarede paa denne Maade: „Jeg ſkal ſnart drage til det Thing, ſom kaldes Isørething, did vil jeg byde Harald Jarl, og I ſkulle da indgaae Forlig efter gode Mænds Raad og vor Beſtemmelſe, og det maa nu være bedſt for Jarlen, at vi afgjøre denne Sag efterſom os ſynes bedſt, allerhelſt da det forekommer os, at du farer vel med din Sag." Derefter drog Veſete hjem, og nu forløb den Tid, til Kong Svend ſkulde med ſit Følge drage til Thinget. Kong Svend havde halvtredſindstyve Skibe med ſig, og ſaa betydelig en Magt, fordi han havde beſluttet, ene at afgjøre hele Sagen imellem dem. Harald Jarl havde ikke langt til Thinget, og han havde ikke mere end tyve Skibe. Veſete drog ogſaa til Thinget, og havde allene tre Skibe. Det fortælles ogſaa, at hans Sønner Bue Digre og Sigurd Kappe ikke fulgte ham. Da nu Kongen, Jarlen og Veſete vare komne til Thinget, reiſte Veſete ſine Telte nede ved Søen ved det Sund, ſom løber ind til Thingſtedet. Strut-Harald Jarl derimod havde opſlaaet ſine Telte længere oppe fra Søen, og derimellem leirede Kongen ſig. Ud paa Aftenen bleve de fra Thinget af vaer, at der kom ti Skibe ſeilende fra Harald Jarls Bopæl, og da de nærmede ſig did, bleve Skibene lagte for Anker, og Anførerne gik op med deres Mandſkab fra Skibene i Land; de begave

ſig ſtrax hen paa Thinget. Disſe Mænd kjendtes strax, og man ſaae, at Veſetes Sønner Bue og Sigurd vare komne. Bue hin Digre var meget prægtig klædt, thi han var da ifort Harald Jarls Klædning, ſom var ſaa koſtbar, at den var beſat med tyve Mark Guld. De havde ogſaa frataget Jarlen to Guldkiſter, ſom vare ſaa fulde af Guld, at der i hver af dem var ti hundrede Mark. Jarlens Hat havde Bue Digre paa ſit Hoved; den var ſmykket med ti Mark Guld. Fuldt væbnede og med fylket Mandſkab ginge disſe Brødre raſk frem paa Thinget; og da de vare komne der, tog Bue til Orde, og opfordrede til Taushed, og da han havde faaet Ørenlyd, talte han ſaaledes til Strut-Harald Jarl: „Det er nu mit Raad, Jarl!" ſagde han, „hvis du har noget Kjendſkab til dette Smykke, ſom du ſeer ſkinne her paa os, at du nu uden Feighed søger at faae det tilbage, om du tør, og der er nogen Daad i dig, thi længe har du forurettet os Frænder; jeg er nu ganſke færdig til at ſlaaes med dig, om du beſidder noget Mandemod." Kong Svend hørte Bues Ord, og indſaae, at hans Værdighed vilde lide derunder, hvis han tillod dem at ſlaaes der paa Thinget, og ikke gik imellem dem, da han havde ſaa faſt beſtemt, at de ſkulde forliges der paa Thinget; Kongen tog da den Beſlutning, at han gik imellem dem, ſaa det ikke kom til Strid, og ved hans kraftige Mellemkomſt kom det tilſidſt ſaa vidt, at begge Parter maatte tilſtæde Kongen at domme imellem dem, ſom han vilde; dog betingede Bue ſig i Forliget, at han vilde aldrig give Slip paa Jarlens Guldkiſter eller nogen af hans Prydelſer, men han bad Kongen at raade for alt andet, ſom han

vilde. Kongen svarede: „Du Bue!" sagde han, „du bliver os haard, lad din Fordring gaae igjennem i Henseende til Guldkisterne, og for dem skal Jarlen have saa meget andet Gods, at han tykkes holden derved; men du kommer til, Bue Digre!" sagde han, „at overgive Jarlen sine Prydelser, som du har taget, og ikke gjøre ham saa megen Vanære eller Beskæmmelse, at han ikke skulde faae sin Hædersdragt tilbage." Udfaldet blev da, at Kongen kom til at raade, og Bue afførte sig Klæderne. Grunden til, at Kongen stod mest paa, at Jarlen skulde have sine Stadsklæder tilbage, var den, at Jarlen holdt det for størst Beskæmmelse for sig, at han ikke beholdt sine kostbare Klæder. Og de bleve nu enige om, at Kongen skulde saaledes afgjøre det imellem dem i Henseende til Kostbarhederne, som han nu havde bestemt, og ligeledes afgjøre hele den øvrige Sag, saaledes som han fandt det billigst for begge Parter. Og derpaa afsagde Kongen den endelige Afgjørelse, begyndte med den Bestemmelse, som han forud havde sigtet til, at Bue skulde strax tilbagegive Jarlens kostbare Klæder, men selv beholde begge Guldkisterne, for fuldkommen at blive forligt med Jarlen; de skulde ogsaa godtgjøre Strut-Harald Jarl de tre Gaarde, som vare udplyndrede; „men han skal derimod," sagde han, „eder til Hæder gifte sin Datter Tofa med Sigurd Kappe, og disse Gaarde skulle være hendes Medgift, og I skulle ikke paa anden Viis gjengjelde Gaardenes Udplyndring, end at I skulle selv tage dem i Besiddelse." Paa denne Maade afgjorde Kongen Sagen, fordi han troede at vente, at de da vilde blive fuldkommen enige, og Forliget vilde kunne

holde ſig længſt imellem dem, naar de kom i Svogerſkab ſammen. Baade Veſete og hans Sønner vare meget veltilfredſe dermed, og Veſete overgav Sigurd Trediedelen af alle ſine Eiendomme, men iſær Sigurd glædede ſig meget ved det Giftermaal, ſom var ham beſtemt. De forligtes nu ſaaledes, og droge ſtrax fra Thinget til Strut-Harald Jarl, hos hvem Brylluppet ſtrax ſkulde holdes. Dit kom ogſaa, ſom rimeligt var, Kongen ſelv tilligemed Veſete og hans Sønner, og Sigurds og Tofas Bryllup blev nu holdt med megen Pragt og Høitidelighed. Efter Gildet drog Kongen hjem, hædret med anſeelige Foræringer, og ligeledes de andre Gjæſter. Veſete og hans Sønner droge nu ogſaa hjem til Bornholm, og Jarlens Datter Tofa fulgte med dem; det var nu roligt en Tid, og der herſkede god Fred imellem dem alle.

30. Kun en kort Tid havde Brødrene været hjemme hos deres Fader, inden Bue Digre lod ſig forlyde med, hvad han havde i Sinde, at han nemlig agtede at drage til Jomsborg og ſøge ſig Hæder og Berømmelſe. Hans Broder Sigurd vilde ogſaa drage med ham, uagtet han nylig var bleven gift, og Brødrene beredte ſig til at drage bort, og udruſtede to Skibe og hundrede [1] Mand, og agtede at gjøre aldeles, ligeſom Strut-Harald Jarls Sønner Sigvald og Thorkel før dem havde gjort. De fore dernæſt ligetil Jomsborg, og lagde ſtrax til ved Steenhvælvingen udenfor Indløbet til Havnen. Da Høvdingerne i Borgen bleve deres Ankomſt vaer, ginge Palnatoke,

[1]) d. e. 120 eller et ſtort Hundrede, ligeſom alle Steder her i Sagaen.

Sigvald og Thorkel Høie frem paa Steenhvælvingen, og Sigvald kjendte Mændene, som anførte Skibene. Bue fremførte da sit Ærende, og sagde, at han vilde give sig i Jomsvikingernes Forbund, og ligesaa vilde hans Broder og alt deres Mandskab, hvis Palnatoke vilde tage imod dem. Men Sigvald tog til Orde: „Hvorlunde have I og min Fader Strut-Harald afgjort eders Sag?" sagde han, „inden I forlode Landet." „Saa meget er der foregaaet imellem os," svarede Bue, „at det vil udgjøre en vidtløftig Fortælling, men Udfaldet paa det Hele blev, at Kong Svend afgjorde hele Sagen imellem os, og alle de Forhandlinger, som vi havde med hinanden, vil jeg ikke i Korthed kunne opregne, men forligte ere vi nu." Da talte Palnatoke til sine Stalbrødre Jomsvikingerne: „Ville I vove paa," sagde han, „om disse Mænd sige sandt eller ikke, men meget tilbøielig er jeg til at tage imod dem, thi jeg venter, at det vil vise sig, at der i vor Trop ere faa saadanne, som de ere." Jomsvikingerne svarede ham: „Vi ønske at du optager disse Mænd i vort Forbund, om dig saa synes, men kommer der siden noget, dem angaaende, for Dagen, som vi nu ikke vide, da skal det, som andet, være underkastet din Dom." Derefter blev Jomsborg lukket op, og Bue og Sigurd lagde deres Skibe ind i Havnen. Dernæst blev deres Mandskab prøvet, og firsindstyve Mand holdt sig i Prøven, men fyrretyve droge tilbage hjem til Danmark. Alle Høvdingerne, baade de som tilforn ere nævnte, og disse som nu kom til, vare nu sammen i Borgen, og vare gode Venner. De hør-

jede nu den ene Sommer efter den anden paa forskjellige Lande, og forhvervede sig baade Rigdom og megen Berømmelse, og skjønt der ikke i denne Fortælling er berettet om de store Bedrifter, som de udførte, er det dog et almindeligt Ord, at man aldrig har fundet større Helte eller Kæmper end Jomsvikingerne, og vi troe, at deres Lige have neppe nogensinde været til; men hver Vinter opholdt de sig i Rolighed i Jomsborg.

31. Nu er at fortælle om Vagn Aagesøn, at han voxte op hjemme hos sin Fader i Fyen, men opholdt sig stundum hos sin Bedstefader Vesete. Han var saa vild og uregjerlig i sin Opvext, at det fortælles som det bedste Kjendemærke paa hans Sindelag, at, da han var ni Aar gammel, havde han dræbt tre Mennesker. Han var nu hjemme, indtil han var tolv Aar gammel, og det var da kommet saa vidt, at Folk neppe troede længer at kunne udholde hans Heftighed og Overlast; han blev ogsaa saa udædisk, at han ingen Ting vilde skaane. Hans Frænder vidste ingen Udveie i denne vanskelige Sag; og man tog da den Beslutning, at hans Fader Aage gav ham et halvt Hundrede Mand og et Langskib, og ligesaa meget Mandskab gav hans Bedstefader Vesete ham og derhos et andet Langskib; ingen af de Mænd, der fulgte ham, var ældre end tyve, og ingen yngre end atten Aar, undtagen Vagn selv, som var tolv Aar gammel. Han forlangte ikke mere, end nu er sagt, hundrede Mand og to Langskibe, og sagde, at han behøvede ikke flere, og at han selv skulde skaffe sig Levnetsmidler, og hvad andet han havde nødig.

32. Vagn drog nu hjemmefra med dette skjønne

Mandskab; de kom strax til at trænge til Levnetsmidler, men Vagn var ikke meget raadvild, skjønt han var ung; han foer nu langs med Danmarks Kyster med væbnet Magt, og hug Strandhug[1] uden Skaansel, saa meget som han behøvede; han røvede baade Klæder og Vaaben, og han holdt ikke op, før han hverken fattedes Vaaben og Klæder eller Levnetsmidler; han seilede derpaa bort fra Danmark, efterat have ladet de Danske skaffe sig alle disse Fornødenheder, og han havde nu alt i Overflødighed, hvad han behøvede til disse to Skibe. Han drog nu ligetil Jomsborg, og kom der tidlig om Morgenen ved Solens Opgang. Han lagde strax Skibene udenfor til Steenhvælvingen, men Borgens Høvdinger Palnatoke og Sigvald, Thorkel, Bue og Sigurd begave sig, saasnart de bleve Skibene vaer, op i Kastellet, som de pleiede, og spurgte derpaa om, hvo der vare komne. Vagn spurgte igjen, om Palnatoke var i Kastellet; han svarede, og sagde, at den Mand, som var kommen at tale med ham, bar dette Navn: „Men hvilke ere disse Mænd," sagde han, „som føre et saa mandigt Væsen." Vagn svarede; „Ei vil jeg fordølge dig mit Navn, jeg hedder Vagn, og er en Søn af Aage i Fyen, og eders Nærpaarørende; og jeg er kommen her, for at give mig i eders Samfund, da man fandt mig vanskelig at komme til Rette med hjemme, og mine Frænder syntes at have faaet nok af det, skjønt jeg nu drog bort derfra." „Troer du da, Frænde!" sagde

[1] d. e. røvede og slagtede det ved Kysterne gaaende Kvæg.

Palnatoke, „at du vil her blive holdt for at være let at have med at gjøre, da man hjemme vanskelig kunde komme ud af det med dig?" Vagn svarede: „Lsiet er for mig, Frænde!" sagde han, „om du ikke vil kunne styre mit Sind saaledes, at jeg kan være i raske Mænds Samfund, og jeg venter, at du vil hæderlig modtage os, da vi ere komne til eder." Da raadførte Palnatoke sig med Jomsvikingerne: „Tykkes det eder raadeligt," sagde han, „at vi tage imod min Frænde Vagn eller ikke?" „Det er mit Raad," svarede Bue Digre, „skjønt Vagn af sine Frænder agter mig høiest, at vi aldrig skulle tage imod ham, og at han aldrig skal komme indenfor Borgen." Palnatoke henvendte sig derpaa til Vagn, og sagde: „Mændene her i Borgen modsætte sig din Optagelse, Frænde! og det endogsaa dine Frænder, som nøie kjende dig." Vagn spurgte videre: „Ville de Mænd, som staae hos dig, vedgaae det, at de ikke ville antage mig? mindst havde jeg ventet det af min Frænde Bue, at han vilde vedkjende sig den Mening." „Saa er det dog," svarede Bue, „at jeg ikke raader til, at I optages, snarere fraraader jeg det, men dog vil jeg, at Palnatoke skal raade derfor." „Men hvad stemme Strut-Haralds Sønner?" vedblev Vagn, „det ønsker jeg at vide." „Det driste vi os dog til at sige," sagde Sigvald, „at det er vort bestemte Ønske, at du aldrig kommer i vor Flok." Nu tog Palnatoke igjen Ordet: „Hvor gammel er du, Frænde!" spurgte han. „Derom skal jeg ikke lyve," sagde han, „jeg er tolv Aar gammel." „Ja!" sagde Palnatoke, „da kan du ikke komme i vort Forbund, da du ikke nær har den Alder, som vi have

bestemt, for at kunne optages i vort Samfund her i Jomsborg, og det forhindrer altsaa, at du kan være her hos os." Vagn svarede: „Ei agter jeg, at du for min Skyld skal bryde dine Love, men da ville de mindst kunne siges at være brudte, om jeg er som een, der alt har fyldt sine atten Vintre eller mere." „Det er bedre, Frænde! at du opgiver dette Forsæt," sagde Palnatoke, „jeg vil heller sende dig over til Bretland til Bjørn den Bretske, og for vort Slægtskabs Skyld vil jeg give dig Hælften af mit Rige i Bretland til Eiendom og Bestyrelse." „Vel tykkes mig dette budet, Frænde!" sagde Vagn, „men dog vil jeg ikke antage dette dit Tilbud." „Hvad vil du da, Frænde!" sagde han, „om du ikke vil antage det, som jeg nu byder dig, thi jeg mener, at jeg gjør dig et godt Tilbud." „Alligevel vil jeg dog ikke antage det," svarede Vagn, „skjønt Tilbudet er godt og passende for en Frænde." „Hvad agter du da, Frænde!" spurgte Palnatoke videre, „med din Heftighed og Paastaaenhed, om du ikke vil modtage saadanne Tilbud?" „Det skulle I nu faae at vide, Jomsvikinger!" sagde Vagn, „hvad jeg har i Sinde, jeg vil udbyde Strut-Harald Jarls Søn Sigvald, at vi skulle prøve en Dyst sammen, og slaaes med lige meget Mandskab paa begge Sider; han skal lægge ud af Borgen med to Skibe og hundrede Mand, og vi skulle dernæst prøve hinanden, hvo af os der først trækker sig tilbage, og hvo der gaaer af med Seiren i vort Skifte; og saa skal det være en Aftale imellem os, at, hvis det gaaer saa, at de vige tilbage og undflye, da skulle I være forpligtede til at tage imod os, og tillade os at være hos eder i Jomsborg; men

hvis vi faae den Lod, som jeg venter vil komme over Sigvald, da skulle vi drage bort, og have I da ikke nogen Forbindtlighed mere i den Sag. Men ei udfordrer jeg eder med ringere Ord, end at slaaes maa Sigvald Jarlson med os, hvis han tør, og hvis han er en uforsagt Mand, og hvis han har Mandemod og ei er feigere end det usleste Kryb." Nu svarede Palnatoke: „Det seer ud til at blive noget mærkeligt," sagde han, „hvad denne unge Mand vil foretage sig, og nu kan du høre, Sigvald! hvor lidet han skaaner dig i Udfordringen, skjønt du er en Jarls Søn, og det tykkes mig, at man kan vente, at du vil komme i en fuld Prøve, inden du faaer endt Striden med denne min Frænde. Men eftersom Udfordringen er saa bestemt og heftig fremført, da vil du neppe holdes for en brav Mand, naar du ikke forsøger dig med dem, thi der er talt alt for meget, til at du kan undslaae dig; det er derfor det bedste, at I lægge imod dem, og gjører det første Anfald paa dem saaledes, at de kunne faae deres Overmod dæmpet! Men hvis det gaaer saa, at vor Frænde Vagn ikke bliver saa seiersæl, som han fører store Ord til, og det gaaer ham mindre heldig, da vil jeg dog byde enhver at vogte sig for at røre ham med Vaaben, thi det vil komme dem dyrt at staae, som gjøre det, og ubehageligt vil det være mig at see paa, at han bliver haardt medtagen, eller at nogen Skade tilføies ham, skjønt han tykkes vanskelig at komme til Rette med; men det aner mig, Sigvald! at der nu vil blive sat en Prøve paa, hvad Mand du er i Strid, skjønt min Frænde endnu er ung." Derefter beredte Sigvald sig, og roede ud af Borgen med

to Skibe, og, saasnart de mødtes, angrebe de hinanden og sloges, og det siges, at Vagn og hans Stalbrødre strax i Begyndelsen angrebe deres Modstandere med saa heftig en Steenregn, at Sigvald og hans Folk ikke kunde andet end dække og beskytte sig, og de havde dog nok at bestille dermed, saa hidsige vare disse unge Mænd; og saasnart Stenene gik op, lode de det ikke bie med Hugvaabnene; de holdt da Hugstrid, og brugte Sværdene med megen Mandighed. Men saa faldt Sagen omsider ud, at Sigvald trak sig tilbage, og flyede ind til Land, for at hente Stene. Men Vagn satte efter ham, og de mødtes nu paa Land, og Sigvald nødtes da til at vige, hvad enten han vilde eller ikke; der blev nu en anden Kamp, som var meget heftigere og skarpere end den forrige, og det siges, at ogsaa denne Kamp faldt Sigvald besværlig. Palnatoke og de andre Høvdinger stode i Borgens Kastel, og vare derfra Vievidner til, hvorledes Striden faldt ud for Sigvald. Vagn angreb nu Sigvald saa heftig, at han og hans Mænd vege ganske tilbage, lige til de kom til Borgen, men den var tillukket og laaset, saa at de ikke kunde komme ind i Borgen, og maatte da vende om, og enten forsvare eller overgive sig. Palnatoke og Jomsvikingerne saae nu, at een af Delene maatte skee, at enten vilde Vagn overvinde Sigvald og hans Mandskab, eller de maatte nødsages til at lukke Borgen op, for han kunde undslippe med Livet, thi flye kunde han ikke, og havde heller ikke villet, saadan en Mand som han var. Det blev da Udfaldet, at Palnatoke bød, at Borgen skulde lukkes op: „Du har, Sigvald!" sagde han, „neppe med din Lige at

skifte, naar du strider mod denne vor Frænde, og det er nu det bedste, at standse denne Leg, thi den er nu prøvet tilfulde af eder, og vi kunne nu skjønne, hvad Mand enhver af eder er; og det er mit Raad," vedblev han, „hvis eder saa synes, at vi antage denne unge Mand og hans Mandskab, skjønt han er noget yngre, end det er bestemt i vore Love, og det venter jeg, at ikke een Mand her i vor Trop vil kunne faae Bugt med ham, og saadanne Mænd kan man have godt Haab om for Fremtiden, og saadanne holde ikke Alting for at være stort og uoverkommeligt." De gjorde nu efter Palnatokes Ord, lukkede Jomsborg op, og standsede Kampen imellem dem, og Vagn blev nu med alle sine Mænd optagen i Samfundet. I denne Strid imellem Vagn og Sigvald faldt, ifølge Beretningen, tredive Mand paa Sigvalds Side og ligesaa mange paa Vagns, men dog havde Vagn Anseelse for at have seiret i denne Træfning. Paa begge Sider vare ogsaa mange blevne saarede i Striden. Vagn var nu der i Jomsborg med alle Høvdingers Villie og Samtykke, thi deres Lov bød, at alle skulde være enige, naar det kom dertil, skjønt de forud havde været af forskjellig Mening. Det siges om Vagn, at han blev der i Jomsborg saa sagtmodig og sædelig, at ingen Mand der overgik ham i Besindighed, ligesaa lidt som nogen var behændigere i Legemsfærdigheder eller mere øvet i Ridderskab end han. Han drog bort hver Sommer, styrede et Skib, og begav sig paa Krigstoge, og ingen af Jomsvikingerne var større Kæmpe end han i Striden. Saaledes gik det nu i tre Aar fra den Tid, da han blev optagen i Jomsvikin-

gernes Forbund, at de hver Sommer laae ude paa Krigsſkibe, og havde beſtandig Seier, men om Vinteren vare de hjemme i Jomsborg, og de vare nu navnkundige vidt omkring i Verden.

33. Udpaa Efteraaret det tredie Aar faldt Palnatoke i en Sygdom; den Gang var Vagn femten Aar gammel. Kong Burislaf blev da ſtrax indbuden til Borgen, efterdi Palnatoke anede, at denne Sygdom vilde blive hans Død. Da Kongen kom til Palnatoke, talte denne ſaaledes til ham: „Det er min Anelſe, Herre! at dette er min ſidſte Sygdom, og det er heller ikke uſandſynligt, naar man tager Hensyn til min Alder; men det er mit Raad," vedblev han, „ſom jeg vil give eder, at der ſættes en anden Mand i mit Sted til at være Høvding i Borgen og beſtyre de Anliggender, ſom jeg tilforn har haft med at gjøre, ſaa at Jomsvikingerne blive her i Borgen, og fremdeles værne Landet for dig, ligeſom vi hidtil have gjort; og det forekommer mig, at af dem, ſom kunne komme i Betragtning, fattes Sigvald mindſt, imod mig at regne, i hvad der udfordres for at kunne ſtyre Borgen og afgjøre Folks Sager, baade i Henſeende til Klogſkab og Raadſnildhed, og maa det ſynes eder noget ubeſindigt, hvad jeg nu ſiger eder, at jeg troer det, ſkjønt jeg ikke tør ſige det for viſt, at alle fattes noget, i det jeg har været." Kongen ſvarede ham: „Ofte have dine Raad været os gode," ſagde han, „vi ville derfor ogſaa end følge dette, ſom du giver os, og det vil være os alle det bedſte, men det er at befrygte, at vi nu ikke længe ville have Nytte af dig og dine Raad, og deſto mere pligtige ere vi til at følge det ſidſte, og

alle de gamle Love, som Palnatoke med forstandige Mænds Raad har givet her i Jomsborg, skulle fremdeles staae ved Magt." Det siges, at Sigvald var ikke meget uvillig til at antage den Post, som overdroges ham efter Kong Burislafs og Palnatokes Raad. Derefter gav Palnatoke sin Frænde Vagn det Halve af Riget i Bretland til Eie og Bestyrelse i Forbindelse med Bjørn den Bretske, og siden anbefalede han Vagn paa det bedste i alle Henseender til Jomsvikingerne og i Særdeleshed til Kongen; derom talte han meget, og viste derved, at han elskede sin Frænde Vagn høit, og at det var ham meget magtpaaliggende, at de skulde behandle Vagn vel. Kort derefter døde Palnatoke, og alle holdt det for et stort Tab, og her ender Fortællingen om een af de bedste Helte.

34. Efter Palnatokes Død antog Sigvald Bestyrelsen over Jomsvikingernes Samfund, og det varede nu ikke længe, inden man afveg noget fra de forrige Vedtægter i Borgen, og Lovene bleve nu ikke overholdte med saa stor Nøiagtighed, som da Palnatoke styrede Borgen; saaledes varede det nu ikke længe, inden Kvinder vare i Borgen to eller tre Nætter efter hinanden, ligesaa vare ogsaa Mændene længere ude af Borgen, end det var bestemt i Loven; stundum forefaldt endogsaa i Borgen Slagsmaal imellem Folk og enkelte Drab.

35. Sigvald drog nu ud af Borgen, og begav sig til Kong Burislaf. Kongen havde tre Døttre, som ere nævnte i Sagaen: den ældste hed Astrid og var meget smuk og forstandig; den næstældste hed Gunhild, og den yngste Geira; hende ægtede Olaf Tryggvesøn.

Da nu Sigvald var kommen til Kongen, bød han ham to Vilkaar, at enten vilde han ikke blive i Jomsborg længer, eller han skulde give ham sin Datter Astrid tilægte. Hertil svarede Kongen ham: „Det havde jeg bestemt," sagde han, „at jeg vilde have giftet hende til en Mand af en høiere Værdighed end du, men dog vil det være mig en Nødvendighed, at du ikke drager bort af Borgen; vi ville derfor alle i Forening overlægge, hvad der synes os raadeligst." Kongen gik nu til sin Datter Astrid, og spurgte hende, hvad hun syntes om dette Giftermaal, at hun blev gift med Sigvald; „og vil jeg," sagde han, „at vi tage en fornuftig Beslutning, for at Sigvald og Jomsvikingerne ikke skulle drage bort fra Borgen, thi jeg behøver særdeles meget deres Landeværn." Astrid svarede sin Fader: „Om jeg skal sige dig Sandheden, Fader!" sagde hun, „da vilde jeg aldrig ægte Sigvald; men dog skal du ikke afvise ham, men kun give ham Haab paa de Vilkaar, som jeg bestemmer: han skal, for at naae dette Giftermaal, sætte det igjennem, at han befrier Landet fra alle de Skatter, som hidtil have været betalte til den danske Konge, før han kommer i min Arm, eller ogsaa han skal skaffe den danske Konge Svend herhid, saa at du har ham i din Vold." Kongen fremsatte nu dette Forlangende for Sigvald, og derefter sluttede de en fast Aftale derom indbyrdes, at det skulde være udført inden tredie Juul; men, hvis Sigvald ikke til den Tid fik det sat igjennem, da skulde hele Aftalen være ophævet.

36. Sigvald drog nu efter dette hjem til Jomsborg; og samme Vaar seilede han med tre Skibe og tre

hundrede Mand bort fra Borgen; han foer ligetil Sjælland, og traf der paa nogle Folk, af hvilke han spurgte, at Kongen gjæstede oppe paa Landet ikke langt derfra. Og da han nu troede at have faaet Vished om, hvor Kongen opholdt sig, lagde han sine Skibe ved et Næs, hvor der ingen Skibe vare i Nærheden; det var ikke langt fra den Gaard, hvor Kongen gjæstede med sex hundrede Mand. Sigvald lagde sine Skibe saaledes, at Forstavnene vendte fra Land, og han lod det ene Skib forbinde ved det andets Bagstavn, og alle Aarerne lægge imellem Roertollene. Derpaa sendte Sigvald tyve paalidelige Mænd til Kong Svend, og bød dem at sige til Kongen, at han ønskede at tale med ham i et nødvendigt Anliggende, men at han var syg og laae for Døden, og at han havde Ting at aabenbare ham, hvorpaa Kongens Liv beroede. De Udsendte begave sig nu til Gaarden, og gik ind i Hallen for Kongen, og deres Formand fremførte hele det Ærende, hvormed de vare sendte. Da Kongen hørte denne Tidende, begav han sig strax, tilligemed de sex hundrede Mand, som vare ved Gildet, ned til Stranden, for at tale med Sigvald. Da denne blev vaer, at Kongen kom, fortælles det, at han var paa det Skib, som var fjerneſt fra Land, og han laae nu i Sengen, og var meget afmægtig. Han bød da sine Mænd saaledes: „Naar tredive Mand ere komne ud paa det Skib, som er nærmeſt Land, da skulle I trække Bryggen bort fra Landet og op i Skibet, og sige, at man ikke maatte trænge saa heftig ud paa Skibene, at de ikke skulle synke under os; og jeg venter, at Kongen vil være imellem de forreſte; men naar

tyve Mænd ere komne paa det midterſte Skib, da ſkulle I ligeledes der trække Bryggen ind." Det fortælles nu, at Kongen kom der med ſit Mandſkab, og ſpurgte efter Sigvald; man ſagde ham, at han var meget afmægtig, og laae paa det yderſte Skib; og han gik dernæſt ud paa det Skib, ſom var nærmeſt ved Land, og ſiden fra det ene til det andet, indtil han kom til Sigvalds Skib. Hans Mænd fulgte efter ham, men Sigvalds Folk forholdt ſig i alt, ſom han havde budet. Og da nu Kongen kom ſelv tiende ud paa det Skib, paa hvilket Sigvald laae, ſpurgte Kongen om, hvorledes Sigvald befandt ſig, og man ſvarede ham, at han endnu kunde tale, men var dog yderlig afmægtig. Derpaa gik Kongen hen, hvor Sigvald laae, bøiede ſig ned til ham, og ſpurgte, om han kunde høre, hvad han ſagde, og hvad Tidende han kunde berette ham, hvorfor det var ham ſaa magtpaaliggende, at de talte ſammen, ſom Sigvald havde ſendt ham Bud. „Bøi dig lidt ned til mig, Herre!" ſagde da Sigvald, „for at du bedre kan høre, hvad jeg ſiger, thi jeg taler kun ſagte." Og da Kongen bøiede ſig ned til ham, tog Sigvald med den ene Haand over hans Skuldre, men med den anden under hans Arme, og han var nu ikke ſaa ganſke ſvag, og holdt ikke Kongen ſaa meget løſt; i det ſamme raabte han til Skibsfolkene, at de ſkulde bruge alle Aarerne ſaa raſk ſom mueligt; og de gjorde efter hans Bud, og roede nu bort ſaa hurtig de kunde; men de ſex hundrede Mand ſtode tilbage paa Landet, og ſaae derpaa. Kongen tog nu til Orde, og ſagde: „Hvad er det nu, Sigvald! vil du ſvige mig, eller hvad har du i Sinde?

Jeg tykkes nu at forudsee, at der vil møde mærkelige Begivenheder, men jeg kan ikke vide, hvad Hensigten er med dette Foretagende." Sigvald svarede Kongen: „Ei vil jeg svige eder, Herre! men I skal nu fare med os til Jomsborg, og vi skulle vise eder al den Hæder, som vi formaae, og alle eders Mænd, som nu følge eder, skulle være velkomne hos os, og naar I komme til det Gilde, som vi have beredt for eder, da skulle I faae at vide, hvad Grunden er til alt dette; der skal du ene raade for alt, men vi skulle, som vor Pligt er, vise dig al Underdanighed og al den Hæder, som vi formaae." „Det maae vi nu tage til Takke med," sagde Kongen, „eftersom Sagerne nu staae." De seilede nu ligetil Jomsborg, og Sigvald viste Kongen den tilbørlige Agtelse, og Jomsvikingerne beredte et stort Gilde for ham, og kaldte sig alle hans Mænd. Sigvald sagde nu Kongen, hvad Aarsagen var til, at han havde ført ham bort fra Landet, at han nemlig havde beilet for ham til Kong Burislafs Datter: „Det var den smukkeste og fortrinligste Mø, jeg kjendte, og det foretog jeg mig af Venskab for eder, Herre! fordi jeg ikke vilde, at du skulde gaae glip af det Parti, som forekom mig at være det bedste." Alle Jomsvikingerne sandede dette med Sigvald, eftersom han forud havde bestemt. Kongen spurgte efter, hvad Møen hed. „Denne Mø," sagde Sigvald, „til hvem jeg har beilet for dig, hedder Gunhild, men til mig er Kongens anden Datter Astrid fæstet, men Gunhild bærer dog Fortrinnet i alt, som tilbørligt er. Du, Konge! skal blive her ved dette Gilde i Jomsborg, men jeg skal imidlertid drage til Kong Burislaf, og sætte Sa-

gen igjennem for os begge, og du kan kun sikkert stole paa mig i hele din Sag, og jeg skal ogsaa svare til din Tillid." Derefter drog Sigvald til Kong Burislaf med hundrede Mand, og der blev anrettet et stort og anseeligt Gilde imod ham. Sigvald talte nu med Kongen, og sagde, at han nu var kommen, for at ægte Astrid, da han nu havde faaet det sat igjennem, som var betinget, at den danske Kong Svend var kommen til Jomsborg, og det stod nu ganske i deres Magt at gjøre ved ham, ifølge deres egen bedste Bestemmelse, hvad de vilde, og han bad da Kongen og Astrid gjøre, hvad der forekom dem raadeligst og forstandigst. De talte nu sammen derom, og baade Kongen og hans Datter Astrid spurgte Sigvald til Raads, hvad han raadede til i denne Sag, Kong Svend betræffende. Sigvald svarede: „Jeg har udtænkt et Raad i denne Sag," sagde han, „jeg raader nemlig, at du skal gifte din Datter Gunhild med Kong Svend, og gjøre hans Hidreise hæderlig, men han skal, for at naae Giftermaalet, eftergive dig alle de Skatter, som du hidtil har været pligtig at yde ham; paa den Maade vil jeg søge at mægle imellem eder, og jeg skal nok see til at faae det sat igjennem, som jeg nu har sagt." Efter denne deres Samtale drog Sigvald tilbage med sit Mandskab, som bestod af hundrede Mand; og saasnart han kom til Kong Svend, spurgte denne strax, hvorledes Sagen havde gaaet. „Det beroer allene paa eder, Herre!" sagde han. „Hvorledes det," spurgte Kongen. „Saaledes," svarede Sigvald, „at, om du vil eftergive Kong Burislaf Skatterne, da gifter han dig sin Datter; du maa ogsaa tage det i Betragtning,

Herre!" tilføiede Sigvald, „at alt jo tilhører dig efter hans Død, og det er en større Hæder for dig, at du har en Svigerfader, som ikke er skatskyldig under nogen, thi de Konger ere altid ringere anseete, som yde Skat, end de som ingen have at yde." Saaledes talte Sigvald for Kong Svend paa mange Maader, for at faae ham til at synes vel om dette, og han manglede hverken Snildhed eller Veltalenhed. Det kom da saa vidt, at Kong Svend syntes vel om at følge det Raad, som Sigvald gav, og ønskede meget, at Giftermaalet kunde komme i Stand. Denne Beslutning blev da tagen, og Bryllupstiden berammet, og begge Brylupper skulde holdes paa een Gang. Da Tiden nu kom, droge alle Jomsvikingerne, og Kong Svend i Færd med dem, til Høitideligheden, og der blev nu holdt et i alle Henseender saa prægtigt Gilde, at ingen mindedes, at der nogensinde havde været et anseeligere Gilde i Vindland. Det fortælles, at Brudene Gildets første Aften havde sidt Hovedtøi, saa at man ikke nøie kunde see dem i Ansigtet, men Morgenen derefter vare de muntre, og havde da aflagt det side Hovedtøi. Kong Svend betragtede da nøie begge Søstrene, thi han havde ikke seet nogen af dem førend paa dette Gilde, og kjendte blot af Sigvalds Udsagn til Søstrenes Skjønhed og Belevenhed; og det siges nu at Kong Svend syntes allerbedst om den Kone, som Sigvald havde faaet, den Ræv, og fandt at hun var baade smukkere og mere beleven end hans Kone, og Kongen fandt nu, at Sigvald ikke fuldkommen havde faret med Sandhed, og at Sigvalds Venskab imod ham ikke havde været saa ærlig meent; og Kongen

ſkuede nu, efterat have talt derom med ſine viſe Mænd, hele hans Anſlag, men han lod ſig dog, ſom Sagerne nu ſtode, ikke formærke dermed for Folket, men benyttede alt, ſaa meget ſom mueligt, til ſin Hæder og Anſeelſe, og troſtede ſig ved, at den tredie Deel af Vindland nu tilkom ham efter Kong Burislafs Død. Efterat Gildet nu var endt, drog Kong Svend bort med ſin Kone Gunhild, og havde tredive Skibe med ſig derfra, og betydeligt Mandſkab og mange Koſtbarheder; men Sigvald drog med ſin Kone Aſtrid til Jomsborg. Nu afveges der meget fra de Love, ſom i Forſtningen vare givne af Palnatoke og andre viſe Mænd, hvilket Jomsvikingerne ſelv mærkede, men de vare dog end alle en Tid i Borgen, og vare meget navnkundige.

37. Ikke længe derefter ſpurgtes en ſtor Tidende fra Danmark, at Sigvalds og Thorkels Fader, Strut-Harald Jarl var død. Deres Broder Heming var endnu ung, da dette ſkete, og Kong Svend anſaae ſig derfor pligtig til at gjøre Arvesl efter Strut-Harald Jarl, hvis dennes ældre Sønner ikke kom hjem, efterſom Heming var for ung til at beſtyre Gildet. Han ſendte da Bud til Jomsborg til Brødrene Sigvald og Thorkel, at de ſkulde komme til Arvesllet; der ſkulde de træffes, og alle i Forening gjøre Gildet og ſørge for Anretningen, for at det kunde blive ſaa anſeeligt ſom mueligt efter ſaadan en Høvding, ſom deres Fader Strut-Harald Jarl havde været. Brødrene ſendte ſtrax Kongen Bud, at de vilde komme, og ſagde, at Kongen kun ſkulde lade alle Anrettelſer gjøre, ſom

behøvedes til Gildet, og de lode sige, at det skulde være paa deres Regning, og bade ham tage af den Eiendom, som Strut-Harald havde besiddet, alt hvad der behøvedes. De fleste fandt det ikke raadeligt at drage did, da de havde Mistanke om, at Kong Svends Venskab til Sigvald og til alle Jomsvikingerne i Almindelighed ikke var at stole paa, efter hvad der var foregaaet imellem dem, skjønt de den Gang ikke yttrede noget Fjendskab imod hinanden, men Sigvald og Thorkel Høie vilde bestemt reise, som de havde lovet, og ikke blive tilbage, og dem vilde alle de andre følge til Gildet. Og da Tiden nu kom, droge de bort fra Jomsborg med meget Mandskab, og havde hundrede og halvfjerdsindstyve Skibe. De seilede nu ligetil Sjælland, hvor Harald Jarl havde regjeret. Der var Kong Svend forud, og havde ladet gjøre Anrettelser til Arvegillet, saa at alt var færdigt til samme; det var ved Vinterens Begyndelse. En stor Mængde Mennesker vare der forsamlede, og Gildet var meget anseeligt. Jomsvikingerne drak meget første Aften, og Drikken gjorde stærk Virkning paa dem. Da det nu havde gaaet saaledes en Tid, mærkede Kong Svend, at de alle bleve næsten ganske betagne af Drikken, saa at de bleve meget snaksomme og muntre, og toge ikke i Betænkning at tale meget, som de ellers aldrig vilde have sagt. Og da Kongen mærkede dette, tog han til Orde, og sagde: „Her er en stor Forsamling og megen Munterhed," sagde han, „og jeg vil nu foreslaae, at I begynde paa nogen ny Glædskab og Skjemt for Folkene, som kan være af Betydenhed og længe kan blive i Folks Minde." Sigvald svarede Kongen, og sagde:

„Det tykkes mig at være det bedſte, Herre! at I begynder først; thi da vil man helſt kunne vente, at Munterheden i Hallen vil forsges, og vi have alle at følge eder, og vi ville derfor alle samtykke i det, som I vil beſtemme angaaende Maaden, hvorledes vi ſkulle opvække denne Munterhed." „Jeg veed," ſagde Kongen, „at det har været Skik ved koſtelige Gilder og Sammenkomſter, hvor raſke Mænd have været ſamlede, at de have gjort høitidelige Løfter ſig til Skjemt og Berømmelſe, og jeg ſynes nu vel om, at vi forſøge den ſamme Morſkab, thi jeg venter viſt, at ſaa meget ſom I Jomsvikinger i Berømmelſe overgaae alle andre her i Verdens nordre Deel, ſaa meget mere mærkværdigt vil det blive, ſom I ville fremkomme med i denne Glædſkab; og det vil viſe ſig heri ſom i andet, at I ere nu mere udmærkede end andre, og det er rimeligt, at Folk ville længe mindes det, ſom I fremſætte, men dog ſkal jeg ikke undſlaae mig fra at begynde denne Skjemt; thi gjør jeg da det Løfte," ſagde Kongen, „at jeg, inden tre Aar ere forløbne, ſkal have uddrevet Kong Adelraad af hans Rige eller ogſaa fældet ham og ſaaledes erholdt Riget; og nu er Raden til dig, Sigvald!" vedblev Kongen, „og lad dit Løfte ikke blive ringere end mit!" „Saa ſkal det ſkee, Herre!" ſvarede han, „at jeg ſkal ogſaa ſige noget: Det Løfte gjør jeg," vedblev han, „at jeg ſkal hærje paa Norge med det Mandſkab, ſom jeg kan ſamle, og inden tre Aars Forløb have uddrevet Hakon Jarl af Landet eller dræbt ham eller i tredie Fald ſelv naae min Bane." Nu gaaer det godt," ſagde Kong Svend, „og det Løfte

er vel gjort, naar du udfører det derefter; ei er det umandig talt, Held være med dig, at du har talt dette, og udfør dette dit Løfte vel og mandigen!" „Nu er Raden til dig, Thorkel Høie!" vedblev Kongen, „at du ogsaa skal gjøre et Løfte, og er det passende, at du lader det blive noget mandigt." „Jeg har betænkt mit Løfte, Herre!" svarede Thorkel, „jeg gjør det Løfte, at jeg vil følge min Broder Sigvald, og ikke flye, førend jeg seer Bagstavnen paa hans Skib; men, hvis han holder Slag paa Land, da gjør jeg det Løfte, at jeg skal ikke flye, saa længe han er i Fylkingen, og jeg kan see hans Banner foran mig." „Vel er dette talt," sagde Kong Svend, „og saa rask en Mand er du, at du tilvisse vil udføre det." „Nu, Bue Digre!" vedblev Kongen, „nu kommer det til dig, og det vide vi, at du vil komme frem med noget ret Mandigt." „Det Løfte gjør jeg da," sagde Bue, „at jeg skal følge Sigvald i denne Færd saa vel som jeg har Manddom og Tapperhed til, og ikke flye, førend der staae færre tilbage, end der ere faldne, og dog blive, saa længe Sigvald holder Stand." „Det gik, som vi formodede," sagde Kongen, „at der vilde komme noget Mandigt fra din Haand; men nu er Raden til dig, Sigurd Kappe!" sagde Kongen, „ogsaa at sige noget efter din Broder Bue." „Mit Løfte er snart gjort, Herre!" sagde Sigurd, „det Løfte gjør jeg, at jeg skal følge min Broder Bue, og ikke flye, førend han er død, om Skjæbnen saa vil." „Det kan man vente," sagde Kongen, „at du vil udføre det saa vel som din Broder; men nu skal du til det, Vagn Aagesøn! og vi ere meget begjerlige efter at høre,

hvad Løfte du gjør, thi I Frænder have gjennem flere Slægter været drabelige Folk." Vagn svarede, og sagde: „Det Løfte gjør jeg, at jeg skal følge Sigvald og min Frænde Bue paa denne Færd, og blive, saa længe Bue vil, om han er i Live; og til dette Løfte føier jeg endnu," sagde han, „at, om jeg kommer til Norrig, da skal jeg komme i Seng til Ingeborg, Thorkel Leiras Datter øster i Vigen, uden hans eller nogen af hendes Frænders Minde, førend jeg drager tilbage hjem til Danmark." „Nu gik det, som jeg anede," sagde Kongen, „og du overgaaer de fleste, som vi kjende, i Raskhed og Belevenhed." Det fortælles, at Bjørn den Bretske var der med i Jomsvikingernes Trop, og var især Vagn Ageføns Stalbroder, thi de styrede Bretland i Forening efter Palnatokes Død. Og nu sagde Kongen: „Hvad Løfte gjør du, Bjørn hin Bretske?" „Det Løfte gjør jeg," svarede Bjørn, „at jeg vil følge min Fosterføn Vagn saa vel, som jeg har Forstand og Mandighed til." Efter dette endte de denne Samtale, og Folk gik hurtigere end man kunde vente det at sove. Sigvald gik i Seng til sin Kone Astrid, og sov snart haardt ind, da han kom i Sengen. Men hans Kone Astrid vaagede, og da han havde sovet meget længe saaledes, vakte hun ham, og spurgte, om han mindedes sit Løfte, som han havde gjort om Aftenen; men han sagde, at han ikke mindedes, at han havde gjort nogetsomhelst Løfte om Aftenen. „Det vil du ikke kunne slippe saaledes fra," sagde Astrid, „saa vidt jeg skjønner, og du behøver baade Forstand og Overlæg." „Hvad Beslutning raader du mig da til at tage?" sagde Sigvald, „thi du

er beſtandig viis, og du vil nu kunne give noget godt Raad." „Ei veed jeg nu noget Raad, ſom er godt," ſagde hun, „men noget vil jeg dog ſige: Naar du kommer til Drikkebordet i Morgen, vær da munter og glad, thi Kong Svend vil, ſom jeg formoder, huſke eders Løfter, og naar Kongen da taler derom til dig, da ſkal du ſvare ham paa den Maade: Naar Øllet gaaer ind, gaaer Forſtanden ud, og havde jeg ikke været drukken, da vilde jeg ikke have gjort ſaa ſtort et Løfte; men derpaa ſkal du ſpørge Kongen, hvad han vil tilſtaae dig, for at du kan faae dit Løfte udført, og tal ſaa kun frit til Kongen, og lad, ſom du troer, at hele din Sag beroer paa Kongens Biſtand, thi han troer at have beſnæret dig meget i dette, og ſpørg, hvor mange Skibe han vil give dig til dette Tog, om du bekvemmer dig til at drage, og hvis han optager det vel, men dog ikke beſtemmer, hvor mange Skibe han vil give dig, da ſkal du trænge faſt ind paa ham, at han ſtrax ſkal beſtemme, hvad han vil tilſtaae, og ſig, at du vil behøve mange, fordi Hakon Jarl har en ſtor Styrke; men du maa endelig ſtrax drive paa dette, og trænge ſtærkt ind paa Kongen," ſagde hun, „fordi jeg troer, at han nu vil være lettere til at tilſtaae dig Hjælpetropper og Skibe, ſaa længe han ikke beſtemt veed, om der bliver noget af Toget eller ikke; men er Toget først beſluttet, da formoder jeg, at du vil kun faae liden Biſtand af ham, om han ikke forud har lovet den, fordi han ønſker tilvisſe hverken Held over dig eller Hakon Jarl, og det vil ſynes ham bedſt, om det gaaer eder begge ilde."

38. Det fortælles nu, at Sigvald gjør, lige-

ſom Aſtrid havde raadet ham; og da de den følgende Dag begyndte at drikke, var Sigvald ſærdeles munter, og ſkjemtede meget. Og nu bragte Kongen deres Løfter paa Bane, ſom de havde gjort om Aftenen, og Kongen ſyntes meget vel om dem, og tyktes at han ret havde beſnæret Sigvald og alle Jomsvikingerne tilſammen. Sigvald ſvarede Kongen, og ſagde alle de Ord, ſom Aſtrid havde lagt ham i Munden, og ſpurgte nu om, hvad Kongen vilde tilſtaae ham hertil. Det kom da ſaa vidt, at Kongen ſagde, at han agtede, naar Sigvald var færdig til dette Tog, at tilſtaae ham tyve Skibe. „Dette Bidrag," ſvarede Sigvald, „er godt for een eller anden anſeelig Bonde, men ikke er dette et kongeligt Bidrag, ſaadan en Høvding ſom du er." Da ſvarede Kong Svend og med et vredt Øiekaſt til Sigvald, ſpurgte han ham: „Hvor meget troer du da at behøve, om du ſkal have ſaa meget, ſom du ønſker?" „Det ſkal jeg ſnart ſige," ſvarede Sigvald, „lige treſindstyve Skibe, alle ſtore og vel udruſtede, men jeg vil dog give dig iſteden ikke færre Skibe, men ſnarere flere, ſkjønt de blive mindre, thi man kan ikke vide, om alle eders Skibe komme tilbage, hvilket er meget uſikkert." Da ſagde Kongen: „Færdige ſkulle alle Skibene være, Sigvald! naar du er færdig til Toget, bered du dig kun, jeg ſkal give dette, ſom du forlanger." „Det er et godt og hæderligt Tilbud, Herre!" ſagde Sigvald, „ſom man kunde vente af eder, og udfør nu vel det, ſom du nu har lovet, thi nu ſkulle vi ſtrax begive os paa Toget, naar dette Gilde, ved hvilket vi ere her, er til Ende, og ſkaf du nu alle Skibene, ſaa vi ikke blive opholdte, og jeg ſkal ſkaffe

Besætning til dem og vi begge i Forening." Og nu studsede først Kongen, og taug lidt, men sagde dog, førend man ventede det: „Saa skal skee, Sigvald! som du siger, men dog er dette kommet lidt hurtigere paa, end jeg tænkte, thi jeg ventede ikke, at Toget skulde saa snart gaae for sig." Da sagde Sigvalds Kone Astrid: „Ei kunne I vente," sagde hun, „at I ville faae nogen betydelig Seier over Hakon Jarl, om I opholde Toget saa længe, at han bliver underrettet derom, og faaer Tid til at berede sig, hvis I nu ikke kunne faae Seier; og det er det eneste Raad, at I gjøre eder færdige saa hurtig som mueligt, og ikke lade noget Nys gaae foran eder, men komme uforvarendes over Jarlen." Det fortælles nu, at de toge den Beslutning at begive sig paa Toget, saasnart som Gildet var sluttet, og de lode Arvesølet være til Ende, og begyndte at tænke paa Reisen. Strut-Harald Jarls Datter Tofa tog da, fortælles der, til Orde, og sagde til sin Mand Sigurd: „Du maa nu reise, som du har besluttet, men jeg vil bede dig, at du følger din Broder Bue saa vel som mueligt, og efterlad dig et hæderligt Minde, og jeg skal vente efter dig, saa at ingen Mand skal komme i min Seng, saa længe jeg spørger, at du er i Live; men her ere to Mænd, Bue!" sagde hun, „som jeg vil give dig med paa denne Færd, fordi du stedse har været velvillig imod mig: den ene hedder Havard med Tilnavn Huggende, den anden Aslak med Tilnavn Holmskalle; disse Mænd giver jeg dig, fordi jeg holder af dig, og ikke undseer jeg mig ved at tilstaae, at jeg meget heller vilde have været gift med dig end med ham, som jeg nu har, men dog kommer det

nu til at forblive ved, hvad skeet er." Bue modtog Mændene af hende, og takkede hende for dem, og gav strax Aslak til sin Frænde Vagn, at han skulde følge ham, men Havard fulgte ham selv. Gildet endtes nu, og Jomsvikingerne begave sig strax derfra, og, saasnart de vare færdige, droge de strax bort fra Landet, og havde hundrede store Skibe; fra Jomsborg havde de ført hundrede og halvfjerdsindstyve med sig, men blandt disse vare der mange smaae.

39. De begave sig nu paa Veien, havde god Vør og kom til Vigen i Norge, de naaede Land silde om Aftenen, og strax om Natten styrede de til Byen Tønsberg, og kom der med hele Hæren ved Midnatstid. I Sagaen nævnes en Mand, som hed Ögmund, og kaldtes Ögmund Hvide; han var Hakon Jarls Lehnsmand, var en ung Mand og meget anseet af Jarlen; han var den øverste Befalingsmand i Tønsberg, den Gang dette skete. Da Hæren var kommen i Byen, udplyndrede de den næsten ganske, og dræbte der mange Mennesker, og røvede uden Skaansel alt, hvad der havde nogen Værd; og Beboerne vaagnede ikke til nogen glad Tidende, men mange af dem maatte strax døie Hug og Vaabengang. Ögmund Hvide vaagnede ogsaa ved denne Ufred, ligesom de andre, der sov nærmest ham i Herberget. Han tog da den Beslutning, og de andre med ham, at de undflyede op paa et Loft, hvor de troede at kunne forsvare sig længst, thi der var ingen Mueligheed i, at de kunde undkomme til Skoven. Da Jomsvikingerne bleve det vaer, trængte de op mod Loftet, og hug paa det af alle Kræfter; Ögmund saae nu, at den ankomne Hær var altfor strid-

bar og hidſig, til at de kunde forſvare ſig der; han tog da den Beſlutning, at han ſprang ned fra Loftet paa Gaden, og kom ſtaaende ned; Vagn Ageſon ſtod juſt der, hvor Ogmund kom ned, han hug ſtrax til ham, og hug ham Haanden af ovenfor Haandledet; Vagn beholdt Haanden, men Ogmund undſlap til Skoven. Med Haanden fulgte en Guldring, hvilken Vagn tog op, og beholdt. Men da Ogmund kom til Skoven, og han endnu der kunde høre dem tale, ſtandſede han, for at forſøge, om han af deres Ord kunde forſtaae, hvo de vare, thi han vidſte det endnu ikke, og ſyntes at man kunde have Grund til at bebreide ham hans Uvidenhed, om han ikke, naar han kom til Folk, vidſte nogen Beſked derom, ſkjønt han dog bar et kjendeligt Mærke paa ſig. Af deres Ord og Raab blev han da vaer, at det var Jomsvikingerne, ſom vare komne, og ligeledes fik han at vide, hvo der havde givet ham ſelv Hugget. Derefter drog han ſin Vei bort over Skove og Krat, og det ſiges at han i tre Dage laae ude i Skovene, inden han kom til beboede Steder; men ſaaſnart han kom til Bygder og Folk, havde han al den Biſtand, ſom han behøvede, thi mange kjendte ham, og han var en vel anſeet og vennefæl Mand. Han ſpurgte nu, hvor Jarlen gjæſtede, og begav ſig ſtrax til ham. Jarlen gjæſtede den Gang paa Gaarden Skugge hos en Lehnsmand, ved Navn Erling; Jarlen var der med hundrede Mænd, og hans Søn Erik var der med ham. Det ſiges, at Ogmund Hvide kom der en Aften ſilde, og gik ſtrax ind i Hallen for Jarlen, og hilſte paa ham; Jarlen tog vel imod hans Hilſen, og ſpurgte ham om, hvad

Tidender der gik blandt Folk. „Fra min Færd ere end kun ringe Tidender at berette," svarede Ogmund, „men det kunde vel hændes, at de kunne blive til ikke saa ganske ringe." „Hvad da?" spurgte Jarlen; „det da," svarede Ogmund, „at jeg kan forkynde dig Budskab om Krig, at en stor fjendtlig Hær er kommen i Land øster i Vigen, som farer frem med megen Ufred og Hærværk, og det troer jeg de have i Sinde, ret at fortsætte for Alvor." Jarlen svarede: „Jeg kan da see," sagde han, „at Folk her i Landet aldrig ville holde op med løgnagtige Beretninger, førend nogen bliver hængt derfor!" „Ei maa du tage dette saa," sagde Erik, „dette er ingen usandfærdig Mand, som fremfører denne Tidende." „Veed du da meget nøie, Frænde!" sagde han, „hvo denne Mand er, og det er da rimeligt, eftersom du tager dig af hans Sag." „Derom troer jeg at vide nogen Besked," sagde Erik, „ikke mindre end du, Fader! efter din Formodning; jeg troer, at det er din Lehnsmand Ogmund Hvide, og han har ofte modtaget os bedre, end vi nu modtage ham." „Ei kjendte jeg ham," sagde Jarlen, „lad ham igjen komme hid at tale med mig!" Ogmund kom strax efter Jarlens Bud, og gik igjen hen for ham. „Hvilken Ogmund er du?" spurgte derpaa Jarlen; og han gav ham da nøiagtig Underretning om sig, saa at Jarlen kunde gjenkjende ham. Da sagde Jarlen: „Jeg veed, at du vil kun fremføre en sand Beretning, om du er saadan en Mand; men sig mig," vedblev Jarlen, „hvo anfører denne store Hær?" „Sigvald hedder Anføreren," sagde Ogmund, „men desuden hørte jeg nævnes i Hæren baade Bue og Vagn, og jeg bærer

noget Vidnesbyrd paa mig selv om, at jeg ikke opdigter dette;" og han rakte nu Haanden op, og viste Jarlen Stumpen. Da sagde Jarlen: „Haardt er du behandlet og ynkelig tilredt, men veed du, hvo der tilføiede dig denne Skade?" „Jeg sluttede mig dertil, Jarl!" sagde han, „af det, som de sagde, da han optog Ringen, som sad paa Haanden: Der er noget fortjent for dig, Vagn Aagesøn! sagde de, og deraf troede jeg at forstaae, at det var ham, som havde hugget Haanden af mig, og at denne Hær maatte være Jomsvikingerne." „Dette maa du have forstaaet ret," sagde Jarlen, „af de Mænd, som du hørte nævnes i Hæren, men det er dog vist, at denne Hær valgte jeg sidst imod mig, om jeg kunde vælge blandt alle, og nu behøves baade Forstand og Haardførhed, saa er min Formodning herom."

40. Jarlen sendte nu strax nogle Mænd til Lade, til sin Søn Svend, at berette ham Krigstidenden, og byde ham, at han skulde besørge Folk samlede over hele Trondhjem, og at han skulde opfordre alle de mest ansete Mænd, og ligesaa de mindre ansete, og faae hvert Skib af nogen Størrelse udrustet derfra. Gudbrand Hvide var der hos Jarlen, og var mest afholdt af ham. Jarlen drog strax bort fra Gildet med det Mandskab, som han der fik samlet, og han drog nu, indtil han kom ned i Romsdalen, og siden samlede han Folk fra Nordmøre. Han sendte Erling sydefter igjennem Rogeland, at berette Tidenden, og samle Folk der; og han skikkede ham strax afsted derhen, inden han drog fra Gildet, og sendte det Budskab til alle sine Mænd, som vare i Landet, og til alle

dem, som der var noget ved, at de skulde alle komme til ham med det Mandskab, som de kunde faae samlet. Og Jarlen sendte ligesaa vel Bud til de Mænd, med hvilke han var uenig, at ogsaa de skulde komme til ham, og lod tilsøie, at han vilde indgaae Forlig med alle dem, som kom til ham denne Gang, og yde ham Bistand. Hakon Jarls Søn Erik drog nordefter igjennem Rummedalen imod sin Broder Svend, overalt omkring paa Øerne og Udkanterne af Landet, og samlede alle de Folk, som han kunde faae. Da Erik seilede sydefter igjennem Hamresund, fortælles der, at der kom Krigsskibe imod ham, under Anførsel af en Mand, som hed Thorkel med Tilnavn Midlang; han var en barsk Viking, og var i Uenighed med Hakon Jarl. Vikingerne grebe strax til deres Vaaben, og agtede at lægge imod dem, de havde tre Skibe. Men da Erik saae det, sagde han til Thorkel Midlang: „Hvis du vil slaaes med os, da skulle vi være beredte dertil, men dog seer jeg her et bedre Raad." „Hvad er det?" spurgte Thorkel. „Upassende synes mig det," sagde Erik, „at vi Norges Mænd slaaes selv indbyrdes, thi nu vilde der være bedre Vilkaar for Haanden: hvis du vil komme til min Fader med dit Mandskab, og yde ham den Bistand, som du formaaer, da ville I blive forligte, og det vil da ikke være vanskeligt fra min Faders Side." „Det Vilkaar vil jeg modtage," svarede Thorkel, „dersom du staaer inde for, Erik! at dette ikke skal blive uopfyldt, naar jeg kommer til din Fader." „Det skal jeg staae inde for," sagde Erik, og Thorkel Midlang gav sig da med sit Mandskab i Følge med Erik. Strax derefter traf Brødrene Erik og

Svend paa hinanden, og de droge nu til det Sted, som Hakon og Erik, førend de skiltes, havde aftalt med hinanden, og siden mødtes de alle, Hakon, Erik og Svend, paa det Sted, hvor de havde aftalt, at de skulde træffes, og hele Hæren skulde komme sammen; det var paa Sondmøre ved den Ø, som hedder Hød; der kom mange Lehnsmænd. De havde i alt tre hundrede Skibe, af hvilke dog mange ikke vare meget store. De laae der i den Vig, som hedder Hjørungevaag, og de gik nu paa Raad sammen, og laae der i Vigen med hele Flaaden.

41. Om Jomsvikingerne er dernæst at berette, at de droge søndenfra langs med Kysten, og fore frem med Ufred, hærjede og røvede, hvor de kom frem. De hug store Strandhug, og dræbte mange Mennesker, og vidt omkring opbrændte de Gaardene til Aske, og de fore frem med Hærskjold overalt nordefter, og alle undflyede, som spurgte til dem, og fik Leilighed til at undslippe. De droge nu saaledes, indtil de kom til det Sund, som kaldes Ulvesund, og de vare da komne til Stat, og det siges, at ingen af dem, hverken Hakon Jarl eller Jomsvikingerne, havde faaet nogen sikker Underretning om hinanden. Jomsvikingerne seilede nu søndenfra, Stat forbi, tyve Somile, og fore, ligetil de kom i Havnen ved Herserne, hvor de lagde sig til Leie med hele deres Flaade. Da de vare komne der, syntes de paa ny at behøve Levnetsmidler, og det siges da, at Vagn Aagesøn drog paa sit Skib til Øen Hød, og han vidste ikke, at Jarlen laae der i Vigen kort fra Øen. Vagn laae ved Øen, og de gik op paa samme, i den Agt at gjøre Strandhug, om de

kunde træffe noget Kvæg. Det skete nu, at de traf en Mand, som drev foran sig tre Køer og tolv Geder; Vagn spurgte denne Mand om Navn; han svarede og sagde, at han hed Ulf. Da sagde Vagn til sine Mænd: „Tager I nu Køerne og Gederne, og slagter dem, og fører dem ud paa vort Skib, og gjører ligesaa, hvis I her træffe mere Kvæg!" „Hvo er denne Mand," sagde da Ulf, „som anfører Mandskabet paa dette Skib?" „Han hedder Vagn, og er Aages Søn," svarede Vagn. „Saa tykkes mig nu," sagde da Ulf, „at der nu maa være større Slagtekvæg, og nu ikke meget langt fra eder, eftersom eders Agt nu er, Jomsvikinger! end at I behøve at slagte mine Køer eller Geder." „Siig os det da, om du veed noget til Hakon Jarls Færd," sagde Vagn, „og hvis du med Sikkerhed kan sige os det, saa at vi kunne vide, hvor han er, da skal du undslippe baade med dine Køer og Geder: hvilke Tidender kan du da berette os, hvad veed du om Hakon Jarl?" Ulf svarede: „Her laae han i Gaaraftes silde med eet Skib indenfor Ben Hød paa Hjørungevaag, og I kunne strax dræbe ham, om I ville, thi han venter der paa sine Mænd." „Da skal du have frikjøbt alt dit Kvæg, og gaa nu om Bord paa Skibet til os, og lods os ind til Jarlen." „Det gaaer ikke an" sagde Ulf, „og jeg vil visseligen ikke stride imod Jarlen, det passer sig ikke; men sige vil jeg eder Veien, saa at I kunne finde ind i Vigen, om I ville; og hvis jeg drager med eder ud paa Skibet, da vil jeg betinge mig, at I skulle lade mig fare i Fred, naar I kunne see saa langt, at I kunne finde Veien ind i Vigen." Ulf gik nu om Bord paa Skibet til

dem; det var tidlig om Morgenen, og de ilte nu saa hurtig som mueligt til Herserne, og berettede Sigvald og alle Jomsvikingerne denne Tidende, som Ulf sagde dem.

42. Jomsvikingerne beredte sig nu i alt, saa vel som det stod i deres Magt, som om de skulde drage til den haardeste Kamp, og vilde være beredte paa alt, skjønt Ulf lod, som det var en let Sag; og da de vare heelt beredte, roede de til Vigen. Det siges nu, at Ulf anede, at Skibene i Vigen vilde forekomme dem flere, end han havde berettet dem; og saasnart de saae Skibene komme frem, sprang Ulf over Bord, dukkede strax under, og agtede at svømme i Land, og vilde ikke vente efter, at de skulde lønne ham for hans Arbeide; men da Vagn saae det, vilde han tilvisse lønne ham efter hans Fortjeneste, han greb da et Spyd, og kastede det efter ham, og Spydet traf ham lige paa Midten, og han døde der. Sigvald og alle Jomsvikingerne roede nu ind paa Vigen, og saae da, at hele Vigen foran dem var bedækket af Krigsskibe. De lagde nu strax hele deres Flaade i Slagorden. Paa den anden Side saae nu Jarlerne Hakon og hans Sønner, hvor Jomsvikingerne vare komne, de løste da strax Skibene fra hinanden, og bestemte, hvo der skulde stride imod enhver af Fjenderne. Det siges, at Bugten af Hjørungevaag vender imod Øst, men Mundingen imod Vest; ude paa Vigen staae tre Stene, som kaldes Hjørunger, af hvilke den ene er noget større end de andre; efter disse Stene er Vigen opkaldt. Midt inde i Vigen ligger der et Skjær, fra hvilket der til alle Sider er lige langt til Land, baade indefter i Bugten

af Vigen og udefter til begge Sider; nordenfor Vigen ligger en Ø, som hedder Primsignd, og sønden for Vigen ligger Harund, og indenfor samme Harunderfjord. Nu fortælles det, at Jomsvikingerne lagde deres Skibe i følgende Orden: Sigvald lagde sit Skib i Midten af Fylkingen, og nærmest ved ham lagde hans Broder Thorkel Høie sit; Bue Digre og hans Broder Sigurd Kappe lagde deres Skibe ude i den ene Fløi af Fylkingen; og Vagn Aageſøn og Bjørn den Bretſke deres i den anden Fløi. Hakon Jarl og hans Sønner overveiede paa deres Side, hvo af deres Flaade der ſkulde ſtride imod disſe Kæmper, og de ordnede ſaaledes deres Folk paa de fleſte Steder, at tre bleve ſatte imod een af Jomsvikingerne. Nu er da først at fortælle om deres Beſtemmelſe, at Svend Hakonſøn ſkulde ſtride imod Sigvald: men mod Sigvalds Broder Thorkel Høie vare ſatte tre Mænd, af hvilke den ene var Yrjar Skegge, den anden Sigurd Steikling oppe fra Hålogeland, den tredie Thorer, med Tilnavnet Hjort: med Svend Hakonſøn vare ogſaa beſtemte tvende Mænd imod Sigvald, ſom ikke forhen ere nævnte, nemlig Gudbrand fra Dale og Styrkar fra Gimſe: imod Bue ſattes Jarlens Lehnsmand Thorkel Midlang og Halſtein Kærlingebane fra Fjaler, og ſom den tredie Thorkel Leira, ſom ogſaa var Jarlens Lehnsmand: imod Bues Broder Sigurd Kappe ſattes Armod fra Hnunderfjord og hans Søn Arne: imod Vagn Aageſøn ſattes Jarlen Erik Hakonſøn, Erling af Skugge og Ogmund Hvide ſom den tredie, hvilken ſidſte havde at gjengjelde Vagn, fordi han, ſom

før blev berettet, havde afhugget hans Haand: imod Bjorn den Bretske bestemtes Lehnsmanden Einar den Lille, Havard Uppsja som den anden, og Halvard af Flydrenæs som den tredie; men Hakon selv skulde seile frit omkring, og var ikke bestemt imod nogen enkelt, men skulde understøtte alle Fylkingerne og anføre Flaaden. Det siges at fire Islændere have været med Jarlerne Hakon og Erik, hvilke her ere nævnte; det var nemlig Einar, som da blev kaldt Skjoldmø-Einar; han var Jarlens Skjald, men stod da i liden Anseelse hos Jarlen, imod hvad han før havde staaet; Einar talte meget om, at han vilde løbe fra Hakon Jarls Flok og over til Sigvald, og siden kvad han denne Vise:

I en Uheldstid jeg
Odins Drik[1] tillaved,
Kvad til Heltes Hæder,
Medens andre slumred;
Ingensteds jeg kom, hvor
Penge agtedes meer end
Skjalde; Jarlen sparer
Guld for en Hæders Drapa!

„Og tilvisse vil jeg til Sigvald," sagde han, „ei vil han bevise mig mindre Hæder, end denne Jarl beviser mig;" han sprang derpaa ud fra Hakon Jarls Skib op paa Bryggen, og lod som han havde megen Lyst til at løbe bort, men løb just ikke strax, men vilde see, hvorledes Jarlen vilde tage det op; og da han kom paa Bryggen, kom der ham igjen en Vise paa Tungen, og han kvad til Sigvald:

[1]) Skjaldskab benævntes Odins Drik eller Mjød.

Jarlen, som Ulve føder,
Søge vi nu ville,
Vore Skjolde paa Sigvalds
Skibe ville vi hænge[1]!
Saa mig ei ringeagter
Høvdingen, naar vi træffes,
Ud paa Søens Heste[2],
Vore Vaaben vi bære!

Hakon Jarl mærkede nu, at Skjoldms-Einar var i Færd med at drage bort, og han kaldte da paa ham, og bad ham komme tilbage at tale med ham. Denne gjorde saa. Derpaa tog Jarlen gode Skaaler, som han havde, der vare gjorte af luttret Sølv og heelt forgyldte, dermed fulgte to Vægter, den ene af Guld, den anden af Sølv, paa hver af disse Vægter var anbragt Billedet af et Menneske, og de kaldtes Lodder, men de vare i Grunden Lodder, som Folk pleiede at have, og havde fortrinlige Egenskaber, og Jarlen brugte disse Lodder i alle Tilfælde, som vare af nogen Vigtighed. Jarlen pleiede at lægge disse Lodder i Skaalerne, og bestemme, hvad ethvert skulde betyde for ham, og bestandig, naar Lodderne gik godt, og det kom op, som han vilde, da bevægede Loddet sig i Skaalen, som bemærkede, at det, som han ønskede, vilde skee, og dette Lod rumlede da noget i Skaalen, saa der hørtes en Glam deraf. Disse Kostbarheder gav Jarlen Einar, og han blev munter og glad derover, og han opgav nu Bortfærden, og drog ikke til

[1]) Til Dækning mod Fjendens Skud. [2]) Skibene.

Sigvald; og deraf fik Einar Navn, og blev siden kaldt Einar Skaaleglam. Den anden Islænder, som var der, hed Vigfus, og var en Søn af Vigaglum; den tredie var Thord, med Tilnavn Ørvehønd eller Keithaand, den fjerde Thorleif, med Tilnavnet Skuma, han var en Søn af Thorkel den Rige vestenfra Alvidra i Dyrefjord. Det fortælles om denne Thorleif, at han tog sig i Skoven en stor Kølle eller knortet Træbul, gik derpaa hen, hvor Kokkene havde Ild paa og lavede Mad, og sved Kollen rundtomkring udvendig, og med den i Haanden gik han nu til Erik Hakonsøn, just som denne gik ned til Skibet, ledsaget af Einar Skaaleglam; Thorleif gav sig da i Følge med dem, og da Erik saae ham, sagde han; „Hvad vil du, Thorleif! med den store Kolle, som du holder i Haanden?" Thorleif svarede ham paa denne Maade:

I Haanden jeg har
Den til Hoveder gjorte
Bues Beenbrækker,
Sigvalds Ulykke,
Vikingers Fare,
Hakons Værge;
Egekollen,
Om vi leve,
Vist skal vorde
Ond for Daner.

De fire Islændere Thorleif Skuma og Einar Skaaleglam, Vigfus Vigaglumsøn og Thord Ørvehønd begave sig nu om Bord paa Skibet med Erik.

43. Derefter lagde Fylkingerne imod hinanden i den Orden, som nu er opregnet og fortalt, og Ha-

kon Jarl var i Fylkingen med sin Søn Svend, for at staae ham bi imod Sigvald, og der begyndte nu en meget hidsig Kamp imellem Fylkingerne, og man behøvede ikke at opmuntre nogen af dem til Strid eller Fremgang, og det siges, at saavel Sigvald som Hakon og Erik holdt vel Stand, og ingen af dem lod deres Skibe vige tilbage. Men som Sagerne stode saaledes, fik Hakon Jarl at see, at Bue havde gjort en stor Bugt paa deres Fylking, der hvor han var i den nordre Fløi, og de, som strede imod ham, havde ladet Skibene trække sig tilbage, og fandt, at det var bedre at være længere fra ham; men han trængte ikke desto mindre efter dem, han hug dem svære Hug, og de fik megen Skade af ham, og han var farlig i Kampen. Jarlen mærkede, at det stod omtrent lige imellem Erik og Vagn, som vare i den søndre Fløi af Fylkingen. Erik lagde da derfra med det Skib, som han selv førte, og ligesaa gjorde hans Broder Svend med sit Skib, og Brødrene seilede nu hen, og lagde imod Bue, og strede mod ham, og fik deres Fylking netop rettet, men ikke mere. Hakon Jarl stred imidlertid med Sigvald, men da Erik kom tilbage i den søndre Fløi af Fylkingen, havde Vagn gjort en stor Bugt paa Eriks Flaade; Eriks Skibe vare vegne tilbage, og vare adskilte, og Vagn havde gaaet igjennem Fylkingen, og trængt fast ind paa dem. Da Erik saae dette, blev han meget vred, og lagde nu Jernbarden[1] haardt imod det Skib, som Vagn styrede, og de stak Stavnene sammen, og de sloges nu paa ny, og Stri-

[1]) Eriks Skib, som var beslaaet med Jern paa Forstavnen.

den havde ikke været hidsigere, end den nu blev. Det siges nu, at Vagn og Aslak Holmskalle sprang fra deres Skib over paa Eriks Jernbarde, og hver af dem gik derpaa langs med sit Bord, og Aslak Holmskalle hug til begge Sider, saa det er værdt at omtale, og ligesaa gjorde Vagn, og de sloge saaledes omkring sig, at alt Mandskabet veg for dem. Erik saae nu, at disse Mænd vare saa hidsige og rasende, at det ikke vilde gaae godt længe saaledes, og at det var nødvendigt, saa hurtig som mueligt at søge Jarlens Raad. Aslak var, som der berettes, skaldet, og havde ingen Hjelm paa Hovedet, men trængte frem med den bare Hjerneskal om Dagen. Det var klart Veir og varmt, og formedelst Heden aftoge mange deres Klæder, og beholdt allene Rustningerne paa. Erik ophidsede nu sine Mænd imod dem, og de trængte ind paa Aslak Holmskalle og brugte Vaabnene imod ham; de hug ham i Hovedet, baade med Sværde og Øxer, og tænkte, at de vilde gjøre ham den største Skade med det, da han havde den blottede Hjerneskal; men det siges dog, at Vaabnene sprang uden Virkning af Aslaks Hjerneskal, hvad enten de hug ham i Hovedet med Sværde eller Øxer, thi ingen af dem bede, men sprang alle bort fra Skallen, i det de hug. Da de nu saae, at han gik haardt frem, hvad de end foretoge sig, og gjorde rydderligt omkring sig, hug til begge Sider baade tidt og haardt og stort, og fældte mange Mænd; saa siges der, at Vigfus Vigaglumsøn fattede det snilde Raad, at han greb en stor Ambolt med Horn, som laae paa Dækket af Jernbarden, og hvorved Vigfus forud havde nittet sit Sværdefæste, som var løsnet, og slog den i

Hovedet paa Aslak Holmskalle, saa at Hornet eller Spidsen strax gik ned i Hovedet; dette var Aslak ikke hærdet imod, men faldt strax død paa Stedet. Men Vagn gik langs det andet Bord, og slog fra sig paa det hidsigste, hug til begge Sider, og tilføiede mangen Mand Skade, og i det det gik saa, løb Thorleif Skuma imod Vagn, og slog til ham med Kollen; Hugget traf oppe paa Hjelmen, og var saa svært, at han blev saaret indenfor, vaklede og snublede nær henimod Thorleif, og i det han snublede, stak han Sværdet i Thorleif, og dernæst sprang han ud fra Jernbarden, og kom staaende ned paa sit eget Skib. Ingen havde været skarpere i Angreb, end han og alle hans Mænd vare; og saaledes havde han og Holmskalle dog ryddet Jernbarden for Erik, at denne maatte lade gaae Folk fra andre Skibe om Bord paa samme, indtil den igjen var fuldstændig besat, hvilket han fandt fornødent, og der begyndte nu igjen en skarp Strid imellem ham og Vagn. Nu saae dernæst Erik, at hans Fader Hakon Jarl og hans Fylking var kommen i Land, og der blev nu nogen Stilstand i Kampen.

44. Hakon Jarl og hans Sønner kom nu alle sammen, og talte med hinanden; da sagde Hakon Jarl: „Det forekommer mig, at Kampen gaaer os meget imod, og det er baade saa, at jeg forud holdt disse Mænd for haarde at stride imod, og nu tykkes mig ogsaa, at ingen ere dem lige, at de jo ere værre end alle andre, og det kan jeg see, at det ikke vil gaae godt saaledes, om man ikke finder paa et Raad. I skulle nu blive tilbage ved Hæren, thi det er uforsigtigt, at alle Høvdingerne gaae bort fra Mandskabet, om Joms-

vikingerne skulde lægge imod os, som man aldrig kan være rolig for; men jeg vil imidlertid gaae op i Land med nogle Mænd," sagde Hakon Jarl, „og see, hvad der kan udrettes." Jarlen gik da op i Land med nogle Mænd, og gik hordefter op paa Øen Primsignd. Der paa Øen var en stor Skov; Jarlen gik hen til en aaben Plads, som var i Skoven, og lagde sig der ned paa begge Knæer, og gjorde Bøn. Han vendte sig imod Nord, og han talte nu saaledes, som han ventede det vilde bedst hjælpe, og saa vidt kom det med hans Bønner, at han anraabte sin Skytsgudinde Thorgerde Hørdetrold, men hun lukkede Ørerne for Jarlens Bøn, og det forekom ham, at hun maatte være vred paa ham. Han bød hende nu at tage forskjellige Ting af ham til Offer, men hun vilde ikke modtage det, saa at han syntes næsten at maatte opgive Haabet. Saa vidt kom det omsider, at han bød hende Menneskeoffer, men hun vilde ikke antage det, som han bød hende til Menneskeoffer. Nu syntes Jarlen, at det blev slettere med hans Sag, om han ikke fik hende formildet, og han forsøgede nu Tilbudet til hende, og det kom endelig saa vidt, at han bød hende ethvert andet Menneske, ham selv og hans Sønner Erik og Svend undtagne; men Jarlen havde en Søn, som hed Erling, og var syv Aar gammel, og var en meget haabefuld Dreng; og det blev da omsider Udfaldet, at Thorgerde modtog Jarlens Tilbud, og kaarede Jarlens Søn Erling. Og da nu Jarlen tyktes, at hans Bønner og Paakaldelse bleve hørte, fik han bedre Haab; og han lod derpaa Drengen tage, og overgav ham til sin Træl Skopte Kark, og han tog

Drengen af Live paa samme Maade, som Hakon pleiede, og som han gav ham Bestemmelse om. Derefter drog Jarlen til sine Skibe, og opmuntrede nu hele sit Mandskab paa ny: „og nu veed jeg vist," saa sagde han, „at vi ville faae Seier over Jomsvikingerne, gaaer derfor desbedre frem! thi nu har jeg, for at skaffe os Seiren, gjort Løfter til de tvende Søstre Thorgerde og Irpa, og de ville ligesaa lidet slaae Haanden af os nu som før." Medens Jarlen var borte, havde der været en Stilstand i Kampen, og imidlertid havde de paa begge Sider, saa godt som de kunde, igjen beredt sig til Strid. Derefter gik nu Jarlen om Bord, og de lagde nu imod hinanden anden Gang. Jarlen var nu imod Sigvald, og gik paa det hidsigste frem i Fortrøstning til Hørdebrud og Irpa; og nu begyndte Veiret at oprøres i Nord, en tyk og sort Sky trak op af Havet, og hævede sig pludselig over dem; det var paa den Tid Dags, at Klokken var henimod tre, og Skyen skjulte nu hurtig Himmelen, og der fulgte strax en stærk Byge paa, og det forekom dem, som der var deri baade Lyn og Tordenbrag, thi alle Jomsvikingerne maatte stride imod Uveiret. Denne Byge, og Veiret, som stod i Forbindelse med samme, var med saadant Under, at somme ikke kunde gjøre mere end holde Stand, og Folkene, som forud om Dagen havde taget Klæderne af for Hedens Skyld, begyndte nu, da Veiret havde forandret sig, at ryste af Kulde, men desuagtet kæmpede de dog med Mandighed. Det fortælles, at Bues Følgesvend Havard Huggende var den første, der saae Hørdebrud paa Hakon Jarls Flaade; der vare ogsaa mange andre, som

saae hende, om de end ikke pleiede at kunne see Spøgelser, og da Bygen sagtnedes lidt, saae de tillige, at en Piil fløi, som det forekom dem, af hver Finger paa Hexen, og en Mand faldt bestandig for hver Piil død paa Stedet. Dette fortalte de nu til Sigvald og deres andre Stalbrødre; da tog Sigvald til Orde, thi Hakon og hans Sønner fortsatte Striden saa hidsig som de kunde, haade da Bygen kom paa, og saalænge den varede, og sagde: „Ei tykkes mig, som vi stride imod Mennesker allene i Dag, men snarere imod de værste Trolde, og skjønt det maa synes noget vanskeligere at gaae vel imod Trolde, er det dog det bedste, at enhver viser sig saa haardfør som mueligt." Det fortælles nu om Jarlen Hakon, at, da han fandt at Bygen formindskedes, og ikke var saa heftig, som den havde været, paakaldte han igjen med Ivrighed Thorgerde og hendes Søster Irpa, og gjorde hende og dem begge opmærksomme paa, hvor meget han havde opofret, i det han havde ofret sin Søn, for at faae Seier; og Bygen drev nu paa anden Gang, og strax, da Uveiret igjen blev stærkere, saae Havard Huggende, at to Koner vare paa Hakon Jarls Skib, og bare sig begge eens ad, ligesom han før saae den ene, og Sigvald tog nu til Orde: „Nu vil jeg flye bort," sagde han, „og saa skulle alle mine Mænd gjøre, og er det nu blevet saa meget værre end før, da jeg talte herom, som vi nu stride imod to Troldkvinder, og der da kun var een, og nu ville vi ikke tøve her længer, og det kan tjene os til Undskyldning, for at vi holde bort, at vi ikke flye for Mennesker, thi ei gjorde vi det Løfte, at stride imod Trolde." Sigvald holdt nu bort med

ſit Skib, og raabte til Vagn og Bue, at de ſkulde undflye ſaa haſtig mueligt. I det ſamme ſom Sigvald løſte ſit Skib fra Flaaden, og raabte til Bue og Vagn, ſprang Thorkel Midlang fra ſit Skib op paa Bues Skib, og dette ſkete nu i en Haandevending; han hug af ham Læben og Hagen heelt ned igjennem, ſaa at Stykket ſtrax faldt ned paa Skibet, og Tænderne ſprang Bue ud af Munden ved Hugget. Da Bue fik dette Saar, ſagde han: „Kun lidet vil nu den danſke Mø paa Bornholm ſynes om at kyſſe os, om vi ſkulle nogenſinde herefter komme did." Bue hug igjen til Thorkel, men det var glat paa Skibet, ſom var blodigt, og Thorkel faldt paa Skjoldegangen [1], da han vilde bøde Hugget af, og Hugget traf ham da paa Midten, og Bue hug ham ſønder i to Stykker ved Skibsbordet. Strax efter dette tog Bue ſine Guldkiſter, een i hver Haand, og ſprang derpaa over Bord med begge Kiſterne, og ingen af dem kom op mere, ſaa at nogen ſiden ſaae enten ham eller Kiſterne. Da Bue ſteg op, og agtede at ſpringe over Bord, ſom han derpaa gjorde, ſkal han, efter nogles Udſagn, have ſagt diſſe Ord: „Over Bord, alle Bues Mænd!" og da ſprang han ſtrax over Bord. Nu er at fortælle om Sigvald, at han trak ſig ud af Flaaden, og agtede ikke paa, at Bue var ſprungen over Bord, og han raabte nu paa Vagn og Bue, at de ſkulde flye ligeſom han; men Vagn ſvarede ham, og kvad denne Viſe:

Selve Sigvald haver
Sat os her i Kampen,

[1]) d. e. den Kant paa Skibsbordet, hvor Skjoldene opſtilledes til Dækning.

Og den feige Usling
Foer nu hjem til Danmark,
Tænker snart i sin Kones
Arme sig at kaste,
Men over breden Borde
Bue gik med Kjækhed.

Sigvald var, som der fortælles, bleven kold i Bygen, og gik til Aarerne for at roe sig til Varme, men en anden Mand satte sig imidlertid ved Styret; og da Vagn havde kvædet Visen, og saae forud Sigvald, kastede han et Spyd til ham, og troede, at han endnu sad ved Styret, men Sigvald var da gaaet til Aarerne, og Spydet traf ham, som styrede; men i det Vagn kastede Spydet ud af Haanden, sagde han til Sigvald: „Gid du faae en Ulykke for din Flugt!" Sigvalds Broder Thorkel Høie drog strax bort, da Sigvald var flygtet, og havde sex Skibe, og ligesaa gjorde Sigurd Kappe, thi hans Broder Bue var da gaaet over Bord, og der behøvedes da ikke at vente efter ham, og begge, baade Thorkel og Sigurd, troede nu at have udført deres Løfte, og de fortsatte nu alle Reisen uafbrudt til Danmark, og havde fire og tyve Skibe bort med sig. Men alle de, som kunde komme bort fra de efterværende Skibe, sprang op paa Vagns Skib, og forsvarede sig der alle paa det hidsigste, lige til det begyndte at blive mørkt, da ophørte Striden, og der stode da endnu tilbage en betydelig Mængde Mænd paa Vagns Skib; men Dagen strakte ikke til for Hakon Jarl og hans Folk til at undersøge Skibene, hvor mange der vare levende paa samme eller kunde leve, og de lode derfor holde Vagt om Natten,

at ingen skulde ved Mørkets Hjælp slippe bort fra Jomsvikingernes Skibe, og toge al Takkelasen bort fra Skibene. Efterat have gjort dette roede Hakon Jarl med sine Folk til Land, og skøde Skjoldene over sig, og tyktes nu at kunne glæde sig over vunden Seier. De veiede nu Haglkornene, for saaledes at prøve Søstrene, Thorgerdes og Irpas Duelighed, og den stod sig vel i Prøven, thi det siges, at hvert Hagelkorn vog en Øre, da de veiede dem i Skaalerne. Derefter bleve Mændenes Saar forbundne, og Hakon Jarl selv og Gudbrand af Dale holdt Vagt om Natten.

45. Nu er at fortælle om Vagn og Bjørn den Bretske, at de overlagde med hinanden, hvad Beslutning de skulde tage: „Eet af to maae vi gjøre," sagde Vagn, „enten blive her paa Skibene, indtil det dages, og da lade os tage til Fange, og det Vilkaar er ikke værdt at vælge, eller søge til Land og gjøre dem saa meget Ondt, som vi formaae, og siden forsøge at undslippe." De toge nu alle det Raad, at de toge Mastræet og Raaerne, gik af Skibet, og de firsindstyve Mand, som de vare, førtes paa Træerne i Mørket, og vilde søge at komme i Land. De naarde til et Skjær, og troede da at være komne paa Fastlandet. Mange af dem vare da meget udmattede, og ti Mænd, som vare saarede, lode der Livet om Natten, saa at kun halvfjerdsindstyve endnu levede, og af disse vare dog mange meget afkræftede, og de mægtede nu ikke at drage længere, men bleve der om Natten. Det siges ogsaa, at saavel Hagelbygen, som Lynilden og Tordenen standsede, da Sigvald var flygtet, og Veiret

blev igjen roligt og koldt, og saaledes var det nu ogsaa om Natten, da Vagn og hans Stalbrødre vare paa Skjæret til det blev Dag, og ligetil det var bleven lyst. Det siges at Jarlens Mænd endnu, da Morgenen stundede til, vare i Færd med at forbinde deres Saar, og havde anvendt hele Natten dertil fra den Tid af, da de lagde til Land, hvortil Grunden var, at der var en stor Mængde bleven saaret; men dog vare de nu næsten færdige dermed. Og nu strax efter hørte de en Buestreng smelde ude paa det Skib, paa hvilket Bue havde været, og en Piil fløi fra samme, og traf Jarlens Frænde Gudbrand under Armen, saa at han ikke behøvede mere, men var strax død, og saavel Jarlen som alle de andre toge sig Tabet af ham meget nær, og de lagde da hans Lig tilrette, thi der var ikke andet at gjøre. Det fortælles, at der stod en Mand ved Døren til Teltet, og da Erik gik ind i Teltet, spurgte han: „Hvi staaer du her," sagde han, „og hvi seer du saaledes ud, som om du er Døden nær." Det var Thorleif, og han svarede ham: „Jeg veed ikke," sagde han, „om ikke Vagn Aagesøns Sværdsod rørte mig lidt i Gaar, da jeg gav ham Kollehugget." Da sagde Jarlen: „Til liden Glæde har din Fader ladet dig drage bort fra Island, om du nu skal døe." Dette, som Jarlen sagde, hørte Einar Skaaleglam, og der kom ham da en Vise i Munden:

Til den unge Havets
Helt saa kvad nu Jarlen,
Da paa den gjæve Kriger
Spor af Sværde vare:
Meget Uheld din Fader

Rammer, at han ei hjemme
Holdt dig, hvis du her skal
Dø, det skeer dog sikkert.

Og derefter faldt Thorleif Skuma om, og døde.

46. Saasnart det om Morgenen var blevet lyst, droge Jarlen og hans Folk ud, at eftersee Skibene, og kom til Bues Skib, da de især ønskede at faae at vide, hvo der havde skudt Pilen om Natten, og det syntes dem, at denne Mand havde fortjent en haard Medfart. Da de nu kom til Skibet, fandt de der een Mand, som endnu var kun lidet mere end netop i Live, det var Havard Huggende, som havde været Bues Følgesvend, han var meget saaret, thi begge Fødderne vare huggede af ham nedenfor Knærne. Svend Hakonsøn og Thorkel Leira gik hen til ham, og da de kom der, spurgte Havard: „Hvorledes var det, Svende!" sagde han, „kom der nogen Sending her fra Skibet over til eder i Nat eller ingen?" „Tilvisse kom der een," svarede de, „kom den maaskee fra dig?" „Ei er det at fordølge," sagde han, „at jeg sendte eder den, blev den nogen Mand til Skade, der hvor den ramte?" „Han, som den ramte, døde paa Stedet," svarede de. „Det er da vel," sagde han, „men hvo ramte den?" „Gudbrand Hvide," svarede de. „Ja!" sagde han, „saa skete da ikke det, som jeg helst ønskede, thi Jarlen selv havde jeg tiltænkt Pilen, men nu vil jeg dog være tilfreds dermed, da nogen faldt for den, som I nødig vilde have mistet." „Det er ikke noget at betænke sig paa," sagde Thorkel Leira, „lad os dræbe denne Hund som snarest!" og derpaa hug han til ham, og strax løb andre til, og hug ham sønder, indtil han var død.

De havde forud spurgt ham om Navn, og han havde sagt dem det. Da de havde udført dette, droge de igjen ind til Landet, og fortalte Jarlen, hvem de havde dræbt, og sagde, at det ikke var nogen ringe Trold, og at de af hans Ord tydelig mærkede, at hans Sind ikke stod til at forbedre. Derefter bleve de vaer, at der var en heel Mængde Mænd ude paa Skjæret; Jarlen bød sine Folk at drage ud efter dem, og tage dem alle uden Undtagelse til Fange, og føre dem til ham, og han tilføiede, at han vilde raade for deres Liv. Jarlens Mænd gik da om Bord paa et Skib, og roede ud til Skjæret. De Mænd, som vare der, vare saa forkomne af Saar og Kulde, at kun faa af dem vare i Stand til at føre Vaaben, og der fortælles heller ikke om, at nogen af dem har forsvaret sig; de bleve nu alle tagne til Fange af Jarlens Mænd, og førte i Land til Jarlen, de vare halvfjerdsindstyve ialt. Derefter lod Jarlen Vagn og hans Stalbrødre lede op paa Land. De bleve bundne med Hænderne bag paa Ryggen med eet Reb, uden Skaansel, den ene ved Siden af den anden. Jarlen og hans Mænd aabnede nu deres Madgjemmer, og satte sig til at spise, og Jarlen agtede nu i god Mag om Dagen at dræbe alle disse Jomsvikinger, som de havde taget fangne. Førend de satte sig til at spise, bleve Jomsvikingernes Skibe førte i Land, og Godset blev sammenbaaret til Deling, og Hakon Jarl og hans Mænd skiftede Godset nøie imellem sig og ligesaa deres Vaaben, og de syntes nu, at de i alle Henseender havde vundet en stor Seier, da de havde faaet alt Godset, taget en Deel af Jomsvikingerne til Fange, og for-

drevet nogle, men dog dræbt den ſtørſte Deel, og de ſnakkede og broutede nu dygtig. Og da de nu vare mætte, gik de ud af Teltene, og hen hvor de Fangne ſade, og det ſiges at Thorkel Leira blev beſtemt til at hugge dem alle ihjel. De tiltalte førſt Jomsvikingerne, og ſpurgte dem, om de vare ſaa haardføre, ſom Ordet gik om dem, men Jomsvikingerne ſvarede dem intet paa dette, ſaa vidt her er fortalt.

47. Det er dernæſt at fortælle, at nogle af dem, ſom vare meget ſaarede, bleve nu løſte af Rebet. Skopte Kark og nogle andre Træle havde imidlertid holdt Vagt ved dem, og holdt Rebet. Da Jomsvikingerne nu vare løſte, foretoge Trællene ſig at ſnoe Vsire i Haaret paa dem, og der bleve nu førſt fremførte tre ſaarede Mænd med denne Tilberedelſe. Thorkel Leira gik dernæſt til dem, og hug Hovedet af den ene efter den anden, og talte derpaa til ſine Kammerater, og ſpurgte dem, om de kunde finde, at han ved denne Forretning havde i nogen Maade forandret Udſeende: „thi Folk ſige," ſagde han, „at det pleier at ſkee, naar man hugger tre Mænd ihjel, den ene efter den anden." Hakon Jarl ſvarede ham: „Ei kunne vi ſee, at du ved dette har forandret Udſeende, men dog ſynes mig, at dit Udſeende tilforn var forandret." Man førte nu den fjerde Mand fra Rebet, ſnoede en Vsir i hans Haar, og førte ham derhen. Thorkel hug ligeledes ham ihjel, ogſaa han var meget ſaaret. Da han kom der, talte Thorkel til ham, førend han gav ham Hugget, og ſpurgte, hvorledes han ſyntes om at dse. Han ſvarede: „Godt ſynes mig om min Bane," ſagde han,

„det vil gaae mig ligesom min Fader, at jeg skal døe;" og derefter hug Thorkel Hovedet af denne Mand, og han endte saaledes sine Dage. Nu blev den femte Mand løst fra Rebet, og ført derhen, og da han kom der, sagde Thorkel Leira: „Hvorledes synes du om at døe?" Han svarede: „Ei mindedes jeg da Jomsvikingernes Lov, om jeg frygtede ved Døden, eller talte Angestord, ethvert Menneske skal een Gang døe;" Thorkel hug ham. De besluttede nu at tilspørge enhver især af dem, førend de bleve dræbte, for saaledes at prøve Mandskabet, om det var saa tappert, som Ordet gik om det, og da syntes det tilstrækkelig prøvet, om ingen talte Angestord. Derpaa fremførtes den sjette Mand, og en Vsir blev snoet i hans Haar. Thorkel spurgte ham paa samme Maade. „Godt synes mig om at døe med god Berømmelse," sagde han, „men du, Thorkel! vil leve med Vanære." Han hug denne. Da blev den syvende Mand fremført, og Thorkel spurgte ham som sædvanlig. „Jeg synes meget vel om at døe," sagde han, „men hug mig hurtig; jeg holder paa en Tælleknib, thi vi Jomsvikinger have ofte talt om indbyrdes, om et Menneske, naar han hugges meget hurtig, kan være sig noget bevidst, efterat Hovedet er skilt fra Kroppen, og skal jeg nu derpaa give det Tegn, at jeg vil række Kniven frem, hvis jeg er mig noget bevidst, men hvis ikke, vil den falde ned." Thorkel hug ham, og Hovedet sløi af, men Kniven faldt ned. Derpaa blev den ottende Mand fremtagen, og Thorkel spurgte ham som sædvanlig. Han sagde, at han syntes godt derom, og, da han mærkede, at Huget snart vilde falde, raabte han: „Væder!" Thorkel

ſtandſede Hugget, og ſpurgte ham, hvi dette Ord kom ham paa Tungen. Dertil ſvarede han: „Ei ere her dog for mange til alle de Au'er[1], ſom I Jarlsmænd nævnte i Gaar, da I finge Hug." „Elendige!" raabte Thorkel, og lod Hugget falde. Derpaa blev den niende Mand løſt. Thorkel gjorde ham det ſædvanlige Spørgsmaal. Han ſagde: „Godt ſynes jeg om min Død, ſom alle vi Stalbrødre, men jeg vil ikke lade mig hugge ſom Faar, men jeg vil ſidde for dig, og hug mig ſaa lige i Anſigtet, og læg nøie Mærke til, om jeg blinker noget, thi vi have ofte haft det at tale om indbyrdes!" Saa ſkete nu, han ſad for Thorkel, og denne gik foran ham, og hug ham i Anſigtet, og han blinkede ikke, uden det at Øielaagene trak ſig ſammen, da Døden foer over ham. Derpaa blev den tiende Mand fremført, og Thorkel ſpurgte ham ogſaa. Han ſagde: „Jeg ønſker, at du bier, medens jeg løſer mine Buxer." „Det ſkal tilſtaaes dig," ſagde Thorkel. Og da han havde gjort det, ſagde han: „Mange Ting hændes dog Menneſket anderledes, end han venter det; jeg ventede at komme i Seng til Jarlens Kone Thora Skagedotter, men nu kan du dog fortælle, at jeg er voxen dertil." Derpaa trak han Buxerne op. Hakon Jarl ſagde: „Hug denne paa det hurtigſte, han har længe haft Ondt i Hu!" Thorkel hug ham. Derpaa fremførtes en ung Mand, ſom havde et ſtort Haar, der var guult ſom Silke. Thorkel ſpurgte ſom ſædvanlig. Han ſagde: „Levet har jeg nu min ſkjønneſte Tid, og ei agter jeg

[1]) Klageudraabet „au" bemærker i Oldſproget ogſaa Faar.

Livet kjært, nu da saadanne Mænd ere døde, men ei vil jeg, at Træle skulle lede mig til Døden, men en Mand, der ikke er ringere end du, og vil en saadan ikke være vanskelig at finde her, og han maa holde Haaret ud fra Hovedet, og rykke Hovedet til sig, saa at Haaret ikke bliver blodigt." En Hirdmand gik da til, og tog Haaret og viklede det om sin Haand; men Thorkel svang Sværdet, og agtede at hugge ham saa haardt og hurtig, som han formaaede, og han hug til; men da den unge Mand hørte Hvinet af Hugget, rykkede han Hovedet haardt til sig, og det traf saa, at Hugget ramte Hirdmanden, som holdt Haaret, og Thorkel hug begge hans Arme af i Albueledet; men den unge Mand sprang op, og gjorde Løier af det, og sagde: „Hvo har sine Hænder i mit Haar?" Hakon Jarl tog da til Orde, og sagde: „Stor Ulykke hændes os nu af disse Mænd, dræber ham saa hurtig som mueligt! han har tilføiet os Skade nok, og det er det bedste, at de, som ere tilbage, blive dræbte som snareſt, thi disse Mænd ere altfor onde at komme til Rette med, til at vi kunne tage os i Agt for dem, og der har ikke været talt for meget om deres Haardhed og Manddom." Erik tog til Orde, og talte til sin Fader: „Vide ville vi nu, Fader!" sagde han, „hvilke Mændene ere, inden de alle blive dræbte, og hvad hedder du, unge Mand?" sagde Erik. „Svend er mit Navn," svarede han. „Hvis Søn er du, Svend!" spurgte Erik videre, „og hvad Herkomst er du af?" „Bue Digre hedder min Fader," svarede han, „og er Vesetes Søn fra Bornholm, og jeg er dansk af Herkomst." „Hvor gammel er du?" spurgte Erik. „Hvis

jeg overlever denne Vinter," svarede han, „da bliver jeg atten Aar gammel." „Du skal overleve Vinteren," sagde Erik, „om vi maae raade, og skal ikke dræbes;" og Erik tog ham nu i Fred, og lod ham være i Trop med sig og sine Mænd. Da Hakon Jarl saae dette, tog han til Orde, og sagde: „Ei veed jeg nu, hvad du tænker paa, om du vil tage saadan en Mand fri, som har tilføiet os saa stor Vanære og Beskæmmelse, som denne unge Mand, af hvem vi have lidt størst Skade, men dog kan jeg ikke anse det passende at tage Manden udaf dine Hænder, og kommer du nu til at raade denneſinde;" og det blev da, som Erik vilde. Derpaa sagde Hakon Jarl til Thorkel Leira: „Hug nu de andre snart!" Erik sagde: „Ei skulle nu Mændene dræbes, førend jeg forud har talt med dem, thi jeg vil vide, hvo enhver af dem er."

48. Efterat dette var talt blev nu en Mand løst fra Rebet, men Rebet havde viklet sig noget om Fødderne paa ham, saa at han ikke ret kunde komme løs. Denne Mand var stor af Vext, smuk og ung og meget rask. Thorkel spurgte ham, hvorledes han syntes om at døe. „Godt synes jeg derom," sagde han, „naar jeg blot forud havde faaet mit Løfte udført." Erik Jarl sagde: „Hvad er dit Navn, og hvilket er det Løfte, du har gjort, som du saa gjerne vil have udført, inden du lader dit Liv?" Han svarede: „Jeg hedder Vagn," sagde han, „og er, som man har sagt mig, en Søn af Aage Palnatokeſøn fra Fyen." „Hvad Løfte har du da gjort, Vagn!" spurgte Erik videre, „efter hvis Opfyldelse, saaledes som du ønsker, du synes godt om at døe?" „Det Løfte gjorde jeg," sagde

Vagn, „at jeg skulde, naar jeg kom til Norge, komme i Seng til Thorkel Leiras Datter Ingeborg uden hans eller nogen af hendes Frænders Minde, og dræbe ham selv, og tykkes mig, at det gaaer meget slet med min Sag, om jeg ikke skal faae dette udført, inden jeg dør." „Det skal jeg forhindre," sagde Thorkel, „at du ikke skal faae det udført forinden," og han sprang da lige ind paa Vagn, og hug til ham med begge Hænder, men Vagns Fosterfader Bjørn den Bretske sparkede til Vagn saa haardt, at han stødte ham bort fra Hugget. Thorkel hug da over Vagn, og Sværdet traf paa Rebet, hvormed Vagn var bunden, som gik itu, og Vagn blev løs uden at blive saaret. Thorkel snublede, da han hug feil af Manden, og faldt, men Sværdet fløi ham ud af Haanden. Bjørn havde stødt saa haardt til Vagn, at han var falden om derved; han blev dog ikke længe liggende, men sprang strax hurtig op, og hug Thorkel Banesaar. „Nu har jeg udført det ene af mine Løfter," sagde Vagn, „og jeg er nu noget bedre tilfreds end tilforn." Hakon Jarl sagde: „Lad ham nu ikke gaae løs længe, men dræber ham først, thi han har gjort os en stor Skade." „Han skal ligesaa lidt dræbes som jeg," sagde Erik, „hvis jeg maa raade, og jeg vil tage Vagn under min Beskyttelse." Hakon Jarl sagde: „Ei behøve vi nu at bestemme noget, efterson du vil raade ene, Frænde!" „Godt Mands-Bytte er i Vagn, Fader!" sagde Erik, „og det synes mig et godt Bytte, at vi tage ham til den Hæder og Værdighed, som Thorkel Leira har haft; dette kunde Thorkel vente sig, som nu er truffet ham, thi nu gaaer det, som man siger, at den Vises Gjæt-

ning gaaer i Opfyldelse; du saae strax i Dag Døden paa ham." Nu tog Erik Vagn i sin Beskyttelse, og han var nu ingen Fare udsat for; men da sagde Vagn: „Kun under den Betingelse foretrækker jeg at tage Fred af dig, Erik! hvis der ogsaa skjenkes Fred til alle mine Stalbrødre, som ere tilbage, ellers ville vi fare een Færd alle tilsammen." „Jeg vil nu tale med disse dine Stalbrødre," svarede Erik, „men dog afslaaer jeg ikke ganske det, som du forlanger." Erik gik da hen til Bjørn den Bretske, og spurgte hvo han var, og hvad han hed; han svarede, og sagde, at han hed Bjørn; „Er du den Bjørn," spurgte Erik fremdeles, „som med saadan Raskhed hentede Manden ud af Kong Svends Hal." „Ei veed jeg det," sagde Bjørn, „at jeg med Raskhed hentede Manden, men dog tog jeg ham bort derfra." „Hvad bringer dig gamle Mand til at drage hid og angribe os?" vedblev Erik, „hvad bevægede dog dig skaldede og graahærdede Gubbe til denne Færd? ja det kan man sige med Sandhed, at alle Straa vilde stikke os Norges Mænd, eftersom endogsaa saadanne, som gaae paa Gravens Rand, droge hid at stride imod os; og vil du nu modtage dit Liv af mig?" sagde Erik, „thi jeg synes ikke om at dræbe dig, saa gammel en Mand som du er." „Modtage vil jeg vist Livet af dig, Erik!" svarede Bjørn, „paa det Vilkaar, at min Fosterson Vagn og alle de Mænd, som ere tilbage, erholde Fred." „Det skal nu tilstaaes eder alle, hvis jeg maa raade," sagde Erik, „og jeg skal raade." Derpaa gik Erik for sin Fader, og bad ham om, at alle de tilbageværende Jomsvikinger maatte faae Fred, og dette tilstod Jarlen ham; hvor-

paa alle Jomsvikingerne bleve løste, tagne i Fred og skjenkede Sikkerhed. Hakon Jarl og Erik tog nu den Bestemmelse, at Bjørn den Bretske erholdt den Gaard, som Halstein Kærlingebane havde besiddet. Det siges, at der foruden Halstein faldt fem Lehnsmænd. Vagn Ageson drog øster over til Vigen med Eriks Minde, og Erik sagde til Vagn, førend de skiltes, at han efter eget Tykke kunde holde Bryllup med Ingeborg Thorkelsdatter. Og da Vagn kom over til Vigen, gik han samme Aften, som han kom der, i Seng til Thorkel Leiras Datter Ingeborg. Han opholdt sig der om Vinteren, men om Vaaren efter drog han bort derfra, og holdt vel alt, hvad han havde lovet Erik. Vagn drog da ned til Danmark og hjem til sine Gaarde i Fyen, hvor han levede i lang Tid, og blev anseet for en udmærket Mand, og mange Stormænd nedstamme fra ham. Det fortælles at Vagn førte Ingeborg hjem med sig, men Bjørn den Bretske drog hjem til Bretland, og herskede der, saa længe han levede, og han blev anseet for en ypperlig Mand.

49. Om Sigvald er nu at fortælle, at, da han var flygtet bort fra Slaget, seilede han uafbrudt hjem til Danmark. Ved sin Hjemkomst traf han sin Kone Astrid, som anrettede et Gilde for ham. De fortalte alle Beretninger om Slaget, og om hele Toget ligefra den Tid Jomsvikingerne droge hjemmefra Danmark, og Folk havde Moerskab af at høre dem fortælle disse Tildragelser. Det siges, at Astrid vilde modtage Sigvald Jarl i alle Henseender paa det bedste, og ret vise, at hun glædede sig ved hans Hjemkomst; hun lod da anrette et Bad for ham, og bad ham der-

paa at gaae i Badet; „thi jeg veed," sagde hun, „at efter saa lang en Reise, som der er fra Norge, vil det være godt at renſe Saarene, ſom I fik i Slaget." Sigvald gik derpaa i Badet, og Aſtrid brugte ikke andre Kvinder til at betjene ham i Badet; hun ſagde ſiden: „Jeg formoder dog, at der have været nogle af Jomsvikingerne i Slaget, ſom have ført en mere ſkrammet Bælg bort derfra, end den du har, thi mig tykkes denne bedſt ſkikket til at gjemme Hvedemeel i." Hertil ſvarede Sigvald: „Endnu kunde det vel indtræffe i mit Liv, at du ikke havde ſaadant at ſige, og tænk da efter, om du da vil være bedre tilfreds." Om deres Samtale fortælles der nu ikke videre. Sigvald herſkede fremdeles over Sjælland i nogen Tid, og blev anſeet for en meget viis Mand, og holdtes for at være underfundig, og om ham ere mange Beretninger fortalte i andre Sagaer. Men Hakon Jarl herſkede kun kort Tid derefter over Norge, og han vandt ved alt dette tilſammen ſaare megen Berømmelſe, og ligeſaa hans Sønner. Der er ikke her fortalt noget om, hvad Svend Bueſøn foretog ſig, om han blev hos Erik, eller tog anden Beſtemmelſe. Men Bues Broder Sigurd Kappe drog til Danmark, og antog Beſtyrelſen af ſit Fædrenegods paa Bornholm efter ſin Fader Veſete, og boede der i lang Tid. Han blev anſeet for en meget duelig Mand. Han og Tofa levede ſiden lykkelig ſammen, og en ſtor Slægt nedſtammer fra dem. Sigvalds Broder Thorkel den Høie blev holdt for en ſærdeles viis Mand, ſom ſiden prøvedes ved mange Leiligheder. Skjoldms-Einar drog til Island, og druknede i Bredefjord, og Skaalverne ſammeſteds

have faaet Navn af, at Skaalerne, som Jarlen havde givet ham, dreve der i Land. Thord Øvehønd drog hjem til Dyrefjord til sin Fader Thorkel i Alvidra, og her fortælles saaledes, at Thorleif Skuma og Thord Øvehønd have været Brødre, og Thord boede i Alvidra efter sin Fader, og fra ham nedstamme mange i Fjordene der vesterpaa. Einar, Thorleif og Thord bragte de nøiagtigste Beretninger om disse Tidender ud til Island. Men det er siden Folks Sagn, at Bue er bleven til en Orm, og har lagt sig paa sine Guldkister, men vi tænke at Grunden til denne Fortælling har været, at en Orm er bleven seet paa Hjørungevaag. Det kan ogsaa hændes, at nogen ond Vætte har lagt sig paa dette Guld, og er bleven seet der siden; men ei formaae vi at sige, hvad det retteste er; det kan ogsaa være, at ingen af disse Formodninger er sand, thi om sligt kan man have mange Forestillinger.

50. Kong Svend Saumæsøn var nu hjemme i Danmark. Hans Søn Knud voxte op hjemme hos sin Fader, og blev opfostret af Thorkel den Høie. Kong Svend hærjede paa Kong Adelraads Rige, og uddrev ham af Landet sydefter over Havet. Kong Svend satte Thingmannalid [1] paa to Steder: det ene i Lunduneborg, der havde Ulfs Broder Eilif Thorgilsøn Anførselen; han havde tresindstyve Skibe paa Themsen: det andet Thingmannalid var nord oppe i Slesvik; der havde Thorkel den Høies Broder Heming Jarl Anførselen; der vare ogsaa tresindstyve

[1]) en Hær af Thingmænd eller faste Krigere, som hørte til et Thing eller Garnison.

Skibe. Thingmændene fastsatte den Lov, at ingen maatte udbrede uvisse Rygter, og ingen maatte være borte om Natten. De søgte til Burekirke; der var en stor Klokke, med hvilken der skulde ringes hver Nat Klokken tre; da skulde alle gaae til Kirke uden Vaaben. Samme Lovbestemmelse havde de i Slesvik. I Hæren nævnes to Mænd Thord og Audun.

51. Borgen styredes af Alrek Strjona, en Broder til Kong Adelraads Dronning Emma, som var en Datter af Rikkard Jarl, Vilhelms Fader. Over den nordlige Deel af England herskede Ulfkel Snilling, som var gift med Kong Adelraads Datter Ulfhild. Kong Svend døde i England, og de Danske førte hans Lig hjem til Danmark, og begrov ham i Roeskilde hos hans Fader. Da var Knud ti Aar. Thingmændene havde stor Magt. Der var to Gange Marked om Aaret, den ene Gang om Midsommer, og den anden Gang ved Midvinters Tid. Engelskmændene syntes, at ingen Tid var mere beleilig til at tilintetgjøre Thingmannalid end netop nu, da Svend var død, og Knud endnu ung. Hver Vinter imod Juul droge Folk til Borgen med Vogne, belæssede med det Gods, som de pleiede at føre til Markeds; saa skete det ogsaa denne Vinter, og alle Vognene vare tjældede. Det skete efter Ulfkel Snillings og Brødrene Adelraads Sønners svigefulde Raad og Anstiftelse. Den syvende Dag af Julen gik Thord udenfor Borgen til en Kone, som han holdt til med, der boede i et Huus der udenfor; hun bad ham blive der om Natten. „Hvi beder du mig om det, hvorfor der er fastsat Straf?" spurgte han. „Jeg beder dig derom," sagde hun, „fordi det

tykkes mig vigtigt." „Vi ville da indgaae den Aftale," ſagde han, „at jeg ſkal blive her, men du ſkal ſige mig Grunden til, at du beder mig derom." „Grunden til denne min Bøn," ſagde hun, „er, at jeg veed at det er beſtemt at tilintetgjøre hele Thingmændenes Hær." „Hvorledes kan du vide det," ſpurgte han videre, „ſom vi ikke veed?" „Det er ſaa," ſagde hun, „at Folk kjørte i Vogne hid til Borgen, og lode ſom de fore med Gods, men der var en Mængde Mænd i hver Vogn, men intet Gods, og ſaaledes have de ogſaa gjort nord oppe i Sleſsvik; og naar den tredie Deel af Natten er forløben, da ringes der i Borgen, for at Krigerne kunne berede ſig om Midnat, da ſkulle Mændene berede ſig paa deres Side i Borgen, men naar de to Trediedele af Natten ere forløbne, da bliver der ringet paa Burekirke; da ſkulle I gaae vaabenløſe til Kirken, men da vil der blive ſlaaet en Kreds om Kirken." „Det er viſt," ſagde Thord, „at dit Venſkab er ſtort, og jeg maa berette det til Eilif, ſkjønt det tykkes at være et Rygte, men denne Gaard ſkal du have til Eiendom." Thord gik ind i Borgen, hvor han traf ſin Stalbroder Audun, og de gik og fortalte Eilif, hvad de havde hørt. Han underrettede Mændene derom; nogle troede det, men andre ſagde, at det var en ugrundet Frygt. De hørte, at der blev ringet ſom ſædvanlig, og mange troede at Præſten ringede. Alle de, ſom troede Thords Ord, gik med Vaaben, men alle de andre vaabenløſe.

52. Da de kom i Kirkegaarden, traf de der en Mængde Folk for ſig; de kunde da ikke faae deres Vaaben, thi de kunde ikke komme hjem. Eilif

ſpurgte dem om Raad, men de ſagde, at de intet vidſte. „Ei tykkes det mig raadeligt," ſagde Eilif, „at viſe ſig frygtſomme og løbe ind i Kirken, da den intet Tilflugtſted kan være os; men bedſt tykkes det mig, at vi ſpringe over Skuldrene paa dem, ſom ſtaae udenfor Muren, og forſøge om vi kunne undſlippe til Skibene." Saaledes gjorde de nu. Det ſtørſte Mandefald ſkete ved Skibene; imidlertid ſlap Eilif dog bort med tre Skibe, men fra Stessvik undſlap ingen, og Heming faldt der. Eilif drog til Danmark. Noget efter dette blev Edmund tagen til Konge i England; han var Konge i ni Maaneder, i hvilken Tid han holdt fem Træfninger med Knud Svendſøn. Alrek Strjona, ſom nogle kalde Erik, var Edmunds Fosterfader og Broder til Emma, ſom den engelſke Kong Adelraad havde haft tilægte. Thorkel den Høie havde da Overbeſtyrelſen i Danmark. De holdt Ting om Vaaren efter Thingmændenes Fald; Eilif tilſkyndte, at man ſkulde drage over at hævne ſig, men Thorkel ſvarede: „Vi have en ung Konge; det paſſer ikke at hærje, uden Kongen er med paa Toget, men efter tre Aars Forløb venter jeg, at Kongen ikke vil fattes Haardførhed, og Fjenderne ere da uberedte." „Uviſt er det," ſvarede Eilif, „om de, ſom nu ikke bekymre ſig derom, vil huſke det om tre Aar." Eilif drog da ud til Miklegaard, og blev Høvding for Væringernes[1] Hær, og faldt omſider der. Efter tre Aars Forløb drog Knud, Thorkel og Erik med otte hundrede Skibe til England. Thorkel havde tredive Skibe, og dræbte

[1]) ſaa kaldtes de græſke Keiſeres af Nordboer beſtaaende Livvagt.

Ulfkel Snilling, og hævnede saaledes sin Broder Heming, [illegible] ægtede Kong Adelraads Datter Ulfhild, som Ulfkel havde haft tilægte. Med Ulfkel faldt hele Mandskabet af tresindstyve Skibe, men Kong Knud indtog Lunduneborg. Thorkel foer frem langs med Kysten, og traf paa et Skib Dronning Emma, som han forte hjem i Land med sig; han skyndte Kong Knud til at beile til hende, og denne ægtede hende. Hun fødte om Vinteren en Søn, som fik Navnet Harald, og blev af Knud antagen som Søn. Hørde-Knud var beggæs Søn. Svend var Knuds og Alfifas Søn. Knuds Datter hed Gunhild, hende ægtede Keiser Henrik Konradsøn, med hvem Knud reiste til Rom. Længe derefter var Kong Knud til Gjæstebud hos Thorkel Høie, da saae Kongen Ulfhild, og syntes at Thorkel havde sveget ham, i det han havde faaet ham til at ægte Emma istedenfor hende, og for den Sags Skyld lod han Thorkel dræbe. Kong Knud og Edmund holdt nogle Træfninger, hvorefter baade de Danske og Engelskmændene bade dem at indgaae Forlig. De gjorde efter deres Bøn, og bestemte, at den, som overlevede den anden, skulde erholde hele Riget. En Maaned efter blev Edmund dræbt af sin Fosterfader Alrek Strjona, hvorefter Knud erholdt hele England, og herskede derover i fire og tyve Aar.

Biſkop Bjarnes
Jomsvikinga Drapa.

Ingen Høvding jeg æſker
Til mit Kvad at høre,
Man til Sangen ei lytted,
Søgte Hæder dog vandtes;
Nu for Folket det raſke
Digt jeg vil fremſige,
Om end ingen Helte,
Ætberømte, mig høre.

2.

Sorgens Kvide atter
Rammer mig ſom andre,
Stor Kummer nu voldte
Mig den yndige Kvinde;
Dog til en Sang at kvæde
Megen Lyſt jeg nærer,
Om end i Elſkovs Sager
Uheld er mig hændet.

3.

Det er længe ſiden
Da jeg fik kjær en Kvinde,
Guldſmykket, den unge
Mø mit Hjerte faſtholdt;

Dog kun lidet har jeg
Om den Yndige kvædet,
Vel det passer sig for mig
Om en Kvinde at synge [1].

4.

Fjernt jeg var ei under
Fosser, Galdre [2] jeg ikke
Øved . . . . . .
Kvæde man maa om meget
Andet . . . . . .
Skjalden om Kampens Bulder,
Dette Saga-Kvad jeg
Vil for Folket fremføre.

5.

Hørt vi har, at i Jomsborg
Fem Høvdinger fordum
Sade, (mig den fagre
Kvinde min Glæde røved);
Vel man bør at opregne
Tapre Heltes Bedrifter,
Der er om mærkelige
Krigeres Færd at synge.

6.

Allevegne Harald
Vældige Kampe førte,

[1]) hertil gaaer Indledningen, der ligesom de følgende i Parenthes indsluttede Omkvæde ere Kjærlighedsdigte.
[2]) Tryllekunster.

Og de stridlystne Frænder
Skarpe Sværde rødned;
De af den gamle Tro fik
Vaabens Klirren siden
Der at høre, Vesetes
Søn de hjælpe vilde.

7.

Fremmerst skal de raske
Krigeres Høvding nævnes,
Ypperst i alt, en herlig
Seier han vandt i Kampen;
Ei blandt frække Helte
Kunde i Farens Prøve
Nogen lignes med Aages
Modige Søn i Kjækhed.

8.

Sigvald hed de i Kampfærd
Raske Krigeres Høvding,
Ogsaa en Flok af djærve
Helte Thorkel styred,
Hver en Kamp den stærke
Bue med Sigurd deeltog,
Vide Rygtet kaldte
Vagn dog tapreſt af alle.

9.

Stolte Helte til Danmark
Styred med deres Skibe,

Udbredt Hæder og Magt de
Vandt ſig, hvor de fore,
Og de Gjæve drukke
Deres Fædres Gravøl,
Dette Møde, veed jeg,
Voldte dem mange Sorger.

10.

Folk da vilde, at Helte
Hæder ſøge ſkulde,
Herligt Stof til Digte
Sligt et Møde giver;
Og nu raſk de begyndte
Store Løfter at gjøre,
Drikkegammen ei lideſ
Var der da i Hallen.

11.

Let til Heftighed opbragt
Løfte Sigvald gjorde,
Bue var ſtrax tilrede
Saadan Kamp at øge;
Høit de loved at jage
Hakon fra ſit Rige,
Eller ham Livet røve,
Bittert Had de næred.

12.

Færdig ſtrax den kjække
Bue var til med tapre
Sigvald i Stridens haarde

Tummel bort at drage;
Helten ſagde, at Havard
Ham ledſage ſkulde,
Og at over Aslaks
Følge han ſig glæded.

13.

Villig til i Kampen
Djærven Bue at følge,
Saa da talte den frækne
Vagn i Mænds Forſamling,
Helten gjorde det Løfte,
(Heftig Sorg mig paakommer),
At han Thorkels fagre
Datter ægte ſkulde.

14.

(Mig en velbaaren Kvinde
Røver min hele Glæde)
Fyrſten bød Folket ſkyde
Skibene ſtrax paa Vandet,
(Gruſom Sorrig mig den
Ædle Mø forvolder)
Folkenes Hær, i Striden
Øvet, gik om Bord nu.

15.

Søndenfra de raſke
Mænd med Flaaden ſtyred
Over Havet, den kolde

Sø paa Heltene drev da;
Isnende Bølger sloge
Mod de tætte Bræder,
Og paa Siderne skvalped;
Uveir døiede Folket.

16.

Saa fortælle Kampens
Mænd, at med en Flaade
Julenat paa Jædren
Jomsvikingerne landed;
Altfor hidsige vare
Heltene efter Striden,
Geirmund da de raske
Krigere overfulde.

17.

Norrigs høie Jarler
Heltene, som fra Sønden
Komne vare, til Landsers
Møde offentlig bøde;
Samlet i føie Tid der
Fandt man en mægtig Flaade,
Mangen tapper Kriger
Mødte til Sværdelegen.

18.

(Mig en velbaaren Kvinde
Røver min hele Glæde)
Ilden, for Skoven farlig,
Vidt om Øerne rased;
(Grusom Sorrig mig den

Ædle Mø forvolder)
Op af Huſene Luen
Slog, og Freden forſtyrred.

19.

Man fortæller, at trende
Tapre Høvdinger over
Hver af Flaaderne vare,
Folk det har i Minde,
Der hvor den haarde Kampfærds
Øvere mødtes paa breden
Hjørungevaag, den Træfning
Tyktes heel navnkundig.

20.

Hakon Landet ſaa tappert
Værgede, ſom man kunde
Vente, Erik rødned
Villig Sværdes Egge;
Man fortæller, at Armod
Var den tredie Høvding,
Munter var og af Folket
Afholdt denne Kriger.

21.

Nu de vrede Helte
Heftig Skjoldene ſtødte
Sammen til Strid, en vældig
Hær forſvared Landet;
Fem de vare mod een af
Vikingehæren, man ſiger,

At det i Stridens Ophav
Ikke mærkes kunde.

22.

(Mig en velbaaren Kvinde
Rover min hele Glæde)
Haarde Anfald de gjorde
. . . . . .;
(Gruſom Sorrig mig den
Ædle Ms forvolder)
Sværdegnyet voxte,
. . . . . .

23.

Sigvald bød ſin til Angreb
Haarde Trop at gange
Djærvt mod Hakon, ikke
Fred var nu hans Ønſke;
Hjelme og Skjolde kløved
Haralds kamplyſtne Søn nu,
Frem for Skandſerne trængte
Kjækt han nogle Gange.

24.

Der gik den raſke Bue
Haardt i Kampen frem med
Sine Folk, man ſiger,
Sikkert det kunde ventes;
Haarde Hug uddeelte
Heltene, da de ginge
Raſende frem, og vakte
Rædſom Vaabentummel.

25.

Heftig Guld-Bue kloved
Hjelme med blanken Kaarde,
Ned lod han i Skuldre
Bryniernes Slider[1] gange;
Haarde Hug uddeelte
Havard til Fjenders Skarer,
Og mod Aslak at stride
Ondt det var for Helte.

26.

(Mig en velbaaren Kvinde,
Rover min hele Glæde)
Staalenes Jling sused,
Pilene sprang fra Buen;
(Grusom Sorrig mig den
Ædle Mø forvolder)
Fat i Buestrengen
Greb de kjækkeste Helte.

27.

Man med mange Slags Vaaben
Værgede sig i Striden,
Bue fældte for Fode,
Blodige Jsser kloved;
Grusomt sunge i Heltes
Hænder de skarpe Sværde,
Stærkt lod Aages Arving
Blod paa Spydene dryppe.

---

[1]) d. e. Sværdet.

28.

Vanskelig var for Kæmper
Vagn i den haarde Træfning,
Frem gik med den frække
Fører Heltene modig,
Der hvor i Odins Uveir
Aages Søn hin tapre
Banehug tildeelte
Brat den modige Armod.

29.

Spydgny øgede Hæren
Allevegne, jeg hørte,
Maatte for mægtige Helte
Mænd tilbagevige,
Indtil i Piles Uveir
Ond mod Mennesker, Hakon,
Grufuld Gjerning skete!
Grumt sin Søn fik ofret.

30.

(Mig en velbaaren Kvinde
Røver min hele Glæde)
Bugnende af Føde
Ulven paa Ligene traadte;
(Grusom Sorrig mig den
Ædle Ms forvolder)
Rovdyret over Benet
Gabede, og var mættet.

31.

Da jeg hørte, at rædsomt
Rased fra Norden Hølges

Datters haarde Uveir[1],
Haglen paa Hjelmene rasled;
Der hvor Stormen Skyers
Stene[2] førte i Heltes
Spillende Hine, af Vunder
Sprudled hvislende Blodet.

32.

Modet da for Jarlen
Mindskedes, jeg hørte,
At sin Flaade den Feige
Førte ud af Striden;
Sigvald høit i Masten
Seilene bød at heise,
Bølgen pladsked paa Borde,
Blæsten i Seilskjød pusted.

33.

Der lod Vigfus Veien
Vorde let for Aslak,
Dødsmaaden, der ham gaves,
Dvæler i Folkeminde;
Tapre Thorleif brød de
Tykke Been i den stærke
Havard, haardt med Køllen
Hug han fra sig deelte.

34.

(Mig en velbaaren Kvinde
Røver min hele Glæde)
Ud om Øerne dreve

[1]) d. e. den af Troldkvinden opvakte Hagl. [2]) Haglkornene.

Døde Kroppe for Strømmen;
(Grusom Sorrig mig den
Ædle Mø forvolder)
Troldkvindeheſtes [1] Hunger
Helten ganſke bortjog.

35.

Over Borde at gange
Bue bød alle ſine
Helte, Vagns med Vaaben
Værged ſig forud mandig;
Krigeren med de tunge
Kiſter villig ſprang i
Søen, andre han ikke
Undte Deel i ſin Rigdom.

36.

Steg da den frygtelige
Kriger over Borde,
Kiſterne bar den kjække
Guld-Bue ud fra Skibet;
Ofte kunne ſiden
Modige Folk der ſee en
Skrækkelig Orm paa Sundet
Over Guldet ruge.

37.

Skuden, hørte jeg, værged
Vagn med ſine Helte,
Ryddede vare ellers
Alle deres Skibe;

[1]) d. e. Ulvenes.

Den ei kunde nogen
Jarlens Mand bestige,
Ned de voldsomt styrted
Eriks Mænd af Skibet.

38.

Oppe stode der efter
Ene tredive raske
Ungersvende, som yded
Vagn en kraftig Bistand;
Aldrig jeg hørte at andre
Ikke flere Mænd mod
Haarde Heltes Anfald
Have saa kjækt sig værged.

39.

Med de danske Fjender
Helten gik i Land da,
Spydet med Blod var farvet,
Død laae paa Skibene Hæren;
Vagn sine Krigere raaded,
Ikke bort at flygte,
Enige tilsammen
Sade de hele Natten.

* * *

Atten Mand lod Erik
Aanden strax opgive,
Mændenes Hær heel meget
Mindskedes for Vagn nu;
Modige Helte mælte
Manddomsord blandt Fjender,

Længe de Kjækheds Ord skal
Leve i Folkemunde!

* * *

Og med Øxen hævet
Ilte Thorkel Leira,
Da om Kvinden kvæded
Krigeren Elskovssange;
Han da agted den tapre
Aages Søn at hugge,
Men til Hævnen rede
Vagn ham før nedlagde.

* * *

„Vil du," kvad til Vagn hin
Vise og bolde Fyrste,
„Modige, gjæve Kriger!
Gives af mig Livet?"
„Ei jeg det vil, om ikke
Udført faaer jeg Løftet,
Som jeg gjorde," sagde
Sværdlegs Mand til Jarlen.

* * *

Gavmild Erik Helte
Gods og Livet skjenked,
Folk det med Roes omtalte,
Tolv med Vagn blev skaaned.

* * *

Da gik glad at ægte
Ingeborg hin prude
Skjoldegnyets Kæmpe,
Skyndte dertil mange.

Knytlinga Saga.

Her begynder Knytlinga Saga.

Harald Gormſøn blev tagen til Konge i Danmark efter ſin Fader; han var en mægtig Konge og ſtor Kriger. Han bemægtigede ſig Holſeteland i Saxland; ogſaa havde han et ſtort Jarlsrige i Vindland, der lod han Jomsborg anlægge, og lagde deri en betydelig Beſætning, ſom han gav Sold og Love; de underlagde ham Landet; om Sommeren vare de paa Krigstoge, men om Vinteren vare de hjemme; de bleve kaldte Jomsvikinger. Kong Harald Gormſøn fik ved Svig den norſke Konge Harald Gunhildſøn bragt af Dage; denne faldt ved Hals i Limfjorden, ſom det fortælles i Norges Konge-Sagaer; men ſiden drog Kong Harald til Norge med ſin Hær, underlagde ſig hele Landet, og ſatte Jarlen Hakon Sigurdſøn til Høvding derover, men den danſke Konge tog Skatter af hele Landet. I Kong Harald Gormſøns Dage var Otto den Røde Keiſer i Saxland; han havde Ufred med den danſke Konge, og paabød de Danſke Kriſtendommen; men den danſke Konge havde en Hær ude imod ham, og vilde paa ingen Maade antage Kriſtendommen. Kong Harald Gormſøn holdt et ſtort Slag mod Keiſer Otto ſondenfor Danevirke, hvor ogſaa Hakon Jarl af Norge

var tilstede med den danske Konge. Keiseren tabte Slaget, men dog indtog han Landet noget derefter, og jog Kong Harald og Hakon Jarl paa Flugt til Limfjorden og lige ud paa Morsø. Siden antog Kong Harald Kristendommen, og Keiseren stod Fadder til hans Søn Svend, og gav ham sit Navn, med hvilket han blev døbt, saa at han kom til at hedde *Otto* Svend. Hele Danmark blev da kristnet, og før drog Keiseren ikke bort.

Styrbjørn den Stærkes Fald.

2. I Kong Harald Gormsøns Dage var Styrbjørn den Stærke paa Krigstoge i Østervegen. Styrbjørn var en Søn af den svenske Konge Olaf Bjørnsøn. Styrbjørn kom med sin Hær til Danmark, og tog Kong Harald til Fange; da gav Harald ham sin Datter Thyre tilægte, og drog selv med Styrbjørn til Sverrig. Styrbjørn stak Ild i alle sine Skibe, førend han gik i Land; men da Kong Harald blev det vaer, at Styrbjørn var uden Skibe, holdt han med sine Skibe ud paa Løgen [1], og siden bort tilbage til Danmark. Styrbjørn holdt Slag paa Fyrisvalle mod sin Farbroder, den svenske Konge Erik den Seiersælle; der faldt Styrbjørn og den største Deel af hans Mandskab, men nogle flyede; denne Flugt kalde de Svenske Fyriselta [2].

Om Kong Haralds Krigstog.

3. Da Kong Harald Gormsøn, som før blev berettet, havde ladet sig døbe, nødte han Jarlen Hakon

---

[1]) d. e. Mælaren. [2]) d. e. Fordrivelsen paa Fyrisvalle.

Sigurdſøn til ogſaa at antage Troen, og han blev døbt med alle ſine Nordmænd, ſom den Gang vare i hans Følge. Kong Harald gav ham da Præſter og andre lærde Mænd, og bød ham at lade alle Folk i Norge døbe, hvilket Hakon Jarl lovede med Ed. Men da Kongen og Jarlen ſkiltes, drog Hakon til Norge, og ſatte de viede Mænd i Land ved Hals i Limfjorden, men han forkaſtede Kriſtendommen, og anrettede ſiden ſtore Ofringer i Norge. Da Kong Harald ſpurgte dette, at Hakon havde forkaſtet Kriſtendommen, og tillige at han havde hærjet paa den danſke Konges Rige, drog Kongen med ſin Hær til Norge, og ødelagde hele Kyſten, ſaa at alt blev brændt imellem Lindesnæs og Stat paa fem Gaarde i Læredal i Sogn nær, men alle Beboerne flyede bort i Fjelde og Skove med alt det rørlige Gods, ſom de kunde føre med ſig. Kong Harald laae en Tid med ſin Hær ved Solunder, og agtede da at hærje paa Island med de Folk, ſom han havde med ſig, og ſaaledes hævne det Nidkvad, ſom Islænderne havde gjort om ham. Kong Harald bød en troldkyndig Mand at fare i en paataget Ham til Island og ſee at bringe Kongen Underretning derfra. Han foer i en Hvals Skikkelſe rundt omkring Landet, og fortalte ſiden Kongen, at mange troldkyndige Uvætter beboede dette Land, og at der var ſaa ſtort et Hav imellem Landene, at det ikke engang kunde beſeiles med Langſkibe. Da Harald fik denne Underretning, holdt han for, at det var et altfor farligt Tog, og at dette ikke var til at udføre. Efter dette Krigstog til Norge drog Harald Gormſøn hjem tilbage til Danmark, men

Hakon Jarl lod igjen hele det ødelagte Land i Norge bebygge, og betalte siden ingen Skatter til den danske Konge.

Kong Haralds Fald.

4. Kong Harald Gormsøns Søn Svend forlangte en Deel af Riget af sin Fader Kong Harald, men da denne ikke yndede ham meget, fordi han var uægte født, vilde han ikke give ham noget Rige at styre. Men da Svend voxte til, skaffede han sig Skibe og Mandskab, og hærjede vidt omkring, baade udenlands og indenlands. Da blev Kong Harald vred paa ham, og samlede Folk imod ham. Svends Fosterfader Palnatoke var da kommen sin Fostersøn til Hjælp, som det berettes i Sagaen om Jomsvikingerne, og de styrede da til Sjælland og ind i Isefjord, hvor Harald forud laae med sine Skibe. Svend lagde strax til Strid imod ham, og det kom til et stort Slag; Folk strømmede til Kong Harald, saa at Svend blev overmandet og tog Flugten. I dette Slag fik Kong Harald sit Banesaar og blev ihjelskudt med en Piil. Han var den første af de danske Konger, som blev begravet i viet Jord. Da havde han været Konge i firsindstyve Aar, nemlig tredive Aar i sin Fader Kong Gorms levende Live og halvtredsindstyve Aar efter dennes Død.

Om Kong Svend.

5. Svend antog Regjeringen i Danmark efter sin Fader Kong Harald; han blev kaldt Svend Tveskæg; han var en mægtig Konge. I hans Dage droge Sigvald

Jarl og de andre Jomsvikinger til Norge, og sloges med Hakon Jarl i Hjørungevaag paa Møre; der faldt Bue Digre, men Sigvald Jarl flyede. Efter dette unddrog Norges Rige sig fra de danske Kongers Herredømme, men kort efter kom Olaf Tryggvesøn til Norge, og antog Regjeringen. Kong Svend var gift med den vendiske Konge Burislafs Datter Gunhild; deres Sønner vare Knud og Harald. Siden ægtede Kong Svend Sigrid Storraade, en Datter af Skoglar-Toste og Moder til den svenske Kong Olaf; hun havde forhen været gift med den svenske Kong Erik den Seiersælle. Kong Svends og Sigrids Datter var Astrid, som var gift med Ulf Jarl, en Søn af Thorgils Sprakelæg eller den Hurtige; deres Sønner vare Svend og Bjørn. Kong Svend Tveskæg havde fremdeles en Datter, ved Navn Gyda, som var gift med Jarlen Erik Hakonsøn i Norge; deres Søn var Hakon Jarl, som Olaf den Hellige tog til Fange i Svidungssund. Kong Svend Tveskæg ydede sin Stedsøn Olaf Svenske og sin Svigerson Erik Jarl Bistand til at fælde Kong Olaf Tryggvesøn; de sloges ved Svolder; og efter Kong Olaf Tryggvesøns Fald tilegnede disse tre sig Norge, saa at den danske Konge Svend tog den ene Trediedeel, den svenske Konge Olaf den anden, og Erik Jarl den tredie.

Den hellige Edmund dræber Kong Svend.

6. Kong Svend var en stor Kriger og en meget mægtig Konge; han hærjede vidt omkring, baade i Østervegen og sønderpaa til Saxland. Tilsidst drog han

med sin Hær vesterpaa over til England, hærjede der vidt omkring, og holdt mange Træfninger. Der var den Gang Adelraad Edgeirsøn Konge. Han og Kong Svend holdt mange Slag med hi.nden, og seirede vexelviis. Kong Svend indtog den største Deel af England, og opholdt sig siden der i mange Aar, hærjede og brændte vidt omkring i Landet, hvorfor de kaldte ham Englændernes Fjende. I denne Ufred flyede Kong Adelraad bort fra Landet for Kong Svend, men Kong Svend døde pludselig om Natten i sin Seng, og Engelskmændene sige, at Kong Edmund den Hellige skal have dræbt ham paa samme Maade, som den hellige Mercurius dræbte Julianus den Frafaldne.

Om Thingmændenes Hær.

7. Efter Kong Svends Død styrede de danske Høvdinger den Deel af England, som de havde indtaget. Da opstode atter nye Kampe, thi saasnart Kong Svend var død, drog Kong Adelraad tilbage hjem til Landet, og satte sig igjen i Besiddelse af sit Rige med Olaf den Helliges Bistand, som det berettes i hans Saga efter Skjalden Ottar Svartes Ord; han siger nemlig saa:

Landbeskytter! du atter
Adelraad sit Rige
Gjengav, sligt dig Folkets
Mægtige Fyrste skylder;
Haardt var Slaget, da Edmunds
Arving du indsatte
I det fredede Rige,
Før beherskет af Slægten.

I den Tid oprettede de Danſke Thingmændenes Hær i England, ſom vare beſoldede Folk, det var en meget tapper Hær. Thingmændene holdt paa de Danſkes Vegne mange Slag imod Engelſkmændene.

Kong Knud underlagde ſig England.

8. Kong Svend Tveſkægs Søn Knud var ti Aar gammel, da hans Fader døde; han blev tagen til Konge i Danmark over hele de Danſkes Rige, thi hans Broder Harald var allerede død. De danſke Høvdinger, ſom den Gang vare i England, og beſtyrede det Land, ſom Kong Svend havde indtaget, ſendte da Bud til Danmark, at Kong Knud ſkulde komme veſter over til England med den danſke Hær for at ſtaae dem bi. Men efterdi Kong Knud den Gang endnu var et Barn, og ikke vant til at anføre en Hær, toge hans Venner den Beſlutning for ham, at han ſkulde ſende en Hær til England, og ſætte Høvdinger derover, men ikke drage ſelv did, ſaalænge han ikke var kommen mere til Alders. Det ſkete da ſaa, at Kongen forblev endnu tre Aar i Danmark, efterat han havde antaget Regjeringen. Men efter den Tids Forløb udbød han Tropper af Danmark; han ſendte ogſaa Bud til Norge til ſin Svoger Erik Jarl, at han ſkulde ſamle Folk, og drage til England med ham, thi Erik Jarl var meget berømt for Tapperhed og Manddom, da han havde ſeiret i de to Slag, ſom have været de navnkundigſte i de nordiſke Lande, det ene, ſom Kong Svend Tveſkæg og den ſvenſke Konge Olaf Svenſke og Erik Jarl holdt mod Olaf Tryggveſøn ved Svolder, og det andet, ſom Jarlerne Hakon og Erik holdt mod Joms-

vikingerne paa Hjørungevaag. Kong Knud styrede med sin Hær vester over til England, og havde meget Mandskab. Herom taler Ottar Svarte i Knuds Drapa:

Helt! du paa Søen Skibe
Skød kun lidet gammel,
Aldrig drog en Fyrste
Ung som du fra Hjemmet;
Konning! til Kamp du rusted
Haardt bryniede [1] Skibe,
Røde Skjolde du heiste
Hurtig, Knud! foran Landet.

Og fremdeles siger han saaledes:

Ud dig fulgte de holde
Jyder, som Flugt ei gjerne
Vælge, Skibes Høvding
Skaaninger udrusted;
Vinden pusted i Seilet
Over dig, Konning! du styred
Vester i Havet de fleste
Skibe, og blev navnkundig.

Med Kong Knud fulgte mange Høvdinger til England; den første af disse var hans Svoger Jarlen Ulf Sprakelægsøn, som da var gift med Kong Knuds Søster Astrid Svendsdatter; der vare ogsaa Brødrene Heming og Thorkel Høie, Strut-Harald Jarls Sønner, og mange andre Høvdinger. Kong Knud kom til England, og landede paa det Sted, som hedder Fljot. Saa siger Halvard Hareksblese i Knuds Drapa:

---

[1]) d. e. stærkt beslaaede især paa Forstavnen.

Knud! du lod frem til Fljote
Haardt bryniede Skibe
Løbe, Krigeres djærve
Fører gled over Søen;
Skibes Høvding! du Flaaden
Binde lod til Ellas
Fødeland, og glæded
Krigsgudindens Fugle.

Men saasnart Kong Knud kom til England, gik han op, og hærjede paa Landet, dræbte Indbyggerne, og brændte alle Bygder. Saa siger Ottar Svarte:

Hærskjold, mægtige Konning!
Bar du, ved Strid dig glæded,
Ei jeg troer, at du, Fyrste!
Yndede Stillesidden;
Jyders Drot paa Toget
Dræbte Edgeirs Æt da,
Kongeson! stræng du var dem,
Fast af Sind man dig kalder.

Og fremdeles kvad han saaledes:

Bygderne af dig bleve
Brændte, unge Konning!
Bonden lod for sin Bolig
Brand du ofte raabe.

Indbyggerne trak en Hær sammen, og droge imod de Danske, og holdt flere Slag med dem. Saa siger Thord Kolbeinson:

Tapre Mænd, som længe
Englænderne fjendske
Vare, ginge til Kamp i
Land af deres Skibe;

Bønderne, ſom vilde
Gaardene værge, mod dem
Droge, Kampgny heftig
Kongens Folk da vakte.

Kong Knud holdt det første Slag i England paa Lindesø, og der ſkete et ſtort Mandefald, derpaa indtog han ogſaa Hemingborg i England, og dræbte der meget Folk. Saa beretter Ottar:

Slag du holdt paa den grønne
Lindesø, o Konning!
Vikinger mod dig ſatte
Al den Magt de kunde;
Du de Svenſkes Betvinger!
Meen tilføied det vrede
Engelſke Folk i breden
Hemingborg veſtenfor Uſa.

Dernæſt holdt han ſtore Slag i Nordhumberland ved Teſa; der fældede han mange Folk, men nogle flyede, og omkom i nogle der værende Moſer og Moradſer. Efter dette rykkede Kong Knud med ſin Hær længere ſyd paa, og underlagde ſig hele Landet, hvor han kom frem.

Kong Knud faaer Emma.

9. Den engelſke Konge Adelraad døde af Sygdom ſamme Høſt eller Sommer, da Kong Knud kom med ſin Hær til England; han havde da været Konge i England i otte og tredive Aar. Hans Kone Emma beredte ſig ſtrax efter hans Død til at drage bort fra Landet. Hun agtede at drage veſter over til Valland til ſine Brødre Vilhelm og Robert, ſom vare Jarler i

Valland. Deres Fader var Rikard Rudu-Jarl, en Søn af Rikard, Vilhelm Langespyds Søn; han var igjen en Søn af Gange-Rolf, som indtog Normandiet, og han var Rognvald Møre-Jarls Søn. Kong Knuds Mænd fik Nys om Dronning Emmas Forehavende, og da hun og hendes Folk vare i Færd med at gaae om Bord, kom Knuds Mænd dertil, bemægtigede sig Skibet med alt, hvad der var paa samme, og de førte Dronningen til Kong Knud. Høvdingerne gave da Kong Knud det Raad, at han skulde ægte Dronning Emma, og saa skete.

Om Kong Edmund.

10. Efter Kong Adelraads Død bleve hans og Dronning Emmas Sønner tagne til Konger: den ældste af dem var Edmund den Stærke, den anden Edgeir, den tredie Edvig og den fjerde Edvard den Gode. Kong Edmund trak nu en stor Hær sammen, og drog derpaa imod Kong Knud. De mødtes ved Skorstein, hvor det kom til et Slag, som var det navnkundigste, der har staaet i den Tid; paa begge Sider skete et stort Mandefald. Kong Edmund red frem midt i de Danskes Hær, og kom sin Stedfader Kong Knud saa nær, at han kunde naae at hugge til ham med sit Sværd. Kong Knud skød Skjoldet frem over Halsen paa Hesten, som han sad paa, og Hugget traf paa Skjoldet lidt nedenfor Haandfanget, og var saa stort, at det skar Skjoldet sønder, og kløvede Hestens Hals foran Sadlen; men de Danske trængte da saa stærkt ind paa ham, at Kong Edmund vendte tilbage til sine Mænd, efterat han dog forud havde dræbt

mange Danske, men Kongen var lidet eller intet saaret. Men da Kongen var reden frem heelt fra sin Hær, troede hans Mænd, at han maatte være falden, da de ingensteds saae ham, og der kom da Flugt i deres Hær, og da nogle saae, at Kongen undflyede for de Danske, da flyede alle, som saae det. Kongen raabte vel høit, og bød Hæren vende tilbage, og slaaes, men de lode da alle, som de ikke hørte det, og hele Hæren flyede. Der skete et meget stort Mandefald, og de Danske fordrevne de Flygtende lige til Natten. Saa siger Ottar Svarte:

Englænder lod du falde,
Unge Konning! nær Tesa;
Over Nordhumbrers Lig den
Dybe Strøm da skylled;
Sorten Ravn at sove
Sønder ved Skorstein ei Helten
Tillod, vældigen kæmped
Svends behjertede Arving.

Om Ulf Jarl.

11. Ulf Jarl var igjen, som oftere tilforn, i Spidsen af Kong Knuds Mænd, og forfulgte de Flygtende længst. Han kom da ind i en Skov, som var saa tæt bevoxet, at han ikke kunde komme ud af den hele Natten, førend det lyste om Morgenen. Da blev han vaer, at der paa en Slette foran ham dreves nogle Faar, og at en vel voxen Dreng drev dem. Ulf Jarl gik til Drengen, hilste paa ham, og spurgte ham om Navn. „Jeg hedder Gudine," sagde han; „men er du af Knuds Mænd?" „Tilvisse er jeg een af hans

Ledingsmænd," svarede Ulf Jarl, „men hvor langt er nu til vore Skibe?" „Ei synes mig," sagde Drengen, „at I Danske kunne vente eder Hjælp af os; og snarere have I Danske gjort eder fortjente til andet." „Dog vilde jeg nu gjerne bede dig, Dreng!" svarede Ulf Jarl, „at du vilde vise mig den korteste Vei til vore Skibe." Hertil svarede Drengen: „Du har gaaet lige den modsatte Vei bort fra Skibene, og er kommen langt op i Landet igjennem øde Skove; men I, Knuds Mænd, ere her ikke meget afholdte af Landsfolket, og man synes at der er nogen Grund dertil; og nu har man her i Bygden spurgt det Mandefald, som skete i Gaar ved Skorstein, og derfor vil du ligesaalidt som nogen anden af Knuds Mænd faae Fred her nogensteds, hvis Bønderne træffe dig, og om nogen hjælper dig, da vil han være i samme Stilling. Men du forekommer mig at være en Mand, som passende kunde indtage nogen af de Faldnes Plads, og jeg anseer dig for en anden Mand, end du giver dig ud for." Ulf Jarl tog da en Guldring af sin Haand, og sagde: „Denne Ring vil jeg give dig, hvis du vil følge mig til vore Folk." Gudine betragtede ham en Stund, og sagde langsomt: „Ei vil jeg modtage Ringen, men jeg vil nu forsøge paa, om jeg kan føre dig til dine Folk, og vil jeg da heller have Lønnen tilgode hos dig, hvis jeg kan faae dig hjulpet noget, men om dette ikke bliver dig til nogen Hjælp, da fortjener det ingen Belønning; du skal nu først gaae hjem med mig til min Fader." De gjorde nu saa; og da de kom til Gaarden, gik de til en lille Stue, og der lod Gudine fremsætte et Bord, og frembære god Drik. Ulf Jarl saae,

at der var en god og velindrettet Gaard. Da kom Manden og Konen til dem, de vare begge smukke Mennesker og vel klædte. De toge med Glæde imod Gjæsten, og han opholdt sig der den Dag, og nød god Behandling. Om Aftenen bleve to gode Heste fremlededede med fortrinligt Ridetøi paa. Manden og Konen sagde da til Ulf: „Far du nu vel! og overdrager *jeg* min eneste Søn i dine Hænder; og jeg beder dig, hvis du kommer til Kongen, og du hos ham har nogen Indflydelse, da skaf min Søn der i Tjeneste, thi han vil ikke længer kunne være hos mig, hvis vore Landsmænd spørge, at han har fulgt dig bort, hvorledes jeg selv saa reder mig ud af det." Ulf Jarl lovede, at skaffe Gudine der i Tjeneste. Gudine var det smukkeste Menneske man kunde see, og talte vel for sig. Hans Fader hed Ulfnad. Ulf Jarl og Gudine rede nu hele Natten, og kom om Morgenen, da det var blevet lyst, til Kong Knuds Skibe. Folkene vare oppe paa Land, og, da de saae Jarlen, og kjendte ham, strømmede de alle omkring ham, og toge imod ham med særdeles Glæde, som om de havde faaet ham tilbage fra den anden Verden, thi han var saa vennesæl, at alle elskede ham med inderlig Kjærlighed. Da mærkede Gudine først, hvem det var han havde fulgt. Jarlen satte Gudine i Høisædet hos sig, og holdt ham i alt som sig selv eller sin Søn, og kort at berette, Jarlen gav ham sin Søster Gyda tilægte, og ved sine Bestræbelser og Bistand fik han det bragt til, at Kong Knud gav Gudine Jarlsnamme for hans Svoger Ulf Jarls Skyld. Gudines og Gydas Sønner vare disse: Englændernes Konge Harald og Toste Jarl, som kaldtes

med Tilnavn Træspyd, Maurakaare Jarl, Valthjof Jarl og Svend Jarl. Fra dem nedstamme mange Stormænd i England saavelsom i Danmark og Sverrig og øster ovre i Garderige; det er Kongeslægter i Danmark. Kong Harald Gudinesøn havde en Datter, ved Navn Gyda, som var gift med Kong Valdemar i Holmgaard. Deres Søn var Kong Harald; han havde to Døttre, om hvilke senere hen skal fortælles.

Om Kong Knud.

12. Kong Knud holdt et andet Slag ved Borgen Brandfurda; det var igjen et stort Slag. Kong Knud seirede, men Adelraads Sønner flyede, og tabte meget Folk, og de Danske ødelagde Borgen. Saa siger herom Ottar Svarte:

Friser lod den djærve
Kriger i Striden falde,
Brandfurda og Folkets
Bygder du ødelagde;
Der fik Edmunds ædle
Afkom svære Wunder,
Spyd skød de Danske efter
Folket, som du forfulgte.

Kong Knud holdt et tredie Slag mod Adelraads Sønner ved Asfatun nordenfor Daneskov; det var igjen et stort Slag. Saa siger Ottar:

Stærke Konning! du øved
Kampfærd under Skjoldet,
Ørnen i Asfatun fik
Aadsler sorte til Føde;
Skjoldung! med dit store

Sværd et Navn du vandt dig,
Nordenfor Daneskov et
Vældigt Mandefald skete.

Kong Knud holdt et fjerde Slag mod Kong Edmund og hans Brødre i Nordvik; det var ligeledes et stort Slag, og der skete et betydeligt Mandefald. Kong Knud seirede, og Adelraads Sønner flyede. Saa siger Ottar Svarte:

Gavmilde Fyrste! du siden
Gjorde indenfor Nordvik
Brynier røde, du Livet
Lader heller end Kjækhed.

Om Kong Knud.

13. Derpaa styrede Kong Knud med hele sin Flaade til Temsen, thi han spurgte, at Kong Edmund og hans Brødre havde flyet til Lunduneborg. Da Kong Knud kom til Mundingen af Temsfloden, kom hans Svoger Jarlen Erik Hakonsøn seilende ude fra Havet, og de mødtes der, og lagde siden op i Floden med den forenede Flaade. Saa beretter Thord Kolbeinsøn i Eriks Drapa:

Fastere blev ved Færden
Fyrsternes Venskab bundet,
Mange større og mindre
Skibe løb op ad Elven [1];
Bølgens Heste holdt den
Ætstore Kriger saa nær mod
Landet, at man vine
Kunde de engelske Sletter.

[1]) Temsen.

Og fremdeles kvad han:

Knud, ſom ad Kjølens Vei mod
Kongerne foer til Landet,
Langſkibene løbe
Lod paa de lave Grunde;
Fryd det var for Kongen
Jarlen hjelmbedækket
Paa den Dag at træffe,
Da de ſamles vilde.

Ude i Temsfloden var der bygget et ſtort Kaſtel, hvori der var ſat en Beſætning til Forſvar, for at ingen Flaade ſkulde kunne ſeile op i Floden. Kong Knud lagde ſtrax op i Floden til Kaſtellet, og ſlogs med Beſætningen; men Engelſkmændene lode en Flaade løbe ud fra London og ned ad Floden til Strid imod de Danſke. Saa ſiger Ottar Svarte:

Atter Fremgang du havde,
Buen klang høit mod Staalet,
Sværdene ſløve bleve,
Da Kaſtellet du angreb;
Du paa Temſens lave
Vande holdt en ikke
Mindre Træfning, ſom Ulvens
Gane kan bevidne.

Kong Knuds Angreb.

14. Kong Knud ſtyrede med hele Flaaden op til Lunduneborg, og leirede ſig om ſamme. Siden angrebe de Borgen, og Beboerne forſvarede den. Saa ſiges i den Flok eller korte Sang, ſom var forfattet af Knuds Folk:

Blodfarvede Vaaben
See de engelſke Møer
Hver Morgen paa Temſens
Bred, ei Ravnen ſkal ſulte;
Seierbegjerlig hurtig
Danekongen angriber
Byens Mænd, paa bretſke
Brynier klirrer Sværdet.

Og fremdeles dette:

Mangen Kriger paa denne
Dag en gammel og ringe
Skjorte ſig iſører
Langt fra Fødelandet;
Lad os end med Blod af
Engelſkmænd beværte
Ravnen, Skjalden ſnart en
Skjorte af Jern iføres.

Kong Knud holdt der mange Træfninger, og fik ikke Borgen indtaget.

Om Erik Jarl.

15. Erik Jarl rykkede med en Deel af Hæren op i Landet, fulgt af Thingmændene, imod den engelſke Hær, ſom ſtod under Anførſel af en ſtor Høvding, ved Navn Ulfkel Snilling. Det kom der til et Slag, i hvilket Erik Jarl ſeirede, og Ulfkel flyede. Saa ſiger Thord Kolbeinſon i Eriksdrapa:

Skibene lod den gjæve
Fyrſte veſtenfor London
Sammenbinde, Kongen
Stred for Landet at vinde;

Frygtelige Hug af
Thingmændene, der hvor
Blanke Sværde bæved,
Fik den tapre Ulfkel.

Et andet Slag holdt Erik Jarl mod Engelskmændene paa Ringmarehede. Saa siger herom Thord Kolbeinsøn:

Krigerne Saar over Been og
Arme tilføied den raske
Høvding, som ofte Ravne
Svullent Kjød gav at æde;
Englændernes Hær lod
Tidt den modige Erik
Mindskes, rød da farved
Ringmarehede Blodet.

Ogsaa der seirede Erik Jarl. Endnu beretter Thord Kolbeinsøn i Eriks Drapa mere om hans Krigstog:

Tapre Mænd, som længe
Englænderne fjendske
Vare, ginge til Kamp
I Land af deres Skibe;
Bønderne, som vilde
Gaardene værge, mod dem
Droge, Kampgny vakte
Hjelmbedækkede Svende.

Kongernes Forlig.

16. Kong Knud beleirede, som sagt, Lundunеborg, men Kong Edmund og hans Brødre forsvarede Borgen. Der droge da Sendebud imellem dem; Kong

Knud var gift med Dronning Emma, Brødrenes Moder; og det kom nu saa vidt, at de satte hinanden Gidsler og sluttede Stilstand for at tale sammen og forsøge et fastere Forlig. Paa dette Møde blev der nu sluttet Forlig imellem dem, paa det Vilkaar at Landet skulde skiftes lige imellem dem, saa at enhver af dem skulde have Halvdelen af Riget, saa længe han levede, men hvis nogen af dem døde uden Børn, da skulde den Efterlevende frit træde i Besiddelse af hele Riget. Dette Forlig blev befæstet med Eder. Der var da en mægtig Mand, ved Navn Heidrek Strjona, som lod sig bestikke af Kong Knud til at svige Kong Edmund, og dræbe ham ved et morderisk Overfald, og saaledes endte han sit Liv. Heidrek var endogsaa Kong Edmunds Fosterfader, og han troede ham som sig selv. Siden fordrev Kong Knud alle Kong Adelraads Sønner fra England, efterat have holdt mange Slag med dem, men efterat Kong Edmund var dræbt, kunde de ikke faae nogen Styrke til at staae imod Kong Knud. Saa siger Sigvat Skjald i Knuds Drapa:

Snart slog Knud da
Adelraads Sønner,
Eller dem dog alle
Udjog af Landet.

Kong Adelraads Sønner begave sig da vester over til Valland til Normandiet, og opholdt sig der længe hos deres Morbrødre Rodbert og Vilhelm, som det beretter i Hellig Olafs Saga. Jarlen Erik Hakonsøn døde i England, just som han var beredt til at gjøre en Reise til Rom. Hans Drøbel blev skaaren, og Blodet kunde da ikke standses, og deraf døde han.

Kong Knud og Dronning Emma havde tre Børn, to Sønner, af hvilke den ældste hed Harald, den anden Hørde-Knud, og en Datter Gunhild, der siden blev gift med Keiser Henrik den Milde, som af sine Slægtninge var den tredie af dette Navn. Kong Knud havde en tredie Søn, ved Navn Svend; hans Moder var Alfifa hin Mægtige, Alfrun Jarls Datter.

Kong Svend kommer til Norge.

17. I den Tid, da Kong Knud herskede over England og Danmark, herskede Olaf Haraldsøn over Norge. Men da Kong Olaf kom til Regjeringen der, flygtede Jarlerne Svend Hakonsøn og Hakon Eriksøn, Kong Knuds Søstersøn, bort fra Landet for ham. Denne drog over til England til sin Frænde Kong Knud, som tog vel imod ham. Derpaa blev der Ufred imellem Kong Olaf og Kong Knud. Kong Knud og Hakon Jarl kom til Norge med en meget betydelig Hær; det var i Sidstningen af Kong Olafs Dage, og de lagde hele Landet under sig. Kong Knud satte da sin Frænde Hakon Jarl til Regjeringen i Norge, og han drog derfra til Danmark; men Kong Olaf flyede da fra Landet, og drog østerpaa over til Garderige. To Aar derefter kom han tilbage til Norge, og holdt da det store Slag paa Stiklestad med sine Lehnsmænd, som da vare blevne ham utroe, og strede imod ham. Der faldt, som almindelig bekjendt, Kong Olaf, og han blev Helgen, og ligger i et Skrin i Nidaros. Jarlen Hakon Eriksøn forliste i Englandshav, eet Aar førend Kong Olaf den Hellige faldt. Dernæst kom

Svend, Kong Knuds og Alfifas Søn, til Norge, og blev da, efter ſin Faders, Kong Knuds Foranſtaltning, tagen til Konge over hele Landet. Kong Knud ſatte ſin Søn Hørde-Knud over Dannmark, ſaa at han ſkulde være Konge der. Kong Knud herſkede ogſaa over en ſtor Deel af Skotland, og derover ſatte han ſin Søn Harald til Konge; men dog var Kong Knud Overkonge over dem alle; han blev kaldt Knud den Mægtige eller Knud Gamle; han var af alle Konger, ſom have talt den danſke Tunge, den mægtigſte, og den ſom herſkede over det ſtørſte Rige. Kong Knud begav ſig paa en Reiſe bort fra Landet, og drog ſyd til Rom. Paa denne Reiſe udgav han ſaa mange Penge, at ingen vidſte Marketallet, ja neppe engang Pundetallet; han havde mange Penge med ſig fra ſit Rige, og benyttede ſig desuden frit af Keiſerens Eiendom, ſaa meget ſom han vilde. Medens Kong Knud var paa Veien til Rom, behøvede ingen, ſom naaede at komme til ham, at bede om Mad, thi han gav alle Penge nok til Fortæring. Kong Knud gik fra Flæmingeland til Romeborg. Saa ſiger Sigvat Skjald:

Faa blandt Fyrſter
Have faret ſaa
Ud til Syden
Som den ypperſte Konning.

Kong Knud oprettede et Herbergeerſted, hvor alle derhen Reiſende, ſom talte den danſke Tunge, kunde opholde ſig om Natten, og nyde Beværtning. Vidt omkring ſkjenkede han ogſaa betydelige Rigdomme til Kloſtere og andre ſtore Stiftelſer.

Knuds Død.

18. Da Kong Knud kom tilbage til England til sit Rige, faldt han i en Sygdom, som først var af den Art, som kaldes Guulsot; han laae længe om Sommeren, og døde om Høsten den trettende November i Borgen Morster, som er en stor Hovedstad, og der er han jordet. Han havde da naaet sin Alders syv og tredivte Aar, og havde været Konge over Danmark i syv og tyve Aar, og herſket over England i fire og tyve, og over Norge i syv Aar. Alle ere enige i, at Kong Knud har af alle Konger i de nordiske Lande været den mægtigste og den som har haft det videst udstrakte Herredømme.

Om Kong Knud.

19. Kong Knud har været den gavmildeste Konge i de nordiske Lande; thi det er med Sandhed sagt, at han ikke mindre overgik andre Konger i det, at han hvert Aar uddeelte store Foræringer til sine Venner, end i det, at han tog langt større Skatter og Skyld hvert Aar af tre Hovedlande, end enhver anden, som kun havde eet Kongerige under sit Herredømme, hvorhos dog ogsaa er at mærke, at England af alle nordiske Lande er rigest paa myntede Penge. Det er til Exempel et Vidnesbyrd om hans Gavmildhed: Der var en Islænder, ved Navn Thoraren Lovtunge, som var en stor Skjald, og havde i lang Tid tjent Konger og Stormænd. Han var den Gang gammel, da han drog til Kong Knud, og havde forfattet et Kvad om ham. Han gik for Kongen, hilste ham,

og spurgte om han vilde høre det Kvad, som han havde digtet om ham. Det var just som Kongen sad ved Bordet, og Maden allerede var borttagen. Nogle Mænd stode for Bordet, som androge deres Sag, og Kongen hørte dem først; men da de havde udtalt, sagde Thoraren, som var dristig i at tale til Kongen, eftersom han ofte havde talt til Høvdinger: „Herre!" sagde han, „end vil jeg bede, at I vil høre mit Kvad, og det vil ikke opholde eder længe, thi det bestaaer kun af faa Vers." Knud svarede, og saae temmelig vredt til ham: „Det har ingen før du vovet, at digte Smaakvad om mig, og det skal du nu vide for vist, at du skal komme her i Morgen ved Davretid, og da fremsige for mig en Drapa paa tredive Vers eller længere, som du i den Tid skal have gjort om mig, eller i andet Fald skal du dø!" Da gik Thoraren bort, og begyndte at digte en Drapa om Kong Knud, og denne Drapa er bleven benævnt Hovedløsning; til samme benyttede han alt, hvad han kunde, af det korte Kvad. Den følgende Dag fremsagde han nu Kvadet ved Kongens Bord, og det gik ham særdeles vel dermed. Kongen lønnede ham for Kvadet, og gav ham halvtredsindstyve blanke Mark. Siden digtede Thoraren en anden Drapa om Kong Knud, som blev kaldt Tugdrapa; deri siges saa:

Vist jeg haver
Helten Gjengjeld
Ydet for de
Femti Mark,
Som den kjække Kriger
For Kvadet gav mig,

Da Ædlingen
Jeg besøgte.

Kong Knud gav Berse Skjald-Torfeson to Guldringe, som begge tilsammen veiede en Mark, og desuden et guldbeslaaet Sværd. Saa siger Sigvat Skjald:

Vore Hænder, Berse!
Begge prægtig smykked
Knud, den kjække Drot, da
Kongen vi besøgte,
Dig et hvæsset Sværd, en
Mark af Guld og mere
Mig en halv den vise
Gav, selv Gud alt raader.

Da Kong Knud døde i England, endtes de danske Kongers store Vælde, som Slægten i lang Tid havde besiddet, i det enhver efterfølgende stedse havde været mægtigere end hans Fader.

Om Knud og Svend.

20. Knud var meget stor af Vext og stærk af Kræfter, en særdeles smuk Mand, naar undtages at hans Næse var tynd, høi og noget krum; han var lysladen, havde et fagert og langt Haar, og fortrinlige Øine, som baade vare klare og skarpe; han var en gavmild Mand, en stor Kriger og vaabendjærv, seiersæl, og en Lykkes Mand i alt, hvad der hørte til Magt og Vælde. Meget viis var han ikke, ligesaa lidt som Kong Svend, hvem han i alt slægtede paa, eller som forhen Harald og Gorm, som ikke heller vare synderlig vise.

Om Hørde-Knud.

21. Gamle Knuds Søn Hørde-Knud tog hele Riget i Danmark efter sin Fader, men Gamle Knuds anden Søn Harald antog Regjeringen over England efter sin Fader. Da kom Adelraads Søn Edvard den Gode, Haralds og Hørde-Knuds Halvbroder, til England, hvor han, som tilbørligt var, nød god Modtagelse. To Aar efter Gamle Knuds Død døde Kong Knuds Datter, Dronning Gunhild i Saxland, som havde været gift med Keiser Henrik; og tre Aar derefter døde Englændernes Konge Harald Knudsøn, og han blev jordet ved Siden af sin Fader i Morster. Da antog hans Broder Hørde-Knud Regjeringen over begge Rigerne England og Danmark, men Olaf den Helliges Søn Magnus, Hørde-Knuds edsvorne Forbundne, herskede da over Norge, saa som det berettes i Norges Konge-Sagaer; og to Aar efter Harald Knudsøns Død døde Hørde-Knud, og blev jordet i Morster ved Siden af sin Fader Gamle Knud. Med Hørde-Knud uddøde aldeles de danske Kongers gamle Slægt. Da blev Edvard Adelraadsøn tagen til Konge over England; han var længe Konge der, og fra den Tid vare de danske Konger aldrig i Besiddelse af England. Da antog Hellig Olafs Søn Magnus Regjeringen i Danmark, og var da Konge derover, ligesom det berettes i Norges Konge-Sagaer. Han herskede ene over Danmark, indtil Svend, som med et andet Navn skal have hedt Magnus, satte sig op imod ham; han var en Søn af Jarlen Ulf, Thorkel Sprakalægs Søn. Svends Moder var Astrid, en Datter af Kong Svend Tveskæg; hun var Søster til Kong Knud

Gamle, men Astrids Moder var Skøglar-Tostes Datter Sigrid Storraade, som ogsaa var Moder til Olaf Svenske.

Om de Danskes Konge.

22. Svend Ulfson modtog af Kong Magnus Olafson Jarldømme og derhos Herredømmet og Regjeringen over Danmark, den Gang de mødtes i Gøtelven, og Svend stadfæstede deres Forlig med Ed. Magnus drog da til Norge, men Svend til Danmark. Samme Høst toge de Danske Svend Ulfson til Konge, og han underlagde sig da hele Landet, og blev Konge derover. Da Kong Magnus spurgte dette, drog han Vaaren derefter med en stor Hær til Danmark. Samme Sommer slogs Kong Magnus i Vindland ved Jomsborg, og seirede der; han brændte Borgen og ødelagde Landet vidt omkring. Et andet Slag holdt Kong Magnus om Høsten Dagen før Mikkelsmesse i Jylland tæt nordenfor Hedeby paa Lyrskovshede ved Skotborgeraa. Da slogs han med Venderne. Der seirede Kong Magnus ved sin Fader Kong Olafs Helligbed og Jærtegn, og dræbte en overordentlig Mængde Hedninger. Nogle berette, at Svend Ulfson har været tilstede i dette Slag paa Kong Magnus's Side, og at deres Forlig har til den Tid endnu været holdt vedlige. Saa siger Thorleik Fagre i det korte Kvad, som han digtede om Svend Ulfson:

Mandefald blandt Fjender
Voldte Guldets Deler,
Nord for Hedeby fik
Ravnen nok at æde,

Faa af Vender ved Flugten
Undkom, døde laae paa
Heden mange, og Ørne
Over dem Gabet spærred.

Samme Efteraar i Vinterens Begyndelse holdt Kong Magnus og Kong Svend Ulfsøn et Slag ved Vrø, i hvilket Kong Magnus seirede, men Svend flyede til Jylland. Et andet Slag holdt de kort før Juul ved Kysten af Jylland søndenfor Aarhuus; det var et haardt Slag, og et stort Mandefald skete i samme. Der flyede Kong Svend med Tab af syv Skibe, som det fortælles i Kong Magnus den Godes Saga. Svend flyede først til Sjælland med den Deel af Hæren, som var undkommen, og vilde følge ham, men Kong Magnus seilede strax efter ham, og naaede Svend paa det Sted, som hedder Hafn, hvor han laae med faa Skibe. Der skete kun kort Modstand, Svend flyede op i Landet, og der faldt igjen meget af hans Folk. Svend flyede derpaa til Fyen, men Kong Magnus forfulgte ham, og der bleve igjen tilføiede Svends Mænd mange Nederlag. Det var ikke store Slag, men dog siger Arnor Jarleskjald i Magnus's Drapa:

Træfninger holdt du, frække Fyrste!
Fire een og samme Vinter,
Hæder du ved Heltedyder,
Herligt Navn fra Kampen bragte.

Kong Svend gik til Søes igjen, styrede østenfor Skaane, og gik der op i Land, drog dernæst østerpaa til Sverrig til sin Frænde Kong Ønund Olafsøn, hos hvem han opholdt sig til Vaaren. Kong Magnus drog om Vaaren til Norge, og opholdt sig der længe

om Sommeren, men da Svend spurgte det, drog han strax tilbage til Danmark, og underlagde sig Landet. Da Kong Magnus spurgte det til Norge, drog han om Høsten til Danmark med sin Hær, og traf Kong Svend ved Helgenæs, hvor det kom til et meget stort Slag, hvis Udfald dog omsider blev, at Svend flyede op i Land med Tab af alle sine Skibe. Saa siger Arnor i Magnus's Drapa:

Kjæk ved Helgenæs et Slag du
Holdt, som mindes vil, mens Jorden
Er beboet, Ørnen sine
Blodbesprængte Fjædre rysted;
Alle deres Skibe vandt du
Vidtberømte Konning! Gods og
Endnu større Seier siden,
Saae sit Rige tabt da Jarlen.

Svend flyede da atter til Sverrig, og opholdt sig der den anden Vinter, men Kong Magnus drog da til Norge. Svends Svoger Harald Sigurdson kom denne Vaar til Sverrig østenfra Garderige. Harald var da gift med Ellisif, en Datter af Kong Jarisleif i Holmgaard; hendes Moder var Ingigerd, en Datter af Olaf Svenske, som var Svend Ulfsons Morbroder. Svend og Harald indgik Forbund, trak en Hær sammen, og droge derpaa til Danmark, hvor de fore frem med Hærskjold, og underlagde sig hele Landet. Da Kong Magnus spurgte dette, drog han fra Norge med en Hær imod dem. Da drog Hellig Olafs og Harald Sigurdsons Morbroder Hallkel fra Magnus's Hær til Harald Sigurdson, og fik Forlig bragt i Stand imellem Harald og Kong Magnus. Harald drog da til

Norge, og modtog der Halvdelen af Riget af sin Frænde Kong Magnus. Svend flyede da igjen til Sverrig, men drog atter tilbage til Danmark, saasnart Kongerne vare dragne nordpaa. Han var da i Danmark om Vinteren, men den følgende Sommer drog Kong Magnus og Harald til Danmark. Svend var den Gang i Skaane. Denne Høst døde Kong Magnus af Sygdom i Jylland, og hele Nordmændenes Hær fulgte hans Lig nord op til Norge. Svend blev da uhindret Konge i Danmark, og herskede længe derefter over dette Rige. Men Harald blev Konge i Norge, og der var længe Ufred imellem dem, og Kong Harald hærjede hver Sommer i Danmark, om hvilket der findes vidtløftige Beretninger i Kong Haralds Saga. Da Harald havde hersket i sexten Aar over Norge, holdt han og Kong Svend et stort Slag paa Kysten af Halland i Isefjord udfor Nisse; der seirede Kong Harald, og Kong Svend flyede. Tre Aar derefter gjorde Harald og Svend Forlig imellem sig og Fred imellem Landene. Aaret derefter igjen faldt Kong Harald i England. Kong Svend havde ogsaa Ufred med den svenske Kong Steinkel, som drog med sin Hær imod Kong Svend, men dog ikke bemægtigede sig noget af hans Land. Saa siger Thorleik Fagre:

De, som søgte at møde
Svend, tidt Farer udholdt,
Lidt kun vandt de trende
Konger, døied dog Møie;
Hele Jyders Land og
Danmark ubeskaaret

Dog beholdt den Frække
Folkets hulde Konning.

Om Kong Svends Børn.

23. Kong Svend Ulfson var gift med Gunhild, en Datter af Jarlen Svend Hakonsøn; deres Søn hed Svend. Kong Svend havde desuden mange Børn udenom; han havde fjorten Sønner, som kom til moden Alder; den ældste hed Knud; han døde, medens Faderen endnu levede, paa en Reise til Rom; den anden Harald, den tredie Knud den Hellige, den fjerde Olaf, den femte Svend, den sjette Erik den Gode, den syvende Thorgils, den ottende Sigurd, den niende Benedikt, den tiende Bjørn, den ellevte Guttorm, den tolvte Eymund, den trettende Nikolaus, den fjortende Ulf, som blev kaldt Ubbe. Kong Svend havde tvende Døttre: Ingerid, som siden blev gift med den norske Konge Olaf Haraldsøn Kyrre, og Ragnhild, som var gift med en Søn af Askel Erlingsøn, ved Navn Svend, deres Søn var Knud paa Sole. Svend Ulfson var en berømt og vennesæl Konge, saa at ikke nogen af de danske Konger har været mere almindelig afholdt af Landsfolket; han var længe Konge over Danmark. Kong Svends Søn Thorgils drog østerpaa til Garderige, hvor han havde en anseelig mødrene Slægt. Der blev han opfødt, og tagen til Konge, og kom ikke siden til Danmark. Kong Svends Søn Sigurd faldt i Vindland.

Om Kong Svend.

24. Da Kong Svend havde herſket over Danmark i ni og tyve Aar efter Kong Magnus den Godes

Død, var han øster ovre i Jylland; han lod da lyse til Thinge, og der kom en stor Forsamling; og da Thinget var sat, talte Kong Svend saaledes: „Gud lønne og takke eder Danske for den Kjærlighed og Hørighed, som I saa længe have viist mig; jeg venter at jeg end kan gjøre Regning paa samme i en Sag, som jeg holder for at være af megen Vigtighed. Jeg har holdt de gamle Love mod eder Danske; men nu er der een Ting, hvori I ville holde for, at jeg gaaer udenfor Lovene, og det er ogsaa virkelig Tilfældet. Det er nemlig min Bøn til eder, at I ville tillade mig at udnævne min Eftermand i Regjeringen. Grunden til at jeg beder derom, er, at jeg har mange og vel begavede Sønner, og jeg vil heller skifte Riget og Kongedømmet imellem dem, end at de skulle siden holde Ufred indbyrdes, og der for den Sags Skyld skal blive Krig og Urolighed i Landet." Kongen talte ikke meget, men da han havde udtalt, gav Folket sit lydelige Bifald tilkjende, og formedelst den Venneſælhed og Ydeſt, hvori han stod hos hele Folket, tilstode alle ham hans Bøn, og det blev da ved Lov vedtaget og ved Vaabentag [1] stadfæstet, at Kong Svend skulde kaare den af sine Sønner, som han selv vilde, til Konge efter sig i Danmark. Derpaa tog Kong Svend igjen til Orde, og sagde saa: „Harald er, som I vide, den ældste af mine Sønner i Antal af Aar, men Knud er den raskeste af Sind og den fuldkomneste i Legemsfærdigheder af alle mine Sønner; han er nu ogsaa prøvet i en Hærs Anførsel, han tykkes mig dueligst til Konge af mine

[1]) en Ceremonie ved Bekræftelse af Raadsbeslutninger.

Sønner, og ham vil jeg kaare til Konge efter mig." Dermed var Thinget sluttet.

Svends Død.

25. Derpaa drog Svend tilbage i Landsbyen, hvor han forud havde været paa Gjæsteri; den hedder Suddatorp. Og da Kongen kom til sit Herberge, lod han sin Seng rede, og lagde sig syg til Sengs, og denne Sygdom blev hans Død. Hans Lig blev ført til Ringsted, hvor han blev jordet. Kalf Maaneſøn siger saaledes i et Kvad, som han gjorde om Knud den Hellige, Kong Svends Søn, at Kong Svends Lig blev i tretten Dage ført søndenfra Jylland nordpaa til Ringsted med megen Pragt og anseeligt Ligfølge. Kong Svend døde den ni og tyvende April, da han havde været Konge i Danmark i ni og tyve Aar, siden Kong Magnus døde, og to Aar forud i Ufred med Kong Magnus. Kong Svend døde ti Aar efter Haraldernes Fald i England. Da vare fyrretyve Aar forløbne fra Gamle Knuds Afgang. Kong Svend var en meget smuk Mand, han overgik ogsaa de fleste i Størrelse og Styrke; han var venlig og nedladende, meget gavmild, veltalende, myndig og retfærdig, taalmodig, meget tapper og vaabendjærv, skjønt han, som her forhen er omtalt, ikke var seiersæl i de Slag, han holdt. Stein Herdiseſøn beretter saaledes i Nisser-Viserne, som han digtede om Kong Harald Sigurdsøn:

Saa vi bør den kjække
Krigers Færd berømme,
At vi ikke den anden
Guldduddeler forringer;

Aldrig hilſtes to mere
Modige Helte i Striden,
Uſandt er det, hvis nogen
Andet om Kongen ſiger.

Og fremdeles kvad han:

Sandt vi bør om den bolde
Høvdingers Frænde tale,
Flugt ei Daners djærve
Drot da havde taget,
Hvis de Folk, ſom Hærſkjold
Førte, havde ham hjulpet,
Syd for Havet ſunge
Sværde mod hinanden.

Harald kaares til Konge.

26. Efter Kong Svends Død blev der ſtrax ſtor Uenighed imellem hans Sønner, og hver af dem trak ſine Venner til ſig, og ſøgte deres Biſtand. Asbjørn, ſom var Jarl over de danſke Her, havde giftet ſin Datter til Kong Svends Søn Harald, og var derfor ſærdeles ivrig for at faae Harald til Konge, og han fik mange andre Høvdinger paa ſin Side. De gjorde Folket opmærkſomt paa den gamle Beſtemmelſe i Lovene, at den ældſte Kongeſøn ſkulde være Konge, og bekymrede ſig ikke om, hvad Kong Svend havde talt derom, eller hvad de havde lovet ham. Kong Svends Søn Knud havde forud været paa Krigstoge i Øſtervegen, og havde meget Mandſkab og en fortrinlig Flaade. Kalf Maaneſøn beretter i ſit Kvad, at Knud ſkal have overvundet ti Konger, da han var paa Krigstoge i Øſtervegen. Begge Brødrene Knud og Harald

begave ſig nu til Jylland, thi der ſkulde Kongen udvælges paa Viborg-Thing; der var en ſtor Forſamling. Men da Thinget var ſat, og de Høvdinger, ſom kunde ventes, vare komne, talte den ene efter den anden, og det blev da klart, hvo der holdt med enhver af Kongeſønnerne. Saaledes gik det hele den Dag ligetil Nat; og man var da ikke nærmere Udſlaget end da man begyndte. Men den følgende Dag, da Folk vare komne paa Thinget, og nogle Mænd havde talt, da opſtod en Mand i Bondehæren og tog til Orde, og talte ſaa: „Vi Jyder have længe haft Magt til at kaare Konge over Danmark, vi Danſke have beſtandig været ſaa heldige, at have haft gode Konger, og denne Konge, ſom vi nu ſidſt havde, beſad alle de Egenſkaber, ſom pryder en Konge, det er nemlig Kraft og Myndighed til at værne om Landet, thi vort Land er meget udſat for Vikingers Overfald; vi behøve derfor en Konge, ſom forud er prøvet i Striden og i Hærens Anførſel, og i at ſtyre Landet og holde over Lovene; han ſkal ogſaa have baade Forſtand og Erfarenhed til at være Høvding; en Konge bør være veltalende og ſagtmodig, men dog haard til at ſtraffe efter Fortjeneſte, gavmild paa Penge, thi han modtager af mange, og ſkal derfor ogſaa bortgive meget; det er ogſaa til Pryd for ham, at han er ſmuk og fager og anſeelig i ſin udmærkede Dragt; lad os derfor tage den til Konge, ſom ene beſidder alle disſe Egenſkaber, ſom nu ere opregnede, thi en god Konge er os bedre og nyttigere end alle vore gamle Love. Knud ene beſidder disſe Egenſkaber, ſom nu ere opregnede, ham ville vi tage

til Konge; Kong Svend gav ogsaa sit Folk saa gode Raad, at det vil være alle bedst tjenligt, at rette sig efter hans Bestemmelse i saadanne Ting, som ere os saa høiligen magtpaaliggende." Da han havde udtalt, gav man lydelig sit Bifald tilkjende, og alle syntes, at han havde talt vel. Asbjørn Jarl havde paa Thinget en god Ven, en mægtig Mand, ved Navn Eyvind Bifra, som dernæst stod op, og, saasnart det igjen blev roligt, tog han til Orde og talte: „En meget vanskelig Sag have vi her at forhandle, men dog byder Nødvendigheden os, at tage nogen til Konge over os; alle kunne tydelig see, at Knud besidder de fleste Egenskaber til at være Konge over Danmark, skjønt vore gamle Love byde anderledes, og ei ville vi tale imod ham; men hvis vi skulle overtræde Lovene, da er det dog tilbørligt, at alle Landets Befalingsmænd og Høvdinger give deres Samtykke dertil, og blive alle fuldkommen enige. Kongens Broder Bjørn, som er den ypperste og mægtigste af Rigets Mænd, er ikke tilstede her paa Thinget; men dette er ikke en Sag af liden Vanskelighed; det synes os derfor raadeligst, at lade alle de bedste og noget formaaende Mænd være her tilstede; lad os mødes her i Morgen, og tage os en Konge efter Lovene, skjønt det nu er rimeligst, at det maa blive Knud." Dermed blev Thinget opløst, og Knud drog til sine Skibe. I denne Nat havde Høvdingerne Møde og Raad; der vare Harald Svendsøn, og hans Svigerfader Asbjørn Jarl, Kongens Broder Bjørn, Eyvind Bifra og mange andre deres Venner, som vilde tage Harald til Konge. Da talte Eyvind Bifra og tog saaledes til Orde: „Vi holdt i Dag Thing med

Knud, og det gik der, som jeg sagde eder forud, at Knud foredrog sin Sag med Iver, men han havde Loven imod sig, og desuagtet fik han dog sin Sag saa vidt, at alle syntes godt om det; dertil hjalp hans Veltalenhed, og den listige Tale, som han havde lagt i Munden paa den Mand, som talte i vor Flok saaledes, at hele Almuen foer eensstemmig frem, og vilde have Knud til Konge. For den Sags Skyld hævede jeg Thinget; og intet andet hjælper os, om vi ligefuldt ville drive paa, at Harald skal blive Konge, end at fuldgjøre det, saa at Knud ikke er nærværende. Vi ville nu faae nogle snue og snilde Mænd til at holde Thing med Knud, men andre skulle imidlertid holde et Lønthing, og paa samme udraabe Harald til Konge. Dette Raad fandt alles Bifald; og man gjorde saa, Eyvind Bifra blev med en stor Deel Bønder sendt hen, at holde Thing med Knud. Da nu Thinget var sat, kom Knud der. Han stod op, holdt en smuk og udførlig Tale, og bad Bønderne give sig Kongenavn, ligesom det forud var aftalt. Da svarede Eyvind Bifra, og bad Bønderne vente, indtil Jarlen eller andre Høvdinger, som kunde ventes did, kom til Thinget: „Det tykkes os hæderligst," sagde han, „at der ere saa mange af de mægtigste Mænd tilstede som mueligt, men vi vente, at ingen vil tale herimod." Dernæst gav han Talen den Vending, at han opregnede Knuds Dyder, talte udførlig og smukt om, at han af alle Kong Svends Sønner var bedst skikket til Konge, hvorom han fandt mange sande Ord at sige. Han trak saaledes Tiden ud, og førend han havde sluttet Talen, kom

der Folk til Thinget, som bragte den Tidende, at Harald Svendsøn var udraabt til Konge over hele Danmarks Rige. Da Knud hørte dette, stod han strax op, og gik bort og til sine Skibe. Men da han kom om Bord, undredes alle, som saae ham, over, hvorledes han saae ud, og nogle troede, at han var bleven syg, thi hans Ansigt var saa rødt som Blod. Han satte sig ned paa Høisædes-Kisten, og talte ikke et Ord, heller ikke torde nogen tiltale ham, og saaledes gik det en lang Tid om Dagen. Eyvind Bifra drog strax til Harald og til Asbjørn Jarl og de andre Høvdinger, som havde været enige i denne Beslutning. Han fortalte dem herom, og sagde derhos, at han holdt det for sikkert, at man kunde vente sig Ufred i Landet. De sagde, at det nu kom til at forblive ved, hvad skeet var, og at de maatte holde den Konge i Besiddelse af Landet, som de da havde udvalgt over sig. Eyvind sagde: „Da vil jeg raade til at byde Knud Forlig, thi han vil blive eder en haard Modstander, om han begynder Ufred." „Men," svarede Jarlen, „vi kjende Knuds Stolthed, at ikke vil han lade sig formilde ved Tilbud om Forlig." Hertil svarede Eyvind: „Knud er streng og stormodig, men ikke mindre forstandig og gudfrygtig, han vil indsee al den Skyld, han paadrager sig ved at stride imod sin Broder, og man kommer til at opofre alt, paa Kongeværdigheden allene nær, hvis det skal hjælpe." „Hvad vil du, at vi skulle byde ham?" spurgte da Jarlen. „I skulle byde ham Jarls Værdighed og derhos Sjælland, og tillige Ed af alle danske Høvdinger, at Knud skal være Konge, hvis han lever længere end hans Broder Harald, hvilke

andre af Kong Svends Sønner der da end ere i Live." „Men," sagde Jarlen, „Knud vil vist under ingen Betingelse opgive at blive Konge." „Det kan man ikke vide," svarede Eyvind, „førend man forsøger det, jeg tilbyder mig, end at drage til Knud i dette Ærende, om I ønske det." Dette tilstode de alle. Eyvind drog da til Knud, og traf ham om Bord. Han gik for ham, og fremførte Ærendet. Knud svarede ikke strax, men tog dog omsider til Orde, og sagde saaledes: „Jeg vil vælge det, som vil synes eder mindre mandigt, at jeg vil modtage det Vilkaar, at opgive Kongenavnet, heller end at slaaes med min Broder Harald om Riget, og lad saa Gud skifte os imellem!" Derpaa modtog Eyvind dette Forlig af Knud, og kyste paa hans Haand, og fik hans Minde til at bringe Harald denne Afgjørelse. Forliget blev da indgaaet, og befæstet med Eder.

Kong Haralds Død.

27. Kong Harald Svendsøn antog da, som nu er berettet, Regjeringen over Danmark efter sin Fader. Knud Svendsøn var da Jarl over Sjælland, og deres Forlig og gode Forstaaelse vedligeholdtes, saa længe de levede. Men Kong Svends andre Sønner, som ikke havde noget Rige at raade over, vare ikke fornøiede med deres Lod, og der var stor Uro i Landet, som følgende Vers bevidner:

Vil en Vise vi digte,
Voxer i Danmark Ufred,
Ikke Svends Sønner enes
Efter Faderens Afgang;

Harald skal med megen
Magt Riget forsvare
Imod elleve Brødre,
Vel maa han da kæmpe.

Kong Harald var en stille og tilbageholden Mand, sagtfærdig og uanseelig; han var taus og talte ikke offentlig, hvorfor andre for det meste maatte føre Ordet for ham paa Thingene; han var ikke meget skikket til at afgjøre noget af Vigtighed; han var ikke nogen Kriger, men fredelig og sagtmodig imod Folket, og viste kun liden Myndighed, saa at enhver gjorde i Landet næsten hvad han vilde. De Danske kaldte ham derfor Harald Hein [1]. Da han havde været Konge i fire Aar, døde han af Sygdom.

Knud bliver Konge.

28. Efter Kong Haralds Død holdt de Danske Viborg-Thing. Paa dette Thing skulde de Danske altid udvælge sig deres Konge efter alle Indbyggernes fælles Beslutning over hele Danmarks Rige. Da blev Knud udvalgt til Konge. Han blev snart en myndig og bydende Høvding, og sagde paa et Thing, som han holdt: „I Danske lønnede min Broder Harald for den Eftergivenhed og Mildhed, som han viste imod eder, med at I kaldte ham Harald Hein, og gav ham det Navn, for at spotte ham; men nu skal jeg lønne eder for det, at I saa ilde gjengjeldte ham hans Godhed, thi jeg skal nu være eder en Kampesteen, som er haard tilfulde." Kong Knud red igjennem Landet, og

[1]) d. e. blod Steen.

da han kom til Halland, holdt han der Thing, og talte ſelv paa Thinget; han bad da Bønderne tilſtaae ham Rideheſte til Reiſen igjennem Landet, thi han var kommen did til Søes. En Bonde, ſom var den meſt veltalende der, ſtod op og talte; han ſagde, at Bønderne ikke vilde taale ſtrængere Paalæg af Kongen, end de gamle Love bøde; og da han ſluttede ſin Tale, gave Bønderne lydelig deres Bifald tilkjende, og ſagde at de ikke i nogen Henſeende vilde lade ſig plage mere, end de gamle Love bøde. Men da dette Knur ſtandſede, ſagde Kongen: „I have gjort vel, Bønder! at I ſige, at jeg ſkal faae af eder, hvad Lovene byde, men ikke videre; jeg veed ogſaa, at I ville tilſtaae mig det, ſom Lovene byde; jeg vil derfor lyſe min Eiendom i Fred for eder;" og dette tilſtode de ham alle. Da ſagde Kongen: „Da vil jeg forbyde eder Hallandsfarer at benytte de ſtore Skove, ſom jeg eier, og ſom ligge her nær ved eder, og at lade baade eders Svin og eders andre Smaakreaturer græſſe der." Bønderne ſtudſede ved dette, og havde intet Svar derpaa, og ſaae at det nyttede dem ikke at ville ſætte deres Fordring igjennem, thi Kongens Skove ſtrække ſig igjennem hele Halland, men de havde en ſtor Mængde Svin, ſom gik i Bøgeſkovene og i Egeſkovene. Bønderne toge da den Beſlutning at tilſtaae Kongen alt, hvad han forlangte. De ſluttede da en faſt Aftale derom imellem ſig, thi Bønderne kunde ikke være tjente med det andet Vilkaar. I det ſamme blev den Bonde dræbt, ſom havde talt meſt imod Kongen. Kongen drog dernæſt til Skaane, og holdt der et ſtort Thing med Bønderne. Bønderne ſyntes, at han var altfor paaſtaaende i ſine Fordrin-

ger, og raabte derfor alle eenſtemmig imod, og nægtede det, ſom Kongen forlangte. Men da det igjen blev roligt, tog Kongen til Orde: „I Skaaninger ere forſtandige Mænd; jeg ſlutter mig af eders Fremgangsmaade til, at I have ſpurgt, hvorledes det er gaaet af imellem mig og Hallandsfarerne; I have da udfundet et klogere Raad end de, at nægte det, ſom jeg vil kræve af eder, thi her kan jeg nu ikke ſaggive nogen enkelt for Svarene; men jeg vil bede eder ligeſom før Hallandsfarerne, at I ville lade mig, uhindret af eder, raade over min Eiendom;" og dette tilſtode de alle. Da ſagde Kongen: „Det maae nu alle Folk her i Danmark vide, hvad der her er Kongens Eiendom eller Bøndernes Eiendom, at Kongen eier her i Landet alle øde Steder; tilſtaae I det?" Alle tilſtode, at det var ſaa. Kongen forklarede øde Steder om Søen og andre Ubygder. Derpaa ſagde han: „Da paaſtaaer jeg min Eiendomsret over Øresund, og jeg vil da forbyde eder alt Fiſkeri, ſom I forhen have haft der, om I ikke ville gjøre noget for mine Ord, og underſtøtte mig med hvad jeg trænger til." Men da Kongen havde ſagt dette, da indſaae alle, at dette ikke vilde være dem tjenligt, at Bønderne ſkulde miſte alt Sildefiſkeriet i Øresund. Det blev da beſluttet, at lade Kongen ene raade, og de tilſtode alle det, ſom han forlangte. Dermed endtes Thinget.

Om Kong Knud.

29. Kong Knud var en ſærdeles mægtig og ſtræng Mand, og ſtraffede meget Uſæder. Medens Harald Hein var Konge over Danmark, bleve Uſæder

kun lidet ſtraffede, hvad enten det var indenlandſke Folk, ſom gjorde ſig ſkyldige deri, eller Vikinger, ſom da hærjede paa Danmark, baade Kurer og andre Oſterlændinger; men da Knud var bleven Konge, forſvarede han Landet med megen Djærvhed, og forjog alle Hedningerne fra Danmark, ligeſom ogſaa fra Søen, ſaa at ingen torde plyndre paa Danmarks Kyſter formedelſt Kong Knuds Strænghed og tapre Forſvar. Han lod hver den dræbe, ſom blev overbeviiſt om Tyveri, ligeſom ogſaa alle Manddrabere og Røvere, hvad enten de vare Udlændinger eller Indenlandſke. Den, ſom lemlæſtede nogen paa Haand eller Fod, eller tilføiede ham andre Mishandlinger, maatte bøde derfor med den ſamme Straf paa ſit eget Legeme. Saa ſtor en Frygt var der for hans Strænghed og Revſelſer, at ingen torde ſtjæle i hans Rige. Saa beſtemte Kong Knud angaaende den Mand, ſom gik fra ſin Bopæl, uden at ſætte Laas for den, eller ſom havde en Heſt, ſom ikke var fjædret, og den blev bortſtjaalen, og hvad han ellers miſtede, ſaa at det blev ſtjaalet fra ham, da ſkulde han gaae til Kongen, og faae ſin Eiendom der, men Kongen vilde lade den ſtraffe, ſom havde ſtjaalet. Han lod den Rige og den Fattige undergaae lige Dom, men dette blev ham meget ilde optaget af ſaadanne, ſom ifølge Kongens Dom miſtede deres anſeete Fræender, ſkjønt de vare domfældte paa gyldige Grunde.

Knuds Giftermaal.

30. Kong Knud ſatte ſin Broder Erik til Jarl over Sjælland, og gav ham det Rige, ſom han ſelv forud havde haft. Der var god Venſkabs Forſtaaelſe

imellem dem, saa længe de levede. Hans Broder Benedikt var bestandig ved Hoffet hos ham, han var en Mand, stor af Vext og stærkere end enhver anden. Olaf Svendsøn var af lige Alder med Kong Knud; han var en lille Mand og meget styg af Udseende, veltalende, og en stor Kriger. Kong Knud var gift med Edla, en Datter af Hertug Baldevin af Flæmingeland [1], og havde med hende en Søn, som hed Karl.

Om Kong Knud og en Præst.

31. Det hændte sig en Gang, da Kong Knud drog paa Gjæsteri med sin Huustrop, at han kom til et anseeligt Gilde, og paa Gildets første Aften saae Kongen der en Kone, saa smuk at han syntes neppe nogensinde at have seet hendes Lige i Skjønhed. Hun var gift med en anseet Præst. Kongen fattede Kjærlighed til hende; han kaldte derfor sin Huusfoged til sig, og sagde at han skulde mage det saa, at denne Kone var i Sengen hos Kongen om Natten. Intet Menneske torde tale imod Kongens Villie, og endnu mindre gjøre imod den; og det skete da, som Kongen bød. Da Kongen om Aftenen kom til Sengen, var denne Kone der forud, og da Kongen var afklædt, steg han op i Sengen, og da man havde opvartet ham som sædvanlig, gik man bort; men Kongen lagde sig ned, og vendte sig med Blidhed til hende. Hun sagde til ham: „Gud beskjerme eder nu og stedse fremdeles; handl nu saa vel, som det anstaaer eders Værdighed, tilfoi mig ingen Beskæmmelse og paadrag eder selv ingen Skyld;

---

[1]) d. e. Flandern.

saa vel og saa skjønt som I sædeliggjør eders Folk i dette Land, saa sømmer det dog eder at vise den skjønneste Sædelighed, thi I er den øverste af alle her i Landet. Nu vil jeg bede for eder, naar I kommer for den Konning, som er almægtig, at han vil høre eders Bøn, som I nu høre min." Kongen svarede: „Tilstaae vil jeg dig din Bøn, da jeg indseer, at det er bedre, og du beder dette med saa megen Inderlighed, og det anstaaer sig bedst at lade det være som du vil; men skjønt det for Øieblikket koster Overvindelse, ikke at handle efter sin Villie, saa er dette dog for intet at regne imod den store Trængsel, som vor Herre Jesus Christus har udstaaet for vor Skyld." Derpaa stod Kongen op, og gik bort, og fik sig en anden Seng om Natten. Om Morgenen lod Kongen Præsten, som var gift med denne Kone, kalde, og sagde til ham: „Du har en god Kone, Præst! behandl hende vel, thi jeg troer, at der vil findes faa saa brave og raske Kvinder." Kongen tog da af sin Haand en Fingerring, som baade var stor og god, og sagde: „Denne Guldring skal du modtage i Vennegave af mig, Præst! og derhos mit Venskab, og hvis nogen tilfører dig Forurettelse, kom da til mig, og jeg skal skaffe dig Fyldestgjørelse derfor." Præsten takkede Kongen med mange skjønne Ord for Gaven og Tilsagnet om hans Venskab. Kongen bad ham ikke at takke saa meget, „thi jeg vilde," sagde han, „i Førstningen træde i Uvenskab med dig, men nu beder jeg dig om Tilgivelse derfor." Præsten sagde, at han gjerne vilde tilgive ham det. Siden drog Kongen derfra til et andet Gilde.

Om Danmarks Inddeling.

32. Danmark er et stort Rige, og ligger meget adspredt. Det største Landskab af Riget hedder Jylland, det ligger mod Sønden langs med Havet; der er den sydligste Biskopstol i Danmark i Hedeby, og i dette Biskopsomme er halv fjerde hundrede Kirker, og et hundrede og tredive Skibe for Kongen til Udbud. Den anden Biskopstol er i Jylland i Ribe, dette Biskopsomme har tre hundrede og fire og tyve Kirker, og maa udrede hundrede og tyve Skibe for Kongen. Den tredie Biskopstol er i Jylland i Aarhuus, i dette Biskopsomme ere to hundrede og ti Kirker, og halvfemsindstyve Skibe for Kongen. Den fjerde Biskopstol er i Jylland i Viborg, i dette Biskopsomme ere to hundrede og halvtredsindstyve Kirker, og hundrede Skibe for Kongen. Limfjorden benævnes en stor Fjord i Jylland, som gaaer fra Norden imod Sønden [1]. Nordenfor Limfjorden er en smal Eid eller Landtange vesterpaa til Havet, som har faaet Navnet Haraldseid, af det at Kong Harald Sigurdsøn lod sine Skibe trække over, da han undflyede for Kong Svend. Vestenfor Limfjorden ligger det Landskab, som kaldes Vendelskage, og strækker sig imod Nord; der er den femte Biskopstol i Danmark i den Stad, som hedder Hjørring; i dette Biskopsomme ere hundrede og tresindstyve Kirker, og

---

[1]) De gamle Nordboer, som orienterede sig ved Hjælp af Fjeldene, forestillede sig Norden liggende i vort Nordost eller Østen, ligesom ogsaa de gamle angelsaxiske Skribenter; see Rasks Oplysninger til Udgaven af Ottars og Ulfsteens Reiseberetninger i Skandin. Lit. Selskabs Skrifter, 1815, S. 73, 87.

halvtredsindstyve Skibe for Kongen til Udbud. Jyllands Side kaldes Kyststrækningen lige vestenfra Vendelskage og sønder ned til Ribe. Mellem Jylland og Fyen gaaer Middelfartsund. I Fyen er den sjette Biskopstol i Danmark i Odense; i dette Biskopsdømme ere tre hundrede Kirker, og udredes hundrede Skibe for Kongen. Mellem Fyen og Sjælland gaaer Bælteſund. I Sjælland er den syvende Biskopstol i Danmark i Roeskilde; i Sjællands Biskopsdømme ere fire hundrede og elleve Kirker og hundrede og tyve Skibe for Kongen. Nordenfor Sjælland er Øresund, og nordenfor Øresund ligger Skaane og Halland. I Skaane er en Erkebiskopstol i Lund; det er den ottende Biskopstol i Danmark; i dette Biskopsdømme ere halvfjerde hundrede og tre Kirker, og halvandet hundrede Skibe for Kongen; det er den største Biskopstol i Danmark. Mellem disse Lande Jylland og Skaane ligge mange store Øer, som ikke ere forhen nævnte. Samsø ligger under Aarhuus Biskop, Læsø under Viborg Biskop, de ligge vestenfor Fyen. Alsø hører under Hedeby: Laaland, Ærø, Thorslund[1], Alsø, Langeland, disse fem Øer ligge under Biskoppen i Fyen. Møen og Falster ligge under Biskoppen i Sjælland. Borgundarholm eller Bornholm ligger ude i Havet østenfor Skaane; det er et stort Rige, og ligger under Biskoppen i Skaane; der ere tolv Kongsgaarde og fjorten Kirker. Disse Lande, som nu ere nævnte, ligge under den danske Konge, og ere baade store og folkerige. Disse Lande udgjorde i Fortiden mange Kongeriger.

---

[1]) d. e. Thorseng.

Blod-Egils Ophav.

33. Der var en mægtig Mand, ved Navn Ragnar, han var en danſk Mand, og havde ſin Slægt i Sønder-Jylland; han boede paa Ragnarſtad, ſom er beliggende i Ribe Biſpedømme; der er ogſaa en Sø, ſom kaldes Ragnarſø. Ragnar havde været en kjær Ven af Kong Svend, og beſtandig tjent ham, ſaa længe Kongen var i Live. Ragnar havde en Søn, ſom hed Egil, og var udmærket i Legemsfærdigheder, en meget ſtor og ſtærk Mand, fortrinlig øvet i Vaaben og en ſærdeles ſtor Kriger.

Om Egil.

34. I Danmark tildrog ſig den Begivenhed, at der døde en mægtig Mand paa Bornholm, ſom hed Aage; han havde der beſtyret tolv Kongsgaarde, ſom Kongen eier paa Bornholm; nu var det Embede ledigt og ubeſat, og der bleve da ſendte Mænd til Kong Knud, ſom berettede ham denne Tidende, og bade ham at ſørge for Eiendommen og ſætte en anden derover. Til ſamme Tid kom Egil Ragnarſøn til Kong Knud, og tilbød ſig at ville blive hans Mand, og tjene ham med Troſkab; „Samme Beſtilling have ogſaa mine Frænder før mig haft," ſagde han, „ſom det er eder bekjendt." „Du er en ſtor Mand, Egil!" ſvarede Kongen, „og meget anſeelig, og ei vil du fattes Heltemod, men ikke ſeer du ud til i alle Henſeender at have Lykken med dig; men efterſom du er en meget driftig Mand, ſom vi vide, da vil jeg give dig Eiendommen paa Bornholm til Beſtyrelſe; du ſkal ogſaa være ſkyldig til Udruſtninger og til at udrede al kongelig

Rettighed; og dog ville vi fratage tre af de Gaarde, som vi eie der, men du skal bestyre de øvrige." Egil tog imod dette Vilkaar, og antog Bestyrelsen af Eiendommen; han blev snart mægtig og rig paa Folk, saa han havde en stor Trop hos sig; han var gavmild paa Penge, levede som en stor Mand, var bestandig paa Krigstoge om Sommrene, og forhvervede sig meget Gods, som han anvendte til sine Folks Underholdning om Vinteren. Han var vennesæl af sine Mænd, og værgede Riget med Haardførhed. Han tilsatte meget af sit Gods ved de Bekostninger, som han havde, thi han havde kun smaae Indtægter i Forhold til dem, som hans Formænd havde haft, men han anvendte langt større Bekostning. Dette tyktes Kong Knud ikke vel om, og han bad Egil at indskrænke Antallet paa sine Folk, og tilføiede, at han havde forbudt Krigførelse indenlands.

Egil drak Blod.

35. Det hændte sig en Sommer, at Egil drog bort fra Landet med atten Skibe, og han kom til Vindland, og hærjede der. Venderne samlede sig imod Egil, og da de mødtes, kom det til et stort Slag, og der faldt mange paa begge Sider. Egil stred med megen Tapperhed; de sloges til Søes, og Vendernes Høvding var paa det Skib, der laae nærmest mod Egils; og da Striden var paa det hidsigste, og man ikke syntes at kunne skjelne, hvo der vilde bukke under, sprang Egil fra sit Skib op paa den vendiske Snekke, hug til Høvdingen og gav ham Banesaar, og strax sprang Egil igjen baglænds tilbage paa sit eget Skib,

og Venderne toge da Flugten. Egil fik saaledes en herlig Seier og betydeligt Bytte. Han var saa træt, at han næsten faldt i Besvimelse, og da han satte sig op i sit Skib, bad han, at man skulde give ham noget at drikke. Drengen svarede: „Her har i Dag været saadan en Støi paa Skibet, at alle Tønderne ere sønderbrudte, og al Drikken er løben ned i Kjølen paa Skibet." „Ligefuldt kan jeg vel drikke den," svarede Egil. „Nei du kan ikke, Herre!" sagde Drengen, „thi den største Deel deraf er Menneskeblod." Egil stod da op, og tog Hjelmen af sit Hoved, og sænkede den ned i Kjølen, og drak tre store Slurke. Derefter drog Egil, efter at have vundet en herlig Seier, igjen hjem til Bornholm. Han fattedes nu ikke Midler om Vinteren til at underholde sit Mandskab. Dette spurgtes vidt omkring, og kom for Kong Knud, og mange berømte meget Egils Manddoms Gjerninger og den Seier, som han havde vundet. Kongen blev taus, da man fortalte ham om Egils Drik. Af denne Begivenhed fik Egil siden Navnet Blod-Egil.

Om Egil.

36. Da Egil havde været en kort Tid hjemme, drog han til Kong Knud, hos hvem han fandt en hæderlig Modtagelse. Kongen spurgte Egil om hans Færd, og han fortalte derom, thi han snakkede gjerne om dette Krigstog, som han havde været paa om Sommeren. Derpaa kaldte Kongen ham til sig i Eenrum, og spurgte ham da, om det var sandt, at han havde drukket Menneskeblod. Egil sagde, at det var ikke ganske uden Grund, men at det ikke havde været

forudbetænkt. „Hvi gik det da saa ilde?" sagde Kongen. Egil svarede: „Der kom en saa stor Torst og Mødighed over mig, at jeg syntes neppe at kunne holde den ud, og der var ingen anden Drik for Haanden." Kongen sagde: „Denne Sag er bleven meget ubehagelig, og det er et stort Brud imod Kristendommen, og Ordet gaaer, at vi pleie at straffe mindre Forseelser; men eftersom vi isvrigt er vel tilfreds med din Tjeneste, saaledes som den har været, da ville vi ikke dennesinde fælde saa stræng en Dom, som mange ville formode; jeg vil give dig det Raad, at du ydmyger dig for Gud, og bekjender saasnart som mueligt din Synd for Præsterne, og lader dig skrifte; men med Hensyn til Forseelsen imod os, da vil vi tilgive dig det; men ikke synes mig dette, at du har drukket Menneskeblod, at være mindre, end om du havde spiist kogt Menneskekjød." Egil lovede Kongen, at han skulde gjøre efter hans Bud, og, førend han drog bort, bød han Kongen hjem til sig til Gilde: „Jeg venter, Herre!" sagde han, „at det vil føre Lykken over mig, at du besøger min Bolig." Kongen lovede ham at komme ud paa Vinteren. Egil drog derpaa hjem, og opholdt sig hjemme paa Bornholm om Vinteren.

Om Kongen og Egil.

37. Kong Knud begav sig om Vaaren paa Reisen til Bornholm. Egil havde der anrettet et prægtigt Gilde. Kongen kom med betydeligt Mandskab. Der var en stor Stue, som om det var en Kongehal;

den var ganske beklædt med Skjolde. Kongen var der i tre Dage ved Gildet, og var meget munter. Egil gav Kongen anseelige Foræringer ved hans Bortreise. Kongen sagde da til Egil: „Hvorledes forholder det sig nu, Egil! har du opfyldt det, som jeg mindede dig om forrige Gang, at du har bekjendt din Forseelse for Præsterne og forsonet dig med Gud?" „Nei jeg har ikke, Herre!" sagde han, „det har jeg glemt." Kongen bad ham ikke at tøve længer dermed. Egil sagde at det skulde skee, og de skiltes nu med Venskab. Egil drog paa Krigstoge om Sommeren, og forhvervede sig megen Rigdom, og kom hjem om Høsten, og drog nu ikke til Kongen.

Om Egil.

38. Da Kong Knud spurgte dette, at Egil atter havde været paa Krigstoge om Sommeren, tog Kongen det meget ilde op, thi han havde forbudt sine Mænd at øve Ran og Uroligheder. Kongen sendte Egil Bud, at han skulde komme til ham. Egil drog da til Kong Knud, og Kongen tog vel imod ham. Han og Egil talte nu sammen; Kongen spurgte Egil, om han havde hærjet om Sommeren. Egil tilstod det. „Det er et slet Forehavende af dig," svarede Kongen, „at du gjør dig til Viking, paa Hedningernes Viis, det vil jeg forbyde dig. Man har ogsaa sagt mig, at du har saa stor en Trop om dig som en Konge, og fører dig i alt op, som Konger pleie, og forøder derved næsten alle dine Penge, og tager da, naar du selv fattes, til andres; der komme mange til os, som besvære sig derover. Jeg vil," vedblev Kongen, „at

du skal formindske din Trop, og ikke give dig Udseende af mere, end din Slægt er til; jeg vil, at du skal holde Maade i alt, hvis du vil tjene mig; men hvorledes gaaer det nu, Egil!" spurgte Kongen, „i Henseende til det, hvorom jeg nogle Gange har mindet dig, som du maa vedkjendes, har du nu gjort Bod derfor?" Egil svarede da meget vredt: „Det venter jeg, Herre!" sagde han, „skjønt I minder mig ofte om denne Sag, at jeg kommer dog til, selv at sørge mest for det, som vedkommer mig." Da svarede Kongen: „Nu venter jeg, at det vil gaae i Opfyldelse, hvad jeg sagde dig den første Gang vi kom sammen, at du ikke i alle Henseender vilde have Lykken med dig, og da du nu saa meget forsømmer dit eget Velfærd, saa vil jeg paa ingen Maade have dig længer i min Tjeneste, og du skal ikke passe min Eiendom herefter." Egil svarede: „I maa raade for, Herre! om I vil lade mig passe eders Gaarde eller ikke, men det vil tykkes eder underligt," føiede han til, „om jeg fører ikke mindre Pragt, skjønt jeg kun har mine egne Eiendomme; jeg skal vist ikke nøde eder min Tjeneste paa." Hertil svarede Kongen: „Ei tør du, Egil! at føre saa store Ord," sagde han, „høiet har jeg Nakken paa federe Kroppe, end du er; jeg tænker, at det vil gaae dig værre end mig ved at vort Venskab brydes. Nu er det min Anelse," tilføiede Kongen, „at der vil hændes dig noget, som er endnu værre end de Ting, som hidtil ere blevne bekjendte om din Adfærd." Derefter skiltes Kongen og Egil uden Venskab. Kongen satte da en anden Mand over Eiendommen paa Bornholm. Egil forrin-

gede ikke sit Folkehold, snarere slog han i alt mere stort paa, og havde nogle flere Mænd. Han opholdt sig nu hjemme paa sin Gaard.

Et Skib bliver borte.

39. I den Tid herskede Olaf Haraldsøn Kyrre over Norge. Han var gift med Ingerid, en Datter af Kong Svend, og Søster til Kong Knud. Imellem disse Svogre var der kjært Venskab. Det skete en Sommer, at et stort Skib med en kostbar Ladning, som tilhørte nogle Kjøbmænd, seilede fra Norge ned til Danmark og øster igjennem Øresund og dernæst øster paa til Bornholm. Siden blev dette Skib borte, saa at intet spurgtes til det, og intet fandtes af Skibet, og der vare mange Formodninger om, hvor det var blevet af. Den norske Konge sendte Bud til sin Svoger, den danske Konge, at han skulde lade søge efter dette Skib, hvor det kunde være blevet af; og det lovede han.

Egils Død.

40. Kong Knud foer engang med nogle Skibe til Bornholm. Paa denne Reise fulgte ham hans Broder Benedikt og tvende Brødre, af hvilke den ene hed Svend, den anden Astraad, de vare danske Mænd, mægtige og af stor Slægt, og bleve kaldte efter deres Moder Thorgunnas Sønner. Deres Moder Thorgunna var en Datter af Vagn Aagesøn; disse Brødre stode sig vel hos Kong Knud. Kong Knud seilede nu til Bornholm med sin Flaade, og det var hans fornemste Ærende derover, at gjøre Forsøg paa at faae nogen

Oplysning om det norske Skib, som var blevet borte, thi Kong Knud var meget bekymret derover, og vilde gjerne vide, hvor det var blevet af. Da de nu vare komne nær Bornholm, seilede de forbi nogle Øer. Kongen bød, at man skulde lægge dertil, og saa blev gjort. Derpaa gik de i Land. Kong Knud gik langs Strandbreden, paa hvilken der laae mange store Stene. Kongen betragtede Stenene, og saae at de vare ganske røde. Kongen spurgte da sine Mænd, hvorledes det kunde være. De svarede: „I maa bedst kunne skjønne det, Herre!" Da sagde Kongen: „Det skulde jeg troe, at her maa en Tid have været en meget stor Brand; kan hændes at det nu viser sig, hvad jeg længe har haft Anelse om, og som angaaer mig og Egil; det er nu ikke at fordølge," sagde Kongen, „at jeg troer, at dette er skeet ved Menneskeværk, men snart vil det vise sig; nu ville vi ikke opholde os her længer denne Stunde." Kongen drog nu videre, og tog Herberge kort fra Blod-Egils Gaard. Egil havde en stor Mængde Folk om sig, og man undredes meget over, at han holdt saa betydeligt Mandskab, da man ikke mærkede at han havde tilstrækkelige Indtægter dertil, thi Egil havde da ophørt med at drage paa Krigstoge. Folk talte meget for Kongen om Egils og hans Mænds Forhold og Sæder, og man kunde mærke paa Kongen, at han syntes lidt derom. Samme Aften lod Kong Knud skikke Folk til Egil under Anførsel af Benedikt og Brødrene Svend og Astraad, de vare i alt hundrede Mand. De droge, indtil de om Natten kom til Egils Gaard. Egil og hans Folk pleiede at sidde og drikke til Midnat; og da Benedikt med sine Folk kom til Gaarden,

gik de til Drikkestuen; Egil og hans Mænd sade den Gang endnu og drak. Benedikt lod da slaae en Kreds om Stuen; men da Egil og hans Mænd bleve vaer, at der var Ufred for Haanden, grebe de til deres Vaaben, og agtede at forsvare sig. Benedikt sagde, at det vilde være det bedste Vilkaar for dem, at overgive sig, og da Egil mærkede, at de havde en heel Hær, gik han ud og overgav sig til dem. Han blev da tagen fangen, og Benedikt drog med ham til Kongen; men Brødrene Svend og Astraad bleve tilbage med deres Mænd, og skulde passe paa, at ingen af Egils Folk undkom. Da Egil nu kom til Kongen, sagde denne til ham: „Der er nu forløben en lang Tid fra vor forrige Sammenkomst, Egil! nu ønsker jeg, at denne bliver den sidste." Egil svarede: „Det maa nu staae i eders Magt, Herre! men det venter jeg," vedblev han, „at ingen vil holde dig for en bedre Høvding eller større Konge, om du end lader uskyldige Folk dræbe." Hertil svarede Kong Knud meget sagtmodig: „Jeg kommer nu til, Egil! at bære Ansvar for mine Gjerninger; hvis jeg dræber uskyldige Mænd, da kommer jeg til at svare for Gud derfor; men dog er det nu, Egil! kommet saa vidt med dig, at det ikke længer nytter dig at vise Stridighed og Trods; vi have nu taget dig saaledes til Fange, og nu kommer du til at sige reent ud, hvad der er skeet, om det end ikke, som det aner mig, er smukke Ting; vi ville nu med Iver søge at komme efter Sandheden; du skal nu bekjende os om det Skibsmandskab, som vi troe at du og dine Mænd have myrdet, og bemægtiget dig deres Gods; dette har nu alt for længe været holdt skjult; vi have

ogsaa været paa det Sted," tilføiede Kongen, „hvor vi troe at denne Misgjerning er udøvet." Egil saae da, at der var ikke andet for end at bekjende, ligesom det var og havde gaaet; thi han vidste, at der vare saa mange af hans Mænd medvidende deri, at nogle af dem neppe vilde holde sig tause, naar man trængte haardt ind paa dem. Egil svarede da: „Den Gang dette Skib, hvorom I nu spørge, laae under den samme Ø, hvor I nu have været, da udspeidede vi deres Færd. Der ere Lavvande udenfor, men det vidste Nordmændene ikke, thi de vare ikke bekjendte der, og Vandet faldt om Natten ved Ebben bort fra deres Skib. Da droge vi til i Dagningen," vedblev Egil, „og vi taltes da kun lidet ved; vi toge alle Folkene, som vare paa Skibet, og bandt dem, og røvede alt Godset; derpaa trak vi Skibet op paa Stenene og stak Ild i det, og brændte det altsammen op, baade Skib og Folk, saa at der ikke kunde sees noget Mærke deraf, uden det allene, at Stenene bleve røde." Da Egil havde bekjendt dette, sagde Kong Knud: „Det er da, som jeg anede, at du er en Misdæder, som har gjort dig fortjent til Døden; seer nu, gode Høvdinger!" vedblev han, „hvorledes vi skulle straffe saadant Nidingsværk." Der vare mange af Egils Frænder tilstede, som vare meget anseete Mænd, og de tilbøde at ville give Bøder for Egil; men Kongen svarede: „Ei skal det spørges, at jeg saaledes forhaaner min Gud, at jeg for Gunst eller Gave skulde dømme saa uretfærdig. Fortjener det ikke Dødsstraf, om han kun havde myrdet eet eneste Menneske, og nu har han myrdet mange, og siden levet af det stjaalne Gods." Det var nu

baade saa, at det syntes ondt at modsige, og heller ikke torde nogen tale imod Kongen, saa Udfaldet blev, at man ledte Egil til Skoven, reiste en Galge, og hængte ham der op. Derefter drog Kongen til den Gaard, som Egil havde eiet, og lod der Egils Mænd straffe, nogle lod han dræbe, andre lod han lemlæste, og andre fordrev han bort fra Landet, men ingen af dem, som havde haft nogen Deel i dette Anslag, lod han ustraffet, og han ødelagde saaledes denne Røverbande. Denne Daad skaffede Kongen mange Uvenner, thi Egil havde baade mange og store Frænder. Derefter begyndte Høvdingerne at blive uenige med Kongen, og at sætte sig meget imod ham, og ligesaa gjorde dernæst ogsaa Almuen; da de syntes, at han var for streng og straffede for haardt, men de vare forud vante til Selvraadighed.

Om Kong Olaf og Kong Knud.

41. Kong Knud af Danmark og Kong Olaf af Norge aftalte en Sommer et Møde imellem sig. De mødtes i Elven [1], og toge med Glæde imod hinanden, og talte nu sammen. Paa et Møde talte Kong Knud saaledes til den norske Konge Olaf: „Jeg har tænkt paa, Svoger Olaf!" sagde han, „hvis det ikke synes eder et uklogt Foretagende, at gjøre en Leding ud af Landet, og mindes det Rige, som vi Frænder tykkes at have meget Krav paa, det er nemlig Riget i England; der have vore Frænder haft megen Magt, som det er eder bekjendt, hvorlunde Knud den Mægtige, vor

[1]) d. e. Gøtelven.

Frænde, bemægtigede ſig hele England, og herſkede over dette Rige ligetil ſin Dødsdag, og hans Sønner efter ham. Nu ville vi, min Svoger Olaf! ſøge dertil om eders Hjælp, og vi ville gjøre eder det Forſlag, at I ſkal være Anfører paa dette Tog, efterſom I har en ſtor Sag at hævne paa Englands Beboere, og da ville vi yde eder Biſtand af vort Rige; eller ogſaa jeg vil blive Anfører paa Toget paa begges Vegne, ſkjønt jeg er mindre ſikket dertil, og faae Biſtand og Hjælpetropper dertil af eder." Hertil ſvarede Kong Olaf: „Denne Sag, ſom I nu har talt en Tid om for mig, Kong Knud! ſynes os meget klogt anlagt; man har ſtore Prøver paa, at I Frænder have haft Lykken med eder, og der vundet ſtor Berømmelſe; det ganſke modſatte er Tilfældet med vore Frænder, thi vi have der lidt ſaa ſtort et Tab, at vi aldrig faae det oprettet. Nu maae vi betænke og kunne ſkjønne det, at da min Fader Kong Harald drog bort fra Landet, da ſagde Folk, at aldrig havde en taprere Hær været udruſtet fra Norge til noget Tog; da vare alle Ting, ſom anvendtes dertil, bedre, end det nu er mueligt at tilvejebringe dem i Landet; nu kan man ikke faae ſaadanne Mænd, ſom han havde med ſig, og det kan man endnu meget mere ſige om Høvdingen, naar man ſætter mig i Sammenligning med Kong Harald, ſom da var Anfører for Toget. Og da nu hint Tog gik ſaa uheldig af, ſaa vove vi ikke ſaa meget at friſte Lykken, at vi ville troe at kunne bemægtige os Riget i England. Men efterſom I, Kong Knud! ved dette ſøger ikke mindre, hvad der er mig fornødent, end hvad I ſelv ønſker, da vil jeg give eder til dette Tog treſindstyve

ſtore Skibe, og udvælge til ſammes Beſætning alle de tapreſte Mænd af mine Huustropper, og i ingen Henſeende ſkulle Skibe og Folk med mindre Omhu udruſtes, end om jeg ſelv var Anfører." Kong Knud ſvarede: „Dette er kongelig talt og budet, ſom man kunde vente, og dette Vilkaar ville vi modtage, og raade ſaa Gud for Udfaldet!" De talte meget om Forholdet mellem Norge og Danmark, og hele deres Samtale førtes med Venſkab. Beſlutningen blev altſaa, at Kong Knud vilde gjøre et Tog til England, og der vare forſkjellige Meninger om, hvad Udfald dette Tog vilde faae. Derefter ſkiltes Kongerne med Venſkab, og gave hinanden Foræringer; Olaf drog op til Norge, men Kong Knud ned til Danmark.

Om Kong Knud.

42. Kong Knud lod gaae Udbud over hele ſit Rige, og beſtemte, hvor mange Folk og Skibe, der ſkulde udredes af hvert Herred, og bød, at det ſkulde være en almindelig Leding med Mandſkab og Skibe. Der var da ſtor Udruſtning i Danmark om Vinteren. Erik Jarl beredte ſig til dette Tog med Kong Knud, og ligeſaa gjorde andre Stormænd. Tidlig om Vaaren lod Kong Knud Hæren ſamle, og hele Flaaden ſtævne ſammen til Limfjorden. Til ſamme Tid kom Nordmændenes Flaade, ſom Kong Olaf havde lovet Kong Knud; den var beſat med ſtridbare Folk, ſom i alt vare vel udruſtede. Den danſke Hær blev nu trukken ſammen, og den udgjorde en utallig Mængde. Kong Knud var da endnu ikke kommen, men dog ſendte han Bud til dem, og lod Ledingsfolket vente efter ham,

og sagde at de ikke skulde behøve at vente længe. Saaledes forløb syv Dage, og da Kongen endnu ikke kom, bleve de Danske ilde tilfredse med hans Udeblivelse. Denne var imidlertid foranlediget af, at der vare komne nogle til ham, som havde berettet ham, at Venderne havde en Flaade i Søen, og agtede at hærje paa Danmark om Sommeren, for at hævne den Ufred, som Blod-Egil havde tilføiet dem. Kong Knud sendte Mænd til Venderne med Forslag om Forlig, og bad dem ikke at hærje paa Danmark; han lod sige, at de ikke vilde være i Stand til at stride imod ham, men at der dog derved vilde tilføies mange Meen og Forurettelse: „Derfor ønsker jeg," lod han tilføie, „at vi skulle slutte Forlig og Fred imellem Landene, saa at ingen af os hærjer paa de andres Land." De Udsendte droge nu til Venderne, men Kongen sagde, at han vilde vente paa dem i syv Dage, thi han vilde ikke drage bort fra Landet, om denne Ufred ikke afværgedes. Denne Uge forløb nu, og hans Udsendinge kom ikke tilbage. De Danske syntes nu, at det var længe de maatte vente efter deres Konge, da de laae samlede, og de fandt det til megen Skade, at de skulde ligge der paa eet og samme Sted til ingen Nytte. Høvdingerne holdt lange Samtaler derom, og de bleve da enige i at ville skikke Mænd til Kongen, og bade Kongens Broder Olaf om at paatage sig denne Reise. Han var uvillig til at drage, og sagde at han troede, at Kongen vilde selv raade for sin Reise: „hvad end I Danske knurre over," tilføiede han, „jeg troer, at han kun gjør lidet for mine Ord; Kongen følger ikke gjerne, hvad man siger til ham, men er meget egen-

raadig, men I Danſke ofte ikke ſtandhaftige, og kun maadelig troe." Men ſkjønt Olaf ſagde ſligt, lod han ſig dog ved ſine Venners Bøn overtale til at love at ville reiſe, og han drog da med nogle Mænd til Kongen. Men ſaaſnart Kong Knud ſaae ſin Broder Olaf, ſagde han til ſine Mænd: „Griber Olaf, og ſætter Fjæder paa hans Fødder, og vogter ham, ſaa at han ikke kan komme bort, thi jeg vil ikke høre noget Ord af ham." Dette ſyntes mange underligt, hvorfor Kongen lod det gjøre; men ſaa ſtor en Skræk havde man for Kongens Ord, at ingen torde handle imod hans Bud. Den følgende Dag ſatte Kong Knud Mænd til at føre Olaf veſter til Flæmingeland til ſin Svigerfader Hertug Baldevin. Kong Knud bød dem ſige ſaaledes til Baldevin, at han ſkulde holde Olaf i Bevogtning og Fængſel, og aldrig lade ham ſlippe ud af det Jern, hvori han var ſat, med mindre han ſelv ſendte ham Bud. Mange ſagde: „Det ſynes os, Herre Konning! at det er en ſtræng Dom, hvormed I dømmer denne Mand, thi vi ſee ikke, at han har tydelig gjort ſig ſkyldig til at blive ſat i et ſaadant Fængſel." Kongen ſagde: „Ei vil jeg fremføre Beſkyldning imod Olaf for Folket, men vide maa den almægtige Gud, om der ere Grunde dertil. Det kan ogſaa være," ſagde han, „at I vide nøiere end jeg, hvad Mand han er; men det er min Formodning," vedblev han, „at det ikke vil vare længe, inden Olaf ſelv vil afgive Vidnesbyrd om, hvad Mand han er." Mændene droge nu med Olaf veſter over til Flæmingeland, ſom Kongen havde budet dem, og kom til Hertug Baldevin, bragte ham Kong Knuds Ordſending

og Jærtegn med Hensyn til Olafs Modtagelse. Hertugen gjorde, som Kongen bød, han satte Olaf i et høit Taarn, og Mænd til at holde Vagt ved ham; det var en stræng Bevogtning, og der sad Olaf en Tid.

Om Knuds Hær.

43. Nu er at berette om de Mænd, som havde fulgt Olaf Svendsøn til Kong Knud; de bleve meget bestyrtsede, da de saae, hvad Medfart Olaf fik; de skyndte sig derfor at løbe bort, og kom tilbage til Ledingshæren, og fortalte Folket, hvad der var skeet; sagde ogsaa tillige, at Kong Knud aldrig vilde komme der: „Nu har han viist," sagde de, „hvad Mand han er; han har nu bedrevet en uhørt Gjerning, hvis Lige, desbedre! sjelden er bedreven; han tog nu sin Broder, som var uskyldig og vel skikket til Høvding, og satte ham i Jern; vi troe at han har ladet sig bevæge dertil af Frygt for, at Høvdingerne skulle heller ville have Olaf til Konge end ham, og derved vilde ogsaa Danmarks Rige staae sig bedre, og Folk vilde ikke være udsatte for saadan Overlast." Denne Beretning gjorde stærkt Indtryk paa mange, og Høvdingerne holdt Thing og talte om denne Kongens Handlemaade, og enhver yttrede da sine Tanker herom. Der vare da nogle Høvdinger, som sagde ligeud, at Danmarks Rige aldrig vilde trives, saa længe Knud var Konge, men der vare dog mange flere, som ikke yttrede aabenbart Fjendskab imod Kongen, saa at Almuen kunde lægge Mærke dertil, skjønt de dog vare af samme Mening som hine. Der var da en stor Raadslagning i Hæren, hvad man skulde gjøre. Nogle Høvdinger

ſagde, at de burde hæve Ledingen, og give Folkene Hjemlov. Bondehoben ſprang op med een Stemme, og ønſkede, at den maatte aldrig trives, ſom vilde ligge der længer; mange ſagde ogſaa, at de kun nødtvungne vare komne til denne Leding. Nordmændene bade dem tøve, og være taalmodige, og ikke gjøre Kongens Bud forgjeves, og ſagde at han vilde ſnart komme. De Danſke raabte derimod, og ſagde at Nordmændene kunde ligge i dette Sultehul, ſaa længe ſom de vilde. Derefter opløſtes Ledingen, og alle de Danſke ſeilede bort, og hver drog til ſit Hjem, og den holdt ſig for heldigſt, ſom først naaede Hjemmet. Men ſaaſnart Ledingshæren var opløſt, kom Kong Knud til Limfjorden. Den norſke Flaade laae der da, og Nordmændene droge ſtrax til Kongen, og modtoge ham ſærdeles vel. Kongen var da meget vred paa de Danſke, fordi de havde opløſt Ledingshæren, og ſagde: „Nu have de Danſke atter viiſt deres Troſkab, naar vi ſaa faae dem dette betalt.“ Kongen var overmaade opbragt, men ſtillede vel ſine Ord, ſom han ſtedſe pleiede, om der end indtraf noget, ſom mishagede ham ſærdeles meget. Nordmændene tilbøde Kongen, at de vilde følge ham, og drage, hvorhen han ønſkede det. Kongen ſagde, at de førte ſig vel og mandig op, og havde vel opfyldt deres Herres og Høvdings Bud. Men Kongen bad dem drage hjem til Norge igjen, og takkede dem meget for at de vare komne der: „Men vi Danſke,“ tilføiede han, „komme nu til at lege noget med hinanden.“ Dernæſt ſeilede Nordmændene hjem til Norge. Kong Knud drog da til Sjælland, og han havde da meget Mandſkab med ſig. Da kom de Mænd, ſom

han havde sendt til Vindland, til ham, og berettede ham den Tidende, at Venderne toge med Takke imod Kong Knuds Tilbud, at holde Forlig og Fred med Kongen; og Grunden til at de havde ladet en Flaade løbe ud var den, at de frygtede et Angreb af ham, da de havde spurgt, at der i Danmark var udbuden Leding. De sendte nu Kongen Tilbud om Venskab og derhos anseelige Foræringer. Kong Knud holdt det for en særdeles god Tidende.

Om Kong Knud.

44. Derefter drog Kong Knud sønder til Fyen, holdt der Thing med Bønderne, og gjorde dem store Bebreidelser for den Beskæmmelse, som han paastod at de havde gjort ham. Derfor skulde de, sagde han, blive haardt straffede. Erik Jarl førte Bøndernes Sag for Kongen, og sagde at Aarsagen til Bøndernes Handlemaade ikke saa meget havde været ond Villie imod Kongen: „Det er, som eder er bekjendt, Herre!" sagde han, „at Almuen lyder det, som den sidst hører, og holder det for det klogeste Raad, som nyligst er fattet; nu havde man foresnakket den, at I aldrig vilde komme til den Hær, som var trukken sammen der." Jarlen talte vidtløftig herom, og førte Sagen vel og mandig paa Bøndernes Vegne. Kongen var meget vred, og det var ikke let at faae et Ord indført hos ham; han sagde at Bønderne skulde opnaae Forlig af ham, men han vilde dog ene raade dem imellem. Da overgave Bønderne Kongen Selvdom; Kongen paalagde da dem, som han havde størst Beskyldning imod, store Bøder, og mange mistede derved betydelige Pen-

geſumme. Folk ſyntes at det var en ſtor Overlaſt, men holdt det dog for bedſt, ſaa vidt ſom Sagen nu var kommen, at lade Kongen ene raade dem imellem. Men Kong Knud ſkaanede dem ikke, thi han lod denne Dom overgaae enhver, ſom han troede ſkyldig, hvad enten han var høi eller lav. Høvdingerne holdt dette for en altfor ſtor Undertrykkelſe, og vare meget ilde tilfredſe dermed, men dog driſtede ingen ſig til at tale imod Kong Knud.

Om Kong Knud.

45. Kong Knud drog derpaa ſønder til Jylland, og der kom meget Folk til ham. Kongen havde da meget mere Mandſkab, end han pleiede, og lod anrette Gilder for ſig, hvor han vilde opholde ſig, og lod Bønderne have alle Bekoſtningerne derved. I hvert Herred holdt han Thing med Bønderne, androg denne ſamme Sag, og ſigtede Bønderne for at have beſkæmmet ham ved at nægte ham den ſkyldige Hørighed. Kongen talte længe og vel og haardt imod Bønderne, og der fandtes meget i hans Tale, ſom indeholdt Beſkyldning imod dem. Bønderne ſvarede for ſig, og paaſtode ſig fri for al Brøde, men paa den anden Side ſaae de, at de ikke vilde kunne ſtride imod Kongen, da han havde betydeligt Mandſkab, og havde budet mange Stormænd til ſig. Med Knud vare den Gang hans Brødre Erik Jarl og Benedikt, og Thorgunnas Sønner Svend og Aſtraad. Der vare ogſaa med Kongen to Brødre, af hvilke den ene hed Palmar, den anden Blakmar, ſom vare Foſtbrødre til Dronning Edla, med hvem Kong Knud var gift; de vare ſtore og ſtærke

Mænd, og vare høit anskrevne hos Kongen; saaledes vare der mange meget anseete Mænd hos Kongen.

Om Thord Skore.

46. Der var en Mand, ved Navn Thord Skore, og en anden, som hed Tolar Verpil; de vare Kong Knuds Sysselmænd vester paa Vendilskage i Hjarrande Syssel; det er en Landtunge, som gaaer ud vester af Jylland. Dette Landskab er fattigt imod andre Landskaber i Danmark. Derfra vare Asbjørn Jarl og Eyvind Bifra, og de Steder, hvor de vare fødte, kaldes siden Asbjørnsboder og Eyvindsboder. Thord og Tolar spurgte, at Kong Knud var i Jylland, og tillige at han, hvor han kom frem, holdt Ting og Møder med Bønderne, og paalagde dem store Bøder. De spurgte ogsaa, at Kongen tiltænkte Vendelboerne samme Vilkaar som de øvrige, og da Thord fik det at vide, stævnede han Bønderne sammen til et Thing, og indbød did fornemmelig alle dem af sine Mænd, som havde nogen Stemme og Anseelse, og da Thinget blev sat, var der kommen en betydelig Forsamling. Da stod Thord Skore op, og talte saaledes: „I maae have spurgt om denne Konge, hvorledes han drager igjennem Landet med Ran og Plyndring; han har ogsaa samlet til sig en stor Hob sammenløbet Pak, som tilføie mange Overlast; men det er dog at vente, at det vil blive værst for ham selv, thi han har næsten ingen dygtig Mand med sig, og det er at vente, at ikkun faa af saadanne, som ville have Anseelse for at være raske Mænd, ville give sig til at tjene ham, thi han er

troløs og gjerrig, saa at han ikke kan holde Maade; og derfor kan man snarere med Grund kalde ham en Viking end en Konge. Han har nu dræbt nogle Høvdinger, og gjort dem til Ubodemænd, saa at Fræn-derne ingen Bøder skulde modtage, andre har han bort-jaget af Landet for ingen Forseelser, men alle har han underkuet i Trældom. Denne Ufrihed og Undertryk-kelse vil aldrig hæves, saa længe han lever, og det er skrækkeligt, at Folk skulle taale af ham enhver Udaad, som han vil udøve. Nu vil jeg bekjendtgjøre min Be-slutning desangaaende, at jeg vil ikke taale hans Over-last over mig; jeg seer, at et saa fattigt Folk, som er her i vor Egn, ikke vil kunne udholde saadanne Ud-suelser af ham, som andre nu have maattet udstaae. Nu er det, som I vide, meget vanskeligt at komme hid formedelst Søer og Moradser, og hvis eder synes som mig, da ville vi ikke vente her hjemme paa denne Forurettelse. Nu beder jeg, at I sige eders Mening herom, og om I ville være enige i den Beslutning, som jeg vil tage, eller I ville fatte et andet Raad." De sagde at de vilde lade ham bære Omsorg for denne vanskelige Sag, og tilføiede: „Vi have længe prøvet, at din Forsorg har kommet os vel til Nytte." Thord svarede: „Ei vil jeg være ene om at tage Beslutning i en saa vanskelig Sag, som denne synes mig at være, men alle skulle vi være enige derom, thi jeg bærer For-modning om, at Kong Knud vil komme her at hjem-søge os, og naar han da taler til eder, saa vil han fremføre sin Sag saaledes, at I ville holde det for det sandeste, som han da taler, thi han er veltalende og trædsk og en meget underfundig Mand; han vil blive

eder snu, og I ville komme til kort, hvis I hører paa noget af det, som han taler. Nu forlanger jeg, at I borge mig for eders Troskab paa den Maade, at enhver Mand, som er noget eiende, skal overgive mig alle sine rede Penge, og dem skal jeg da forvare, indtil der bliver noget Endeligt paa denne Sag; og hvis I ere troe imod mig, og holde dette, som vi nu have talt, da skulle I igjen faae eders Penge tilbage; men hvis I svigte mig i Troskaben, da er min Skjæbne let at forudsee, og hvis Kongen faaer dette Forehavende at vide, da ville I blive haardt straffede af ham, om I end kunne slippe med Livet, og man kunde da sige, at der var nogen Grund dertil." Tolar Verpil svarede: „Vi kjende Almuens Mening i dette, at ingen her vil overgive sin Sag i Kongens Hænder, om han end bliver saa opblæst, at han tænker at fare med Ufred gjennem hele dette Land. Det er vort Ønske, at man nu skal fatte noget hurtigt Raad; vi bede, at du, Thord! vil paatage dig at anføre hele denne Trop, thi du er den viseste af os." Da sagde Thord: „Er dette alle deres Villie og Samtykke, som nu ere her komne sammen?" Dette tilstode alle de Tilstedeværende. „Det Raad vil jeg da først give," sagde Thord, „at vi holde Folket samlet, saa at vi ikke lade nogen, som nu er kommen her, slippe bort, snarere samle flere til, og rykke siden hen til den Aa, som er paa Knuds Vei, naar han vil drage hid til os; og hvis de da ville begive sig herover til os, da skulle vi forhindre dem at gaae over Vadestedet." Derefter blev Thinget opløst, og de rykkede nu med hele denne Hær ligetil Aaen.

Der ſpurgte de den Tidende, at Kong Knud var ikke langt derfra paa Gjæſteri paa Sævarende inderſt i Bugten af Limfjorden. De udſendte da Speidere fra ſig, for at iagttage Kong Knud og hans Mandſkabs Mængde.

Om Kong Knud.

47. Kong Knud var, ſom ſagt, paa Gjæſteri paa Sævarende. Kongen agtede at ſikke Mænd veſter over til Vendelboerne, og paalægge dem Bøder. Kong Knud udnævnte til denne Færd Thorgunnas Sønner Svend og Aſtraad, ſom fik treſindstyve Mand med ſig. De havde ikke ſpurgt til, at Thord havde ſamlet Folk. Brødrene droge da, indtil de kom til en ſtor Aa. Paa den anden Side af Aaen var en ſtor Hær, fuldt bevæbnet, ſom ſtrax ſtillede ſig op i Slagorden paa Aabreden ved Vadeſtedet, da Brødrene rede til Aaen. Da ſagde Svend Thorgunneſøn: „Diſſe gaae vel imod os, for at bringe os Skatten og Bøderne; de kunne ogſaa vide, at vi ikke ere bekjendte her; de have ført ſig meget bedre op, end mange have formodet; vi ville derfor lægge et godt Ord ind for dem.“ Aſtraad ſvarede: „Ei veed jeg, hvad jeg ſkal ſige, mig tykkes at de ikke ere at lide paa.“ Thord og hans Folk hørte, hvad de ſagde, og da ſvarede Tolar Verpil: „I ſkulle ikke ſaa hurtig glæde eder, thi jeg venter, at I ſkulle herfra faae ſaadanne Bøder, ſom I fortjene; det er ogſaa det ſtørſte Under, at I agte at paalægge hele Folket Trældomsaag; men det er at vente, at det vil gaae ud over eder ſelv, ſkjønt Folk ere ſenere til at byde eder Spidſen, end det burde ſig; I ville ſnarere

andensteds end her kunne sætte eders Ubillighed igjennem, og angriber kun, om I tør!" Da svarede Svend Thorgunnesøn: „Disse føre store Ord i Munden, men hvad synes eder raadeligt, skulle vi ikke rykke frem til Aaen?" Astraad svarede: „Nu gik det, som jeg anede, at de ikke vilde bringe os Bøder, som Kongen kunde have Gavn af, og det synes os ikke raadeligt, at ride ud i Aaen, da de have en betydelig Hær, men nu tør man ikke forbolge sig, hvad deres Beslutning er." Svend sagde igjen: „Ei vil Kongen holde sit Ærende for vel udført, hvis vi ikke tales mere ved, og ikke er det mit Raad, at vi skulle flye for store Ord allene; vi ville bestemt rykke frem!" og de gjorde da saa. De andre skøde strax, og kastede Stene paa dem; det gik derfor langsomt med deres Fremriden, deres Skjolde søndersloges af Stenene, og selv bleve de saarede af Skuddene. Da sagde Astraad: „Lad os vende tilbage, og det havde været bedre at have gjort det før!" Svend sagde, at det aldrig skulde skee, og slog Hesten med Sporerne. Da tog Astraad i Bidseltømmen, og dreiede Hesten tilbage under ham, og lod ham ikke raade heri, thi han saae, at det var ikke at tænke paa at komme frem der. Han var meget stærk, og Svend mægtede derfor ikke at følge sin Villie; da vendte ogsaa alle deres Følgesvende tilbage. Svend var nu meget vred, og drog tilbage, indtil han kom til Kong Knud, og berettede ham Ærendets Udfald. Kongen var da beredt til at drage bort fra Gildet paa Sævarende. Kongen blev vred ved denne Tidende. Svend var meget opbragt, og bad Kongen skikke Bud allevegne omkring efter Folk, og derpaa drage imod disse Mænd

og slaaes med dem, og befrie sig fra saadanne Drog: „Det er det største Under," sagde han, „at saadanne Folk, som ere agtede for intet, skulle vove at gjøre Oprør, og føre Avindskjold imod eder; vi skulle gjøre dem et Afbræk, som de skulle mindes længe!" Kongen svarede: „Bister er Svend nu, og ikke ere de ufortjente dertil, men dog vil jeg her tage en anden Beslutning, end at slaaes med mine Undersaatter; vi ville igjen skikke vore Mænd til dem, da vil denne Ufred standses, men jeg vil drage nord over til Fyen, som jeg har besluttet." Kongen kaldte da en Høvding, som hed Tole til sig; han var af stor Slægt og en meget beleven Mand. Til ham sagde nu Kongen: „Du skal drage til Vendelboerne, og sig dem, at de skulle adsplitte deres Flok, og drage hjem til deres Boliger, og sende siden nogle til mig, at vi kunne slutte Forlig!" Efter dette drog Kong Knud nord over til Fyen, og drog der omkring paa Gjæsteri. Tole drog ogsaa sin Vei, og havde tresindstyve Mand.

Toles Fald.

48. Om Thord Skores og hans Folges Færd er det at berette, at de stævnede den samme Vei, ad hvilken Thorgunnas Sønner undflyede; de bekjendtgjorde nu for alle, at de agtede sig med denne Hær imod Kong Knud, og denne Trop foer meget hidsig frem. Da Folk spurgte denne Nyhed, løb enhver, som var kommen eller forud var der, til, og alle sagde, at de vilde give sig i Færd med dem. Det blev da snart en almindelig Opstand, og hvor denne Hær kom frem, fik de, hvad de vilde. Tole og hans Mænd

spurgte dette, og vare just komne til en Landsby, da de saae Hæren. Tole gik op i Byen, thi Folk raadede dem at fare varlig frem, og sagde at de troede, at de Høvdinger, som da anførte Hæren, kun vilde lade faa Ting ugjorte. Tole gik op i et Taarn, og nogle Mænd med ham, for at iagttage Hæren, som kom der forbi, og han vilde see saa nøie som mueligt at bemærke, hvor stor denne Hær var. Han agtede ogsaa derfra at fremføre Kongens Andragende. Thord og hans Folk havde forud spurgt, at Kongen havde sendt Folk imod dem, og ligesaa, hvor de nu vare komne. De droge da frem til Byen, og standsede Hæren. Thord spurgte, om der vare nogle af Kongens Mænd der i Byen. Der blev svaret ham, at de vare der, og ønskede at tale med ham. Thord gik da op i Byen med en stor Trop Folk, og did hvor Tole stod i Taarnet, og spurgte hvad Ærende han vilde fremføre. Tole talte da saaledes: „Hvorhen agte I eder med denne Hær; mange ere begjerlige efter at vide, hvi I have begyndt dette, at stifte Ufred her indenlands, og du vil ogsaa have Drist ighed til at sige, hvad du tænker paa." Thord svarede: „Du formoder ret, Tole! at jeg skal have Mod og Manddom til at sige dig dette, skjønt du er en stor Ven af Kongen: Vi agte ikke at standse denne Færd, førend vi træffe Kongen, hvis han tør oppebie os, og hvis det gaaer saa, som vi ønske, da vil Kong Knud ikke undslippe." Da svarede Tole: „Dette er en meget uheldig Beslutning, og vil blive eder til Ulykke, som fortjent er, hvis I ville fortsætte dette; gjører heller, hvad eder anstaaer, vender eder saa hurtig mueligt fra dette Uraad! det er aldeles utilbørligt,

at sætte sig op imod en saa herlig Konge, som vi have. Lad os heller tjene ham, saa godt som vi kunne! det er vor Skyldighed, thi vi have en mægtig og myndig, trofast og retskaffen, viis og gavmild Konge, som i alle Henseender er bedre begavet end alle andre i dette Land; det viser sig tilfulde om Kongen, at de af hans Mænd ere sanddruere, som tale vel om ham, end de som laste ham. Nu er det Kongens Bud angaaende alle de Folk, som boe i hans Rige, og have begaaet nogen Forbrydelse imod ham, at han vil tilstaae dem Forlig. Han vil, som det bør sig, at de skulle overgive deres Sag i hans Vold og Miskundhed; han vil ogsaa holde Lovene og Landets gamle Ret mod eder Danske, men have derimod Lydighed og tro Følge. Betænker nu, hvad eder anstaaer, og om I endog nu have betydeligt Mandskab, saa vil dog Lykken forsage eder meget imod Kong Knud, thi saaledes er det gaaet dem, som have været større Mænd og mægtigere end I. Haver da, gode Mænd!" vedblev han, „Gud og eders eget Vel for Øie og standser denne Opstand, og søger Forlig med eders Konge! det vil endnu være eder let at opnaae, saa snart han seer, at I selv troe at have gaaet for vidt, thi han skaaner og benaader enhver saa meget mere, som han har begaaet større Forseelse imod ham. Jeg skal ogsaa føre eders Sag saa vel som jeg kan, hvis I nu ville gjøre dette for mine Ord." Men da Tole sluttede sin Tale, da svarede Thord Skore: „Denne Mand har talt meget en Tid, men det meste usandt; han er tilvisse en Løgner, I skulle ikke troe hans Ord; Kongen har sat ham til at tale sin Sag, og troer, at Folk skulle fæste Lid til

ſligt; nu ville vi ikke give nogen Agt paa det, ſom han fremfører!" Mange ſagde, at Tole havde talt vel og billigt, og at det var raadeligſt at føie ſig efter hans Ord, og forlige ſig med Kongen. Thord tog da et Spyd af Haanden paa en Mand, ſom ſtod ved Siden af ham; dette Spyd ſkød han op i Taarnet, hvor Tole ſtod, og det traf ham midt paa, ſaa han døde paa Stedet. Mange holdt det for et ſtort Tab.

Om Thord Skore.

49. Derefter fortſatte Thord med ſine Folk Toget, indtil de kom til Sævarende, hvor Kong Knud havde været paa Gjæſteri; det var en ſtor Kongsgaard, ſom beſtyredes af en kongelig Foged. De dræbte Fogeden, og plyndrede alt Godſet. De ſpurgte da, at Kong Knud var dragen over til Fyen, og havde kun lidet Mandſkab. De ſendte da Bud til de Høvdinger og anſeete Bønder, ſom vare nærmeſt derved, og lode dem ſige, hvor vidt det var kommet med dette Foretagende, og bade dem mindes de Forurettelſer, ſom Kong Knud havde tilføiet dem. Dette ſyntes alle at være et ſtort Under, at disſe Folk, ſom næſten ikke forhen vare bemærkede, havde givet ſig til at iværkſætte ſaa ſtort et Anſlag. Det viſte ſig nu, ſom før blev bemærket, at mange Høvdinger vare meget fjendtlig ſindede imod Kong Knud, thi de kunde ikke udholde hans Retfærdighed. De fleſte vare da lette at bevæge til Deeltagelſe i Opſtanden imod ham, og behøvede kun liden Opmuntring dertil. Enhver, ſom ſpurgte denne Tidende, gjorde ſig ſtrax færdig, og i faa Dage var der ſammenkommen en ſaa ſtor Hær, at

den neppe kunde tælles. Der vare da ogsaa mange store Høvdinger i denne Hær. Der var kommen Asbjørn, Jarl over de danske Her, og Eyvind Bifra; thi der vare forud i Hæren med Thord mange af deres Frænder, Venner og Bekjendtere, som vare komne vestenfra Vendilskage. Asbjørn Jarl antog da Anførselen over denne Hær. De rykkede med Hæren til Randers, og forblev der nogle Dage; og fik der igjen mere Tillob af Folk.

50. Kong Knud var i Fyen, da han spurgte Toles Drab, og at Bønderne havde samlet sig, og Høvdingerne sammentrukket en Hær imod ham, og tillige at de havde en uovervindelig Hær, og at det var deres eneste Agt, at sætte efter ham. Han stævnede da Folk til sig der fra Herrederne, og truede med Strænghed, om de ikke mødte, men de svarede alle eenstemmig, at de ikke vilde hjælpe nogen af Parterne, hverken Kongen eller Bønderne. Kong Knud skikkede ogsaa Bud til sin Kone Dronning Edla, og bad hende drage bort fra Landet saa snart som mueligt, til sin Fader Hertug Baldevin i Flæmingeland og tage med sig hendes og Kong Knuds Søn Karl, og alt Løsøre som hun kunde føre, og de Kostbarheder som hun vel kunde have med sig paa Reisen.

Om Bønderne.

51. Om Bønderne og deres Hær er nu at berette, at de vare i Randers, og forskaffede sig der Skibe til Overfarten over Sundet. Da lod Asbjørn Jarl holde Thing, og talte for Folket, og sagde saaledes: „Hvad Beslutning have I i Henseende til dette

Mode, som I ville have med Kong Knud. Skjønt han kun har lidet Mandskab imod denne store Hær, som I have, saa bliver det dog nødvendigt, at fatte noget andet godt Raad, om det skal gaae vel, thi han har et udvalgt Mandskab, som er vant i Strid. Kong Knud vil blive eder trædsk og listig, han har faaet Nys om vor Færd. Det synes mig raadeligst, at een eller anden forstandig Mand af vor Hær drager til Kongen med Forslag om Fred, og han vil da kunne udforske hans Hærs Størrelse og hans Beslutning, hvad han har i Sinde." Dette holdt alle for et herligt Raad, men dog vare de uvillige til at drage i dette Ærende. Da sagde Jarlen: „Mon det da ikke er bedst, at jeg drager til Kongen i dette Ærende; vi have ofte prøvet List imod hinanden." Derpaa drog Jarlen paa et Skib over Sundet med nogle Mænd, og den øvrige Hær blev siden ført over Sundet under Anførsel af Eyvind Bifra, og ingen var mere hadefuld paa Kongen end han, eller værre i sine Yttringer om ham, eller ophidsede mere til at dette som snarest skulde iværksættes. Det var saaledes bestemt, at Jarlen skulde komme tilbage til Hæren, naar han havde været hos Kong Knud, og udforsket hans Hærs Størrelse og hans Beslutninger. Da Hæren beredte sig til at gaae om Bord fra Randers, sagde Thord Skore til sin Stalbroder Tolar Verpil: „Nu ville vi vende tilbage med vort Mandskab, thi nu ere her komne saa mange mægtige Mænd og store Høvdinger, at man nu vil tykkes kun lidt at behøve vore Raad, men dog have vi udrettet meget paa vor Færd, thi der er nu det bedste Haab om at denne Hær ikke vil standse, førend det er

iværkſat, ſom er alle den ſtørſte Nødvendighed og Lykke, at Kong Knud bliver dræbt. Derpaa droge de bort fra Hæren med deres Mænd, og altfor ſtor Tummel og Raab var der over hele Hæren, til at nogen ſkulde give Agt derpaa.

Om Asbjørn Jarl.

52. Asbjørn Jarl drog til Kong Knud med ſine Mænd; og da han kom til Kongen, gik han for ham, og hilſte paa ham. Kongen beſvarede ikke hans Hilſen. Jarlen ſagde derpaa: „I maa have ſpurgt den Tidende, Herre! at der er begyndt Ufred imod eder; denne er tiltagen ſaa meget, at mange Stormænd ere indviklede deri; dette ſynes os at være det ſtørſte Uraad og Nidingsværk, ſom disſe Mænd agte at udføre; og ikke kan jeg nægte, Herre! at jeg jo har været i deres Hær; disſe Folk ere ſaa onde og raſende, at de ville ikke agte paa, hvad der kan være dem til Gavn; og jeg drog i deres Flok, fordi jeg vilde ſaaledes ſkaffe mig ſikker Underretning om, hvad de have i Sinde; men jeg tænkte paa, hvad der anſtaaer mig, og jeg veed, at det er min Skyldighed, aldrig at ſvigte eder, og jeg drog derfor ſtrax til eder, for at underrette eder om, hvorledes det forholder ſig, og yde eder al den Biſtand, ſom jeg formaaer, hvis I behøve flere Mænd. Drag nu Omſorg derfor, og tag noget godt og hurtigt Raad!" Kongen takkede ham, og ſagde at han førte ſig bedre op i dette, end andre formodede: „Men hvad ſynes eder raadeligſt, Jarl!" ſagde han, „giv du nu noget Raad, thi du er en forſtandig Mand, om du er os ſaa huld, ſom du ſiger." Jarlen ſagde: „Ikke kan

jeg give eder noget Raad, men jeg er skyldig at tale herom, hvad mig synes raadeligst; I have lidet Mandskab, skjønt vel udrustet; det synes mig derfor raadeligst, at I, saaledes som Sagerne nu staae, søge at undkomme hen, hvor Landets Styrke er større, og I vil da snart kunne faae mere Mandskab, rykker siden imod Bønderne, og lad saa de Nidinger blive slaaede til Bedring!" Dette Raad samtykte Erik Jarl og mange andre Høvdinger. Da svarede Kongens Broder Benedikt: „Aldrig ville vi tage Flugten for de Danske; det er mit første Raad, at denne Jarl bliver greben, saa at han ikke kommer bort med Livet, og vist er det underligt, Herre! at I troer Asbjørn Jarls Ord, og jeg seer tydelig, at han er en Løgner og Forræder imod sin Herre." Hertil svarede Kongen: „Dette Raad skulle vi optage, Benedikt! ikke at flye for vore Fjenders Mode, raade saa Gud for, hvorledes det vil løbe af! men du, Asbjørn Jarl! drag du tilbage samme Vei til Bønderne, og sig dem saa, at vi ville forliges! jeg vil byde dem fra min Side, at de skulle i enhver Henseende nyde deres fulde Ret, som de gamle Love bestemme her i Danmark; saaledes have Landets forrige Høvdinger gjort; men da jeg troer at have Grund til at straffe dem, saa vil jeg fælde Dom i den Sag, og ikke vil jeg tilstæde, at Bønderne maae dømme i min Sag. Dette skal du nu fremsætte for Bønderne; kom snart tilbage, hvis de ville afslaae Freden, og vær os nu tro, thi det er din Skyldighed, da du er min Undersaat, og har dit Herredømme af mig; men hvis du handler anderledes, da vil Gud straffe dig; og mange troe dig ilde; kom nu snart tilbage til mig, thi

vi ville vente dig her!" „Ja, Herre!" sagde han, „hvis de ikke ville lyde mine Ord, da skal jeg snart komme tilbage med alle mine Mænd, thi nu behøver I Hjælp." Derpaa bukkede han for Kongen, og gik bort til sine Mænd. Det var silde paa Dagen, da de droge bort fra Kongen; det var i Fyen i den Stad, som hedder Odense; der var Kong Knud til Gilde med hele sit Mandskab om Natten.

Om Forræderiet.

53. Asbjørn Jarl drog nu lige til Bønderne. Hæren var da kommen over Middelfartsund, og kommen af Skibene. Man spurgte da efter, hvor mange Folk Kongen havde om sig, og hvad Beslutning han havde taget. Jarlen forklarede dem da, hvad han havde bemærket, og sagde at han havde været uvis om, hvad Udfald hans Sendelse vilde faae. Jarlen beretede dem, hvor Kongen var, og hvor han vilde være om Natten, og sagde at det nu var det bedste at besøge ham, og bad dem nu ikke tøve, da han nu ventede, at det vilde faae et godt Udfald, hvis Lykken vilde føie sig for dem. Bønderne vare da ogsaa saa forbittrede, at de vilde strax ile lige mod Kongen. De kom da nu til den Aa, som løber nærmest Staden Odense, hvor Kong Knud var til Gilde; denne Aa hedder Kalvaa. Bønderne kom der tidlig om Morgenen, strax som Solen var staaet op. Asbjørn Jarl lod da holde Standthing, talte for Folket, og sagde saa: „Jeg drog til Kong Knud, som I vide, og erkyndigede mig om hans Styrke og Plan; derom er det at berette, at jeg talte med Kongen, og mærkede da af

hans Ord, at han ikke vilde tilstaae nogen sin Ret; han truede ogsaa Bønderne med den haardeste Medfart, saasnart det stod i hans Magt; og aldrig har han talt stoltere mod eder Danske end den Gang. Paa den anden Side maa jeg nu sige eder, at jeg troer at Kongen er bestemt til Døden; det syntes jeg at kunne mærke paa ham, thi han var aldeles raadvild, hvilket aldrig før har hændet ham, thi han er en klog Mand; han har ogsaa kun lidet Mandskab, men dog troer han, at han vil ene kunne udrette alt. Nu kunde det vel gaae saa godt, at der blev snart en Ende herpaa, saa at man kunde mærke, om han virkelig er sig selv nok, da han ikke vil agte nogen Mands Raad; jeg mener, at det nu er det eneste for eder, ikke at opsætte Angrebet paa Kongen; jeg og mine Mænd skulle først angribe ham, thi det holder jeg for meget nødvendigt; den fortjener heller ikke at kaldes en Mand, som bærer nogen Frygt for denne Gjerning, at dræbe Kong Knud; og hvor mange Høvdinger ere ikke her nu komne sammen, som han har tilføiet store Forurettelser, dræbt deres Frænder eller Besvogrede, berøvet samme deres Eiendomme, eller tilføiet dem andre Beskæmmelser; nu vil det kun lidet nytte at opmuntre eder med Ord, hvis I ikke ville mindes sligt; her i Landet ville vi aldrig faae vor Frihed igjen, saa længe Kong Knud er i Live. Tænker ogsaa paa, hvad Vilkaar der ere eder tiltænkte, hvis Kongen undslipper, da han syntes eder grusom, den Gang I havde gjort ham mindre imod; det siger jeg eder bestemt, hvis Knud faaer igjen Magt over Danmark, da vil han grusomt gjengjelde nogle af dem, som nu opvække denne Ufred. Nu

ønskede vi gjerne, ikke at vove derpaa; vi ville have en Konge, som holder Maade i alle Henseender, og ikke er os for stormodig, og over ikke saa stor Strænghed som denne Konge." Da Jarlen havde sluttet sin Tale, sagde Eyvind Bifra: „Vi have nu en Tid hørt paa denne Mands Tale; han er baade viis og godvillig og Anfører for denne Hær; det er derfor Folk bedst tjenligt, at følge hans gode Raad, saa vel som det nu er truffet sig, at det Raad kan blive udført. Folk har nu ogsaa saa aabenlyst bekjendt sig som Kongens Fjender, at det nu ikke er raadeligt at stole paa hans Miskundhed; jeg behøver heller ikke at forhølge eder, at jeg agter selv personlig at anfalde Kongen, og ikke tilstaae andre at udføre den Hædersgjerning, og det er mit Haab, at den Lykke vil blive mig til Deel." Da Eyvind havde endt sin Tale, stod den ene op efter den anden, og talte vidtløftig, men dog stemmede alt med det, som Jarlen først havde talt, og de Danske fattedes ikke store Ord, og alle havde megen Lyst til at tage Kong Knud af Dage, og med denne Beslutning trængte nu Almuen frem.

Om Kong Knud.

54. Det var nu blevet saa langt op paa Dagen, at det var blevet Messetid. Kong Knud gik da til Kirken, for at høre Messen; han spurgte nu, hvad man saae til Bønderne. Hans Mænd sagde, at de holdt Ting paa den anden Side af Aaen. Kongen sagde: „Og ikke kommer Asbjørn Jarl, vor Ven; han vil berette os det, hvis der ikke ere Udsigter til Fred." Da svarede Benedikt: „Han vil aldrig sige os noget Godt; det var et meget uklogt Raad, som jeg

den Gang ſtrax ſagde eder, at lade ham drage bort." Kongen ſagde, at det ikke var et uklogt Raad, og at han vilde blive ham tro. Derpaa gik Kongen til Meſſen; og da Meſſen var ſungen, blev det Kongen berettet, at Bøndernes Hær var kommen over Aaen, og ſtormede op imod Byen. Da ſagde Kongen: „Hvad Raad ſkulle vi nu tage? Nu tør vi ikke at fordølge os, at Bønderne ville ſøge os med Ufred, og det er ikke at undres over, da vi have været altfor ufredſommelig; det er nu let at ſee, hvad diſſe Folk ville." Erik Jarl ſvarede: „Det er mit Raad, Herre! at I ſtiger til Heſt og rider bort, thi det vil endnu godt kunne lade ſig gjøre, om Gud vil, og da er alt reddet, naar I er det." Hertil ſvarede Kongen: „Om jeg nu end frelſer mit Liv, ſaa ville de dog her anrette ſaa ſtor en Ødelæggelſe, at jeg ſeent vil faae den oprettet, og det vil jeg derfor ikke, men meget heller vil jeg ene ofre mig for os alle, thi jeg veed ſikkert, at, hvis de let faae mig taget af Dage, da ville de fleſte af mine Mænd faae Fred." Da ſvarede Benedikt: „Den Skam ſkal aldrig gaae os over, at vi ſkulde udſætte eder for eders Fjenders Anfald, om vi end vidſte os Freden ſikker derved; nei, i det Sted ſkulle alle danſke Møer ſpørge, at vi kunne bruge Sværdene tilbørlig i Dag og forſvare vor Konge, thi tilvisſe vil jeg ikke ſee, at I nedhugges for mine Øine, naar jeg ſtaaer hos; jeg har ogſaa aldrig hørt, at Gud ſynes bedre om modløſe og feige Mennesker end om modige og raſke Helte; vi ville derfor meget heller mandigen døe med eder, end overleve eder med Vanære. Gid den aldrig tælles blandt brave

Mænd, som nu frygter for noget, eller bliver ræd, og lad enhver vise sig med Tapperhed og Manddom, thi vi have en god Høvding at følge." Alle gave lydelig tilkjende, at de bifaldt hans Tale, og den ene opmuntrede den anden. Hos Kong Knud vare mange anseelige Mænd, blandt hvilke følgende maae regnes som de fornemste: Erik Jarl og Benedikt, Svend og Astraad Thorgunnas Sønner; der vare ogsaa Palmar og Blakmar og mange andre brave Helte. De stillede sig nu op i Kirken, og agtede at forsvare Døren. Det var en stor Trækirke, med mange store Glasvinduer paa.

Om Kong Knud.

55. Kong Knud var inderst i Choret, og knælede for Alteret til Bøn, og bad med Taarer til Gud for sig, at det vilde skee, som var ham bedst tjenligt. Og da han reiste sig op fra sin Bøn, aftrak han den Skarlagens Kjortel, han havde været iført, som var smukt bebræmmet. Derpaa kaldte han den Præst, som sang der, til sig, og sagde: „Du skal have denne Kjortel, Præst! jeg ønsker at du skal holde Bøn for de Mænd, som falde her i Dag, baade for mine Mænd, og ikke mindre for dem af Bønderne, som falde." Derpaa gik Kongen til Skrifte, og bekjendte alle sine Synder for Præsten, og tilgav sine Fjender den Efterstræbelse, som de øvede mod ham. Han satte sig dernæst ned ved Alteret, og kastede en Skarlagens Kappe over Skuldrene, han var underneden iført en Silketrøie. Kongen kaldte dernæst paa Svend Thorgunnesøn; derpaa tog han et smukt Bælte, som han havde om sig, og som var en stor Kostbarhed, og i samme sad en smuk

Kniv. Da sagde Kongen til Svend: „Dette Bælte skal du have, Svend! og ikke lade det komme fra dig, uden du giver det i gode Hænder; thi det er vanskeligt at see, om du nu faaer flere Gaver af mig." Svend takkede Kongen for Gaven, og spændte strax Bæltet om sig, og sagde at det skulde beskjerme hans Liv om Dagen. Kongen bad Gud beskjerme hans Liv: „men det tykkes mig rimeligst, Svend!" tilføiede han, „at du ikke falder i denne Træfning." Derpaa tog Kongen Davids Psalmer, og sang deraf.

Kong Knuds Mænds Opstilling.

56. Paa samme Tid kom Bondehæren til Kirken, og gjorde strax Angreb med Raab og Skrig, og spurgte, hvor den af Gud forskudte Knud var; de bade, at han nu skulde lade sig see, og ikke skjule sig, forat der nu kunde blive en Ende paa det Hele. Da svarede Benedikt: „Ei tør I Bønder at føre saa store Ord, skjønt I have meget Mandskab, ei er Seiren derfor eder vis, thi bedre skulle Tølperne, som ere løbne hjemmefra Smørkjernen, tykkes om, at være i Dag hjemme at tærske Korn, end at skifte Hug med os Kongens Mænd." Benedikt var saaledes klædt, at han var iført en rød Skarlagens Kjortel, ovenpaa den havde han en Brynie og yderst en Silketrøie uden Ærmer; han bar en guldbeslaaet Hjelm, et rødt Skjold, paa hvilket en Ridder stod malet med Guld, og et skjønt Sværd i Haanden; og han var den raskeste af alle. Han stod midt i Kirkedøren, og bad Bønderne gaae ind i Kirken, hvis de vilde træffe Kongen. Paa den

ene Side af ham i Døren ſtode hans Broder Erik Jarl og Thorgunnas Sønner, og paa den anden Side ſtode Palmar og Blakmar.

Her begynder Slaget.

57. Derefter trængte Bønderne mod Kirken, men Kongens Mænd forſvarede ſig ſaa mandig, at det varede længe om Dagen, inden nogen af disſe faldt, ſkjønt en Mængde af Bønderne bleve fældede, men andre med friſke Kræfter fornyede igjen Angrebet, thi der vare overmaade mange. Ved Angrebet brugte Bønderne følgende Feldtraab: „Nu lønner jeg dig Koen, Kong Knud! nu lønner jeg dig Oxen, nu lønner jeg dig Heſten.“ Men da de havde faa ringe Fremgang med deres Angreb paa Kirken, ſagde Asbjørn Jarl: „Dette er en ſtor Skam, hvorledes man angriber her i Dag, da der kun ere faa til Forſvar, og vi have tabt mange Mænd, men de ingen; dette Folk er tosſet og raadvildt; gaaer nu om paa den anden Side af Kirken, bryder Glasvinduerne fra og ſkyder og kaſter Stene derind paa dem!“ Man gjorde nu ſaa, og angreb dem gjennem Aabningerne med Skud og Steenkaſt; da bleve mange ſaarede, nogle bleve forſlaaede af Stenene, og andre bleve aldeles ihjelſlagne. Da ſagde Benedikt, at de ſkulde ſøge ind i Choret, og forſvare ſig der, ſaa længe det vilde lykkes dem; og de gjorde ſaa. Derpaa trængte Bønderne ind i Kirken efter dem, men Benedikt og hans Medſtridere forſvarede Chordøren med Mandighed. Nogle af Bønderne angrebe Kirken udentil, og Striden begyndte nu anden Gang, og var da meget ſkarpere end første

Gang. Der begyndte nu at falde en Deel af Kongens Mænd, skjønt der dog endnu faldt mange flere af Bønderne, og Folk sige at Blodet i Kirken naaede op til Anklerne. Asbjørn Jarl gik nu rundtomkring Kirken og en stor Trop Folk med ham, opmuntrede Hæren til Angreb, og bestemte, hvor de skulde angribe. Benedikt stod midt i Chordøren, og forsvarede sig med megen Mandighed; han fældte mangen Mand, og bad de Troesfornægtere kun at angribe rask, og ligesaa gjorde alle hans Mænd; de ønskede at den, som i nogen Maade skaanede Bønderne, aldrig maatte trives. Og da Striden var paa det hidsigste, blev Kong Knud truffen af en Steen, som blev kastet ind igjennem et Vindue. Dette Slag traf ham paa Øienbrynet, og han blødte stærkt. Han tog da et Bækken, og satte i sit Skjød, at det ikke skulde bløde paa hans Klæder, og sang Psalmer ligesom tilforn. Striden var nu meget ødelæggende, og der faldt saare mange af Kongens Mænd, og efterlode sig et godt Ord; men endnu den Gang vare alle Høvdingerne i Behold.

Kong Knuds Fald.

58. Der blev nu nogen Standsning i Striden, og Bønderne holdt op med Angrebet. Kongens Mænd toge da ogsaa Hvile. Benedikt stod midt i Chordøren, og støttede sig paa sit Skjold; han var da endnu ikke saaret, men overmaade træt af Striden; thi det sige alle eenstemmig, at man ingensteds har seet et raskere Forsvar af saa faa Mænd, saadan en Overmagt der var imod dem, og ingen værgede sig dog mandigere end han. Nu saae Benedikt og hans Medstridere, at

en Mand gik ind i Kirken, og havde viklet en Atlaskes Kaabe om sig; han var vaabenløs; denne Mand kjendte de, at det var Eyvind Bifra; han sagde saa: „Hvad Raad skulle vi nu fatte, som vil kunne være alle bedst tjenligt, thi nu er det saare nødvendigt, saa vanskelig som Sagen nu staaer, om der vil være noget at ændre; dette Folk har faret frem med Hidsighed og Raseri, men nu have de faaet nogle Skrammer af eders Vaaben, Kongsmænd! Hører mig nu! Bønderne ere nu villige til at indgaae Forlig med Kongen. Jeg gik strax til eder, Benedikt!" vedblev han, „fordi dette er mig en stor Glæde; det ville ogsaa alle indsee, at det er høilig nødvendigt, at det kommer til Forlig; det viser sig, som man kunde vente, at Lykken langtfra ikke vil staae Bønderne bi imod Kong Knud. Skjønt det nu er kommet vidt, gode Mænd!" vedblev han, „saa er der dog endnu langt mere at befrygte, hvis Kongen kommer noget til, thi man kan ikke vide, da her ere mange komne sammen, som kun ere lidet at stole paa, om nogle skulle bedrive en Udaad; lad os nu alle betænke, hvad der er det bedste, og lad Vreden sætte sig imedens, thi ingen seer noget Fornuftigt, saa længe den behersker ham. Nu beder jeg dig i Guds Navn, at du vil tillade mig at gaae til Kongen, thi jeg troer at han er villig til Fred." Benedikt svarede: „Du skal aldrig faae Lov til at gaae til Kongen, thi det vide alle, at du i Utroskab overgaaer enhver anden, og hvis du ikke havde gaaet saaledes i vor Vold, da skulde du kun gaae faa Skridt herfra; men da du er vaabenløs, tykkes det mig en Skam at dræbe dig, skjønt jeg ikke holder det for nogen Synd." Kongen hørte

deres Samtale, og ſagde: „Lad ham kun gaae, hvor han lyſter, ofte har Eyvind viiſt ſig os hengiven; jeg og mine Frænder have ophøiet ham til Magt og Værdighed, det vil han lønne os vel, og han maa have et Ærende til os, ſom er godt og os til Gavn." Benedikt ſvarede: „I ſkal raade derfor, Herre! men ei er det mig uventet, at jeg ſnart vil komme til at fortryde det." Eyvind gik da ind forbi Benedikt i Sanghuſet, og da han kom for Kongen, bøiede han ſig for ham, og ſagde: „Hil være dig, Herre!" Kongen ſaae til ham, og ſvarede intet. Da lod Eyvind Kappen glide tilbage fra ſine Skuldre; han havde et blottet Sværd under Klæderne, og han ſtødte det i Kongen og gjennembarede ham. Kongen faldt da tilbage mod Panelet, og anbefalede ſig i Guds Haand, og døde paa Stedet. Eyvind ſprang ſtrax op paa Alteret, thi oppe over Alteret var der et ſtort Vindue, ſom Glasſet var brudt fra, derigjennem agtede han at ſpringe ud. Men da Benedikt og hans Medſtridere ſaae, hvad der var ſkeet, løb de alle paa een Gang ind i Choret, og Palmar var den hurtigſte; han hug til Eyvind, da han kom til Alteret, og Hugget traf ham paa Ryggen, i det han var ved at krybe ud igjennem Vinduet. Eyvind var iført en Brynie, men ſaa ſtærkt var dog Hugget, at det ſkar Eyvind over midt paa Livet, og Overkroppen faldt ud af Vinduet, men Nederkroppen ind i Kirken. Efter dette blev der en ſtor Tummel blandt Mandſkabet, og nogle ſagde at man ſkulde ſøge at komme bort og bjerge ſig ſaa godt ſom det lod ſig gjøre; dette ſamtykte Erik Jarl, og han ſøgte ud ad den ſøndre Side af Kirken. Han kaldte paa ſin Broder Benedikt

og bad ham følge sig: „Det kan ikke være nogen til Liſe i ſin Sorg," ſagde han, „at alle brave Mænd blive her fældede." Benedikt ſvarede: „Det kunne nu de gjøre, ſom ſynes bedſt derom, de kunne undflye, ſom holde det for bedre end at ſtride, men de ſtride, ſom finder det ſmukkere; lev nu vel og lykkelig, Broder! og vi mødes igjen i Himmerige!" Erik Jarl undſlap nu, og nogle faa Mænd med ham, hvortil baade det hjalp, at der kun blev lagt lidet Mærke til faa Mænd, og, ſkjønt man kjendte Erik Jarl, ſaa var han dog ſaa afholdt af mange, at ingen vilde tilføie ham nogen Skade.

Benedikts Fald.

59. Benedikt blev nu ſaa opbragt, at han ſprang ud af Choret, kaſtede Skjoldet, fattede Sværdet i begge Hænder, og nedhug til begge Sider, hvad der kom for ham; og alle undflyede, ſom kunde ſlippe bort, men dog kom mange til at ligge der tilbage i Kirken. Han banede ſig Vei lige ud til Kirkedøren, uden at nogen holdt Stand imod ham. Brødrene Palmar og Blakmar fulgte ham, og holdt ſig ikke tilbage. Men da de kom til Kirkedøren, ſtandſede de, og kunde da ikke komme længere, thi der udenfor var Bondehoben, ſom hindrede dem fra at komme ud. Man trængte da ind paa Benedikt og hans Medſtridere fra alle Sider; og, ſkjønt de vare ſtore Kæmper, bleve de dog overmandede, og det kom da ſaa vidt, ſom det hedder, at een ikke kan ſtaae imod mange. Der faldt nu Benedikt og alle hans Medſtridere med megen Hæder, ſaa at deres Forſvar og Tapperhed er bleven navnkundig.

Striden ſtandſedes nu, og de tilbageværende af Kongens Mænd overgave ſig. Brødrene Svend og Aſtraad, Thorgunnas Sønner, vare ikke faldne.

Om Asbjørn Jarl.

60. Strax efter Striden droge Bønderne bort, thi mange længtes efter at komme hjem. Asbjørn Jarl raadede dem, ſom havde været Hovedmændene, at tage ſig vel i Agt, og ſøge at faae at vide, hvad Beſlutning Erik Jarl og Kongens andre Mænd vilde tage: „Men ikke taler jeg det," ſagde han, „fordi jeg er i Frygt for mig og mine Mænd; jeg tænker at de fleſte ville ſige, at ikke har nogen anden haft ſtørre Deel heri end jeg; og det vil jeg vedgaae; jeg fortryder det heller ikke, thi her er man ikke gaaet for vidt, nu vil ogſaa jeg drage hjem." De forſamlede Folk adſpredtes da, og enhver begav ſig paa Veien til ſin Hjemſtavn.

Asbjørn Jarls ſkrækkelige Død.

61. Asbjørn Jarl drog nord op til Øreſund ſtrax efter Træfningen. Han tog Herberge i en Landsby, og ſov en Nat paa en Loftſal. Der ſkete den ſkrækkelige Begivenhed, at der kom en Mængde Rotter ind, ſom vare meget ſtørre, end man før havde ſeet. De anfaldt Jarlen ſaa heftig, at han maatte ſtrax ſtaae op, og forſvare ſig imod dem, men ligefuldt anfaldt de ham. Der vare mange Mennesker inde paa Loftſalen, men de brøde ſig ikke om nogen anden. Jarlen ſprang da ud af Salen, og de forfulgte ham ſtrax, og da han kom ud, angrebe de ham heftigſt. Da løb han ned til Stranden, og kom ud paa et Skib, og ſtyrede

fra Land. De løb strax ud i Vandet, og op i Skibet til ham, og reve ham strax i Ansigtet og paa Næsen, og det endtes med, at de dræbte ham, og derefter forsvandt disse Uvætter strax paa Stedet. Dette Under med Asbjørn Jarls Død spurgtes vidt omkring, og opvakte stor Rædsel hos de Mænd, som havde haft størst Andeel i Angrebet paa Kong Knud. Der vare da mange, som fik Mistanke om, at denne Gjerning, at de havde dræbt Kong Knud, ikke var saa retfærdig for Gud, som det ofte havde været dem foresillet; og man sagde da, at denne Hævn maatte være sendt af Gud.

Thords Død.

62. For nu at fortsætte den før begyndte Fortælling, maa berettes, at Thord Skorre og Tolar Verpil vendte tilbage med deres Mænd. De kom en Dag tidlig om Morgenen til en stor Aa, hvorover deres Vei gik; der var en stor Fjælebro. Enhver red da over Broen, efterhvorn han kom til; men da de fleste vare komne over, sagde Thord Skorre: „Her farer man uforsigtig frem, at man rider her over som paa en slet Mark." De, som vare komne over, svarede, og bade ham kun ride rask til: „Thi," sagde de, „du har den Hest, som holdes for den bedste, og da nu alle de andre have redet derover, vil det vel ogsaa lykkes dig, og synes os det en mindre Manddoms Gjerning, end at slaaes imod Kong Knud, hvilket nogle ogsaa holde for at du ligesaa meget vilde have unddraget dig for." Thord blev nu meget vred, og slog Hesten med Sporerne, men den var fed og ustyrlig, og gjorde sig udtilbeens, da den kom ud paa Broen, som dundrede

høit under Hovene, den steilede nu i Veiret under ham paa Broen, og Thord faldt da tilbage af Sadlen og ned i Aaen, og fandt der sin Død paa Stedet. Thords Ledsagere bleve meget underlig tilmode ved denne Tildragelse, og droge dernæst til deres Hjem. Men sandfærdige Folk fortælle, at Tolar Verpil fortæredes levende af Kræft og Orme. Ved disse Mænds Død tilkjendegav Gud, hvor fordømmelig denne Gjerning var baade for Gud og Mennesker.

Kong Knuds Grav.

63. Efterat Bønderne vare dragne bort fra Fyen, samlede de Mænd, som havde været Kong Knuds Venner, sig i Odense, og gik hen, hvor Kong Knuds Lig laae; da vare hans Saar lægte, Liget var smukt og tækkeligt, og det blev nu sømmelig klædt. Benedikts Lig blev toet og ligeledes klædt og ligesaa de andres, som vare faldne der. Derpaa blev Kirken gjort ryddelig, de Døde baarne ud, og stædte til Jorde. Til Kong Knuds Lig blev gjort en meget smuk Kiste. I en anden Kiste blev Kongens Broder Benedikts Legeme lagt. Denne Ligbegængelse var meget anseelig. Kong Knud blev jordet i Odense i Fyen og ligesaa hans Broder Benedikt. Kong Knud faldt om Løverdagen den tiende Juli, som er to Dage efter Seljamanna-Messe. Da havde han været Konge i Danmark i syv Aar, og styret og behersket dette Rige med megen Retskaffenhed og Myndighed. Da vare forløbne fra vor Herres Jesu Christi Fødsel et tusind og syv og firsindstyve Aar.

Om Thorgunnas Sønner.

64. Efter Kong Knuds Fald troede de Danſke at burde vælge ſig en Konge. Ifølge de gamle Loves Beſtemmelſer, at Kongens ældſte Søn ſkulde være Konge, var Olaf Svendſøn nu den nærmeſte til Regjeringen. De Danſke talte meget om denne vanſkelige Sag, og mange vilde, at man ſkulde kalde Olaf hid for at antage Regjeringen; men dog ſyntes dette ingen let Sag, der hvor han nu var; thi de ventede ſig kun lidet Venſkab af Hertug Baldevin formedelſt de Begivenheder, ſom for kort Tid ſiden vare ſkete. Man tog da den Beſlutning, at anmode Thorgunnas Sønner om at drage veſter over til Flæmingeland til Hertug Baldevin, for at forſøge paa at faae Olaf paa een eller anden Maade udløſt. Da disſe Mænd havde været Kong Knuds kjæreſte Venner, holdt man for, at de ſnareſt vilde kunne faae ham udfriet. Brødrene ſvarede med disſe Ord: „Ei fortjene I Danſke, at vi ſkulle drage i eders Sendefærd, og udføre eders Ærende; men denne Færd er ikke ſaa lang, at den jo vil kunne vel fuldføres; og vi vente os god Modtagelſe af Hertugen." Uagtet de i Begyndelſen undſloge ſig, ſaa tilſtode de det dog omſider efter deres Venners Raad; de beredte ſig til Reiſen, og begave ſig paa Veien, ſaaſnart de vare færdige, og kom til Flæmingeland til Hertug Baldevin og hans Datter Dronning Edla. De bleve der modtagne med Velvillie, og Dronningen glædede ſig meget ved deres Komme, og udſpurgte dem nøiagtig om de Begivenheder, ſom nylig vare foregaaede i Danmark. De gave hende Underretning om alt, hvad hun ſpurgte dem om. Siden fremførte

de deres Ærende for Hertugen, og berettede ham de danske Høvdingers Ordsending og Almuens Bøn, om han vilde give Olaf Orlov til Hjemreise: „Vi vente, Herre!" sagde Svend, „at I vil i den Henseende gjøre meget for vor Skyld og vort Ord." Hertugen svarede: „De Danske fortjente af os, hvad der kunde være dem baade til Beskæmmelse og Skade, formedelst det Nidingsværk, som de nu have udøvet; derfor ønske mange Ondt over dem, som de vel fortjene; men paa den anden Side var det ikke ufortjent, at de Danske fik en saadan Høvding over sig, som Olaf er; men dog er han nu kommen saaledes i min Vold, at han vil seent udfries derfra, thi det fandt jeg aldrig ugrundet, hvad Kong Knud sagde mig, men det var det sidste Bud han sendte mig, at denne Mand skulde jeg aldrig lade komme løs." Da svarede Brødrene begge paa een Gang: „Folk sige, Herre! at i denne Sag er Kongen snarest gaaet for vidt, og dette sige endog hans egne Venner, og Olaf syntes at tjene ham med Troskab. Men hvis Kongen er gaaet for vidt, saa tykkes ingen at være saa skyldige som vi Brødre til at gjøre det godt igjen; vi ville da paa vor Side byde alt, hvad eder synes, og I vil forlange, for at vi kunne udfrie denne Mand Olaf herfra." Hertil svarede Hertugen: „Ikke formoder jeg, det vil vise sig, at det var en uklog Beslutning, at Olaf blev sat i Fængsel efter Kong Knuds Anmodning, men jeg indseer vel, at eders brave Sindelag og Kjærlighed til Kong Knud bevæger eder hertil. Da jeg nu bestandig har haft Prøver paa, at I ere brave Mænd, og jeg veed sikkert, at I have fulgt Kong Knud vel og mandigen; saa vil jeg derfor sætte

eder et Vilkaar; Olaf skal udløse sig med tredive Mark Guld, men dog under den Betingelse, at I skulle sidde her i Jern imedens, indtil Olaf har udbetalt de nu bestemte Penge. Jeg vil, at I saaledes skulle prove, hvor brav en Mand Olaf er, eller hvo der har bedst skjelnet, hvad Mand han er; det maae I ogsaa betænke, at, hvis Olaf ikke vil betale de nu bestemte Penge, da komme I aldrig ud af denne Bevogtning og dette Fængsel; nu staae I mest Fare," sagde han, „men ikke sætter jeg nogen Lid til Olaf, og ikke vil jeg tilskynde eder til dette," føiede han til. Da Hertugen havde bestemt dette Vilkaar, sagde Brødrene, at de vilde gaae til Olaf. De bleve da fulgte til Fængslet, hvori han sad. De berettede ham nu det Hele, de danske Høvdingers Ordsending, at det var deres Ønske, at han skulde udvælges til Konge over hele Danmarks Rige. „Dette have vi nu ogsaa andraget for Hertugen," sagde de, „og han afslog bestemt din Løsladelse i Førstningen, men ved vore Bønner lod han sig dog bevæge til at forunde dig Frigivelse, dog under den Betingelse, at vi Brødre skulle sættes i det samme Jern, som du nu sidder i, indtil de bestemte Løsepenge ere udbetalte. De fleste sige, at vi vove meget paa din Miskundhed, om vi gjøre dette; men vi vente, at det vil komme os til Gode, og at du vil vel lønne os det, saa meget som vi udsætte os for, thi faa ville vist gjøre dette for din Skyld." Hertil svarede Olaf: „Dette synes mig et meget godt Vilkaar, og ikke forlanger jeg noget andet; ei frygter jeg for denne Pengesum, og naar jeg faaer Regjeringen i Danmark, da skal jeg ikke have baaret Kongenavn i tre Dage, førend jeg skal

have tilveiebragt og udbetalt Belsbet, og disse Penge skulle I have for den Bistand, som I nu vise mig i den vanskelige Stilling jeg befinder mig i; og kommer jeg noget til Magt, da kan hændes at I faae Gjengjeld for dette." Derpaa kom Hertugen til dem, og dette Raad gik nu i Udførelse. Olaf gav sit edelige Løfte om, at han vilde udløse disse Mænd det allersnareste det var ham mueligt; han svor ogsaa for Hertugen at han vilde betale Pengene, eftersom han nu lovede. Olaf blev da paa dette Vilkaar udtagen af Fængslet, og Svend og Astraad bleve igjen indsatte i samme, og der bleve lagte Jern paa deres Hænder og Fødder. De fik ogsaa saa liden Føde, at de netop kunde opholde Livet derved.

Olaf udvælges til Konge.

65. Olaf reiste nu til Danmark, og, saasnart han kom der, samledes der Folk til ham. Han drog til Jylland, og der blev stævnet til Viborg-Thing. Olaf blev da udvalgt til Konge over hele Danmark. Han skaffede sig derpaa en Huustrop, drog igjennem Landet, paadømte Sager og varetog Regjerings Anliggender. Det omtales ikke, at han tænkte paa at opfylde det Hertugen givne Løfte om at betale Pengebelsbet for sin Udfrielse; men det varede ikke lang Tid, førend nogle mindede ham om denne Sag, at han skulde tænke derpaa; det var nemlig Thorgunnas Sønners Frænder og Venner. Kongen svarede dem med Vrede, bød dem, ikke at tale saadant til ham, og tilføiede: „Disse Brødre have gode Dage hos Hertug Baldevin, som de vel fortjene, thi de have længe tjent

Svogrene, og nu faae de derfor Løn som forskyldt. Mere udvirkedes ikke af Olaf den Sag betræffende.

Her fortælles om Kong Knuds Hellighed.

66. Da Kong Olaf var paa Gjæsteri i Fyen, kom den Præst, som sang i Kirken, hvori Kong Knud hvilte, til ham. Præsten bad ham tale med sig i Eenrum, og han sagde da til ham, uden at nogen hørte derpaa, at han ofte om Nætterne saae et stort Lys brænde over hans Broder Kong Knuds Gravsted: „Ogsaa skee der mange andre Tegn," tilføiede han, „som forekomme os meget mærkværdige; vi troe visseligen, at han maa være en Helgen; nu ville vi have eders Minde, Herre! til at dette maa videre bekjendtgjøres." Hertil svarede Kongen: „Driſt du dig kun ikke til at sige saadan Løgn, thi jeg veed mange Ting i Kong Knuds Vandel, som tilfulde godtgjøre, at han langtfra kan være Helgen. Det skal du ogsaa vide for vist, at, hvis nogen taler herom mere i mit Paahør, da skal han være Døden vis." Præsten blev da glad ved, at han som snareſt lod denne Tale fare, saa ilde som Kongen optog den, men ligefuldt udbredte sig dog i Danmark det Ry, at Kong Knud var en virkelig Helgen, skjønt det ikke blev aabenbart bekjendtgjort, saalænge Kong Olaf levede, thi ingen driſtede sig til at tale derom formedelst Kong Olafs Strænghed.

Om Thorgunnas Sønner.

67. I den Tid sade Thorgunnas Sønner i Jern og Fængsel ude i Flæmingeland, og bleve holdte haardt, thi Hertug Baldevin lod dem ikke skaane, da

det var ham meget imod, at Olaf Svendſøn var kommen løs, ſkjønt han ved Brødrenes Bøn lod ſig bevæge til at tilſtaae det. Dette ſyntes Dronning Edla meget ilde om, og hun bad beſtandig for dem, og bad Hertugen, at de maatte nyde Godt af, at de havde tjent Kong Knud, iſtedenfor at lide for Kong Olafs Uretſkaffenhed. Hertugen ſvarede med Vrede, og ſagde: „De ſkulle oppebie den Dag her i Flæmingeland, da deres Ven Olaf udløſer dem, eller ogſaa oppebie her deres Død. Skjønt han nu undlader at udløſe dem, ſaa fortjene de dog at undgjelde det, thi de bade indſtændig om hans Løsladelſe, og fremførte mange Grunde, hvorfor det ikke anſtod at afſlaae dem deres Forlangende. Nu maae de ogſaa tilſtrækkelig føle, hvad det er de have virket til, da de gjorde ſig al Umage for at faae Olaf udfriet. Det er nu gaaet ganſke efter min Formodning, at det vilde være forgjeves at vente nogen Troſkab af Olaf." Saaledes forløb nu den næſte Vinter efter Kong Knuds Fald, at Brødrene ſade i Jern hos Hertug Baldevin.

Kong Knuds Jærtegn.

68. Da Svend og Aſtraad ſade i Fængſlet, tildrog ſig følgende Begivenhed Paaſkenat. De havde da forud næſten ingen Føde faaet, og ingen havde nylig været hos dem, og de vare da meget afkræftede baade af Hunger og Jernenes Sliden, thi Jernene gnavede dem meget paa Benene, og forvoldte Betændelſe underneden hvor de ſade. Om Morgenen efter Klokken ſex overfaldt der Svend en Tunghed, og han tyktes ſna-

rere at vaage end at ſove; han ſaae da, at en Mand kom ind, ſom var meget prægtig klædt, og ſaa ſkinnende, at han tyktes neppe at kunne ſee imod ham, han tyktes i ham at kjende Kong Knud. Han gik til Svend, og ſagde: „Haardt er du nu medtagen, Stalbroder Svend! og det er ikke efter Fortjeneſte; nu vil jeg udløſe dig af dette Fængſel; du ſkal ogſaa berette Hertug Baldevin min Hilſen, for at han herefter ſkal formilde din Tilſtand.“ Han tog da i Fjæderen, ſom ſad paa hans Fødder, og rev den ſønder ſom et Halmſtraa, og ligeſaa gjorde han ved den, ſom ſad paa Hænderne. Derpaa ſagde Kongen: „Nu er du bleven løs; du ſkal nu fortælle denne Begivenhed, naar ſom fleſt ere tilſtede; jeg venter, at Gud tilſtaaer mig den Miſkundhed, at, naar Folk anraabe mit Navn med Oprigtighed, de da ville faae Lindring i deres Meen.“ Der forekom ham da en ſtor Klarhed i det mørke Fængſel, og han fornam en koſtelig Vellugt. Efter dette forſvandt Kongen for hans Øine, og Svend vaagnede, om han virkelig havde ſovet; da vare Jernene af ham. Han fortalte da Aſtraad, hvad der havde forekommet ham. Aſtraad ſvarede og ſagde, at det ſamme havde forekommet ham; og de vare nu begge løſe. Aſtraad bad, at de nu ſtrax ſkulde forlade Fængſlet, men Svend ſagde, at de paa ingen Maade ſkulde gaae derfra, førend Hertugen ſad ved Bordet om Dagen, fordi de fleſte da maatte være nærværende. De gjorde ſaa, og gik nu til Hallen, da Hertugen ſad ved Bordet. De vare ſaa afkræftede, at de krøbe ſnarere end de gik. Men da de kom ind i Hallen, ſaae Hertugen dem, og bød de Folk, under hvis Bevogtning de havde været,

at gribe Fangerne og føre dem ud. Da sagde Svend: „Ei vilde du lade det gjøre, Herre! om du vidste, hvo der har løst os." Hertugen sagde, at han troede, at de, som skulde have bevogtet dem, havde slet opfyldt deres Pligt. „Nei," sagde Svend, „dem er det ikke at tilregne, thi Kong Knud kom i Nat til os, og rev Fjædrene af os; og til Beviis herpaa kan det tjene, at Fjæderstykkerne ligge i Fængslet." Da nu Hertugen lod sig forlyde med, at han ikke forstod, hvad de sagde, tog Dronning Edla Ordet: „De maae i det mindste have Fred om Helligdagen, Herre!" sagde hun, „i hvad der saa siden skeer; jeg ønsker, at I faae Vished om dette er sandt, hvad de sige; det vilde være os en stor Glæde, om det var sandt. Dette kommer mig ikke uventet, thi jeg veed at Kong Knud i sin Gudsdyrkelse besad mange Egenskaber udmærkede fremfor de flestes." Hertugen bad hende raade. Der blev da redt en god Seng for dem, og de bleve i alt, hvad mueligt var, pleiede paa det bedste. Drengen Karl, Kong Knuds og Edlas Søn, kom til Sengen, hvori de laae. Svend Thorgunneſøn havde spændt Bæltet af sig og lagt det op paa Hyndet ved Siden af sig. Karl tog det smukke Bælte, som han saae, og legede med det. Svend sagde: „Hvorledes synes du om denne Kostbarhed, Karl?" „Vel," svarede Drengen. „Vil du have Bæltet?" sagde Svend, „jeg holder det mest passende, at du faaer det, fordi din Fader, Kong Knud, gav mig det, og jeg opfylder da din Faders Bestemmelse, eftersom jeg saa synes at overgive det i gode Hænder." Karl gik strax til Hertugen, og viste

ham den Kostbarhed, han havde modtaget til Foræring, og sagde at den havde forhen tilhørt hans Fader: „Jeg venter nu, Frænde!" tilføiede Karl, „at I vil tilstaae mig den Bøn, at disse Mænd paa een eller anden Maade skjenkes deres Frihed af eder." Ogsaa Dronningen gjorde sig megen Umage for at udvirke dem Fred. Hertugen svarede: „Vanskeligt vil det være, at modstaae eder begge; vi maae nu først tales ved." Derpaa gik Hertugen til dem, og spurgte om, hvorledes de vare komne ud af Fængslet. De fortalte ham det Hele, og tillige at Kong Knud havde bedet dem at hilse ham, at han maatte tilstaae dem deres Frihed, og bevidnet dette sit Ønske ved Jærtegn, om hvis Paalidelighed ingen Tvivl kunde være. Hertugen lovede da at gjøre saa. Thorgunnas Sønner kom snart igjen til Kræfter, saa meget desto snarere, da nu Hertugen behandlede dem godt, og lod dem pleie paa det bedste. Og da de igjen vare blevne raske, udbade de sig Tilladelse til Hjemreise. Hertugen sagde, at det skulde tilstædes dem: „Nu vil jeg," tilføiede han, „tilkjendegive vor Overeenskomst; I skulle først drage til Kong Olaf og bede ham udbetale Pengene, som han lovede for sin Udløsning, og overgive dem til eder, og I skulle da bringe dem til mig; men hvis han, som jeg aner, ikke vil betale Pengene, da skulle I betale os disse Penge, og I skulle bekræfte ved Ed, at I ville holde dette." Dette tilstode Brødrene. De droge derpaa bort fra Flæmingeland, og Hertugen gav dem Følge med paa Veien. Men da de kom til Danmark, begave de sig til Kong Olaf, og bade ham at udbetale dem Pengene, som han havde lovet for sin Udløsning:

„I har ikke, Herre!" sagde Svend, „gjort, som I lovede, og som vi ventede, nu maa I ville gjøre det godt igjen, og hurtig og rigtig udbetale det Hele; det vil endnu være os meget fornødent, thi vi have givet vort ædelige Løfte til Hertug Baldevin, at han ikke skal tabe disse Penge." Hertil svarede Kongen: „Nei andet fortjente Flæmingerne af os, end at vi skulde betale dem Penge for den Vanære og Beskæmmelse, som de tilføiede os, og det skulle de derimod have til Gjengjeld derfor, at, saasnart jeg har sikret mig min Magt her i Danmark, skal jeg udbyde en heel Hær af mit Rige, gjøre et Tog mod Hertug Baldevin, og tilføie dem alle saa meget Ondt, at de skulle aldrig trives." Kongen blev nu saa hidsig og forbittret, at ingen torde nærme sig ham; og Svend var gladest ved, at han slap bort. Brødrene droge dernæst hjem til deres Gaarde, og samlede alle deres Penge og Kostbarheder og laante en Deel af Venner og Frænder; ogsaa deels solgte, deels pantsatte de deres Jordeiendomme. Og da de havde samlet saa stor en Pengesum, som var bestemt, droge de vester til Flæmingeland til Hertug Baldevin; og han modtog dem vel. De havde ikke været der længe, førend de udbetalte Pengene; alt var i Guld og skjært Sølv, og derhos gave de Hertugen kostelige Sager, som vare sjeldne i hans Land. Da sagde Hertugen: „I dette have I opført eder vel og høimodig, jeg veed ogsaa, at I ikke ere saa overmaade rige, at jo her findes den største Deel af eders Eiendom, og det er dog meget Gods; jeg vil nu gjengive eder disse Penge, og I skulle derhos have min Tak og mit Venskab, men disse Gaver vil jeg modtage." De

takkede ham meget for hans Høimodighed. De opholdt sig der nu i kort Tid, og da de vare færdige til Afreisen, gav Hertugen dem gode Foræringer, og de skiltes som kjære Venner. Da Brødrene kom hjem til Danmark, sloge de sig til Ro paa deres Gaarde, og tjente ikke Kong Olaf. Thorgunnas Sønner vare bestandig anseete for meget raske Mænd.

Kong Olafs Endeligt.

69. Olaf Svendsøn var gift med Ingerid, en Datter af den norske Konge Harald Sigurdsøn og en Søster til Kong Olaf Kyrre. Olaf Svendsøn var en myndig, stræng og uvennesæl Mand; han var begjerlig og pengegjerrig. Der var i hans Tid stor Misvæxt og Lovløshed i Danmark; og mange af dem, som ikke havde deeltaget i Opstanden mod Kong Knud, sagde, at der var skeet et uheldigt Skifte, og at det var gaaet ud over dem, eftersom denne Konge ikke lod noget Menneske være i Sikkerhed. Olaf var Konge i Danmark i otte Aar; han døde af Sygdom, og blev ikke begrædt af de Danske.

Om Jarlen Erik Svendsøn.

70. Erik Jarl havde i Kong Olafs Dage styret det Rige i Sjælland, som hans Broder Knud havde forlenet ham med. Erik var en mægtig og vennesæl Mand, og havde bestandig en stor Mængde Folk om sig. Han gjorde uafladelig Hærjetoge til Østervegen mod Hedningerne, men lod alle Kristne, ligesom ogsaa Kjøbmænd, fare i Fred. Ved denne Fremfærd blev han navnkundig og vennesæl over hele Østervegen. Han

drog lige øster til Garderige, og besøgte der mange berømte Høvdinger, som toge særdeles vel og hæderlig imod ham. Der fik han mange Foræringer af Høvdingerne. Saa siger Markus Skeggeſon i Eriksdrapa:

Mangen Drot i Garderige
Traf den ypperlige Fyrſte,
Rigdom bolde, gjæve Mænd den
Hæderlige Kriger ſkjenked;
Over hele Østervegen
Var den milde Drot navnkundig,
Udbredt blev ved Hædersdigte
Vidt hans Navn af mange Skjalde.

Erik Jarl drog i Begyndelſen af Vaaren østenfra Garderige; han ſeilede der østenfra i Sommerens Begyndelſe og hjem til Danmark til ſit Rige. Saa siger Markus:

Prægtigt Skib om Vaaren tidlig
Venders Ødelægger ruſted
Øſt fra Garde, paa den hule
Bølge ſkød han Havets Ganger;
Kongens Broder Snekkens brede
Bord mod vilde Storm beſkjermed,
Den af Snille kjendte Drot ved
Danmarks Kyſter ſiden landed.

Erik den Gode bliver Konge.

71. Erik antog da ifølge Lovenes Beſtemmelſe Regjeringen i Danmark efter ſin Broder Olaf, thi han var den ældſte af Kong Svends Sønner, ſom da vare i Live. Da Erik var bleven Konge i Danmark, haandthævede han Lovene i Landet, og ſøgte at forbedre Folks

Sæder, da mange Uvaner og Usæder havde faaet Indpas i Landet, medens Olaf regjerede. Kong Erik sædeliggjorde igjen Folket, og gjorde sig yndet og elsket af alle de bedste Mænd i sit Rige. Han var gavmild paa Penge baade imod Høvdingerne og imod sine Venner, og uddeelte store Summer til alle dem, som kom til ham, og mest til dem, som fjernest fra besøgte ham; han gav ogsaa meget til Fattige. Han blev snart vennesæl af de Danske, og blev kaldt Erik den Gode[1], og Folk sagde, at dette Tilnavn passede godt til ham, thi alle, som kom til ham, nøde Prøver af hans Godhedighed. Saa siger Markus:

Rigdom Folk af gjæven Fyrste
Finge, gode Sværd og Skibe,
Guld i Mængde gavmild Erik
Ofte til de Brave skjenked;
Kongers Overvinder, stærk i
Striden, bortgav gode Ringe,
Frodes Stols Besidder[2] rige
Gaver deelte ud til mange.

Om Erik.

72. Ikke længe efterat Erik havde tiltraadt Regjeringen, kom den samme Præst, som forhen havde forkyndt Kong Knuds Hellighed for Kong Olaf, til ham, og, saasnart Kong Erik saae denne Præst, kaldte han ham i Eenrum, og spurgte, hvad han kunde berette om de Tegn, som viste sig paa Kong Knuds Hellighed: „For lang Tid siden ventede jeg," sagde

[1]) sædvanlig kaldt Eiegod. [2]) d. e. den danske Konge.

Kongen, „at det vilde være Tilfældet; vi ønske derom nøiagtig Underretning, thi det er os alle den største Glæde, om det kunde siges med Sandhed." Hertil svarede Præsten: „Ja, Herre!" sagde han, „det er skjønt at tale herom, og sandt, thi det er vist, at ingen anraaber med Inderlighed hans Navn, at han jo faaer hurtig Lindring i alle sine Meen, hvad han end fattes." Dette bekræftede mange sanddrue Mænd med Præsten. Mange havde allerede anraabt Kong Knud, og paa hans Hellighed skete mange skjønne Jærtegn. Hans Hellighed blev da kundbar over hele Danmark.

Om Kong Erik.

73. Kong Erik blev nu en mægtig og berømt Høvding; han var den vennesælleste Konge, man kjendte. Han straffede meget Folks Usæder, ødelagde Vikinger og Ildgjerningsmænd; han lod Tyve og Røvere dræbe, lemlæste paa Hænder eller Fødder, eller ogsaa underkastes andre store Straffe, saa at ingen slette Mennesker kunde trives i Danmark for ham. Han var retfærdig i sine Domme, og holdt strængt Guds Lov. Saa siger Markus:

Venders Overvinder hæmmed
Viking[1], Udaadsmænd udrydded,
Tyves Hænder lod afhugge,
Haardt sit Folks Usæder straffe;
Aldrig spurgte man at Erik
Af fra Retten vige vilde,
Sig til Held Guds Lov i Gjerning
Seierherren holdt bestandig.

[1]) d. e. Sørøveri.

Kong Erik var en viis Mand, og beſad ualmindelig Lærdom; han forſtod mange Tungemaal, havde en ypperlig Hukommelſe og var meget veltalende. Saa ſiger Markus:

Den i Kamp berømte Fyrſte
Eied Guld og modigt Hjerte,
Stor Hukommelſe og andre
Gode Evner uden Laſter;
Ædlingen i alt udmærket,
I ſin Ungdom lærte mange
Tungemaal, den djærve Erik
Overgik i Magt de fleſte.

Eriks Bortreiſe.

74. Kong Erik beredte ſig til en Reiſe bort fra Danmark, og gjorde da Folk vitterligt, at han agtede ſig ſyd til Rom. Han havde et anſeeligt, dog ikke talrigt, Følge med ſig. Imidlertid overdrog han ſine Venner Rigets Beſtyrelſe. Han gik hele Veien ſyd til Rom. Saa ſiger Markus:

Fik (ſaa ſiges) Kongen Lyſt den
Lange Vei til Rom at gange,
Herlighed at ſkue, hegnet
Fredland [1] og Venedig ſaae han.

Siden reiſte han ud til Venedig og til Bar [2], og beſøgte mange hellige Steder, og gik beſtandig. Saa ſiger Markus:

Broderen til Hovedkonger
Fem drog ſiden ud til Bar, og

---

[1]) d. e. det af Alperne omgjerdede Italien. [2]) i Apulien.

Vilde Gud ved Gaver prise,
Gud vil naadig Fyrsten skjerme!

Kong Erik bortskjenkede paa denne Reise store Summer til Klostere og andre hellige Steder. Dernæst vendte han igjen tilbage, og kom da atter til Romeborg, da han reiste sondenfra. Saa siger Markus:

Store Helligdomme hented
Haralds Broder hid fra Rom da,
Rige Skrin med røden Guld og
Ringe pryded Yngves Slægtning;
Gik med trætte Been igjennem
Munkeriget [1] og tilbage
Op til Rom igjen, selv Erik
Gik i Spidsen af sit Følge.

Kong Erik opholdt sig i nogen Tid i Romeborg, og indgik Venskabs Forbindelse med mange Høvdinger der i Borgen og vidt omkring andre Steder, og gjorde sig særdeles elsket af dem. Han behøvede ingensteds Tolk for sig, hvor han kom. I den Tid var Paschalis, den anden af det Navn, Pave i Rom; hos ham fandt Kong Erik en meget hæderlig Modtagelse, og blev hans kjære Ven. Erik udvirkede Pavens Tilladelse til, at en Erkebispestol maatte oprettes i Danmark, istedenfor at der forud ingen havde været nordligere end i Bremen i Saxland. Saa siger Markus:

Erkebispesædet flytted
Erik hid til os fra Saxland,
Her i Norden bedre Kaar ved
Kongens Bønner vi erholde.

---

[1]) d. e. Italien.

Desuden udvirkede Erik ogsaa af Paven meget andet, som har været til Gavn for de nordiske Lande. Paven tillod ham at tage Kong Knuds Reliqvier op af Jorden. Saa siger Markus:

Ei en anden Fyrste vil til
Folkets Bedste sligt udrette,
Alt, hvad Kongen ønsked, tilstod
Christi Hoveddyrker Paven.

Derpaa skiltes Paven og Erik med Venskab og stor Kjærlighed, og Kong Erik begav sig paa Hjemreisen. Da han kom til Byen Placencia, lod han anlægge et Herbergeersted tæt ved Byen; og da han kom til Byen Lucca, gav han der en Pengesum til at alle Pillegrimme, som talte den danske Tunge, skulde der uden Betaling faae Viin nok at drikke og fri Beværtning. Derefter drog Kong Erik hjem til Danmark til sit Rige, og han blev meget navnkundig af denne Reise.

Om Keiser Henrik.

75. Til den Tid var Henrik, en Søn af Keiser Henrik den Milde, Keiser i Saxland. Han var en stor Kriger, og da han spurgte, at Kong Erik var dragen bort fra Landet, stævnede han en stor Hær sammen i sit Rige, og rykkede med den til Vindland, og hærjede der vidt og bredt i det Rige, som de danske Konger havde længe besiddet der. Alt Folket tilstode da Keiseren Lydighed. Til den Tid var hele Folket i Vindland hedensk. Keiseren satte mange Høvdinger derover, til at forsvare og bestyre det Rige, som han havde indtaget. Den mægtigste af dem hed Bjørn. Denne Bjørn talte til Keiseren saaledes: „Efterat vi have

tilføiet den danske Konges Rige saa stor Skade, have vi stor Trang til Bestyrkelse af eder; jeg vil derfor bede, at I vil forunde mig at træde i Svogerskab med eder, og tillade mig at torde beile til eders Søster, Fru Bothild, thi det forekommer mig ikke at være uden Fare, at være udsat her for de Danskes Overfald; derhos er min Slægt eder bekjendt og mit Forhold." Keiseren sagde, at han vilde tilstaae ham dette, om han vilde henvende hele sin Hu paa at forsvare dette Rige mod de Danske, eller andre som vilde gjøre Fordring derpaa. Da giftede Keiseren Fru Bothild med Bjørn. Om hendes Slægt berettes det, at hun var Keiserens Halvsøster paa mødrene Side, men hendes Fader hed Thorgaut, og var dansk af Herkomst; han var Kong Svend Ulfsøns Hofsinde, og var den skjønneste Mand man kunde see, hvorfor ogsaa Kong Harald Sigurdsøn gav ham Tilnavnet Fagerskind. Hans Fader hed Ulf; han var Jarl i Danmark, og var en stor Kriger; han drog paa Toge til de vestlige Lande, hærjede meget paa Gallisseland, og indtog og ødelagde Landet, og han blev derfor kaldt Galisse-Ulv. Han ægtede Jarlen Hakon Eriksøns Datter Bothild, og hun var Moder til Thorgaut Fagerskind. Keiseren satte nu sin Svoger Bjørn til Høvding over det Rige, som han havde indtaget i Vindland. Keiser Henrik drog dernæst igjen hjem til Saxland; men Bjørn antog Bestyrelsen af den danske Konges Landskab, og agtede at forsvare dette Rige imod de Danske. I den Tid kom Kong Erik søndenfra Rom, da Venderne havde unddraget sig fra Lydighed imod ham, og han gjengjeldte dem da deres Utroskab, som senere skal berettes. Saa siger Markus:

Venderne da ikke torde
Kongens Rige længer holde,
Deres Frafald dem til Skade
Blev, da det fra Sønden spurgtes.

Om Erik.

76. Da Kong Erik kom hjem til sit Rige, og spurgte at Keiseren havde gjort et Indfald i Vindland, holdt han strax Thing med Høvdingerne og Bønderne, og talte da saaledes til dem: „Det er alle og enhver bekjendt, hvorlunde Tydskerne have gjort et Indfald i det Rige, som de danske Konger, vore Frænder, have i lang Tid besiddet i Vindland; nu skulle alle mine Mænd vide, at vi agte at tilbageslaae dette Anfald, eller i modsat Fald døe." Derpaa sendte han Opbud til Krig over hele sit Rige, og trak en stor Hær sammen, skaffede sig siden Skibe, og seilede med hele Hæren til Vindland. Saa siger Markus:

Over stærkt oprørte Bølger
Stævned Kongen, Bræder knaged,
Søen rimbeklædte Stavne
Rysted udfor Venders Bygder.

Men da de vendiske Høvdinger, som Keiseren havde sat over dette Rige, spurgte, at en dansk Hær var paa Veien imod dem, da stævnede de en Hær sammen, og beredte sig til Strid. Da Erik spurgte, at Venderne agtede at forsvare Landet imod ham, gik han i Land med sine Tropper, og paa begge Sider stillede de nu Hæren i Slagorden. Kong Erik opstillede sin Hær saaledes, at der var en Tryne fremmerst paa Fylkin-

gen, og alt mod Fjenden var dækket ved en Skjoldborg. Saa siger Markus:

Sine Folk med Skjoldes tætte
Dækning Kongen trindt omslutted,
Under Skjoldeklang opstilled
Hæren i en Tryneorden.

Dernæst lod Kong Erik sit Banner føre frem, og der begyndte da en meget skarp Strid. Kong Erik var fremmerst i Kampens Hede, og stred meget tappert; han var iført en Brynie, og havde en Hjelm paa Hovedet. Saa siger Markus:

Strid trindt gjæven Fyrste voxte,
Banre Kongens Mænd frembare,
Drotten gik i Kampens Bulder
Brynieklædt og hjelmbedækket.

Venderne begave sig nu paa Flugt, og holdt sig paa forskjellige Steder i Borge og Kasteller, men de Danske angrebe dem, holdt Slag med dem, og dræbte mange af dem. Saa siger Markus:

Venders Hær i Borge værged
Sig, og did de hurtig droge,
Raske Mænd til Kampen ilte,
Banret over Fyrsten vaied;
Pile lod da Erik flyve,
Sværde Livet mange røved,
Vaaben sang, og Helte segned,
Saaes paa Valen Blodet flyde.

Blodet paa den røde Skjoldborg
Sprudled, Helten fældte mange,

Hæder vandt den unge Drot, hvor
Brynier sprang og Vaaben klirred.

Venderne saae da, at det var det bedste Vilkaar for dem, at overgive sig til Kong Erik, og vove paa, hvad Naade han vilde tilstaae dem. Saa siger Markus:

Hedningernes Hær omsider
Af den gamle Port udginge,
De, som Skandsen nærmest Marken
Værged, maatte gaae til Haande.

Der var skeet saa stort et Mandefald, at ingen kunde tælle de Faldne. Ogsaa Keiserens Svoger Bjørn var mellem dem, og ligesaa næsten hele den Hær, som havde fulgt ham. Kong Erik gjorde der betydeligt Bytte, hvilket han alt uddeelte mellem sine Mænd, og han vilde selv intet have. Kong Erik lod Bygderne vidt omkring i Landet brænde, og Beboerne vare saa bange, at de undflyede vidt og bredt. Saa siger Markus:

Hedningernes Hjerter bleve
Sorrigfulde, da sig Ilden
Vidt udbredte over Landet,
Bygderne lod Erik brænde,
Baalet høit i Huse tændtes,
Vide Salene nedstyrted,
Syntes end ved Dagens Komme
Ilden op mod Himlen række.

Paa dette Tog mistede ogsaa, som Markus beretter, mange Livet baade for Ild og Vaaben. Nogle af Venderne droge da til Kong Erik. Kongen paalagde dem store Bøder, og erklærede det Rige, som de danske Konger havde besiddet i Vindland, siden Kong Svend

Tveskæg havde underlagt sig det, for sit arvtagne Land. Saa siger Markus:

Seierrig var Eriks Fremgang,
Flugten Vender hurtig grebe,
Bøder loved grumme Bønder,
Overvundet Folket var da;
Fyrsten sine Krav udførte,
Folket nødtes til at lyde,
Riget, som Kong Svend bestandig
Eiet havde, tog han atter.

Kong Erik satte der Mænd til at forsvare Vindland og bestyre det paa den danske Konges Vegne. Efter saaledes at have vundet en stor Seier, drog Kong Erik dernæst hjem til Danmark. Da han kom nede fra Vindland, kom han først med sin Flaade til Øland, som Markus beretter:

Flaaden lagde Togets Fører
Trindt kring Sø omskylled Strandbred,
Vaade Kyster lod den bolde
Drot med Spyd og Skjolde hegne;
Landets Strand den gjæve Konge
Slutted ind med kolde Skjolde,
Paa det raske Tog med røden
Skjoldborg omgav Daners Eyland.

Derefter opholdt Kong Erik sig rolig hjemme i sit Rige, og blev berømt og navnkundig af dette Tog.

Kong Knuds Reliqvier optages.

77. Kong Erik lod alle de forstandigste Mænd i sit Rige, saavel lærde som ulærde, kalde sammen.

Kongen tilkjendegav, at det var hans Ønske, at man skulde undersøge Kong Knuds Gravsted, hvis Præsterne intet havde derimod, men han tilføiede, at det dog skulde komme an paa deres Formening. Alle bade Kongen selv at sørge derfor. Med Biskoppernes og hele Almuens Samtykke droge de da efter Kongens Bestemmelse til Fyen med et stort Følge. Alle de ypperste Mænd i Danmark vare da hos Kongen. Man undersøgte nu Kong Knuds Gravsted, og tog Kisten op, og hans hellige Reliqvier bleve med Lovsange baarne omkring Kirken; men østenfor Kirken sad en Mand, som længe havde været en Krøbling; til ham kom de Mænd, som bare de hellige Reliqvier; og da de havde baaret Kisten frem over ham, da stod han frisk op, og gik med de andre omkring Kirken, lovende Gud og den hellige Kong Knud. Siden bleve de hellige Reliqvier indbaarne i Kirken, og satte midt paa Kirkegulvet. Derefter gik Kongen og Præsterne til, og Kong Knuds Kiste blev oplukket, og hans Legeme var fuldkommen ligesaa ubeskadiget, som da han nylig var død, og dette fandt alle saare mærkeligt. Da blev Legemet taget ud af Kisten, og lagt paa en Baare. Folk sagde da, at man skulde prøve Reliqvierne, og alle henskøde deres Forslag til Kongens Afgjørelse. Da sagde Kongen: „Jeg synes bedre om, at de blive prøvede, thi det kan hændes, hvis de ikke blive prøvede, at det vil siges, at det er vi Danskes Bedrageri og Opspind; men vi haabe, at Gud for sin Martyr Kong Knuds Fortjeneste vil tilstæde, at hans Hellighed vil blive saa meget klarere og utvivlsommere for alle, jo større Prøve der sættes paa den, saa at ingen længer

kan være uvis derom." Da lod Kong Erik tage ubleget Lærred og vikle sammen i en Bru, saa at det hverken var længere eller kortere end Kong Knuds Legeme; denne Bru blev nu lagt ovenpaa Legemet, og man tog viet Ild og antændte Lærredet, som opbrændte saa aldeles, at der blot var Aske tilbage, men den hellige Kong Knuds Legeme var ganske uforbrændt og saa aldeles uskadt, at ikke et eneste Haar var svedet, men Legemet var endogsaa meget smukkere end tilforn. Da opløftede Præsterne et Te deum, og priste alle den almægtige Gud og denne hans Martyr. Derefter begyndte man strax at holde hans Dødsdag meget høitidelig, og over hele Danmark blev hans Messedag holdt som de største Høitider. Dernæst optog man Kongens Broders Benedikts Ligkiste af Jorden, og alle hans Saar, som havde vendt mod Kong Knud, vare ganske lægte. Kong Erik lod gjøre et prægtigt Skrin, hvori Kongens Reliqvier bleve lagte. Dette Skrin blev sat over Alteret. I et andet Skrin hviler Benedikt i Odense i Fyen. I denne samme Kirke, som nu er helliget til Kong Knud, viser Gud for hans Mæglen og Forbønner stor Miskundhed og mange Jærtegn: der faae Blinde deres Syn, Halte gaae, Spedalske renses, Djævle flye fra afsindige Mennesker. Naar man anraaber eller paakalder ham med sand Tro, ydes ogsaa denne Hjælp andensteds vidt omkring med Samvirkning af vor Herre Jesu Christ, som lever og regjerer, een Gud til evig Tid uden Ende, Amen.

Om Kong Eriks Sønner.

78. Kong Erik havde taget til Fange Keiser Henriks Søster, Fru Bothild, der, som før blev berettet, havde været gift med Bjørn. Med hende avlede Kong Erik en Søn. Denne Dreng blev opkaldt efter Kongens Broder Knud den Hellige; han var tidlig haabefuld og smuk af Udseende. Da han endnu var ung, sagde Kong Erik til Fru Bothild saaledes: „Du har nu opholdt dig her i nogen Tid, men nu maa det høre op; jeg vil lade dig følge hjem til dine Frænder." Hertil svarede hun: „Jeg troer at vi just ikke af Elskov ere komne sammen, og I har omgaaets mig mere af Vellyst end Kjærlighed; I maa da tilstaae mig, Herre! at vor Søn Knud drager med mig til Lindring i min Kummer." Kongen svarede hende igjen: „Ei har jeg saa meget godt at lønne dine Frænder for, at jeg skulde forunde dem det, at denne Dreng voxer der op, thi det er min Anelse, at han vil blive en Hæder for sine Frænder og for mange andre." Hun blev siden fulgt hjem til sine Frænder, og Kongen gav hende et hæderligt Følge med. Men Knud voxte op ved sin Faders Hof; han var vennesæl og vel dannet i alle Henseender. Kongen elskede ham meget, og ligesaa gjorde hele Almuen. Kong Erik havde to andre Sønner, som vare ældre; den ene hed Erik, den anden Harald Kesia; de vare begge haabefulde Mænd. Desuden havde Kong Erik en Datter, som var gift med en Mand, som hed Hakon den Norske; han blev ogsaa kaldt Hakon Sunnivesøn, da hans Moder var Sunniva, en Datter af Jarlen Hakon Ivarsøn og Kong Magnus den Godes Datter Ragnhild. Hakon den

Norſke og Kong Eriks Datter Ragnhild havde en Søn, ved Navn Erik Lam, ſom længere hen vil blive omtalt. Kong Erik bar en ſærdeles virkſom Regent, medens han herſkede i Danmark; han viſte ſtor Iver baade for at ſtyre Landet og at holde over Lovene; ogſaa anvendte han megen Omhu paa at bringe de Steder, ſom vare forfaldne eller i Aftagende, igjen i Opkomſt; han lod bygge fem Steenkirker paa ſin egen Bekoſtning, og lagde ſiden Gods dertil. Saa ſiger Markus:

Viisdoms hulde Ven lod bygge
Hovedkirker mange Steder,
Smukt indhegnede, af Steen han
Skjønne Templer fem anlagde;
Kirkerne, ſom Daners Konge,
Kampdjærv og i alt udmærket,
Nord for Saxers Land opførte,
Pryded med Paneler vare.

Kong Eriks Reiſe til Jeruſalem.

79. Det ſkete engang, at Kong Erik holdt et ſtort Thing. Han tog ſaaledes til Orde: „Gud takke eder Danſke for den Kjærlighed og Lydighed og den megen Godhed, ſom I have viiſt mig, ſaalænge vi have været ſammen; men nu agter jeg mig paa en Reiſe bort fra Landet til Jeruſalem; og er det ikke viſt, om Skjæbnen vil forunde mig at komme tilbage. Min Søn Erik ſkal drage med mig og tillige andre Høvdinger, ſom jeg vil udvælge dertil; min Søn Harald ſkal blive tilbage i Danmark for at beſtyre Landet, medens jeg er borte; min Søn Knud vil jeg give Her-

tugdom og derhos Hedeby og det Landskab, som ligger dertil; men det er alle Folk bekjendt, at min Broder Nikolaus er ifølge Lovene nærmest til Kongedømmet efter min Død; jeg vil heller ikke berøve ham den Hæder og det Herredømme, som tilkommer ham; og jeg haaber at han vil lønne mig det vel, og jeg troer at han er mig saa god en Frænde, at han vil yde min Søn Knud Venskab og Bistand til at holde sig i Besiddelsen af det Rige, som jeg overgiver ham, thi han er selv endnu kun et Barn. Det er mit Ønske, at de vil omgaaes vel, som det anstaaer Frænder, og det vil jeg bede alle mine Venner, at de behandle Drengen godt og hæderlig." Derpaa beredte Kong Erik sig til Reisen med stor Bekostning, og denne hans Beslutning spurgtes vidt omkring, og mange Stormænd, saavel udenlandske som indenlandske, gjorde sig færdige til at reise med ham. Til samme Tid sendte ogsaa den franske Konge anseelige Foræringer til Kong Erik, førend han begav sig paa Reisen. Det er de flestes Beretning, at der da er blevet sluttet Forlig imellem Keiser Henrik og den danske Konge Erik, saa at de selv sendte hinanden Foræringer. Keiseren sendte Kong Erik betydeligt Mandskab af sit Rige. Saa siger Markus:

Skjære Penge Frankrigs Styrer
Skjenked Bjørns belevne Broder,
Ved den store Keisers Gaver
Glæded sig den djærve Kriger;
Frækne Mænd ham gav til Følge
Fyrsters Ven med god Udrustning

Hele Veien, indtil Jyders
Herre kom til Cæsars [1] Bolig.

Om Erkebiskoppen.

80. I den Tid var Øsur, en Søn af Svend Thorgunneſøn, Biskop i Lund i Skaane; han var en mægtig og høibyrdig Mand, og en stor Høvding; han havde en fornem og anseet Slægt, og mange fandt ham vel skikket til Erkebiskop. Efter Eriks Foranstaltning blev Øsur med hele det danske Folks Samtykke udvalgt til Erkebiskop i Danmark, og skulde Erkebispestolen være i Lund, hvorunder alle Danske skulde tjene. Saa siger Markus:

Kort fra Lund i Danmark Landets
Gjæve Konge sætte lod en
Erkebispestol, som alle
Folk af danske Tunge [2] ærer;
Helligt Vælde fremmer Kongen,
Viet er til Bisp den milde
Øsur, ham den hulde Fyrste
Himmeriges Sti anviser.

Om Kong Erik.

81. Da Kong Erik havde beredt sit Mandskab, som ham syntes bedst, begav han sig bort fra Landet med et skjønt Følge; han havde en betydelig Rytterhær, og desuden mange Folk til Fods. Saa siger Markus:

---

[1]) d. e. den constantinopolitanske Keisers. [2]) d. e. alle Nordboer.

Sine indre Saar den tapre
Konge ønskede at læge,
Nordenfra den djærve Kriger
Drog, for Sjælen at helbrede;
Til de dyrebare Egne
Drotten agted sig, han Jorsals[1]
Trygge Land besøge vilde,
Klarhed om sit Liv udbrede.

Kong Erik reiste paa fornem Viis med prægtigt Optog, og i hver By, hvor han kom, blev der viist ham megen Hæder, og Præsterne gik ham imøde med Processjon og hellige Reliqvier. Saa siger Markus:

Mod den uforsagte Konge
Bar man af de store Byer
Kors og skjønne Helgenkister,
Sang, imedens der blev ringet;
Saadan Ære ingen Fyrste
I en andens Rige nyder,
Men ei heller kunde nogen
Mand med Daners Konge lignes.

Kong Erik fortsatte Reisen, ligetil han kom til Miklegaard, da var Alexis Grækernes Konge; han tog vel imod Erik, og lod holde et anseeligt Gjæstebud for ham. Kong Alexis tilbød Kong Erik Valget, om han vilde heller modtage af ham en halv Læst Guld, eller at han skulde lade lege for ham den Leg, som Grækerne kalde Padreims Leg, som Kongen pleiede at lade lege paa Padreim[2], et saa benævnt Sted; og alle sagde at Legen ikke kostede Kongen mindre end dette Guld, som

---

[1]) d. e. Jerusalems. [2]) d. e. Ridebanen Hippodromos.

han tilbød Kong Erik. Men efterdi Kong Erik havde stor Bekostning, da han holdt et betydeligt Følge, og tilsatte saaledes mange Penge, og han derhos havde foresat sig en lang Reise, valgte han af den Aarsag Guldet. Denne samme græske Konge Alexis gjorde siden den norske Konge Sigurd Jorsalefarer samme Tilbud; og da Sigurd den Gang var paa Hjemreisen, og saaledes havde de største Bekostninger fra Haanden, valgte han derfor Legen; og ere Folk af forskjellig Mening, hvilket der har været mest kongeligt. Den græske Konge gav Kong Erik sin Hædersdragt, og han gav ham derhos fjorten Krigsskibe, og desuden forærede han ham mange kostelige Sager. Saa siger Markus:

Stor Navnkundighed ved Reisen
Vandt den ypperlige Konge,
Herskeren i Miklegaard ham
Selv en halv Læst Guld foræred;
Forud Erik fik en kostbar
Klædning af den store Herre,
Flere Gaver, fjorten Skibe
Skjenked ham den høie Keiser.

Kong Alexis og Kong Erik skiltes med megen Kjærlighed og Venskab. Erik seilede da fra Miklegaard med en stor Flaade; men da han kom til Øen Cypern, faldt han der i en Sygdom, som blev hans Død. Han døde i den By, som hedder Basta. Da denne Tidende spurgtes, forvoldte den alle hans Undersaatter stor Sorg, hvori ogsaa mange vidt omkring i andre Lande deeltoge. Saa siger Markus:

Almagts Herre Livet kræved
Udenlands af gjæven Konge,

Gammel ikke blev den brave,
Men hans Afgang spurgtes vide;
Siden Folk i mange Lande
Fyrstens Død begræde, Hæren
Er bedrøvet, og det synes
Som om hele Verden sørged.

Kong Erik blev meget begrædt af alle dem, som kjendte ham, saa at det er med Sandhed sagt, at ingen dansk Konge har til den Tid været mere almindelig elsket af hele Folket. Han var otte Aar Konge i Danmark, og styrede dette Rige med megen Kraft og Myndighed. Ingen Høvdinger vovede at anfalde hans eller hans Sønners Riger, og samme formindskedes ikke i nogen Henseende. Han var streng imod sine Uvenner, hvorfor han ogsaa var frygtet af dem; men han var blid og munter mod sine Venner, og blev derved vennesæl. Saa siger Markus:

Krigerne ei Kongens Vrede
Kunde nogentid udholde,
Modstand ingen ham at byde
Mægted, skjønt det Konger prøved;
Jarlers Herre frygted alle,
Og med Danekongen torde
Ingen mægtig Fyrste kappes,
Kjækt han sine Lande værged.

Slægter i Danmark.

82. Efterat Kong Erik var dragen bort fra Danmark, antog Harald Kesia Regjeringen og Bestyrelsen af hele Danmarks Rige, eftersom Kong Erik havde bestemt det. Han var da allerede saa gammel,

at han var fuldvoxen; han var vennesæl af sine Mænd, hvortil dog den Yndest, hvori hans Fader stod, bidrog det meste. Harald Kesia havde en Søn, som hed Bjørn, og blev kaldt med Tilnavn Jernside. Han var gift med Cathrine, en Datter af den svenske Konge Inge Stenkelsøn, deres Datter Christine var gift med den svenske Konge Erik den Hellige Edvardsøn, og deres Børn vare: den svenske Konge Knud og Dronning Margrete, som var gift med den norske Konge Sverre, og Cathrine, som var gift med Nicolaus Blaka; deres Datter igjen var Fru Christine, som var gift med Hakon Jarl den Gamle i Norge, og deres Søn var Knud Jarl i Norge. Harald Kesia var gift med Ragnhild, en Datter af den norske Konge Magnus Barfod; deres Sønner vare Magnus og Olaf, som længere hen vil blive omtalt, og Harald og Knud.

Om Kong Nikolaus.

83. Nikolaus Svendsøn antog nu Regjeringen i Danmark efter sin Broder Kong Erik; da vare alle Kong Svends andre Sønner døde. Den samme Sommer sendte Pave Paschalis efter Kong Eriks Bøn og Forslag Pallium til Erkebiskop Øsur. Øsur var længe derefter Erkebiskop i Lund; han var en mægtig Høvding. Kong Nikolaus blev ogsaa en stor Høvding; han ægtede Margrete Ingesdotter, som forhen havde været gift med Kong Magnus Barfod. Harald Kesia var en god Ven af sin Frænde Kong Nikolaus, og var længe ved Hoffet hos ham; stundum opholdt han sig i Roeskilde i Sjælland, og holdt der en stor Trop Folk, og han bestyrkede meget denne Stad. Kong Eriks

anden Søn Erik var ikke saa meget afholdt af Kong Nikolaus.

Knud Lavards Ophav.

84. Kong Eriks Søn Knud havde Hertugdømmet i Hedeby, som hans Fader Kong Erik havde givet ham; han var særdeles vennesæl og gavmild og overmaade afholdt af Almuen, skjønt Kong Nikolaus og dennes Søn Magnus havde større Magt, og han blev derfor kaldt Knud Lavard [1]. Til at gjøre ham afholdt bidrog det mest, at han lod alle, som behøvede det, frit benytte hans Eiendomme; men de, som attraaede samme, holdt ikke Maade, tillige bleve hans Indtægter mindre, end Nødvendigheden krævede, hvorfor hans Midler meget gik op for ham. Kong Nikolaus og Knud Lavard stod ikke i saa god Forstaaelse, og saavel Kongen som hans Søn Magnus misundte meget Knud den Vennesælhed, hvori han stod. Man kunde ogsaa ligefrem sige, at ethvert Menneske i Danmark vilde gjøre og lade alt, hvad Knud ønskede. Det var dog egentlig mest Magnus, som var kold imod ham. Nogle Aar efter Kong Eriks Endeligt døde Keiser Henrik i Saxland, og efter ham blev hans Søn Henrik Keiser. Da Knud spurgte dette, at hans Morbroder Henrik var død, og dennes Søn Henrik bleven Keiser, fik han Lyst til at besøge sin Frænde Keiseren, og drog da til ham med et anseeligt Følge. Da Keiseren spurgte, at hans Frænde var i Vente, lod han berede et anseeligt Gilde for ham, og tog imod ham med

[1]) d. e. Landets Beskytter.

megen Venlighed, da han kom. Knud forblev hos Keiseren en Tid, og Keiseren gav ham mange hæderlige Beviser paa sin Yndest.

Om Knud Lavard.

85. Engang da Keiser Henrik og Knud Lavard talte sammen, sagde Hertugen til Keiseren: „Herre!" sagde han, „jeg er kommen i Besøg hos eder, for at søge et godt Raad af eder for Slægtskabs Skyld; jeg venter mig Hæder af eder, og at I vil mere agte paa vort Slægtskab til hinanden end paa vore Forfædres Handeler; mit Rige er udsat for megen Fare, og det er mig dog særdeles om at gjøre at beholde min Værdighed; jeg ønsker ikke at opgive den Magt, som min Fader overdrog mig; og jeg vilde gjerne have et godt Raad af eder, hvorledes jeg med Hensyn dertil helst skal forholde mig." Keiseren svarede: „Jeg har spurgt eders Vennesælhed, og at I har hvert Menneskes Bersømmelse, og det er høilig fornødent, at I bliver i Besiddelse af eders Rige og Værdighed. Nu er det," vedblev Keiseren, „Brug hos os her i Saxland, ligesom vidt omkring andre Steder, at tillukke Landets Havne, og tage Told deraf, og ikke tillade nogen at lægge deres Skibe ind i Havnene, uden at de bestemte Afgifter erlægges. Det kan nu vel hændes, at dette vil synes haardt i Forstningen, naar Folk ikke ere vante dertil, men saa stor Anseelse har du vundet, at jeg venter at den ikke derved vil formindskes; thi det er Brug hos mægtige Mænd vidt omkring i Landene, at tillukke Havnene for Landet, hvorved store Indtægter vindes, og det er derhos til megen Betryg-

gelse for Riget imod Ufred. Desuden skal jeg give dig nogle Penge, saa at du for den Sags Skyld skal kunne holde din Anseelse vedlige." Hertugen takkede Keiseren for Raadet, og sagde at det lod sig let iværksætte i hans Land at tillukke Havnene, og at Landets Beskaffenhed var saadan, at det uden Vanskelighed vilde paa mange Steder kunne lade sig gjøre. Siden drog Hertugen hjem til sit Rige med anseelige Foræringer og mange kostelige Sager, som han havde modtaget af Keiseren.

Havnenes Spærring.

86. Danmark var da meget udsat for Anfald af Hedninger, som hærjede der næsten hele Sommeren og plyndrede Kjøbmænd og Landets Beboere. Ikke længe efter at Knud Lavard var kommen hjem til sit Rige lod han bygge to Kasteller paa begge Sider af Vigen Sli, hvor der var smalleſt over Sundet, som løber ind til Hedeby; dernæst lod han der sætte Bomme af Træ med Jernlænker, saa at man kunde lukke Sundet til. Siden lagde han Besætning i Kastellerne til Bevogtning, der kun maatte tillade dem at lægge deres Skibe derind, som forud havde betalt den bestemte Afgift af hvert Skib. Hertugen opholdt sig for det meste i Hedeby, og han var da sikret mod enhver Ufred. Han bestyrkedes nu meget med Penge, uden at han derved tabte noget af den Yndest, hvori han var, saa at Keiserens Formodning gik i Opfyldelse.

Om Vidgaut.

87. Der var til den Tid en hedensk Mand fra Samland, ved Navn Vidgaut. Han var Kjøbmand

og var meget rig og vel begavet i mange Henseender. Han gjorde bestandig Handelsreiser til Østervegen. Da han en Sommer seilede østenfra til Kurland, traf det sig, at nogle Kurer laae der med Krigsskibe, og lagde strax til ham og vilde dræbe ham; og eftersom han kun havde eet Skib, saae han sig ikke i Stand til at staae imod, og han heisede derfor Seil, og agtede at seile hjem til Samland. Kurerne seilede strax efter ham, og afskare ham fra Samland; han saae da kun to Vilkaar for sig, at vove paa, hvorledes deres Mode vilde falde ud, eller undseile i rum Sø, og begive sig til kristne Lande. Skjønt han ikke fandt noget af disse Vilkaar godt, tog han dog den Beslutning, at undseile derfra og til Danmark. Han havde spurgt om Knud Lavard, at alle, som kom til ham, bleve vel behandlede; og han ventede sig derfor god Modtagelse hos ham, ligesom saa mange andre havde faaet. Det blev da hans Beslutning at seile til Hedeby; han seilede nu til Sundet, og da han fandt det tillukket, raabte han til Vagten, som var i Kastellet, og sagde at han vilde lægge ind i Havnen. Skildvagten spurgte, hvo han var. „Jeg hedder Vidgaut," svarede han. „Ikke har Knud Lavard budet," sagde Skildvagten, „at vi skulle lukke Havnene op for Folk, som vi ingen Kjendskab have til." „Luk du kun Havnen op, gode Mand!" svarede Vidgaut, „thi jeg vil besøge Knud, og jeg skal ogsaa svare for dig, hvis Hertugen vil gjøre dig nogen Bebreidelse for dette." „Det var vel talt," sagde Skildvagten; og de lukkede nu Sundet op, og Vidgaut lagde sit Skib ind, og drog siden til Hertugen. Knud spurgte efter, hvo de vare. Vidgaut sagde, at

de vare fra Samland. „Jeg har hørt tale om dig," svarede Knud, „og det er sagt mig, at du er en Hedning." „Vist nok ere vi Hedninger," sagde Vidgaut. „Da ere der to Vilkaar for eder," svarede Hertugen, „at I antage Kristendommen og lade eder døbe, da skulle I alle være velkomne her, men I modsat Fald komme I til at vove paa, hvad der vil skee." Vidgaut svarede: „Er det ikke det retteste, Herre! at vi vælge os det bedre Vilkaar, om det maa tilstaaes os; jeg vil gjerne antage Troen, og siden modtage hæderlig Medfart af eder." De bleve da døbte, og vare hos Knud Lavard om Vinteren og nøde god Behandling. Vidgaut var ofte hos Hertugen, som underholdt sig med ham, da han vidste meget at berette, eftersom han var en forstandig Mand og vidt bereist. Hertugen udspurgte ham meget om Østervegen, og han vidste mange Ting at fortælle derfra.

Knud Lavards Giftermaal.

88. Øster ovre i Holmgaard var til den Tid Harald Konge, en Søn af Kong Valdemar, som igjen var en Søn af Jarisleif Valdemarsøn. Haralds Moder var Gyda, en Datter af den engelske Konge Harald Gudinesøn. Harald var gift med Christine, en Datter af den svenske Konge Inge Stenkelsøn, og Søster til Dronning Margrete, som da var gift med den danske Konge Nikolaus. Haralds og Christines Døttre vare Malmfrid, som var gift med Kong Sigurd Jorsalefarer, og Ingeborg. Da nu Vidgaut havde været een Vinter hos Knud Lavard, og vundet hans Fortrolighed, bad Hertugen ham at drage i hans Ærende

øster til Holmgaard, og beile for ham til Kong Haralds Datter Ingeborg. Hertil svarede Vidgaut: „Herre!" sagde han, „een Ting er der, som gjør det mueligt for mig at udføre eders Ærende, den nemlig at jeg ikke fattes Penge, men omendskjønt jeg i mange Henseender er uduelig til at udføre samme, saa er jeg dog skyldig til at opfylde eders Villie i alt, hvad I vil bruge mig til." Hertugen takkede ham, og sagde at han havde henvendt sig med dette Anliggende til ham, fordi han fandt ham af alle, som vare i hans Rige, bedst skikket dertil baade formedelst hans Forstand og hans Virksomhed. Der bleve nu gjorte Tilberedelser til Vidgauts Reise, og, førend han drog bort, talte han saaledes til Hertugen: „Herre!" sagde han, „I har i Vinter viist mig megen Gunst og Anseelse, men Lønnen vil blive mindre fra min Side, end det burde sig; I maa dog modtage af mig fyrretyve Særke Graaskind, og fem Timbre ere i hver Særk, og fyrretyve Skind i hvert Timber." Hertugen takkede ham for Gaven, og sagde at han ingensinde havde modtaget bedre Gave. Vidgaut seilede nu bort med sit Følge, og fortsatte Reisen uafbrudt, til han kom øster over til Holmgaard til Kong Harald. Han skaffede sig ved Pengegaver Adgang til Kongen, som tog vel imod ham, thi Vidgaut var en berømt Mand, og dristig i sin Tale, og forstod mange Tungemaal. Han fremførte sit Ærende for Kongen, og androg Sagen med Klogskab, og sagde om Knud Lavard, at alle vare enige i at sige, at hans Lige ikke fandtes i Danmark eller vidt omkring i andre Lande: „Hans Æt er eder alle

bekjendt," sagde han, „og dette Giftermaal er eder alle til stor Hæder." Kongen svarede: „Megen Bistand yder du ham i dine Ord, og der vil snart blive en Ende paa denne Sag, om vi optage dit Forslag i dette." „Ja, Herre!" sagde han, „i ingen Henseende vil I finde det overdrevet, hvad jeg har sagt, thi det er et almindeligt Ord, at Knud Lavard langt overgaaer alle de Mænd, som nu leve i Danmark eller i de nordiske Lande." Kongen svarede da: „Eftersom vi vide, at du er en sanddru Mand, og du er os allene bekjendt fra gode Sider, og vi desuden ogsaa forud have hørt noget tale om Knud Lavard, da vil vi svare vel paa dette Andragende; men det forekommer os, at han kun har et lidet Rige at styre, skjønt han eier et Hertugdømme i Danmark." Vidgaut svarede: „Men derimod har han det, som er meget herligere." „Hvad er det," spurgte Kongen. Vidgaut svarede: „Dyder skal han besidde fremfor de fleste andre Mennesker, og det er mere værdt end mange Penge eller et stort Rige." Kongen talte dernæst med sin Datter og med sine andre Raadgivere, og androg denne Sag for dem. Alle raadede til Giftermaalet, og med Ingeborgs Samtykke blev det da besluttet, at hun skulde giftes med Knud Lavard. Med saa forrettet Sag drog dernæst Vidgaut tilbage til Danmark til Hertug Knud, og berettede ham sit Ærendes Udfald. Hertug Knud takkede ham for hans Bistand, og gjorde nu Tilberedelser til sit Bryllup. Kong Harald sendte sin Datter Ingeborg østenfra Holmgaard paa den bestemte Tid med et smukt Følge, og da hun kom til Danmark, tog Hertugen og hele Folket vel imod hende; og siden holdt han deres Bryllup med

megen Glæde og Pragt. De havde nogle Børn, som siden ville blive omtalte.

Om Magnus Nikolaussøn.

89. Magnus Nikolaussøn voxte op ved sin Faders Hof, og han var af alle den største Mand i Danmark, og temmelig vennesæl, men dog var Knud Lavard af alle vennesælleſt og mest afholdt af Almuen, skjønt Kong Nikolaus og hans Søn Magnus havde større Magt. Men netop dette forvoldte, at der var nogen Kulde imellem dem, i det baade Fader og Søn begyndte at misunde ham hans Vennesælhed, og syntes at hans Venner vare altfor mange. Magnus Nikolaussøn ægtede Rikissa, en Datter af den vendiske Kong Burislaf; deres Sønner vare Knud- og Nikolaus. Magnus havde bestandig en stor Trop Folk om sig; han opholdt sig for det meste ved sin Fader Kong Nikolaus's Hof; men stundum var hver af dem paa sit Sted. Han var en stærk Mand og tidlig moden i alle Henseender, og blev kaldt Magnus den Stærke.

Om Knud Lavard.

90. Knud Lavard drog anden Gang bort fra Landet, og begav sig atter til sin Frænde Keiser Henrik; og da Keiseren spurgte, at han var ivente, lod han berede et anseeligt Gilde for ham, og modtog ham vel. Keiseren talte engang til Hertugen saaledes: „Det glæder mig, Frænde!" sagde han, „at alle sige dig een Lov, thi dig bersømme alle, som have nogen Skjønsomhed, og have hørt dit Navn omtale, saa at intet

Menneſke er ſaa venneſæl ſom du." Hertil ſvarede Hertugen: „Saa gunſtig har Lykken været mig," ſagde han, „men I har fra Begyndelſen hjulpet mig med eders Raad og Underſtøttelſe." Da lod Hertugen frembære de Graavarer, ſom Vidgaut havde givet ham, og ſagde til Keiſeren: „Disſe Varer beder jeg at I vil modtage, Herre! ſkjønt der ikke viſes eder ſaa ſtor Erkjendtlighed, ſom det burde ſig." Keiſeren betragtede Gaven og takkede ham, og tilføiede: „Modtaget har jeg vel ſtørre Gaver, men faa ſom jeg har ſyntes bedre om." Hertugen opholdt ſig en Tid hos Keiſeren, ſom gjorde meget af ham og behandlede ham vel; og da Hertugen igjen beredte ſig til Hjemreiſen, gav Keiſeren ham mange Koſtbarheder, og ſagde at han ſkulde ikke fattes Penge, ſaa længe de begge levede: „og de Foræringer, ſom du bragte mig," føiede han til, „ſkal jeg desuden gjengjelde dig; du ſkal faae Klæder af mig, hvis Lige neppe ville findes i eders Land eller videre, og jeg venter, naar du beholder disſe Klæder, at Lykken vil følge dig og Held dit Rige; og det vil jeg bede dig, Frænde!" vedblev han, „at du ikke lader disſe Klæder komme fra dig, thi hvis det ſkeer, da frygter jeg for, at der vil ſnart ſkee en Forandring i din Lykke." Dette var Keiſerens Hædersdragt, og disſe Klæder vare ganſke bordyrede med Guld og vare ſtore Koſtbarheder. Hertugen takkede ham for Gaverne og al den Hæder, ſom han havde beviiſt ham. Siden drog Hertugen hjem til ſit Rige, og var beſtandig anſeet for en meget ypperlig Mand. Kort efter døde Keiſeren, og Folk ſige, at Hædersdragten, ſom Keiſeren havde givet ſin Frænde Knud Lavard, beſad den Egenſkab, at de

ſleſte, ſom havde ladet den komme fra ſig, ikke levede længe derefter. Keiſerdømmet antog dernæſt Ljodgeir, en ſaxiſk Hertug, han blev ſiden kaldt Lotarius.

Om Knud Lavard.

91. Knud Lavard var, ſom før blev ſagt, ſaa vennesæl, at alle de braveſte Mænd i Danmark elſkede ham ikke mindre end Kong Nikolaus eller dennes Søn Magnus; men dette vare, ſom vi ovenfor omtalte, disſe af Misundelſe ſaa ilde tilfredſe med, at de for den Sags Skyld begyndte at at nære Had til Hertugen og mange af hans Venner. Da Knud Lavard mærkede dette, tænkte han paa Raad i denne Sag, og fandt ſig aldeles fri for, i nogen Maade at have forurettet disſe Frænder. Da nu Kong Nikolaus og hans Søn Magnus engang vare ſønder i Jylland, begav Knud ſig til dem med nogle Mænd, og da han kom, modtoge de Hertugen vel. Knud ſagde da: „Det er mit Ærende hid, at jeg vil byde eder Frænder til Gilde; jeg ønſker at vi ſkulle omgaaes meget og med Venſkab, ſom det ſømmer os for Slægtſkabs Skyld, og ikke lade Bagvaſkere uden Aarſag tilintetgjøre vort Venſkab." De ſvarede, og ſagde at de gjerne vilde det, og at der ingen Ting var dem imellem, at jo deres Venſkab kunde holdes vel vedlige. Knud Lavard red derpaa hjem til Hedeby, og lod der gjøre Anrettelſer til et Gilde for Kong Nikolaus og hans Søn Magnus. De kom paa den beſtemte Tid, og der blev holdt et meget koſteligt Gilde; og da den Dag kom, da de igjen ſkulde ride bort, takkede Hertugen Kong Nikolaus for den Hæder, ſom de havde beviiſt ham ved at beſøge ham,

og forærede Kongen mange ſtore Koſtbarheder. Derpaa gik han til Magnus, og talte ſaaledes til ham: „Min Frænde Magnus!" ſagde han, „her ere de Klæder, ſom min Frænde Keiſer Henrik gav mig, diſſe Klæder vil jeg nu give eder, for at vort Slægtſkab og Venſkab ſkal være fuldkommen godt, og jeg giver de bedſte Koſtbarheder, ſom jeg eier, til dig, fordi det anſtaaer dig vel at bære dem, og jeg under dig dem vel, thi du vil lønne mig godt for dem." Magnus iførte ſig ſtrax Klæderne, og alle, ſom ſaae ham, ſagde, at der ikke vilde findes ſmukkere eller anſeeligere Mand end han, og ſagde, ſom ſandt var, at det fortjente at lønnes vel. Kong Nikolaus og hans Søn Magnus takkede Hertugen for alle de Hædersbeviisninger, han havde gjort dem ved dette Gilde, og for de ſtore Foræringer ſom han havde givet dem; og førend de droge bort, bøde de ham hjem til ſig om Vinteren til Julegilde; han tog med Tak imod Indbydelſen; derpaa ſkiltes Frænderne med den ſtørſte Kjærlighed.

Knuds Fald.

92. Denne Vinter ſkulde Kong Nikolaus holde Julegilde nord i Sjælland i Ringſted; og til dette Gilde kom Knud Lavard, efterſom det var beſtemt, ledſaget af nogle Mænd, og han var hos Kong Nikolaus om Julen; der holdtes et anſeeligt Gilde, paa hvilket Kong Nikolaus og hans Søn Magnus og deres Frænde Knud Lavard gave hinanden gjenſidig mange Venſkabs Beviſer. Da nu den Dag kom, da Gildet ſkulde ſluttes, ſagde Hertugen, at han vilde berede ſig til Bortreiſe; denne Dag blev der beværtet med ſtørſt

Iver, og Hertugens Mænd vare meget drukne. Da sagde Magnus til Hertugen: „Herre!" sagde han, „skjønt der gives eder ringere Gaver end det burde sig, vil jeg dog mindes eders Foræringer; jeg vil give eder fyrretyve Riddere med deres fulde Udrustning;" det siges, at en Ridders Rustning koster otte Mark Guld. Hertugen takkede Magnus for Gaven, og sagde at den var baade god og anseelig. Dagen forløb nu, og den Riddertrop, som Magnus vilde give Hertugen, kom ikke, fordi de ikke vare at søge alle paa eet Sted. Da sagde Hertugen: „Nu ville vi ride forud, min Frænde Magnus! og saa vente paa Hæren, hvor I finder det bekvemt." Magnus svarede: „Lad os gjøre saa!" sagde han, „og jeg skal ride paa Veien med eder, Frænde! og ikke skilles fra eder, førend mit Løfte til eder er opfyldt." „Ja, Herre!" sagde Hertugen, „det vil alt saaledes opfyldes, som I har bestemt det, men bestandig maa jeg holde det for en Hæder for mig, at I vil følge mig." Siden kyste Knud Lavard sin Frænde Kong Nikolaus, og andre som ham syntes. Derefter stege de paa deres Heste og rede bort; de rede igjennem en Skov, og kom til en aaben Plads i samme; da bad Magnus, at de skulde stige af Hestene og vente paa Ridderne, og sagde at han haabede, de vilde kun behøve at bie i kort Tid. De gjorde nu saa, og Folkene stege af Hestene og satte sig ned paa Pladsen, og mange, som vare stegne af, faldt strax i Søvn, thi de havde drukket stærkt om Dagen. Knud Lavard sad paa en fældet Træstamme og hans Frænde Magnus ved Siden af ham, og Magnus havde en blaa Kappe paa. De saae da, at en Mand løb frem af Skoven,

hvori de vare, og da han kom paa den aabne Plads, hvor de sade, krængede han den Kappe, som han var iført, af sig, og rev det ene Ærme af; han talte ikke til dem, men løb siden tilbage i Skoven. Hertugen spurgte Magnus: „Frænde!" sagde han, „hvad troer du det er? det er som det kunde være noget Tegn." „Jeg veed ikke, Herre!" sagde Magnus, „jeg tænker, at sligt har kun lidet at betyde, troer du vel, at der er noget meent dermed?" „Det aner mig," svarede Hertugen, „at det maa være et Tegn til nogle, som ere os nær, og der maa være kommen en Hær i Skoven, som agter sig imod os." „Det kan ikke være mueligt, Frænde!" sagde Magnus, „thi du er saa vennesæl en Mand, at ingen vil gjøre dig Skade." Da lagde Hertugen sin Haand paa Skulderen af Magnus, og spurgte: „Hvi ledsager du mig paa Veien, Frænde!" sagde han, „iført i Brynie?" „Fordi jeg ikke er saa vennesæl som du er, Frænde!" svarede Magnus. I det samme som de talte dette sammen, løde Lurer i Skoven paa alle Kanter af dem, og dernæst trængte der Folk frem fra Skoven. Denne Hær var anført af en Mand, som hed Henrik den Halte, og var en Søn af Svend, og en Sønnesøn af Kong Svend Ulfsøn og Næstsødskendebarn til Knud Lavard; men dette var Kong Nikolaus's og hans Søn Magnus's Anslag. Da Hertugen saae, at Hæren trængte frem af Skoven imod dem, og han mærkede at de kom med Ufred, sagde han: „Hvad er det, min Frænde Magnus! raader du for denne store Hær?" Magnus fjernede sig fra ham, og sagde: „Ei kommer det dig ved, hvo der raader for den, den skal blive dig tilfulde nok." Han gav

sig da i Trop med Henrik den Halte. „Gud tilgive dig, Frænde!" sagde Hertugen, „om noget er feilet heri, og jeg vil tilgive dig." Magnus og Henrik den Halte gjorde et haardt Anfald paa Knud Lavard, men Hertugen og hans Folk satte sig til Modværn; der blev en skarp Strid, som dog var meget ulige, thi der vare mange om een; og de vare heller ikke beredte, da de aldeles ikke den Dag nærede nogen Frygt for Ufred; dertil kom at mange af dem, som havde lagt sig til at sove, vare saa døddrukne, at de ikke vaagnede, førend Spydene stødte paa dem eller igjennem dem. Der faldt Knud Lavard, og de fleste sige at Henrik den Halte anfaldt ham og gav ham Banesaar; der faldt ogsaa den største Deel af Hertugens Folk, men han selv fik dog, førend han døde, Gud anbefalet sin Sjæl; men faa eller ingen faldt af Magnus's og Henriks Folk. Da denne Begivenhed spurgtes omkring i Danmark, sørgede hvert Menneske over Knud Lavard, og Nikolaus og hans Søn Magnus bleve meget ilde anseete for denne Gjerning, saa at næsten intet Menneske i Danmark længer ønskede Godt over dem, og endogsaa de, som forud vare deres Venner, sagde, som sandt var, at dette var et uhørt Nidingsværk, og ingen brav Mand vilde fra den Tid tjene dem. Knud Lavard blev ført til Ringsted, og der jordet, og han er en virkelig Helgen, og gjør mange skjønne og dyrebare Jærtegn. Hans Dødsdag er een Dag efter den trettende Dag af Julen[1]; men nu holdes der Messedag for ham over hele Danmark om Sommeren Dagen efter Jon Bap-

[1]) d. e. den syvende Januar.

tiſtæ Meſſe, thi da bleve hans hellige Reliqvier optagne af Jorden. Den Skov, hvori han faldt, hedder nu Lavardsſkov. De Danſke fortælle, at der beſtandig paa den Plads, hvor den hellige Knud Lavard faldt, er en fager grøn Slette ſaavel Vinter ſom Sommer.

Om Knud Lavards Børn.

93. Den hellige Knud Lavard og Ingeborg havde tre Døttre, Margrete, Chriſtine og Cathrine; den ſidſtnævnte var gift i Øſtervegen; men Chriſtine var gift med den norſke Konge Magnus Blinde, Sigurd Jorſalefarers Søn. Margrete var gift med Stig Hvidlæder i Skaane; deres Børn vare Nikolaus og Chriſtine, ſom var gift med den ſvenſke Konge Karl Sørkverſøn; deres Søn igjen var den ſvenſke Konge Sørkver, han var gift med Ingegerd, en Datter af Jarlen Birger Broſa, deres Søn var den ſvenſke Konge Johan. Da den hellige Knud Lavard faldt, var hans Kone Ingeborg frugtſommelig; hun var den Vinter øſter ovre i Garderige hos ſin Fader Kong Harald. Hun fødte et Drengebarn, ſom fik Navnet Valdemar, han blev født syv Dage efter ſin Faders den hellige Knud Lavards Død; han var tidlig baade ſmuk og ſtor og udmærket i de fleſte Ting; han voxte i ſin Barndom op ovre i Garderige hos ſine mødrene Frænder, og blev ſnart almindelig afholdt.

Om Erik.

94. Kong Erik den Godes Søn Erik var ikke hjemme i Landet, da han ſpurgte ſin Broder Knud Lavards Død. Men da han ſpurgte denne Tidende, ſamlede han alle de Folk til ſig, ſom han kunde faae

og ſom vilde følge ham; han drog derpaa til Danmark; og da han kom i Land, opfordrede han Folk til at følge ſig, og da mange ſyntes at han havde meget at hævne paa Kong Nikolaus og dennes Søn Magnus, fik han derfor god Biſtand; hvortil han ogſaa nød godt af den Yndeſt, hvori hans Fader Kong Erik og hans Broder Knud Lavard havde ſtaaet, og der ſamledes nu mange til Erik af ſaadanne Mænd, ſom før havde været hines Venner. Saaſnart han nu fik ſit Mandſkab noget forsget, hærjede han vidt omkring i Danmark, gjorde ſtore Anfald paa Kong Nikolaus's Rige, og tilføiede hans Mænd betydelige Nederlag; og der opkom derved ſtor Krigsurolighed i Landet. Kong Nikolaus ſatte Folk til Forſvar imod denne Hær; da vare de mægtigſte Mænd i Kong Nikolaus's Rige: hans Søn Magnus, Henrik den Halte, og Harald Keſia, den hellige Knud Lavards Broder, ſom var en kjær Ven af ſin Frænde Kong Nikolaus og dennes Søn Magnus, hvorfor mange vare ham paa Halſen, og bebreidede ham meget; han havde Anførſelen i Sjælland, og opholdt ſig for det meſte i Roeskilde til Forſvar imod ſin Broder Eriks Anfald, og han havde en ſtor Trop Folk om ſig, og befæſtede meget denne Stad; han lod anlægge et ſtort og ſtærkt Kaſtel, og lagde deri meget Mandſkab til Forſvar, naar han ikke var tilſtede. Kong Nikolaus havde for det meſte betydeligt Mandſkab om ſig, ſiden denne Ufred begyndte.

Om Kong Nikolaus og Magnus.

95. Det findes ſkrevet i danſke Hiſtoriebøger, at Kong Nikolaus og Erik have holdt nogle Træfnin-

ger, om hvis Udfald vi ingen Beretninger kjende. Men det skrives, at Erik Aaret efter sin Broders, den hellige Knud-Lavards Død, holdt et Slag mod Kong Nikolaus paa Jalangershede, og dernæst holdt de eller deres Mænd et andet Slag i Fodvig i Skaane i Nærheden af Lund. To Aar efter den hellige Knud Lavards Fald kom Erik til Sjælland, og hærjede der vide, og indtog da sin Broder Harald Kesias Kastel i Roeskilde, og dræbte der meget Folk. Han lod hele Kastellet nedbryde, men Harald Kesia var den Gang ikke i Staden. Aaret derefter ødelagde Erik hele Staden Roeskilde, og da gik meget Folk i Sjælland ham til Haande og tilstode ham Lydighed. Derfra drog han med en stor Hær nord over til Skaane, og da underkastede hele Folket sig ham baade i Skaane og Halland, og tilstode ham Lydighed. I den Tid var Øssur Erkebiskop i Lund. Han tog vel og hæderlig imod Erik, og bestyrkede ham saa meget, som han formaaede, thi Erkebispen havde været en stor Ven af hans Fader Kong Erik den Gode. Hertil kom, som før blev omtalt, at Kong Nikolaus og hans Søn Magnus havde ved Knud Lavards Drab paadraget sig stor Uvillie hos Almuen, og jo større Styrke Erik fik, des mere voxte Forbittrelsen imod Kong Nikolaus og Magnus, og mange tilbøde da Erik Lydighed og Tjeneste. Kong Nikolaus drog med en Flaade nord til Skaane, og havde meget Mandskab. I Hæren hos ham vare hans Søn Magnus, Henrik den Halte, Harald Kesia og mange andre Stormænd; der vare tillige sex Biskopper, af hvilke den ene var oppe fra Sverrig, den anden fra Sjælland og de fire øvrige fra Jylland, Biskop

Peter af Roeskilde i Sjælland, Biskop Thorer af Ribe, Biskop Ketil af Vendel fra Hjørring.

Kongens og Erkebiskoppens Tale.

96. Erik havde forud sammentrukket en betydelig Hær i Skaane, og rykkede med samme til Fodvig sondenfor Lund, Kong Nikolaus i Møde. Erkebiskop Øssur var i Hæren hos Erik, og ham fulgte alle hans store Frænder og meget andet Folk. Der vare hos Erik Skaaningerne og Hallandsfarerne og det Mandskab, som havde fulgt ham fra Sjælland og meget andet Folk; han havde saaledes en meget betydelig Hær, og der vare ogsaa mange Høvdinger. Det var i Pintsedagene, at hele Hæren kom sammen i Fodvig, og da opstillede de paa begge Sider deres Hær, og beredte sig til Slag. Med Erkebiskoppen fulgte en stor Mængde Præster. Da Hæren nu beredte sig til Slag, talte Erkebiskoppen saaledes: „Nu maae Præsterne gjøre Tilberedelser og skrifte Folket, thi man kan ikke vente andet, end at dette Møde vil lede til store Begivenheder, saa at mange ikke ville komme derfra med Livet, og derfor maa enhver tænke paa sin Salighed, da det ikke er vist, at han slipper herfra og kan siden bekjende sine Synder for nogen Præst. Nu er det min Skrifte, at jeg byder eder i Guds Navn at gaae mandigen frem og stride djærvt; tænker paa, som det er Tilfældet, at Gud ikke synes bedre om feige Mænd end raske Helte; enhver skal ogsaa døe engang." Derpaa talte Erik til sine Folk, og sagde saaledes: „Alle Folk her i Landet ere vidende om det Nidingsmord og den Skændselsgjerning, som Kong

Nikolaus og hans Søn Magnus have bedrevet, ved at dræbe min Broder Hertug Knud, og saaledes lønne min Fader Kong Erik de mange Velgjerninger, som han har beviist dem; vi maae vel tænke paa, hvem vi have at hævne!" Han opmuntrede saaledes meget Hæren.

Magnus Nikolaussøns Fald.

97. Derefter lode de paa begge Sider Lurerne gjalde; og da begyndte der en skarp Strid, og der forefaldt store Begivenheder, skjønt vi ikke formaae nøiagtig at opregne alle de Stormænd, som der faldt i Slaget. Imidlertid faldt der paa Kong Nikolaus's Side sex Biskopper. Der var en Mand, ved Navn Sigurd den Stærke, som var Fostbroder til Kongens Søn Magnus den Stærke, og bar hans Banner. Denne Sigurd var bestandig der, hvor Angrebet var heftigst, og stred meget djærvt, saa at hans Forsvar var fortrinligt. Kong Nikolaus blev noget saaret i Slaget, dog ikke meget, førend han flyede, og ligesaa Harald Kesia, som strax lod Fylkingen opløse sig, saasnart han saae at Kongen flyede, og han begav sig da ogsaa paa Flugten. Derefter fortsatte Magnus og Henrik den Halte Slaget med det tilbageværende Mandskab. Magnus's Bannere bleve da stærkt angrebne, og Fylkingerne opløste sig overalt i Hæren. Magnus var iført en Ringebrynie, paa hvilken intet Vaaben bed, og han kæmpede meget tappert, og opmuntrede sine Folk til at staae vel imod og ikke tage Flugten. Men da Sigurd den Stærke saae, at det blev tyndere om Magnus's Banner, og at det ikke

vilde gaae godt saaledes som Sagerne stode, kastede han Banneret, løftede Magnus op i sine Arme, vendte om, og vilde ud paa Skibene. Da Eriks Mænd bleve det vaer, droge de strax efter ham og fordrev de Flygtende, thi da begave alle Magnus's Mænd sig paa Flugten. Erik kom med sine Folk imellem Sigurd og Skibene, og denne nødtes da til at holde Stand. Der begyndte da Striden paa ny, og den endtes med at Magnus og Sigurd begge faldt, og største Delen af det Mandskab, som havde fulgt dem, men de som kunde undslippe, flyede. I Fodvig faldt mange af Kong Nikolaus's og hans Søn Magnus's Folk, der faldt Henrik den Halte og, som forhen blev sagt, mange andre Stormænd. Da vare fire Aar forløbne fra Knud Lavards Død.

Kong Nikolaus dræbes.

98. Kong Nikolaus flyede, som før blev berettet, fra Slaget i Fodvig; han slap ud paa et Skib med nogle Mænd og drog sønder til Jylland; derpaa drog han til Hedeby, ledsaget af faa Folk. Da de rede til Staden, hørte de Luregang og tillige alskens Strengeleg og Klokkelyd. Da sagde Kong Nikolaus: „Her ville Folk tage vel og hæderlig imod os, da der baade ringes imod os, og spilles med Strengeleg, og her vil man ikke spare at vise os al den Gjæstmildhed, som der kan ydes." En Mand svarede Kongen: „Du har længe ikke været forstandig, og det viser sig ogsaa derved, at du troer her, hvor Knud Lavards bedste Venner ere, at møde en hæderlig Modtagelse, snarere frygter jeg at du vil møde andet her." De rede dog

ind i Byen. Der vare da mange Folk forſamlede i Hedeby, og deriblandt mange, ſom havde været Knud Lavards Venner. Da de ſpurgte, at Kong Nikolaus vilde komme til Hedeby, bade de alle Mænd, ſom vare i Staden at yde dem Biſtand. Der var da ogſaa en ſtor ſaxiſk Hær. Og efterdi Kong Nikolaus var da hoiligen forhadt af mange i Danmark, gjorde de ſtrax Anfald paa ham, ſaaſnart han kom i Staden. Kong Nikolaus blev da greben, men man tillod ham dog at blive beredt af Præſterne, hvorefter han blev tagen af Dage. Da havde han været Konge i tredive Aar.

Erik Emun tages til Konge.

99. Efter Kong Nikolaus's Fald blev Erik Erikſøn udvalgt til Konge i Danmark over hele Landet; dette ſkete med Almuens Villie og Samtykke. Han var myndig og ſtraffede haardt alle de Mænd, ſom efter hans Mening havde forbrudt ſig imod ham, og imod alle dem var han haardeſt, ſom havde været Kong Nikolaus's og hans Søn Magnus's ſtørſte Venner, ſaa at de ſyntes neppe at kunne udholde hans Strænghed; og efterdi mange troede, at de ſeent vilde forvinde den Gruſomhed, de havde udſtaaet af ham, blev han derfor kaldt Erik Emun eller den ſtedſe Mindede. Han var gift med Dronning Malmfrid, en Datter af Kong Harald Valdemarſøn Jarisleiffſøn, oſtenfra Holmgaard, og en Søſter til Ingeborg, ſom hans Broder Knud Lavard havde haft tilægte. Malmfrid havde forhen været gift med den norſke Konge Sigurd Jorſalefarer.

Om Norges Konger.

100. I den Tid vare Konger i Norge: Kong Magnus, Sigurd Jorſalefarers Søn, og Harald Gille, Kong Sigurds Broder. De havde Ufred med hinanden, og ſtrede om Riget paa Fyrileif ſamme Sommer ſom Kong Nikolaus og hans Søn Magnus bleve dræbte i Danmark. Fra dette Slag flyede Harald Gille ſønder ned til Danmark til Kong Erik Emun, men Kong Magnus underlagde ſig da hele Riget i Norge. Kong Erik tog vel imod Kong Harald, og tilbød ham i ſit Rige, hvad han behøvede til ſit Mandſkabs Underholdning, thi Kong Erik og Harald Gille havde ſvoret ſig i Brødrelag ſammen. Kong Harald bad Kong Erik at give ham Mandſkab og nogen Beſtyrkning, til at han kunde drage tilbage til Norge, da han agtede at tilbageerobre Riget, ſom Kong Magnus om Sommeren havde frataget ham. Men efterſom Kong Erik da nylig var kommen til Regjeringen i Danmark, og havde endnu ikke tilſtrækkelige Prøver paa Folkets Troſkab, troede han ikke at kunne lade Kong Harald faae megen Biſtand af ſit Rige, men han overdrog ham dog Halland til Beſtyrkelſe, og gav ham nogen Hjælp baade af Mandſkab og Skibe. Kongerne ſkiltes med Venſkab, ſom de vedligeholdt, ſaalænge de levede. Derpaa drog Harald den ſamme Høſt tilbage til Norge med den Hær, ſom Kong Erik havde givet ham, og om Vinteren underlagde han ſig hele Norges Rige, men Kong Magnus blev blindet, og ſiden ſat i Kloſter, ligeſom det fortælles i Norges Konge-Sagaer.

Kong Eriks Krigstog.

101. Erik Emun var haard og ſtræng imod hele Folket i Danmark, ſaaſnart han troede ſig faſt i Regjeringen. Han lod ſin Broder Harald Keſia og dennes to Sønner dræbe og desuden mange andre Kong Nikolaus's Venner. Det var eet Aar efter Kong Nikolaus's Fald, at Harald Keſia blev dræbt, men Aaret derefter drog Kong Erik med ſin Hær til Vindland, og hærjede der vidt og bredt, og anrettede ſtore Ødelæggelſer. Han erobrede Staden Arkun, ſom var beboet af Hedninger. Kong Erik forlod ikke Staden, førend alle de af Hedningerne, ſom ikke vare dræbte, havde antaget Kriſtendommen, og Kongen lod hele Folket i Staden kriſtne. Siden drog han igjen hjem til Danmark. Men ſaaſnart Kongen var borte derfra, afkaſtede de igjen Kriſtendommen, og vedligeholdt ſiden Ofringer og hedenſke Skikke.

Om Kong Erik.

102. Magnus, ſom var bleven blindet, drog efter Harald Gilles Drab ud af Kloſteret, ſamlede derpaa Folk imod Kong Haralds Sønner Inge og Sigurd, og holdt nogle Træfninger imod dem, men de ſeirede beſtandig, og Magnus flyede. Siden drog Magnus til Danmark til Erik Emun, og ſøgte ham om Hjælp; han ſagde ſaa, at det vilde være en kongelig Daad, at drage til Norge med en Hær, og underlægge ſig Riget; han lagde til, at Kongerne der vare Børn, og de Lehnsmænd, ſom vare antagne til Rigets Forvaltning, vare alle af Avind indbyrdes uenige; han ſagde ſaaledes til Høvdingerne, hvor han kom, at

Riget i Norge var let at bemægtige ſig, hvis nogle ſtore Høvdinger vilde forſøge derpaa, og ikke vilde et eneſte Spyd blive ſkudt imod dem. Og efterſom Kong Erik var begjerlig efter endnu ſtørre Hæder og Værdighed, end han tilforn havde, hüede dette ham særdeles vel, og han drog da ſiden efter Magnus Blindes Tilſkyndelſe med den danſke Hær til Norge, og havde meget betydeligt Mandſkab. Ogſaa Kong Magnus Blinde var med paa Toget tilligemed det Mandſkab, ſom havde fulgt ham til Danmark. De kom i Land øſter i Vigen, og droge fredelig frem øſtenfjords, thi der vare Kong Magnus's fleſte Venner. Men da de kom til Tønsberg, ſpurgte de, at Lehsmanden Thjoſtolf Aleſøn var i Oſlo tilligemed en Deel af Kong Inges Folk. Kong Erik ſeilede da til Oſlo, ſaaſnart det blev Bør. Men da Bymændene ſaae, at Kong Erik ſeilede ind til Hoveds, vilde de bære den hellige Halvards Skrin op fra Byen, og gik under det ſaa mange ſom der kunde komme fleſt til, men Skrinet blev da ſaa tungt, at de ikke kunde bære det længere end midt ud paa Kirkegulvet. Kong Erik laae om Natten ude ved Hoveds; men om Morgenen, da det var blevet lyſt, lagde de ind til Byen. Da gik Bymændene til Skrinet, den Gang Flaaden ſeilede til Byen, og vilde forebygge, at de Danſke ſkulde føre Skrinet bort, og da blev det ſaa let, at ſex Mænd bare det ud af Byen og lige op i Rommerige, og der var den hellige Halvards Skrin paa Foſs i tre Maaneder derefter. Kongen brændte Byen Oſlo og ligeſaa Halvards Kirke; men Thjoſtolf ſamlede Folk, og beredte ſig til Slag imod dem, thi

han var den Gang den øverſte af alle Lehnsmændene i Norge, og Kongerne vare ſaa unge, at Thjoſtolf bar Kong Inge i ſit Kappeſkjød i Slaget. De Danſke flyede ſtrax til Skibene, og lagde bort, og droge ſiden tilbage til Danmark, og det er et almindeligt Ord, at ikke har der været gjort noget ſlettere Tog med ſaa ſtor en Hær til en anden Konges Rige. Kong Erik ſyntes ikke at det viſte ſig, hvad Kong Magnus havde ſagt ham, at Norges Rige var let at indtage, og at der ikke vilde blive ſkudt et eneſte Spyd imod ham, og ſagde at han aldrig vilde være ham ſaa god en Ven ſom tilforn. Kong Eriks Haardhed og Voldſomhed i Danmark tiltog ſaa meget, at Høvdingerne ikke troede længer at kunne udholde den, men dog driſtede ingen ſig til at tale imod det, ſom han vilde have udført. Saaſnart nogle ikke ſtrax vilde ſamtykke i hvad han vilde, truede han dem beſtandig med haard Medfart. Mange af Landets Folk vare meget misfornøiede med, at de havde gjort Krigstoget til Norge, mange imod deres Villie og med ſtor Bekoſtning, uden enten at have vundet Ære eller Bytte paa ſamme, og de ſyntes at Kong Erik ikke vilde tage ſig af noget, der kunde være Landets Indbyggere til Gavn eller Riget til Opkomſt.

103. Der var en Mand i Danmark, ved Navn Sorteplov, han var en mægtig Mand, og havde ſin Slægt i Jylland i Plovſyſſel, ſom ligger i Ribe Biſpedømme. Denne Plovs Fader lod Kong Erik dræbe uden nogen anden Aarſag, end at han talte imod ham paa et Thing. Plov tog ſig dette meget nær, men ſaae dog ikke andet for ſig, end at lade det beroe ved, hvad

ſkeet var, og forholde ſig rolig. Plov var endnu i ſin Opvæxt, den Gang hans Fader blev dræbt. Kong Erik ſøgte ikke at give ham Oprettelſe for den ſtore Sorg, han havde voldt ham. Men da Kong Erik var ſønder i Jylland, holdt han Thing med Bønderne, og da Plov fik dette at vide, gik han til en Præſt, og bad ham berette ſig. „Hvi ønſker du det?" ſpurgte Præſten, „jeg ſynes ikke, at du er ſyg." Da ſagde Plov: „Gjør ſom jeg ſiger, ellers dræber jeg dig!" „Hvorfor beder du herom?" ſpurgte Præſten videre. Plov ſagde, at han ikke vilde underrette ham derom, og at det ikke vedkom ham. Derpaa gav Præſten ham den hellige Nadver. Da tog han en Fingerring af ſin Haand, og gav Præſten, og bad ham om Tilgivelſe for at han havde truet ham. Derefter gik Plov hen paa Thinget; han havde i Haanden et ſtort Spyd, paa hvis Blad der ſad en Træſkede, han vendte Spidſen nedad. Han bad om Tilladelſe til at gaae til Kongen, og ſagde at han havde Ærende til ham. Han havde ikke flere Vaaben end Spydet, og da han kom did, traadte han Skeden af Spydbladet, og derpaa ſtak han Spydet igjennem Kongen, og gav ham Baneſaar. Plov ſtak ſaa haardt til, at Kongen faldt fremad, i det Stikket gik igjennem ham. Der blev da en ſtor Trængſel, og Folk lagde ikke nøie Mærke til, hvo der var Gjerningsmanden, thi det ſkete i en Haandevending. Der var da en Mand, ſom hed Erik Lam, og var, ſom før blev berettet, en Søn af Hakon den Norſke Sunniveſøn, og en Datterſøn af Erik den Gode, altſaa en Søſterſøn af Erik Emun; han var der tilſtede; han ſprang op, og drog ſit Sværd paa

Thinget. Da sagde Plov: „Vær ikke saa heftig, Erik Lam! stik dit Sværd i Skeden; fedt Flæsk faldt i din Kjedel, om du forstaaer at søde." Og dette talte Plov, fordi han tyktes at denne Mand var nærmest Kongedømmet, og han derhos var venneſæl, som siden viste sig. Paa Thinget blev der en stærk Trængsel, thi man vidste ikke straxt, hvo der havde dræbt Kongen, og dermed opløstes Thinget. Men Plov frelste sit Liv i lang Tid, og var en meget stor og djærv Mand. Erik Emun var Konge over Danmark i fire Aar.

104. I den Tid vare der mange Mænd i Danmark, som vare af kongelig Slægt, og alle vare næsten Børn af Alder. Alle syntes at have Krav paa Regjeringen; men Høvdingerne kunde ikke blive enige; nogle vilde yde een Bistand, men andre talte imod, som ofte skeer, at alle ikke blive let enige. Den hellige Knud Lavards Søn Valdemar var da kommen til Danmark; han var den Gang otte Aar gammel, da hans Farbroder Erik Emun blev dræbt. Erik Emun havde en Søn, ved Navn Svend. Magnus den Stærke Nikolaussøn havde en Søn, som hed Knud, hvis Moder var Rikissa, den vendiske Kong Burislafs Datter. Harald Kesia havde ligeledes en Søn, ved Navn Olaf, hvis Moder var Ragnhild, en Datter af den norske Konge Magnus Barfod. Alle disse vare unge og haabefulde Mennesker; men formedelst Kong Nikolaus's og ligesaa Erik Emuns Uvenneſælhed vare Folk uvillige til at tjene deres Afkom. Det var de flestes Villie og Stemme, at tage Valdemar Knudsøn til Konge for hans Faders Venneſælheds Skyld, men efterdi han endnu var et Barn, blev det efter hans Moders og

deres andre Venners Raad besluttet, at Erik Lam blev udvalgt til Konge, og at denne skulde styre og forsvare Riget paa hans Vegne, indtil han kunde selv varetage Regjeringen. Erik Lam var en klog Mand og vennesæl af de Danske; han blev kaldt Erik den Spage.

105. Erkebiskop Øsur i Lund døde eet Aar efter Erik Emuns Fald, da han havde været Erkebiskop i fire og tredive Aar. Han blev begrædt af mange. Dernæst blev Øsurs Broderson Askel Erkebiskop i Danmark; han var ogsaa en mægtig Høvding og en viis Mand, og sad længe i sin Stol i Danmark.

106. I det første Aar af Erik den Spages Regjering reiste sig Harald Kesias Søn Olaf imod ham, for at fratage ham Regjeringen, og i det tredie Aar holdt Kong Erik og Olaf otte Slag, og tre i een Vinter; og Erik seirede i dem alle. De vare i tre Aar begge Høvdinger i Danmark, men i det fjerde holdt de atter et Slag, og i dette Slag faldt Harald Kesias Søn Olaf. Efter Olafs Fald herskede Erik den Spage ene over Danmarks Rige med Kongenavn. Han var en mægtig Konge i sit Land og fredsommelig, og der reiste sig siden ingen Høvdinger imod ham. Han residerede for det meste i Lund, og den Stad bragte han meget i Opkomst, saa at ingen Stad i hele Danmark til hans Tid var mægtigere. Han lod opføre en Steenmuur omkring Staden, saa at den var heelt omgiven af een Muur, som længe derefter holdtes vedlige. Erik den Spage var otte Aar Konge i Danmark. Han nedlagde selv Regjeringen, gik i Kloster, og døde som Munk i Odense, og blev meget begrædt af Folket.

Svend Eriksøns Ophav.

107. Kong Erik Emuns Søn Svend blev i Skaane udvalgt til Konge efter Kong Erik den Spage; men Jyderne toge Knud, en Søn af Magnus den Stærke Nikolaussøn, til Konge. Valdemar Knudsøn var den Gang sytten Aar gammel, og var i Besiddelse af Faderens Rige; han var mere tilbøielig til Venskab med Kong Svend end med Kong Knud, efterdi det var Knuds Fader Magnus, som havde sveget Valdemars Fader den hellige Knud Lavard. Kongerne Svend og Knud havde megen Ufred indbyrdes: de holdt det første Slag ved Slangetorp, og i dette Slag seirede Kong Svend, men Kong Knud flyede til Jylland.

Om Kongerne.

108. I den Tid blev Jerusalem indtagen af Hedningerne; og der kom da Udsendinge fra Pave Eugenius, at Folk skulde forse sig til et Tog til Jerusalem, at stride imod Hedningerne, paa hvilket Tog Keiser Konrad blev Anfører. Da denne Tidende kom til Danmark, vilde begge Kongerne med paa Toget, thi saa havde Paven ønsket, og tillige lovet paa Guds Vegne, at ethvert Menneske skulde blive løst fra alle sine Synder, som han havde skriftet, i hvad han end havde begaaet, saasnart han var forset til Toget, og om han døde paa dette Tog, da skulde hans Aand være i Himmerige, førend hans Blod blev koldt paa Jorden. Kongerne sluttede nu efter deres bedste Mænds Raad Forlig imellem sig, og satte hinanden Gidsler til Sikkerhed. Kong Svend satte Olaf Glug, og Kong Knud Nikolaus Skate. Dernæst droge begge

Kongerne til Dubbin, og Kong Knud kom først med sin Flaade i Vismar Havn, men Kong Svend kom med Fyenboerne og Sjællænderne og Hallænderne og Skaaningerne. Der forenede sig de Tydskere med dem, som vilde stride imod Hedningerne for Guds Skyld. Kong Svend havde forlist sit ene Skib med alt, hvad der var paa samme, baade Folk og Gods. Da tilbød Kong Knud at ville give ham et andet Skib med fuld Udrustning men uden Besætning. Dette vilde Kong Svend ikke tage imod, og derved hindredes Kongernes Afreise, og de fore igjen hjem, thi ingen af dem vilde drage bort fra Riget, naar den anden blev tilbage; og Gidslerne bleve igjen udvexlede. Kong Svend opholdt sig da i Skaane, men Kong Knud drog fra Jylland til Sjælland. Da Kong Svend var i Skaane, satte han sig med Magt i Besiddelse af Erkebiskop Askels Person, og holdt ham en Tid som Gidsel. Men da Kong Svend spurgte, at Kong Knud var kommen til Sjælland med en Hær, seilede han med sin Hær fra Skaane til Sjælland imod Kong Knud, og de mødtes ved Thorsteinstorp, og sloges der, og Kong Svend seirede, men Kong Knud flyede til Jylland. Valdemar Knudsøn var, som før blev sagt, i Besiddelse af sin Faders Rige, og herskede i Jylland; han kom Kong Svend til Hjælp, men naaede først dertil efter Slaget. Kong Svend drog derpaa efter Kong Knud til Fyen, og tilbød ham Forlig; men da han kom til Odense, døde der hans Raadgiver, som var Farbroder til Absalon, der siden blev Erkebiskop. Kong Svend drog derfor igjen tilbage, og holdt sig den Vinter rolig i Sjælland. Derefter kom Ribe-Ulf

til Kong Svend, som Raadgiver, og Ditleif Edlarson og Yngvar Kveisa, og derved tiltog meget hans Uvennesælhed. De Danske sagde, at Kong Erik Emun truede at gjøre de Danske alt det Onde, som hans Søn Kong Svend lod gjøre; de Danske kaldte ham Svend Sviende, fordi han var haard og grum imod hele Folket. Han lod ved Yngvar Kveisa sin Faders Banemand Sorteplov dræbe. I den Tid kom Præsten Einar Skulesøn til Danmark; han gjorde et Kvad om Kong Svend, men fik ingen Betaling derfor; da kvad Einar denne Vise:

Einar for sit Kvad ei nogen
Gave fik af den berømte
Svend, skjønt Folk den raske Konges
Gavmildhed saa meget priser;
Danekongen Fidler meer og
Usle Pibers Hvislen agter,
Fyrstens hele Rigdom raader
Ribe-Ulven nu allene.

Da Kong Svend havde, som før blev sagt, været om Vinteren i Sjælland, udbød han en Hær om Vaaren, og drog til Jylland imod Kong Knud. Valdemar var da hos Kong Svend. Kong Knud var da i Hedeby, og sammentrak Folk i Jylland, saasnart han spurgte til Kong Svends Udrustning. De mødtes ved Viborg, og det kom der til et Slag, i hvilket Kong Svend og Valdemar seirede, men Kong Knud flyede til Aalborg, derfra nord op til Norge til Konghel, og derfra drog han op i Ljodhuus. I Gotland traf han sin Stedfader Sørkver Kolsøn, som da var gift med hans Moder Rikissa, og bad ham om Hjælp. Kong Sørk-

ver tilbød at ville give ham et Landskab at styre i Sverrig, som kunde bringe ham tilstrækkeligt ind, men derimod erobre det Rige, som Knud eiede i Danmark, men dette Vilkaar vilde Knud ikke indgaae. Derpaa drog Kong Knud øster til Garderige og derfra igjen; han begav sig da syd til Rostok til sine Morbrødre, men de vilde ikke tillade, at han maatte være der, da de frygtede for, at han vilde fratage dem deres Rige. Siden drog Kong Knud sønder til Bremen til Erkebiskop Hardvig, og han fulgte ham til Brunsvig til Hertug Henrik, Keiser Konrads Søn, som tog imod Knud. Da var Keiser Konrad død, og Fredrik var den Gang Keiser. Kong Knud bestyrkedes med Mandskab i Saxland, og drog med en Hær Tydskere til Jylland. Men da Kong Svend og Ulf spurgte, at Kong Knud var kommen til Jylland, samlede de en Hær imod ham, og de mødtes ved Gedsbæk. Der var en stor Mose, hvor de mødtes, og de kunde derfor ikke strax komme sammen. Men Valdemar var bekjendt der, og vidste et Vadested, hvortil han red; da løb fire Tydskere imod ham, og stak alle paa een Gang til ham. Hesten styrtede, da de to stak den foran i Brystet, men i det samme stak to andre til den bag i Lænden, og saaledes holdtes Hesten i en lige Stilling. Imidlertid kom Valdemars Mænd til, og ligesaa flere Tydskere. Da hug Valdemar til Grev Folkraad, saa at han faldt af Hesten, og i det samme ilte Valdemars Mænd til, og dræbte Greven. Derefter blev der et haardt Slag, som dog ikke varede længe, førend Kong Knud flyede, men Kong Svend og Valdemar seirede. Kong Knud drog da atter tilbage til Saxland, og opholdt

ſig der i kort Tid, hvorefter han begav ſig til Frisland, og eftergav der ethvert Menneſke en Sjettedeel af en veiet Unſe af den Afgift, ſom de vare ſkyldige at betale til Kongen i Danmark, for at de ſkulde forſvare ham der imod Kong Svend, og dette tilſtode de ham, og anlagde der en ſtor Borg ved Floden Mildin, og benævnte den Mildinborg. Da Kong Svend ſpurgte dette, trak han ſtrax en Hær ſammen, og drog til Hedeby med en Flaade. Han trak da Skibene fra Slette over til Hylingſtad i Frisland. Der holdt han, ſrend han fik Mildinborg indtaget, et ſtort Slag, i hvilket der ſkete ſaa ſtort et Mandefald, at Folkene kunde gaae med tørre Fødder over Mildinfloden paa Menneſkekroppe. Kong Svend ſeirede, og Kong Knud flyede da igjen ſønder til Saxland til Hertug Henrik af Brunsvig, og opholdt ſig der en Tid.

Om Keiſeren og Kong Svend.

109. Paa den Tid ſendte Keiſer Fredrik Kong Svend Bud, og bød ham til ſig med Venſkab. Da Kong Svend kom til Keiſeren, brød denne ſin Tro imod ham, og nødte ham til at erklære ſig for hans Lehnsmand. Da kom Hertug Henrik og Kong Knud til Keiſeren, og Keiſeren og Hertugen fik da bragt Forlig tilveie imellem Kongerne Svend og Knud paa det Vilkaar, at Kong Knud ſkulde ſtaae under Kong Svend og have Beſtyrelſen af Sjælland. Kong Svend bad da, at Valdemar ſkulde gaae i Borgen for ham, at dette Forlig ſkulde blive overholdt, thi Kong Knud ſtolede ikke paa, hvad Kong Svend lovede, og ſagde at han ikke vilde holde, hvad han lovede, og Kongen

vilde derfor intet Forlig indgaae, naar Valdemar ikke gik i Borgen for Kong Svend. Da sagde Valdemar: „Ikke ønskede jeg, at du vilde forlange dette af mig, Frænde! thi jeg er ikke Kong Knuds Ven; og om du ikke holder det Forlig, som jeg har borget for, du vil det være mig imod, og da vil jeg strax være ude af al Forbindelse med dig." Kong Svend bad ham gaae i Borgen for sig, og sagde at han vilde vel holde Forliget, læggende til at han kunde frit træde ud af Forbundet med ham, om han brød Forliget. Det blev da Enden derpaa, at Valdemar gik i Borgen for Kong Svend, og de droge siden tilbage hjem til Danmark. Men da de kom hjem, brød Kong Svend strax Forliget med Kong Knud, og erklærede alle de Kongsgaarde, som vare i Sjælland, for sin Eiendom. Da henholdt Kong Knud sig til Valdemar, at det, som var aftalt, skulde holdes. Valdemar bad Kong Svend gjøre saa vel, at han holdt det Forlig, som han havde sluttet med Kong Knud; men Kong Svend sagde, at dette Forlig ikke kunde holdes, og foreslog at de skulde slutte et andet Forlig, hvilket de da gjorde. Da fik Kong Knud Apasyssel i Jylland, og sex Herreder i Sjælland og sex Herreder i Skaane. Valdemar gik ogsaa da i Borgen for Kong Svend, thi Kong Knud sagde, at dette Forlig vilde om kort Tid ikke blive holdt bedre end det forrige. Kong Svend bad igjen Valdemar at borge derfor, og sagde at dette Forlig, som var sluttet med hans Samtykke, skulde blive holdt, men at han havde kun meget nødig tilstaaet alt det, som Keiseren vilde sætte igjennem: „da jeg stod for hans Knæe," sagde han. Forliget blev da omsider bragt i Stand

imellem dem, saa at Valdemar skulde være ude af Forbundet med Kong Svend, hvis denne brød det. Denne Sammenkomst holdtes i Viborg. Derefter giftede Kong Knud sin Halvsøster paa mødrene Side Sophie til Valdemar; hun var en Datter af Kong Valadar af Polineland. Derhos gav Kong Knud Valdemar til Venskab og fuldkomment Forlig Trediedelen af alle sine Eiendomme. Valdemar havde en Søn udenom, ved Navn Christopher; hans Moder hed Tofa.

Om Kong Svend.

110. Vinteren efter Forliget mellem Kong Knud og Valdemar udbød Kong Svend Leding, og agtede at hærje paa Sverrig. Han sendte Bud til Kong Knud og Valdemar, at de skulde drage med ham, men det vilde de ikke, fordi Kong Sørkver var gift med Kong Knuds og Sophies Moder Rikissa. Kong Svend drog siden til Sverrig, og indtog det Landskab af den svenske Konges Rige, som hedder Verande, det udgjør fem Herreder, og et Bispedømme, i hvilket der ere sex og halvtredsindstyve Kirker. Ligesaa indtog han et andet Landskab, som hedder Finneide, og udgjør tre Herreder, nemlig Østbo, Sønderbo og Vestbo. Disse Landskaber og Herreder ligge nærmest den danske Konges Rige. Paa dette Tog faldt Nikolaus Dotta. Derpaa drog Kong Svend hjem, men hans Folk bleve tilbage i Fardhuse i Halland under Anførsel af Karl og Knud. Da Goterne spurgte dette, droge de did, og omringede Husene, og dræbte strax Kertesvendene, saasnart de kom ud; derpaa bleve de øvrige Folk tagne til Fange, og Goterne huggede et Hul paa Isen, og

ſænkede dem der ned. Endnu den Vinter holdtes Freden vedlige imellem Kong Svend og Kong Knud. Men om Sommeren droge Kong Knud og Valdemar med en Flaade til Sjælland og laae ved Sundby; Kong Svend var da i Roeskilde, og han ſyntes ikke vel om deres Færd, da han kun havde faa Folk om ſig; men de fore i alt ſaa fredelig frem ſom mueligt, og gave ſig ikke det mindſte Udſeende af at tænke paa Ufred. Da ſendte Kong Svend Mænd til dem, og det blev beſtemt, at de ſkulde holde en Sammenkomſt. Kong Svend red da ud til dem, og befæſtede nu igjen den forhen indgangne Overeenskomſt, og de ſkiltes forligte. Kong Knud og Valdemar droge den ſamme Dag bort til Jylland, men Kong Svend drog tilbage til Roeskilde. Om Morgenen derefter holdt Kong Svend Slag med Venderne ved Kalvlunde, og ſeirede og dræbte mange Folk. Endnu dette Aar holdtes Freden vedlige imellem Kongerne Svend og Knud. Kong Svend var meget fortrydelig over, at Kong Knud og Valdemar vare ſaa vel forligte, og Ditleif Edlarſøn og Ribe-Ulf talte beſtandig for Kong Svend, at han maatte ſee at ſønſe paa nogen Liſt, at faae dem begge paa een Gang ved noget ſvigefuldt Anſlag bragt af Dage, om han ikke paa anden Maade kunde faae Bugt med dem, og de ſagde, at han da uhindret vilde ene kunne ſtyre hele Danmarks Rige. Dette lod Kong Svend ſig meget vel befalde. Engang ſpurgte han nu, at begge Svogrene Kong Knud og Valdemar vare i Ribe, og ikke havde mange Folk om ſig. Han drog da ſkyndſomt bort fra Skaane med en meget betydelig Hær, og agtede nu at fælde dem begge. Men de fik

Nys om hans Reiſe og Beſlutning, og ſkiltes derfor. Kong Knud drog derfra til Viborg, og Valdemar til Hedeby. Da Kong Svend ſpurgte det, vendte han atter ſamme Vei tilbage, og ſaaſnart de fik at vide, at han var vendt tilbage, udbøde de Krigsfolk. Kong Svend ſamlede ogſaa en Hær imod dem af Skaaninger og Sjællændere, ſom vilde følge ham, og han var i Roeskilde, da de laae i Lyngby i Valby Herred, og de laae der i syv Dage uden at ſlaaes. Da droge Skaaningerne bort fra Kong Svend, og da han mærkede, at de flyede fra ham, driſtede han ſig ikke til at ſtaae imod Kong Knud og Valdemar, men flyede om Natten bort ned til Falſter, og han fortſatte dernæſt Reiſen uafbrudt, til han kom til Landesberg til ſin Beſvogrede Markgreve Konrad, hos hvem han opholdt ſig i tre Maaneder.

Kongernes Forlig.

111. I det Mellemrum, da Kong Svend var fraværende, lod Valdemar ſig udnævne til Konge, hvortil alle vare beredte, da han var en meget vennefæl Mand. Valdemar og hans Svoger Knud lode ſig da begge paa een Gang vie til Konger. I ſamme Tid hentede Kong Knud ſin Fæſtems, Kong Sørkvers Datter, oppe fra Sverrig. Men medens Kong Knud var oppe i Sverrig, kom Kong Svend og Hertug Henrik til Danmark, og vare fjorten Dage i Landet. De kom ſaa langt ind i Landet, at de kom til Sommerſtade i Jylland. Men da Kong Valdemar ſpurgte det, drog han med de Folk, ſom han fik ſamlet i Sjælland, over til Fyen; han drog dernæſt igjennem Fyen til Middel-

fartsund. Der var vanskeligt at komme over Sundet for Isens Skyld; imidlertid kom han dog over selv attende, og drog strax nord op i Jylland, og samlede Folk. Da Kong Svend og Hertug Henrik spurgte hans Ankomst, vilde de ikke oppebie ham, men flyede, og droge i to Dage den Vei tilbage, som de havde brugt fjorten Dage til paa Henreisen. Da Kong Valdemar fik det at vide, lod han sin Hær drage hjem, men han opholdt sig i Jylland om Vinteren, og ventede der paa Kong Knud. Men efterat Kong Svend havde været i Saxland i kort Tid, blev han kjed af at være der, og drog derfra til Vindland, og gav Venderne Betaling, for at de skulde sætte ham over til Fyen. Da Kong Knud og Valdemar spurgte det, udbøde de strax Leding, og styrede til Fyen. Fyenboerne flyede fra Kong Svend, og vilde ikke følge ham, og droge strax til Kong Knud og Valdemar med alt deres rørlige Gods og deres Koner og Børn, thi de havde forud alle kun nødtvungne givet sig under Kong Svend. Kong Svend saae da intet andet Vilkaar for sig, end at søge Forlig med de andre Konger, og han sendte da Mænd til dem, og forlangte Leide til at komme til Samtale med dem, for at forsøge Forlig. De holdt da en Sammenkomst, paa hvilken Kong Svend bad, at Kong Valdemar ene vilde afgjøre Sagen imellem dem, ligesom han selv ønskede, og sagde at han vilde være vel tilfreds med hans Afgjørelse, og at han kun ventede Godt af ham, og han bad ham skifte Landet imellem dem, som ham syntes bedst. Kong Valdemar sagde, at han vilde raadføre sig desangaaende med de

viſeſte og bedſte Mænd, ſom vare i Landet, og at han ikke vilde ſaa hurtig tage ſig paa at afgjøre Sligt, og bad Kong Svend at vente imidlertid paa Falſter. Kong Svend ſpurgte da, hvorledes der ſkulde ſørges for hans Folk imedens, og ſagde at han ikke kunde føde Folket i ſaa lille et Land, og han bød Kongerne, at de maatte tage imod hans Mænd og underholde dem, indtil Forliget kom i Stand, og dette tilſtode de. Men Kong Svend lovede, og kaldte Gud og Mennesker til Vidne paa ſit Løfte, at han ikke ſkulde drage bort fra Falſter i den Tid, førend Forliget var ſluttet, eller Freden var opſagt imellem dem, og at han ikke vilde ſamle Folk til ſig, førend de vare forligte.

Landets Deling.

112. Kongerne Valdemar og Knud ſtævnede til ſig alle de viſeſte Mænd, ſom vare i Danmark, til Raadſlagning om Landets Deling. Men ſaaſnart Kong Svend var kommen bort fra Kong Valdemar, ſøgte ſtrax alle hans Mænd til ham, og da han fik dem at ſtole paa, og han troede igjen at have nogen Styrke, var han utilbøieligere til det aftalte Forlig, og han var da uvillig til at lade Forlig komme i Stand paa den Maade, ſom han forud ſelv havde forlangt, men dog ſaae han, at der endnu ikke var andet for ham, end at lade det være, ſom de vilde, da han havde langt mindre Styrke end de. Det blev da beſtemt, at Valdemar ſkulde ſkifte Landet imellem dem, og dernæſt ſelv vælge førſt, hvilket Kongerne Knud og Svend tilſtode ham. Valdemar henlagde til den ene Deel Jylland og de Øer ſom høre dertil; dernæſt henlagde han til den

anden Deel Skaane og Halland, Bleking og Bornholm og til den tredie Sjælland og Fyen, Ærs og Falster og de Lande, som høre dertil. Kong Valdemar valgte Jylland; men Kong Svend tilfaldt Skaane og de dertil nævnte Lande, og Kong Knud Sjælland og Fyen. Alle fandt, at Kong Valdemar ved denne Afgjørelse viste megen Høimodighed imod Kong Svend, thi Folk holdt for, at Kong Svend havde forbrudt Land og Folk. Siden forenede Kongerne Valdemar og Knud deres Lande, men alle Kongerne svore ved Gud og alt hvad helligt var, at denne Afgjørelse skulde holdes, og at den, som brød Forliget, skulde være i Band af Paven og alle Biskopper og Præster.

Sikkerhed, sat imellem Kongerne.

113. Efter dette Forlig imellem Kongerne bød Kong Knud Kong Svend hjem med sig til Roeskilde, og Kong Svend tog imod Indbydelsen, og alle Kongerne bekræftede da, at der skulde være god Venskabsforstaaelse imellem dem. Kongerne Valdemar og Knud droge begge forud, og lode gjøre Tilberedelser til et Gilde for Kong Svend. Det var bestemt forud, at de skulde ride til Ringsted imod Kong Svend, hvor alle Kongerne skulde mødes; og Kong Valdemar sagde nu til Kong Knud, at de skulde ride imod Kong Svend, og byde ham til Gildet, som var anrettet. Kong Knud svarede, og sagde at han ikke raadede til, at de skulde drage begge i Kong Svends Vold, og tilføiede at han havde Mistanke om, hvor tro Kong Svend vilde være: „Nu ere ogsaa hans Raadgivere der med ham,"

ſagde han, „ſom beſtandig tilſkynde ham til det Onde, Ditleif Edlarſøn og Ribe-Ulf og Yngvar Kveiſa; og jeg vil ikke lide meget paa ham, thi jeg troer, at han ikke ſynes vel om Forliget, og han vil viſt nok ikke holde dette bedre, end dem ſom han forhen har brudt. Jeg giver derfor det Raad," vedblev Kong Knud, „at du ſkal ride med Folk imod ham, men jeg vil imidlertid ride til, og holde en Trop Folk ſamlet for Forſigtigheds Skyld, og jeg venter at det vil hjælpe, og at Kong Svend ikke vil driſte ſig til at tage den ene af os af Dage, naar den anden bliver tilbage til Hævn; men han vil heller forſøge paa at dræbe os begge paa een Gang." Valdemar ſvarede: „Ikke vil vor Frænde Kong Svend være ſaa ſlet et Menneſke, at han vil ſønſe paa noget Forræderi imod os, og ſaaledes gjøre Gud og alle gode Mennesker opbragte paa ſig, og han vil ſikkert holde dette Forlig vel, og ikke ſvige nogen i den indgangne og beedigede Overeenskomſt; men dog ſkal du raade derfor, Svoger! ſom dig ſynes." De gjorde nu ſaa, og Kong Valdemar red imod Kong Svend, og da han kom til Ringſted, traf han der Kong Svend, ſom havde betydeligt Mandſkab med ſig, alle hans Mænd vare brynieklædte og ſaa bedækkede af Jern, ſom man kunde ſee en Isflade. Kong Svend havde da taget ſin Beſlutning, og agtede at dræbe dem begge, hvis de havde kommet begge. Da Valdemar ſaae, hvorledes han havde beredt ſig, tænkte han paa, at Kong Knud ikke havde gjættet ſaa urigtig derom, og han bød da ſine Mænd ride djærvt frem og ikke lade mærke nogen Frygt paa ſig. Da de nu kom ſammen, ſpurgte Valdemar, hvorfor de ſaaledes vare brynie-

klædte. Kong Svend sagde, at han havde spurgt, at Kong Knud havde noget Ondt i Sinde imod ham: „Men hvi er han nu ikke her?" sagde han; „jeg vilde ogsaa sikre mig og mine Mænd, om I ponse paa nogen Svig imod os." Valdemar svarede: „Ei ville vi svige dig, Frænde! men enhver vogte sig for at begaae nogen Svig imod den anden! thi meget heller vil jeg lade mit Liv end bryde mine Eder, saa fast som vi sluttede Forliget imellem os." Kong Svend sagde, at det vel var saa, og at han heller ikke havde villet troe det, skjønt andet var ham berettet. Derpaa rede de begge til Roeskilde, hvor Kong Knud forud var, og der blev nu holdt et meget anseeligt Gilde, og alle Kongerne glædede sig med hinanden om Natten, og det stod sig da meget godt imellem dem. Kong Svend havde betydeligt Mandskab did med sig, og der vare alle hans Raadgivere med ham.

Om Forræderiet.

114. Den følgende Dag drak alle Kongerne i eet Herberge, og vare muntre. Kong Svends Mænd anstillede Lege udenfor Herberget, og derhen strømmede Folk ud paa Eftermiddagen fra Herbergerne, og fandt mere Morskab i at see derpaa end at sidde bestandig ved Drikkebordet. Der vare da faa Mænd i Herberget uden Kongerne. Da kom Kong Svends Mænd Ditleif Edlarson og nogle andre ind og vinkede til Kong Svend. Han stod op, og de talte sammen i kort Tid, dog lønlig. Derpaa gik Kong Svend ud med dem. Han gik ind i et Huus, og skjulte sig der, men Ditleif, Tole Hemingson, Yngvar Kveisa og nogle andre

af Kong Svends troeste Mænd vendte dernæst tilbage til det Herberge, hvori Kongerne Valdemar og Knud sade. Kong Valdemar spillede Skak med en anden Mand, men Kong Knud sad paa Bænken ved Siden af ham; og da Ditleif og hans Følgesvende gik ind ad Døren, bøiede Kong Knud sig hen til Kong Valdemar, og kyste ham. Kong Valdemar saae ikke bort fra Brættet, men spurgte: „Hvi er du nu saa blid, Svoger?" Kong Knud svarede: „Det vil du snart faae at vide." Svends Mænd trængte da ind, den ene efter den anden, alle fuldt bevæbnede, og de blottede strax Sværdene. Da Kong Valdemar saae det, sprang han op, og viklede Kappen, som han havde over sig, om sin Arm, thi de sade uden Vaaben derinde, da de ikke frygtede for nogen Ufred. Kong Valdemar sprang op og frem paa Gulvet først af alle sine Mænd; han sprang saa haardt ind paa Ditleif, at de faldt begge udenfor Døren. Da hug Tole Hemingsøn til Kong Valdemar, og Hugget traf ham paa Laaret, og det var et let Saar og ikke farligt; han blev ogsaa saaret paa Tommelfingeren. Da Kong Valdemars Mænd saae, at han var falden, lagde de sig ned ovenpaa ham, og bleve der gjennemstukne, men Kong Valdemar undslap derved bort. Da kom Ditleif paa Fødderne, og hug strax med et bagvendt Hug til Kong Knud, og dette Hug var saa stort, at han klovede hele Hovedet ned i Halsen, og det var hans Banesaar. Der var ogsaa en anden Mand, ved Navn Hjalmsvidar, som hug til Kong Knud. Kong Knud faldt i en Skorsteen. De Danske holde ham for Helgen.

115. Absalon, som siden blev Erkebiskop, havde ikke været i Herberget, da denne Tildragelse skete; han var Kong Valdemars Mand, og ham den kjæreste af alle hans Mænd. Absalon var en særdeles rask og vaabendjærv Mand. Men da dette spurgtes, søgte enhver af de Mænd, som havde været med Kongerne, hen, hvor de troede letteſt at kunne frelse sig, thi Folk troede i Førstningen, at begge Kongerne vare dræbte. Absalon vilde ikke undflye, thi han troede, at Kong Valdemar var falden, og han vilde ikke skilles fra ham. Han gik da ind i Herberget, og da vare Ditleif og hans Ledsagere borte, og Absalon vilde nu see efter, om han kunde finde Valdemar enten levende eller død, men Kong Valdemar var da borte. Han tog da sin Skindkaabe, som han havde om Skuldrene, og lagde den under Hovedet paa Kong Knud, der hvor han laae paa Gulvet, og spurgte om Kongen troede at kunne leve, og sagde at han nu kunde undkomme, men han kunde da ikke tale, og døde i hans Skjød. Der var en mægtig Mand af Kongerne Valdemars og Knuds Hær, ved Navn Constantin, der inde i Herberget; han bad Absalon hjælpe ham, om han kunde. Absalon svarede: „Hvorledes vil jeg kunne hjælpe dig mere end du mig." Absalon bad da Constantin at gaae til den Dør, hvor der ikke var Folk udenfor: „og vi ville nu gaae ud paa een Gang!" sagde han. De gjorde saa, og Absalon gik ud der hvor de fleste af Kong Svends Mænd vare udenfor, og stode alle med blottede Sværde foran Døren og agtede at dræbe ham; men hans Frænde Asley, som var Kong Svends Mand, var der udenfor, og da han kjendte ham, sagde han, at, om nogen

tilføiede ham Skade, da vilde han strax nedhugge den, som gjorde det. Saaledes slap Absalon bort. Ditleif og hans Medfølgere bleve vaer, at Constantin løb ud, og de ilte da strax efter ham og dræbte ham. En Mand, ved Navn Peter Thenja, var den som kom Kong Valdemar mest til Hjælp efter Kong Knuds Død; han skaffede dem Heste, og de rede til Ramsø, hvor de traf Absalon og hans Svoger Peter, og der var et meget glædeligt Møde. Derfra rede de alle til Buetorp, og traf der atter nogle af deres Mænd. Derfra rede de til Freysmose, hvor Absalons Broder Asbjørn Snare mødte dem; og han tog meget vel imod dem, og tilbød dem den Bistand, som han formaaede at yde. Han skaffede dem et Skib i Vikingevad, paa hvilket de droge over Sundet; de fik en meget stærk Storm, og kom dog velbeholdne til Land; men samme Aften forliste sex hundrede vendiske Skibe ved Juleholmene.

Om Kong Valdemar.

116. Kong Valdemar var nu kommen til Jylland, og androg paa Viborg-Thing den ham tilføiede Overlast og det Mord som Kong Svend havde begaaet paa Kong Knud. Han fremviste ogsaa der sine Saar, saa at det kunde sees, at samme Skjæbne havde været ham tiltænkt, hvis Gud ikke havde forhindret det. Han krævede Hjælp, og forklarede Folket, hvor høilig Nødvendigheden krævede den; men hele Folket sprang op med Raab, og sagde at de alle vilde følge ham, og sagde, som sandt var, at dette var en meget skændig Gjerning, som Kong Svend havde ladet udøve. Derpaa udbød Kong Valdemar Leding, og fik betydeligt Mandskab; han forlod nu Skibene,

og samlede Hæren paa Land. Kong Svend drog imidlertid til Viborg, og udbad sig der Hjælp, og agtede at tage Kong Valdemar der fangen, men han var da i Randers, og ventede der paa sine Tropper. Da red Asbjørn Snare efter Svends Folk, da han spurgte til dem; han naaede dem paa Flugten, og han fratog tre Mænd deres Vaaben, men Mændene selv undkom, og traf Kong Svend ved Kornung, de fortalte ham deres Tab, og sagde at de vare drevne paa Flugt, og havde kun med Nød og neppe undsluppet. Kongen var ilde fornøiet dermed, og gjorde sine Mænd store Bebreidelser, sagde at de ingen Vanære vilde afværge fra sig, da de saaledes lode sig slaae og fordrive, og at han i dem fødte slette Karle. Imidlertid forblev han der om Natten. Asbjørn Snare red til Kong Valdemar, og berettede ham, at Kong Svend laae ved Kornung. Kong Valdemar drog da over Randersbro, og vilde endnu ikke indlade sig i Slag, efterdi han ventede endnu endeel Folk til sig. Men da Kong Svend kom til Randers, havde Kong Valdemar ladet Broen afkaste, og han kunde da ikke komme over Aaen, og der blev derfor ikke noget af Slaget.

117. Denne samme Høst kom Kong Valdemar med sin Hær til Gradehede tæt søndenfor Viborg. Han vidste da, at Kong Svend kunde ventes did med en stor Hær, og at de nu snart maatte mødes, hvad Udfaldet saa vilde blive; begge havde da en stor og skjøn Hær. Kong Valdemar valgte en Kampplads for dem, og opsatte der sine Telte. Derefter spiste Folkene og hvilte sig, og Kong Valdemar lagde sig til at sove, og da han var sovet ind, drømte han, at han syntes at

see sin Fader, den hellige Knud Lavard, som saaledes talte til ham: „Her ligger du, min Søn!" sagde han, „og er meget bekymret for, hvad Udfald dit Skifte med Kong Svend vil faae; bliv kun ved godt Mod!" sagde han, „thi du har Retten paa din Side; læg nu nøie Mærke til, hvad jeg siger dig, min Søn! thi det er ikke falskt, hvad der bæres dig for: naar du vaagner, vil du see en Ravn flyve, og du skal nøie lægge Mærke til, hvor den sætter sig ned, thi hvor Ravnen sætter sig, der skal du opstille din Fylking, og vil da Gud give dig Seier."

118. Derefter vaagnede Kong Valdemar, og stod op, og tænkte over sin Drøm; han saae nu, hvor der fløi en Ravn, ligesom det havde været ham betydet. Der opstillede nu Kong Valdemar sine Krigere, ordnede sin Fylking, og beredte sig til Slag. De saae nu ogsaa Kong Svends Hær drage frem; han havde ligeledes betydeligt Mandskab, og rykkede hen paa Heden imod dem, og opstillede der sin Hær. Ribe-Ulf bar Banneret for Kong Svend. Da de nu havde beredt sig, opløftede de paa begge Sider Krigsraab, og derefter trængte Fylkingerne imod hinanden, og Striden begyndte og blev meget haard og langvarig, og man kunde længe ikke see, paa hvis Side Seiren vilde falde. Kong Valdemar var til Hest, og stred meget tappert; han red med en stor Trop Folk mod Kong Svends Banner, og der blev en meget skarp Strid, førend Ribe-Ulf faldt, og Banneret blev nedhugget. Derefter kom der Flugt i Kong Svends Hær, og en stor Mængde faldt paa Kamppladsen. Kong Svend undflyede, skiftede Klæder med en Præst, og

gav ham Hesten og Vaabnene, og bad ham undride saa stærkt han mægtede og Hesten kunde fare, men Kongen blev tilbage, og blev greben i en Buskads. Peter Thenja kjendte ham, og sagde: „Hvi ligger I nu saa lavt, Herre?" Da løb Gvenmar Ketilson til, og dræbte ham, og der faldt Kong Svend Sviende. I dette Slag faldt ogsaa Yngvar Kveisa, som havde dræbt Sorte-Plov. Derefter lod Kong Valdemar Ditleif Edlarson gribe, og radbrække. Atle Svendson fortalte, at han saae denne Mands ynkelige Henrettelse, da han var i Danmark.

119. Efter dette Slag fik Kong Valdemar Enevældet over hele Danmarks Rige, hvilket blev ham overdraget efter alle Landshøvdingernes Beslutning. Han var en meget vennesæl Konge. Da vare ni Aar forløbne fra Kong Erik den Spages Endeligt, og eet Aar fra Kong Knud Magnussons Drab. I denne Tid døde Biskop Øssur, og Absalon, Asbjørn Snares Broder, blev viet til Biskop i hans Sted, thi Absalon var en fortrinlig Clerk og en viis Mand, og han blev siden en meget stor Høvding. Kong Valdemar sendte Bud over hele sit Rige Vinteren efter Slaget paa Gradehede, at der skulde Leding ud om Vaaren, og han agtede at drage til Vindland, at kristne Landet, om Gud vilde give Lykke dertil. Til dette Tog beredte mange Høvdinger sig med Kongen; den første af dem var Erkebiskop Askel; der var ogsaa Biskop Absalon af Roeskilde, som var een af de største Helte, som Danmark nogensinde har frembragt; Kong Valdemars Søn Christopher, Gvenmar Ketilson, Peter Thenja, Biskop Absalons Broder Asbjørn Snare, og Inge-

mar. Hele Flaaden ſamledes under Den Møen, ſom ligger ſøndenfor Sjælland. Der fik de et haardt Modveir, og bleve derfor liggende der, indtil de ikke havde flere Levnetsmidler tilbage til hele Hæren end for syv Dage. Da kaldte Kong Valdemar ſine Raadgivere ſammen, og ſpurgte dem til Raads, hvad de ſkulde gribe til. Biſkop Abſalon ſvarede paa hans Tale: „I Gaar var det Veir til at reiſe i, og ligeſaa var det i Forgaars fuldkommen godt Veir til at reiſe i, men I bleve da liggende, og vilde ingenſteds drage, og hvis I ville ligge rolige, naar det er Veir til at reiſe, og allene reiſe, naar Veiret er mildeſt, ſaa ere I ikke ſikkede til at udſætte eder for ſaadan Møie, og da er det bedſt at lade Ledingshæren drage hjem igjen." Kongen blev vred ved denne Tilſkyndelſe, og ſagde at han ikke vilde vende tilbage, ſaalænge han havde Levnetsmidler til Hæren. Morgenen derefter bød Kongen, at der ſkulde lægges fra Land. De roede da ud i en meget ſtærk Storm, og Kongen var paa Skib med Erkebiſkop Aſkel; det ſønderſloges i Stormen, og Kong Valdemar ſvang ſig da op paa Ingemars Skib med ſit Sværd og Banner, det blev anſeet for et meget godt Spring. Folkene bleve da bjergede, men Godſet forliiſte. De ſeilede til Hedinss. Da gik Kongen op paa Biſkop Abſalons Skib, og lagde ſig ned og ſov, men han ſendte om Aftenen Gvenmar Ketilſøn i Land, at ſpeide. Han tog Vendernes Speidere til Fange, og drog ſiden tilbage, og mødte Kongen der i Fjorden ſøndenfor Hedinss. Gvenmar berettede Kongen, at han havde fanget Vendernes Speidere. De landede dernæſt paa Vindland i Mundingen af en Flod. De ſkiftede Hæren til Land-

gang, og Kongen gik i Land paa den ene Side af Floden, og Biskop Absalon paa den anden Side, og de droge da til forskjellige Sider, saa den ene ikke vidste til den anden, og de brændte nu Bygderne vidt omkring paa begge Sider af Floden, droge derpaa igjen tilbage til deres Skibe, og ladede tresindstyve Skibe med det gjorte Bytte. Derefter seilede Kong Valdemar hjem til sit Rige, og opholdt sig hjemme den følgende Vinter. Om Vaaren sendte Kong Inge af Norge Kong Valdemar et smukt Drageskib. Denne Sommer drog Kong Valdemar igjen til Vindland, og paa denne Reise fik han Dragen beskadiget, men Kongen seilede op i Gudagersaa, og holdt der et Slag med en vendisk Høvding, som hed Mjuklat. Dennes Søn hed Fridleif; han blev fangen af de Danske paa det første Tog, og han var da hos Kongen, og var kristnet. De sloges ved Byen Urk; Kong Valdemar seirede, men Mjuklat flyede og faldt siden. De Danske toge hans Hoved, og opsatte det paa en Stage udenfor Byen. Kong Valdemar drog dernæst til sine Skibe. Han spurgte da, om nogen af Høvdingerne havde Mod til at ride til Brunsvig, og bringe Ærende fra ham til Hertug Henrik, Keiser Konrads Søn; han var gift med den engelske Konge Henriks Datter, og de havde tre Sønner, Keiser Otto, Pfaltsgreve Henrik og Vilhelm Digre eller den Tykke, og en Datter ved Navn Gjertrud. Til at drage denne Færd vare alle uvillige, thi man maatte reise lige igjennem Vindland i Hænderne paa sine Fjender. Biskop Absalon tilbød Kongen at drage denne Færd. Det tilstod Kongen. Biskoppen begav sig da paa Veien med tresindstyve Mand, og

ham fulgte Fridleif Mjuklatſon ſom Veiviſer. De rede da forbi Byen, udenfor hvilken Mjuklats Hoved var opſat paa Stagen. Da Fridleif ſaae det, fældte han Taarer, og ſagde, at det maatte han have ventet, efterdi han ikke vilde tjene den ſande Gud. De kom derpaa til Hertug Henrik, og bleve der vel modtagne. Der opholdt de ſig en Tid, og udførte deres Ærende, og da de igjen droge bort, tilbød Hertugen dem Folk til Følge. Biſkoppen ſagde, at de ingen behøvede. De rede fra Brunsvig tidlig om Morgenen, og vare alle klædte i Ruſtninger. De rede da over en Slette, og havde Mistanke om, at der maatte være Folk forſamlede i Bygden. Da tog Fridleif til Orde og ſagde, at det var der hans Fader var bleven dræbt: „Og om I Danſke her blive tagne til Fange, ſaa komme I til at gaae den ſamme Vei, ſom I lode ham gaae, og det er nu hver Mand bedſt tjenligt at ſælge ſig ſom dyreſt.“ Biſkoppen takkede ham for hans Opmuntring, og ſagde at det var mandigen talt. De rede nu ſyngende igjennem Bygden om Dagen, og lode ikke nogen Frygt mærke paa ſig; og da Indbyggerne bleve dem vaer, troede de, at det var Hertugens Mænd, ſom rede med ſaadan Munterhed. Biſkoppen naaede da i god Behold med ſin Trop til Skibene. Kong Valdemar ſad da og læſte Davids Pſalmer, og blev glad ved igjen at ſee Biſkoppen og hans Mænd.

120. Om Morgenen ſeilede Kongen mod Øſt langs Kyſten af Vindland til Svolder, hvor Venderne laae med en ſtor Flaade. De flyede ſtrax, da de ſaae den danſke Konges Seil. Det blev da god Bør. Kongen affendte ſin Søn Chriſtopher, for at brænde det

Herred i Vindland, ſom hedder Valung, og bød dem ikke at ride op, førend hele Hæren var kommen i Land. Chriſtopher og hans Folk vare temmelig hurtige i at brænde Bygden. Og da Venderne, ſom vare paa de Skibe, der forud havde flyet, ſaae det, roede de til, ſaa hurtig de kunde, og agtede uforvarendes at overfalde de Danſke; men i det ſamme ſaae de, hvor Kong Valdemar foer med en Deel af Hæren, og de undflyede da igjen, ſaa hurtig de kunde, ſaa at de Danſke ikke kunde naae dem. De Danſke lagde ſiden til Havn, og tjeldede, og da Kongeſkibet var tjeldet, kom Erkebiſkop Aſkel der, og ſagde ſaaledes: „Altfor hurtige ere I Danſke til eders Gjerning, at I begrave dem, førend de ere døde.“ Kongen ſpurgte, hvi han talte ſaa. Erkebiſkoppen ſvarede: „Thi jeg ſeer, at vi ligge her længe ved Øer og Udſkjær, førend vi her vinde ſaa ſtor en Seier, ſom vi gik Glip af ved denne Overilelſe; men Ubetænkſomhed leder ſjelden til noget Godt!“ De droge dernæſt ifølge Erkebiſkoppens Tilſkyndelſe til Skibene, og roede over en Flod, ſom var der, og gik der i Land med deres Heſte, og brændte der hele Fylket, ſom ligger ovenfor Stræla, og bleve liggende der om Natten; men om Morgenen derefter droge de til Falong og brændte Herredet, og agtede ſig dernæſt hjem. Den følgende Nat kom Rygierne til dem ved Masnæs, de beboe Herredet Rygen i Vindland, ſom er et ſtort Herred og Rige. Deres Høvding Domabur foreſlog de Danſke Forlig, men Erkebiſkoppen forlangte, at de ſkulde gaae Kong Valdemar til Haande, og ſætte ham Gidſler. Da gav Domabur Erkebiſkoppen et Raad, og ſagde ſaaledes: „Du er en ung Mand

uden nogen Erfaring, forlang ikke Gidsler af os, og hærj ikke paa vort Land, drag heller hjem, og hold bestandig Fred med os, indtil eders Lande ere saa vel bebyggede, som vore nu ere, thi mange af eders Lande ligge øde og ubeboede, og derfor passer det sig bedre for eder at have Fred end Ufred." Da svarede Erkebiskoppen: „Jeg veed, at Kong Valdemar *vil gjerne* følge dit Raad, og jeg synes vel om det; drag nu hjem," vedblev Erkebiskoppen, „og sig Rygierne, at vi ikke bede dem om Gidsler, førend de selv byde os dem." Dernæst drog Domabur hjem, og Kong Valdemar lagde sine Skibe til Havnen Skaparød paa Rygen, og de ginge der i Land med hele Hæren op til Staden Arkun. Denne Stad havde Erik Emun indtaget, som forhen er berettet i Bogen. Der kom Rygierne imod Kong Valdemar med en utallig Hær, og holdt et Slag med ham, i hvilket Kong Valdemar seirede, men af Rygierne faldt tre [hundrede] tusinde, men de Overblevne flyede. De Danske seilede dernæst til Hedinsø, og da de laae der, kom Rygierne til dem, og satte dem fire Gidsler, og tilstode alt, hvad de forlangte. Efter denne Seier drog Kong Valdemar hjem til sit Rige. Paa det næste Ledingstog, som Kong Valdemar efter dette gjorde, styrede han til Stræla. Da red Biskop Absalon op i Landet, og holdt Thing med Bønderne; Biskoppen bød dem at drage til Valaguſt [1] med Kongen, og give ham Hjælpetropper. Rygierne gjorde, som han bød, og droge med Kongen, og de havde betydeligt Mandskab, og lagde sig i Kuaviz. Der kom

[1]) d. e. Volgast.

de fra Valaguſt imod dem, og ſatte Kongen Gidsler, og tilſtode ham Lydighed, hvorefter Hæren igjen drog hjem. Paa det næſte Tog, ſom Kong Valdemar gjorde, drog han til Grønneſund, thi Rygierne vilde da bryde Forliget, ſom de forhen havde ſluttet med Kong Valdemar, hvortil Grunden var, at de i dette Mellemrum havde underkaſtet ſig Hertug Henrik af Brunsvig og ſat ham Gidsler, thi Henrik erklærede hele Landſkabet omkring Valaguſt for ſin Eiendom, og han havde ogſaa hærjet paa Rygierne. Men da Rygierne ſpurgte, at Kong Valdemar var kommen til Grønneſund, og agtede at hærje paa deres Land, droge de til Kongen, og overgave ſig da paa ny til ham, og Kong Valdemar drog dernæſt hjem. Men da Hertug Henrik ſpurgte dette, gjorde han Kongen Beſkyldning for, at han havde taget Gidsler af Valaguſt og hærjet paa Rygierne, ſom han paaſtod at være hans Underſaatter. Han ſendte da Mænd til Kong Valdemar, og bad ham om Erſtatning for at han havde hærjet paa hans Land, og lod tilſøie at han i modſat Fald vilde tage Hævn og drage med en Hær til Danmark. Men medens de Udſendte vare paa Reiſen, havde Øſt-Venderne en utallig Hær ude, og droge mod det Landſkab, ſom Hertugen eiede i Vindland, og brændte Bygderne og dræbte alt Folket. Hertug Henrik tilſkrev Biſkop Abſalon dette Anſlag, men han havde dog ingen Deel deri, og da Hertugen fik Viſhed derom, ſkikkede han ſtrax anden Gang Udſendinge til Danmark til Kong Valdemar, og bad ham om Forlig, og tillige om han vilde hærje i Forening med ham paa Vindland. Dette tilſtod Kong

Valdemar, fordi de fra Valaguſt atter havde brudt det Forlig, de havde indgaaet med ham. Den følgende Vaar udbøde Kong Valdemar af Danmark og Hertug Henrik af Saxland Leding, og hærjede paa Vindland. Hertugen kom med ſin Hær til Dimin, og leirede ſig der om Borgen, men Indbyggerne trak ſig ſammen, og vilde forſvare deres Land. De gjorde en Nat Anfald paa Hertugens Folk, og dræbte om Natten to Grever, af hvilke den ene hed Adelbrikt, den anden Henrik, og mange andre anſeete Mænd. Der faldt halvfemte hundrede Mand af Hertugens Hær, og mange bleve ſaarede, men alle de, ſom kunde undſlippe, flyede bort. Venderne forfulgte de Flygtende et kort Stykke Vei, og droge dernæſt tilbage til Valpladſen, og røvede og plyndrede baade Vaaben og Klæder fra de Faldne. Men da det begyndte at blive lyſt, og Tydſkerne ſaae, hvad Venderne toge ſig for, rede de tilbage, og ſloges med dem, og dreve dem paa Flugten. Derefter indtog Hertug Henrik Borgen, og dræbte en utallig Mængde af Venderne. Kong Valdemar drog andenſteds hen med ſin Hær, og kom til Valaguſt; han leirede ſig der om Borgen, og Venderne bade da Kongen om Fred, overgave ſig til ham, og ſatte ham Gidsler, men om Natten efter flyede de af Borgen, uden at Kongen bemærkede det. Da Kong Valdemar fik dette at vide, beſatte han Borgen med ſine Mænd, og drog dernæſt ud paa en Flod, og til en Bro paa Floden, ſom hedder Dunzarbro. Den paafølgende Morgen kom Hertug Henrik fra Grozar, og gik ſtrax om Bord paa Kong Valdemars Skib, og Hertugen faldt meget i Forundring over, hvor godt Kongen

kunde seile. Alt gik nu af med Venskab imellem dem, og Kong Valdemar gjorde da Hertugen Forslag om Svogerskab paa sin Søns Vegne, i hvilket Hertugen indvilligede; og de trolovede da deres Børn sammen, hvilke endnu laae i Vugge; Drengen, Kong Valdemars Søn, hed Knud, og Møen Fru Gjertrud. Om Morgenen efter roede Kong Valdemar til Stolpe, men Henrik drog til Dimin, og nedbrød og brændte hele Borgen. Dernæst drog Kong Valdemar tilbage til Broen, hvor Kassamar, som da var Herre i Vindland, kom til ham, satte ham Gidsler, og blev hans Mand; Kong Valdemar overgav ham to Dele af Valaguft at bestyre, men den tredie Deel overgav han Rygierne. Siden drog Kongen til Stræla, og holdt der Beraadslagning med sine Folk; da gav han efter Biskop Absalons og andre Høvdingers Raad sin Søn Knud Kongenavn; han var den Gang et Aar gammel. Han drog dernæst hjem til Danmark. Paa det næste Ledingstog, som Kong Valdemar gjorde, drog han først til Rygen, og da blev Analong brændt. Ogsaa den Gang var Biskop Absalon hurtigst tilligemed Øboerne, saa at de maatte vente paa Kongen i syv Dage ved Hedinss, og fore derfra hjem.

121. Imod Vinterens Slutning udbød Kong Valdemar atter Leding. Han drog til Rygen, og gjorde Landgang i en Offerlund ved Stræla, som hedder Boku. Der brændte og ødelagde de alt, bemægtigede sig Folk og Gods, og droge dermed til Skibene. Dernæst gjorde de Landgang paa den anden Side paa Valung, og brændte der, og droge derfra til Vik, og

brændte hele Landet lige til deres Markedsplads. Derfra seilede de til Hedinss, hvor de laae og udhvilte sig i to Dage. Da bad Kongen Biskop Absalon at drage forud, men Kongen gjorde da Landgang med Jyderne ved Stræla; men da det blev mørkt, roede Biskoppen op med sin Flaade forbi Kongen til Parez, og red siden op til Byen Gard. Der kom Venderne *igjen imod* dem, og beredte sig strax til Slag med Biskoppen, og sloges ved en Indss. Det var et stort Slag, og der skete stort Mandefald, og Biskoppen seirede; der faldt elleve hundrede Mand af Venderne, men kun een Mand af Biskoppens Folk; men to af Biskoppens Mænd, som af Kappelyst prøvede at svømme med hinanden, omkom i Dybet. Derpaa red Biskoppen ud til sine Skibe, og da de dreve Hestene om Bord, kom Kong Valdemar der, og spurgte, hvad de havde foretaget sig, og Biskoppen berettede ham det. Kongen takkede ham i naadige Udtryk for denne Seier, og dernæst droge de alle i Forening til Stræla. Øboerne havde nu faaet stort Bytte, hvilket Jyderne misundte dem, og sagde at Øboerne fik alt, men Jyderne gik Glip deraf, men de torde dog ikke tale derom i Kongens Paahør. Derefter drog Kongen med Hæren til Aasund, og hærjede der. Der dræbte de en Høvding, ved Navn Dalemar, bemægtigede sig alt Folket og Godset, og droge siden til Hedinss. Der kom Rygierne til Kongen, bønfaldt om hans Miskundhed, og satte ham Gidsler, gave ham de Skatter, som han krævede, og tilstode ham Lydighed. Kongen drog efter dette hjem til Danmark.

122. Kong Valdemar gav sin Søn Christopher en Forlening i Jylland; han fik Hertugdom i Hedeby og det Landskab, som hører dertil; han var en mægtig Mand. Kong Valdemar havde bestandig under hele sin Regjering meget at foretage sig. Han gjorde otte Ledingstoge til Rygen, inden han fik Landet indtaget. En Vinter i Fasten drog Hertug Christopher og Biskop Absalon til Svolder, og brændte der Landet lige op til Tribuzis, saa at det laae øde i mange Aar derefter. De laae den Gang i tyve Dage for Modvind og stærk Storm i Floden Svolder, men siden fik de Vor og seilede hjem. Derefter var alt roligt i tre Aar, indtil Rygierne igjen brøde Forliget. Da udbød Kong Valdemar atter Leding, og drog til Rygen, hvor han kom Pintsedag, og indtog den for nævnte By Arkun. Da kom deres Konge Tetizlaf og hans Broder Jarmar og alle de fornemste af Rygierne til Kong Valdemar, og overgave da Landet og sig selv til ham, og underkastede sig i alle Henseender hans Villie. Kongen bød dem da at antage Kristendommen, thi Hedenskabet havde bestandig holdt sig, siden de igjen afkastede Kristendommen, som de havde antaget, den Gang Kong Erik Emun, som før blev berettet, lod dem døbe, efter at han havde indtaget Byen Arkun. De sagde, at de nu vilde gjøre alt, hvad Kongen og Biskop Absalon vilde forlange. Kongen udvalgte da Sone Ebbeson og nogle Mænd med ham til at gaae ind i Byen Arkun til det Afgudstempel som var der, og bød ham nedhugge Afguden, som hed Svantevit, og drage ham ud af Borgen, og plyndre alt i Templet, hvad der havde Penges Værd. Men de, som vare i Borgen,

torde ikke drage ham ud, da de frygtede meget for hans Vrede. Da gik Biſkop Svend og Sone Ebbeſøn til, og nedhug Guden; derpaa ſloge de et Reb om Halſen paa ham, og tvang Rygierne til ſelv at drage ham ud; og da han kom ud, undrede alle Hedningerne ſig over, at han da ikke kunde hjælpe ſig ſelv, og troede mindre paa ham end tilforn. Folk gik da til, og kløvede ham i Stykker, og brændte ham under deres Kjedler; Rygierne indſaae da, at de vare bedragne, og troede ikke mere paa ham. Biſkop Abſalon og alle Præſterne kriſtnede nu Folket, og døbte paa een Dag tretten hundrede, og droge derfra, efterat Folket havde tilſtaaet Kongen og Biſkoppen Lydighed. Om Morgenen derefter drog Kongen til Staden Karenz, og lod der nedhugge tre Afguder, ſom benævntes Rinvit, Turupid og Puruvit. Disſe Afguder gjorde ſaa ſtore Undere, at, ſaaſnart nogen Mand havde med en Kvinde at gjøre der inde i Byen, koblede de dem ſammen ligeſom Hunde, og ikke kom de løs fra hinanden, førend de kom ud af Borgen. Den Dag, da disſe Afguder bleve brændte, kriſtnede de ni hundrede Menneſker, og viede elleve Kirkegaarde. De toge der mange Koſtbarheder af Gudebillederne, Guld og Sølv, Silke og Atlaſk og Skarlagen, Hjelme og Sværde, Brynier og alſkens Vaaben. En femte Gud hed Pizamar; han var i en Stad ved Navn Aaſund, ogſaa han blev brændt. Desforuden var der een, ved Navn Tjarnagloſi, ſom var deres Seiersgud, og drog i Kampen med dem; han havde en Knevelsbart af Sølv; han holdt ſig længſt, men dog fik de ham det tredie Aar derefter. Paa dette Tog kriſtnede de i alt fem tuſinde der i Lan-

det. Derefter drog Kong Valdemar hjem tillige med Biskop Absalon og hele Hæren.

123. Medens Kong Valdemar levede, bleve byggede elleve Kirker paa Rygen, hvilke Biskop Absalon viede. Der er nu en Bispestol i Staden Usna, og i dette Bispedømme ere hundrede og tredive Kirker. Efterat Rygen var bleven kristnet, drog Kong Valdemar ikke mere i Leding. Men formedelst det Gods, som Kong Valdemar fratog Rygierne, opstod der Uenighed imellem den danske Konge og Hertug Henrik, som paastod, at Rygen var hans Land, og at altsaa Godset tilhørte ham. Han bød da Øster-Venderne at hærje paa Danmark. Da Kong Valdemar spurgte det, bød han sin Søn Christopher og Biskop Absalon, at de skulde forsvare Landet, men de vilde ikke oppebie Fjenden i Landet selv, og udbøde derfor Leding, eet Skib af hvert Herred i Danmark. Da de vare løbne ud med Flaaden, spurgte de, at Kurerne havde en Flaade i Søen og hærjede paa Bleking. Da de dog ikke vare fuldkommen visse, om det var en sand Beretning, troede de det fornødent at fatte et godt Raad, og de toge da den Beslutning, at Christopher, Biskop Absalon og Asbjørn droge did og seilede til Bland. Der gjorde de betydeligt Bytte, og toge en Deel Folk til Fange, men da de kom til deres Skibe, spurgte de, at Kurerne vare indenfor. De løslode da Folket, som de havde fanget, og styrede strax hen, hvor de vare, og traf dem ved en Havn, som benævnes Jernlukke. Da Kurerne mærkede, at der kom en Hær imod dem, trak de deres Skibe op, og beredte sig til Modværn paa Landet, og de troede, at det var Svenske.

Men en gammel Mand af Kurerne sagde, at det var Danske: „Det er derfor ikke raadeligt at blive," sagde han; hvorpaa den gamle Mand roede bort med sit Skib, men de andre Kurer bleve liggende der tilbage med ni Skibe. Christopher og Biskop Absalon kom da til med deres Flaade, og beredte sig strax til Slag imod dem, og der faldt alle Kurerne, saa at ikke et Menneskesbarn undkom, men paa de Danskes Side faldt to Mænd. De Danske toge da deres Skibe og Gods, og droge dermed hjem, efter saaledes at have vundet en stor Seier.

Den hellige Knud optages af Jorden.

124. Dette Aar ved Midsommers Tid blev Kong Valdemars Fader, den hellige Knud Lavard optagen af Jorden i Ringsted, og der skete da igjen skjønne Jærtegn paa hans Hellighed. Kong Knud, Kong Valdemars Søn, som den Gang kun var faa Aar gammel, blev da viet til Konge efter Faderens Raad og med Samtykke af hele Almuen i Danmark. Der blev da ogsaa sluttet Forlig imellem Kong Valdemar og den norske Konge Magnus Erlingsøn. Kong Magnus's Fader Erling Skakke kom til Danmark, og traf Kong Valdemar i Randers, og de havde der mange Forhandlinger angaaende den norske og den danske Konges Mellemværende. Kong Valdemar troede sig berettiget til Herredømmet over Vigen i Norge; thi det havde været en Aftale imellem Valdemar og Erling, da Kong Valdemar ydede ham og hans Søn Bistand til at sætte sig i Besiddelse af Norges Rige, at Kong Valdemar skulde have Øster-Vigen.

Der var nært Slægtskab imellem Kongerne Valdemar og Magnus. Kong Valdemars Moder var Ingeborg, en Datter af Kong Harald Valdemarson, som forhen blev berettet, og hendes Søster var Malmfrid, som var gift med Kong Sigurd Jorsalefarer, og deres Datter var Christine, Kong Magnus Erlingsons Moder. Om Kong Valdemars og de Norskes Forhandlinger berettes i Norges Konge-Sagaer. Da nu Erling kom til Danmark til Kong Valdemar, gav denne ham Jarls Værdighed og det Landskab til Bestyrelse, som han gjorde Krav paa i Norge. De skiltes da med Forlig og Venskab, som de vel vedligeholdt, saa længe de levede. Samme Høst udbød Kong Valdemar Leding, og drog til Jomsborg og til Steinborg, som ligger længere mod Østen i Vindland. Kongen seilede ind i et lille Sund, og da han igjen agtede at seile derud af, sagde de Danske, at de syntes at de vare komne i en Sæk, og tilføiede at dette igjen var Biskop Absalons Raad og Forsorg, og at han nu havde kommet dem i en Sæk, og ført dem ind et Sted, hvorfra ingen af dem kunde slippe bort: „Thi nu er der en Hær paa Landet indenfor os," sagde de, „og en Flaade udenfor; men det er jo ikke gaaet her værre end man kunde vente, da du ikke tænker paa andet end ved Fremfusenhed at vinde Berømmelse, og du tænker bestandig, at alt skal gaae efter dit Vink; men skjønt du er en stor Kriger og Kæmpe, er det dog ikke sikkert for dig, at stole paa dig selv i alt, og ikke paa andre, skjønt det nu en Tid er gaaet saaledes med dig." Hertil svarede Biskop Absalon meget sagtmodig: „Efterdi jeg har ført eder i en farlig Stilling, da skal jeg ogsaa frelse eder fra

Faren; men saadan Omtale vil jeg ikke oftere høre; thi vi skulle have Mands Hjerte og ikke en Kvindes, og vi bør derfor være ufrygtsomme, og ikke besvære os, om der end ikke bestandig synes at forestaae behagelige Ting. Nu vil jeg seile forud med mit Mandskab, og mit Raad skulle I end følge; og om I see, at vi komme ud igjennem Sundet, da skulle I i Hast være beredte, gaae i Land med eders Heste, og ride med fylket Mandskab imod Landhæren, og lad os saa see, hvad Udfald det vil faae!" Man gjorde nu, som Biskoppen raadede. Venderne havde en betydelig Hær, baade paa Landet og paa Skibene. Førend Venderne paa Skibene vare beredte, roede Biskoppen nu ud imod dem, og lod strax raabe Krigsraab, og da flyede hele Flaaden, som laae der udenfor, og de torde ikke slaaes med ham. Men de, som vare til Hest, rede til Borgen, og traf der Venderne, og begyndte Strid med dem. Biskop Absalon kom da ogsaa til Hjælp her, da han ingen Modstand havde fundet til Søes. Det begyndte da snart at gaae Venderne uheldig, og i kort Tid dræbte de tresindstyve hundrede Mand af dem, og Resten flyede. De toge ogsaa mange til Fange, og førte dem til deres Skibe. Den følgende Morgen kom en Mand ridende til dem oppe fra Landet, og sagde at han paa Landsfolkets Vegne vilde søge om Forlig, men man fandt at det var Svig og Bedrageri, og Biskop Absalon lod ham gribe, og tvang ham til at bekjende Sandheden. Han var dernæst i Bevogtning hos Biskoppen i fire Dage, og derefter udløste hans Søn ham med hundrede Mark Sølv. Derefter droge de Danske hjem, og da Biskop

Abſalon ſeilede nord til Øresund, laae han i Hyljamynne med ſex Skibe. Det var ſyv Dage før Allehelgens Messe. Biſkoppen laae med tre Skibe ved Mundingen, men de andre tre laae paa Grund formedelſt Ebben. Men ved Ottetiden (Klokken tre om Morgenen), da Biſkoppen læſte Otteſang, kom der ni vendiſke Skibe, ſom alle vare meget ſtore, til dem, og gave ſig ſtrax til at angribe dem; men da de havde ſtredet i kort Tid, grebe Venderne Flugten, de Danſke bemægtigede ſig det ene af deres Skibe, men de otte andre undkom. Derefter ſeilede Biſkoppen hjem, og kom hjem ſyv Dage derefter. Den følgende Sommer bleb der igjen udbudet Leding, og beſtemt at Flaaden ſkulde ſamles i Grønneſund. Der kom Erkebiſkop Aſkel med Skaaningerne og Biſkop Abſalon med Sjællænderne, og Chriſtopher med ſit Mandſkab. De ſeilede derpaa til Bramnæs, og brændte der alt. Der mødte dem en Greve, ved Navn Hyrning, og indlod ſig i Slag med dem; han havde betydeligt Mandſkab, og var en ſtor Kriger, men dog maatte han ſtrax tage Flugten, og mange af hans Folk bleve dræbte, men nogle tagne til Fange. Derpaa gik de Danſke igjen om Bord, og traf Kong Valdemar ved Geiterø, og berettede ham om deres Færd. Nu bleve Jyderne misundelige derover, og ſagde at Sjællænderne fik alt Bytte, men de gik Glip deraf. Da drog Kongen med ſin Flaade til Stræla, og red der op til Tribuzis og Atripiden, og brændte Landet vidt og bredt, de indtoge Byen, og dræbte Folket, gjorde der Bytte, og droge ſiden hjem.

Om Kong Valdemar.

125. I den Tid beredte Hertug Henrik af Brunsvig ſig til en Reiſe hjemmefra ud til Jeruſalem. Og førend han begav ſig paa Veien, ſendte han Bud til Biſkop Abſalon, at han ſkulde komme at hente hans Datter Fru Gjertrud, ſom Kong Valdemars Søn Knud ſkulde have tilægte; men Biſkop Abſalon var den Gang ſyg, og kunde ikke reiſe, hvilket Hertugen ſyntes var ilde. Men om Vinteren imod Juul ſendte Hertug Henrik hende til Hedeby, og ſendte Brev til Biſkop Abſalon, og ſagde at han ikke troede nogen Mand i Danmark bedre end ham. Siden ſkikkede Kong Valdemar Mænd hende i Møde, og tog hæderlig imod hende. Men Hertug Henrik reiſte ud til Jeruſalem, og kom hjem igjen fra denne Reiſe. Imod Slutningen af denne Vinter udbød Kong Valdemar igjen en Flaade, og ſeilede til Vindland og ind i Plazmynne til Gorgaſia, og brændte der alt. Derefter drog Kong Valdemar til Burſteborg, og beleirede længe denne Borg; men Udfaldet blev, at Indbyggerne overgave ſig til Kongen, betalte ham Penge og ſatte ham Gidsler. Kongen drog derefter hjem igjen til ſit Rige. Det var da roligt i nogen Tid. Den følgende Vinter ægtede Kong Knud Hertug Henriks Datter Fru Gjertrud. I den Tid døde Kong Valdemars Søn Chriſtopher, og til ſamme Tid opgav Erkebiſkop Aſkel ſit Embede, og bad Biſkop Abſalon at modtage Erkebiſpedømmet, men han vilde aldeles ikke tage derimod; men ſiden toge Kong Valdemar og Erkebiſkop Aſkel ham med Magt, og ſatte ham næſten halv tvungen i

Erkebiſpeſædet, og gave ham Erkebiſkops Navn. Den følgende Vaar i Faſten drog Erkebiſkop Aſkel til det Sted, ſom hedder Klerivas, ſom er et ſtort Munkekloſter, hvor han døde ſom Munk. Han var nogle Aar Erkebiſkop i Lund. Kong Valdemar ſpurgte, at Venderne anlagde to Borge i Flatzmynne, imedens de vare forligte og der var Fred imellem dem. Dette ſyntes Kongen og de Danſke i Almindelighed meget ilde om, da de deraf troede at forudſee, at Venderne atter vilde bryde Forliget. Der droge da Sendebud imellem Kong Valdemar og Hertug Henrik af Brunsvig, at de ſkulde udruſte en Hær og drage til Vindland og mødes der. Hertugen rykkede med ſin Hær til Dimin. Kong Valdemar udbød atter en Flaade af Danmark, og ſeilede forbi Valaguſt til Fuznon, og hærjede, og alt Folket undſlyede, men han brændte tre Borge Fuznon, Vinborg og Fuir. Der ſkikkedes da igjen Sendebud imellem Kong Valdemar og Hertug Henrik, at de ſkulde mødes i Grozvin; der kom Kong Valdemar til det Sted, hvor de havde aftalt Mødet, men Hertugen kom ikke. Derpaa beleirede Kong Valdemar den Borg, ſom hedder Kotſkovborg; han laae om Borgen om Natten, og brændte den den følgende Nat, begav ſig derpaa til ſine Skibe, og drog derfra med Ufred. Siden ſeilede Kong Valdemar til Flatzmynne, og drog der ud, men de to Borge, ſom Venderne havde anlagt, havde Floden om Vinteren overſkyllet og aldeles ødelagt. Kongen drog derefter hjem.

Pavens Ordsending.

126. Denne Vinter sendte Pave Alexander Erkebiskop Absalon Pallium og Legationem over Danmark og Sverrig og over begge Gotlande. Dette fik han uden nogen Betaling, hvilket ingen før havde faaet, og han blev viet om Fasten. Da denne Vinter var forløben, udbød Kong Valdemar Leding af hele Danmark, og Flaaden samledes i Grønnesund. Kong Valdemar vilde da ikke selv drage længere, men bad Folket, at det skulde adlyde hans Søn Kong Knud og Erkebiskop Absalon, hvilke han satte til Høvdinger over Hæren, men han vilde selv ikke drage bort fra Landet. De droge derpaa til Valaguſt, og opbrændte der alt; derfra droge de til Usna og opbrændte ligeledes der alt, selve Borgen og alt hvad bygget var. Da kom Burisleif og Kasſamar, som var Hertug i Øster-Vindland til Kong Knud og Erkebiskop Absalon, bade dem om Miskundhed og satte dem Gidsler af alle deres Lande, og gave Kongen femten hundrede Mark og Biskoppen fem hundrede Mark, for at det Forlig skulde staae ved Magt, som forhen var sluttet med Venderne af Kong Valdemar, hvilket Venderne siden selv havde brudt. De tilstode den Gang alle de Lande Fred, som Kongen ikke vilde at de skulde hærje paa, og kom tilbage den niende Dag, efterat de vare dragne bort, og traf Kongen paa Møen. Han faldt høilig i Forundring over, hvor hurtig de havde fuldført dette Tog, men de berettede ham de Begivenheder, som vare foregaaede paa Toget, og bragte ham Pengene og Gidslerne, og Kongen takkede dem for deres Færd.

Kong Valdemars Død.

127. Derefter forløb fem Aar, i hvilke ingen Leding blev udbuden. Men i den Fred, som da var, anlagde Venderne Borge og Kasteller og gjorde mange Skandser i deres Land, som kunde være til Landets Forsvar. Men da Kong Valdemar spurgte dette, forstod han, at Venderne ikke agtede at holde dette Forlig bedre end de forrige; han udbød da Leding tidlig om Vaaren. Men da Flaaden samledes i Grønnesund, blev Kong Valdemar syg; han talte da til sine Folk, og bad dem at fortsætte Toget ligesom forrige Gang, og han satte atter sin Søn Kong Knud og Erkebiskop Absalon til Høvdinger over Hæren, men de vilde ikke skilles fra ham, førend de vidste, hvorledes hans Sygdom vilde blive. Kong Knud gav da efter Erkebiskop Absalons Raad hele Hæren Hjemlov. Kong Valdemar døde af denne Sygdom den femte Mai. Han blev ført til Ringsted, og der jordet, og blev almindelig begrædt over hele Danmark. Da havde han været Enevoldskonge over hele Danmark i sex og tyve Aar, og han havde holdt otte og tyve Slag i hedenske Lande, og bestandig kriget paa Hedningerne, saa længe han levede, for at bestyrke Guds Kristenhed. Kong Valdemar og Dronning Sophie havde to Sønner: Kong Knud og Valdemar den Gamle, som siden blev Konge i Danmark og som har været een af de berømteste Konger her i de nordiske Lande. Hos ham var Olaf Thorderson, og lærte af ham megen Kundskab, og han havde fra ham mange herlige Fortællinger. Kong Valdemar Knudson havde ogsaa en Datter, ved Navn

Engilborg, ſom blev gift med den franſke Konge Philip, Fader til den franſke Kong Lødver, ſom indtog Damiad. En anden Datter af Kong Valdemar var Rikiſs, ſom var gift med den ſvenſke Konge Erik Knudſøn; deres Børn vare den ſvenſke Konge Erik og Engilborg, ſom var gift med Birger Jarl i Sverrig; deres Børn igjen vare den ſvenſke Konge Valdemar og Erik og Rikiſs, ſom var gift med Norges Konge Hakon den Unge. En tredie Datter af Kong Valdemar var gift med Vilhelm Digre eller den Tykke, en Søn af Hertug Henrik af Brunsvig, og Broder til Keiſer Otto. Hertug Chriſtopher var ogſaa en Søn af Kong Valdemar med Tofa, ſom før blev berettet; han var en Slegfredſøn; han døde ti Aar førend ſin Fader Kong Valdemar.

Knud antager Kongedømmet.

128. Efter Kong Valdemar Knudſøns Død antog hans Søn Knud Regjeringen over hele Danmarks Rige, og alle Danſke gave ſig under ham. Men da Keiſer Fredrik ſpurgte Kong Valdemars Død, ſkikkede han ſtrax Mænd til Kong Knud, og bød ham blive hans Undergivne, og tage ſit Rige til Lehn af ham. Kong Knud overlagde da denne Sag med Erkebiſkop Abſalon og ſine andre Raadgivere, hvorledes han ſkulde ſvare derpaa, og de raadede ham, at han ſkulde ſvare eftergivende, og ſige ſaaledes: at Keiſeren kunde vel give ham ſaa ſtort Rige, at han kunde blive hans Mand, men for Danmark behøvede han ikke at blive hans Mand. Keiſerens Udſendinge droge da

hjem med dette Kong Knuds Svar. Men medens disse Mænd vare paa Reisen, sendte Burislaf af Vindland een af sine Mænd, ved Navn Prida, til Keiseren, og lod hilse ham og sige, at han skulde snart udrette, at Kong Knud af Danmark blev Keiserens Lehnsmand endnu inden Aaret var omme. Keiseren takkede ham for hans Tilbud, kyste Udsendingen, og gav ham en god Hest og Brynie, Skjold og Hjelm, og alle behsrige Vaaben smukt forarbeidede; han gav ham en god Skindkappe, og klædte ham vel, lod ham siden drage hjem, og bad ham sige til Hertug Burislaf, sin kjæreste Mand, at han skulde vel holde det, som han havde lovet Keiseren. Derefter udbød Burislaf en stor Hær, og agtede at drage til Rygen, for at underlægge sig dette Landskab. Da Rygierne spurgte dette, sendte Jarizmar Mænd til Erkebiskop Absalon, at berette ham, at Øster-Venderne havde en stor Flaade ude, og ventede paa Vester-Venderne, og agtede at hærje paa dem; han bad Erkebiskoppen hjælpe dem, om han vilde beholde Landet. Erkebiskoppen bad dem staae tappert imod, og sagde at han vilde komme dem til Hjælp. Derefter udbød Erkebiskoppen en Flaade, og seilede til Vindland imod Burislaf. Burislaf havde fem hundrede Skibe, og ventede den Gang endnu paa Vester-Venderne. Da Erkebiskoppen traf Burislaf, kom det til et haardt Slag, som endtes med, at Burislaf flyede med halvtredsindstyve Skibe, men Erkebiskoppen bemægtigede sig alle de øvrige; nogle af Folkene undslap i Land, andre druknede, men den største Deel blev dræbt. Dette Slag stod om Vaaren ved

Pintsedags Tider. Derefter skiftede de Danske alt det Bytte, som de havde gjort, og droge igjen hjem.

Om Knuds Leding.

129. Denne samme Sommer udbød Kong Knud Leding af Danmark, og seilede først til Rygen, og bød Rygierne at drage med sig til Valaguſt. Kong Knud fik meget Folk derfra, og drog siden til Valaguſt, hvor han hærjede og lod brænde vidt og bredt. De beleirede længe Borgen. Biskop Absalon gik op i Land med sine Folk; han brændte to Borge, som vare anlagte paa deres Vei i Flatzmynne, og da de vare brændte, drog han tilbage til Kongen. Da kom Burislaf til Landet; han skikkede Mænd til Erkebiskoppen, som da var med sine Folk om Bord paa Skibene, og foreslog ham en Sammenkomst; men Burislaf agtede paa dette Møde at svige Erkebiskoppen, og troede da alt vundet, naar han var af Veien. Han bad Erkebiskoppen drage op i Land, for at de der kunde tale sammen, og sagde at han vilde meget rette sig efter hans Forsorg i Forliget med Kong Knud. Men Erkebiskoppen vilde ikke gaae i Land, thi han havde Mistanke om, som virkelig var Tilfældet, at Burislaf vilde ponse paa Svig, og der blev da intet af deres Samtale. Imidlertid havde Burislaf under disse Forhandlinger med de Danske undsat sin Borg ved at føre Levnetsmidler til den. Peters Messedag gjorde Kong Knud Angreb paa Borgen, og holdt der en Kamp, men fik den ikke indtaget; han laae der siden sex Dage rolig, men drog derpaa bort, fordi hans Levnetsmidler da begyndte at gaae op; men Venderne forfulgte de

Danſke og dræbte treſindstyve af dem. Dernæſt drog Kong Knud hjem med hele ſin Flaade. Denne Høſt udbød Kong Knud Leding syv Dage før Mikkelsmesse, og ſeilede til Rygen, fik der meget Mandſkab, og drog derfra til Tribudiz og dernæſt op til Trippipen, hvor han hærjede, og brændte hele Landet; han red til deres Kjøbſtæd, og brændte det. Da mødtes hele Kong Knuds Hær der, og blev liggende der i tre Dage, men deres Skibe laae ved Stræla. Morgenen derefter droge de til Tikars, og agtede at opbrænde Voztroſa, men Veiret var imod, og derfor kunde de ikke brænde Borgen. Da Burislaf ſpurgte dette, ſeilede han til med to Skibe, og vilde ſlutte Forlig med Kong Knud, men han havde i Grunden Ondt i Sinde. Kong Knud havde da ikke Levnetsmidler til at føde ſin Hær med, og drog derfor igjen hjem til Danmark. Men om Vaaren udbød Kong Knud atter Leding af Danmark. I hans Hær vare da igjen Erkebiſkop Abſalon, Biſkop Asbjørn, og mange andre Stormænd. De havde en ſtor Hær og droge til Valaguſt, og brændte Landet paa begge Sider af Floden, droge dernæſt lige til Steinborg, og brændte hele Landet, men Burislaf undſlap kun med Nød; han kaſtede ſig af Heſten over et Gjerde, og kom ſaaledes ind i Borgen. Kong Knud og Erkebiſkop Abſalon kom da ridende til, men Burislaf vinkede til dem, og bad dem om Fred og udbad ſig en Samtale med dem; men de bade ham ſikke Mænd til dem med de Andragender, ſom han vilde gjøre. Da hans Udſendinge nu kom til Biſkop Asbjørn, bade de ham fremføre Burislafs Bøn for Kongen og Erkebiſkoppen, at de ſkulde give ham Tilladelſe til at gaae

ud af Borgen at tale med dem. De sagde at de vilde tale med ham uden Svig, og at de ikke vare saa utroe som han. Burislaf sagde, at han gjerne vilde være tro imod dem, og bad dem bestemme et Møde imellem Kongen og ham, og sagde at han vilde komme om tre Dage til Kong Knud. Kong Knud sagde, at han vilde modtage ham til den Tid, men dog vilde han brænde Landet imedens, ligesom han forud havde bestemt, og den Gaard, som laae foran Borgen. Burislaf bad Kongen brænde, hvad han vilde, men tilføiede, at han ligefuldt vilde komme til ham, og bad Kongen skaane deres Gaarde og Templer, som vare der. Derpaa kom Kvinderne ud fra Gaardene, faldt til Fode for Kongen, og bade at han vilde skaane Gaardene, hvilket Kongen tilstod dem. Derefter drog Kongen op i Landet at brænde, og var der oppe om Natten, og brændte vidt omkring; men om Morgenen derefter drog han tilbage til Skibene. Da kom Burislaf til Kong Knud og Erkebiskoppen og bad dem om Miskundhed, og satte da Kongen Sønnerne af de fornemste Mænd der i Landet til Gidsler, og gav ham tre hundrede Mark og Erkebiskoppen otte hundrede Mark. Kong Knud antog da Overherredømmet og Beskyttelsen af hele Vindland, og drog siden hjem til Danmark.

Burislafs Endeligt.

130. Om Vaaren før Paaske kom Burislaf til Kong Knud i Roeskilde, og var hos ham i Paasken, og nød mange Naadesbeviisninger, og bar Sværdet for Kongen. Og da Burislaf igjen reiste hjem, gav Kongen ham gode Foræringer, hvorpaa de skiltes med Ven-

skab. Vaaren derefter i Fasten faldt Burislaf i en Sygdom; han sendte da Bud til sine Raadgivere, holdt Raad med dem, og sagde, at hvis han igjen kom sig af denne Sygdom, vilde han besøge Kong Knud, men hvis det ikke faldt i hans Lod, da bad han Kongen selv at tage Bestemmelse med Landet, som ham syntes bedst. Han bad ogsaa Kongen for Guds Skyld tilstaae hans Børn Venskab, og skifte alt imellem dem, eftersom han vilde, thi han saae, at hans Broder Jarismar havde været vel tjent med, at han bestandig havde været Kong Knud tro. Af denne samme Sygdom døde Hertug Burislaf i Fasten. Derefter droge Burislafs Mænd til Kong Knud, og berettede ham Burislafs Død, og de Hilsener som han havde budet dem at bringe ham, og de bade Kongen at hjælpe hans Sønner og skifte alt imellem dem, som han vilde. De bestemte dernæst en Sammenkomst ved Vordingborg, hvor Burislafs Sønner Nikolaus og Henrik kom, og Kong Knud skiftede da Landet imellem dem, og satte Mænd til at staae dem bi med dets Forsvar. Kong Knud havde saaledes efter Erkebiskop Absalons Raad indrettet Bestyrelsen over hele Vindland, og hele Landet stod nu under deres Herredømme. I alle de Slag, som de Danske holdt med Venderne efter Kong Valdemar Knudsøns Død, var Erkebiskop Absalon Anfører og Kong Knuds Raadgiver, og de havde ikke vundet saadan Seier, havde han ikke været med, thi han var noget nær den største Kriger og Helt, som har været her i de nordiske Lande. Her endes nu Fortællingen om de danske Konger.

Sagabrudstykker

og

Fortællinger

vedkommende

Danmarks Historie.

Første Sagabrudstykke.

Det fortælles, at der var en hellig Mand, ved Navn Arnulf, som først var Jarl i Saxland, men siden Erkebiskop. Hans Søn var Angenses, Hertug i Frakland, som havde Pippins Datter Begga tilægte; deres Søn hed Pippin; hans Søn igjen var Keiser Karl den Store. Karl den Store var Konge over Frakland i fire og tredive Aar, og siden var han Keiser i tolv Aar. I hans Dage vare disse Stolkonger Mikael, Niceforus og Leo. Karl den Stores Dronning var Hildegarden; deres Søn var Lodver, som fulgte sin Fader i Regjeringen, og var Keiser i syv og tyve Aar; han legte eller lo aldrig. I den Tid da Karl den Store regjerede var der en Konge, ved Navn Godefred, som dræbte Frisernes Høvding Rørik, og paalagde Friserne Skat. Siden drog Karl den Store imod Godefred. Da blev Godefred dræbt af sine egne Folk, og hans Broder Heming udvalgt til Konge, og han rykkede videre med Hæren imod Kong Karl den Store, indtil de mødtes ved den Flod, som hedder Eyderen. Der indgik de Forlig, men Heming døde den følgende Vinter. Dernæst bleve Godefreds Frænder Sigrød og Ring Konger i Jylland. De trak begge Folk til sig,

og holdt et stort Slag, som endtes med, at begge faldt. I dette Slag faldt ti tusinde, otte hundrede og tresindstyve Mand. Da antog en Mand, ved Navn Harald Regjeringen. Efterat han havde været Konge i fem Aar, holdt han Slag med Godefreds Søn Reinfred. I dette Slag gjorde Harald Løfte til Seier, hvis han overstod Slaget vel, da vilde han med hele sin Slægt lade sig døbe. Han seirede i Slaget, og drog kort efter med sin Kone, sin Broder Harek og en stor Mængde Danske til Kong Lødver, Karl den Stores Søn, som da var Keiser. Harald og hans Mænd bleve døbte i Meginzaborg i Pave Paschalis's Dage. Harald drog da tilbage til Danmark, fulgt af Biskop Ansgarius, som døbte mange Mennesker der i Landet. Harald døde af Sygdom, og hans Frænde Harek antog Regjeringen efter ham, og herskede over Jylland, indtil hans Morbroder Guttorm stred imod ham; da vare forløbne fra vor Herres Jesu Christi Fødsel otte hundrede og to og tresindstyve Aar; i det Slag, som de holdt, faldt de begge tilligemed hele Kongeslægten, som var med dem, undtagen en Dreng, ved Navn Harek, som siden blev Konge. Biskop Ansgarius drog da igjen til Danmark til Harek, og døbte ham. Harek lod bygge en Kirke i Ribe, men Harald havde forud ladet een bygge i Hedeby. Biskop Ansgarius døde tre Aar efter Slaget imellem Harek og Guttorm. Det siges at Harek da forkastede Kristendommen, og døde kort derefter. Siden vare der igjen hedenske Konger, nemlig Sigfred og Halfdan. Rimbertus var Biskop efter Ansgarius. I hans Bispedømmes tolvte Aar døde Karl den Stores Søn Keiser

Lødver. Han efterlod sig fire Sønner, nemlig Lotarius, Lødver, Karl og Pippin. De skiftede Riget ligelig imellem sig, og Lotarius fik Rommerrige, Borgundien og Lotringen, Lødver Frakland og Kongenavn; Karl Valland, Pippin Aqvitanien. Da Rimbertus havde været tolv Aar Biskop, hærjede de Danske og Nordmændene paa det Land, som hedder Kærlingeland[1]; men Lødver Lødversøn den Unge rykkede imod dem, og dræbte af deres Hær tretten tusinde; men fem Aar derefter døde Lødver, og i det Aar søgte de Danske og Nordmændene at hævne sig. De fore op ad Rinstrømmen, og brændte der alle Borge og Kirker paa begge Sider, og brugte Hovedkirken i Borgen Aqvisgranum til Hestestald. De brændte Køln og alle Borge langs op med Rin lige til Meginza. Da rykkede Lotarii Broder Karl med en Hær imod dem, de mødtes ved Maasstrømmen. I de Danskes Hær vare Kongerne Sigfred og Gudfred og Ragnar Lodbroks Sønner. De indgik Forlig med Keiseren, og lode sig døbe. Men kort efter brøde de hele Forliget, og hærjede paa Vester-Frakland lige til Parisborg, som de brændte. Arnald, som den Gang var Keiser, rykkede da imod dem med en stor Hær, og fældte ni hundrede Mand af dem, hvorefter den danske Hær standsede sin Fremgang; da vare forløbne fra vor Herres Fødsel ni hundrede Aar. Sytten Aar derefter blev Huno viet til Biskop i Bremen i Saxland. Det tolvte Aar derefter drog Henrik, som var den første Keiser af det Navn, til Danmark, og omvendte de Danske til Kristendommen

[1]) Carolingeland.

baade med Overtalelser og Trudsler, og holdt ikke op, førend de lovede at antage den sande Tro. Derefter reiste Biskop Huno til Kong Frode, som da regjerede over Jylland, og døbte ham og hele Folket. Da opbyggedes igjen de Kirker, som vare blevne ødelagte i Hedeby og Ribe, og ligeledes een i Aarhuus. Derefter skikkede Kong Frode nogle Mænd til Romeborg, og lod efter Pave Agapeti Raad vie tre Biskopper til Jylland; Heredus blev viet til Biskop i Hedeby, Libedagus til Biskop i Ribe, og Rimbrondus til Biskop i Aarhuus. Dette skete ni hundrede og otte og fyrretyve Aar efter vor Herres Jesu Christi Fødsel, og i det tolvte Aar af Otto den Stores Regjering. I Kongefortegnelsen kom vi før fra, at Sigfred og Halfdan herskede over Danmark. Efter dem herskede over de Danske en Konge, som hed Helge. Han holdt et Slag med den svenske Konge Olaf, i hvilket han faldt, hvorefter Olaf regjerede længe over Danmark og Sverrig, og døde af Sygdom. Derefter bleve Gyrd og Knud Konger i Danmark.

2. Keiser Lødver Lødversøn, Keiser Karl den Stores Sønnesøn, regjerede med sine Brødre i sex og tredive Aar. Derefter regjerede hans Søn Karl med sine Brødre, af hvilke den ene hed Karloman, den anden Lødver, i elleve Aar. I den Tid blev Island bebygget; da regjerede Gorm den Gamle over Danmark, og Harald Haarfager over Norge. Efter Karl Lødversøn regjerede Karlomans Søn Arnold i tolv Aar, saa Arnolds Søn Lødver i tolv Aar, saa Konrad Konradsøn i tolv Aar; han var den første af disse Keisere, som ikke nedstammede fra Keiser Karl den Store. Efter

Konrad regjerede Henrik i atten Aar, dernæst hans Søn Otto den Store i otte og tredive Aar, saa hans Søn Otto den Røde i ni Aar. I den Tid var Harald Gormsøn Konge i Danmark og Norge, og Hakon Lade-Jarl regjerede Norge under ham, som før blev berettet; da holdtes deres Venskab endnu vedlige. Hakon Jarl sendte Kong Harald i een Sommer tresindstyve Falke, men betalte ingen Skat, thi Kong Harald eftergav ham alle Skatterne i Norge til de fornødne Omkostninger med at værge Landet imod Gunhilds Sønner.

3. Saa siger den hellige Præst Beda i den Krønnike, som han forfattede om Inddelingen af Landene paa Jorden, at det Eyland, som i Bøger kaldes Thyle, ligger saa langt i Verdens nordre Part, at der ikke kommer Dag om Vinteren, naar Natten er længst, og ikke Nat om Sommeren, naar Dagen er længst. Derfor troer man, at det er Island, som er kaldt Thyle, fordi der ere mange Steder paa dette Land, hvor Solen ikke sees om Vinteren, naar Dagen er korteſt, en stor Deel af Vinteren, og en stor Deel af Sommeren skinner Solen paa mange Steder i Landet baade Nat og Dag. Men den hellige Præst Beda døde syv hundrede og fem og tredive Aar efter vor Herres Jesu Christi Fødsel, mere end hundrede Aar, førend Island blev bebygget af Nordmændene. Men forhen havde der været nogle Mænd, som Nordmændene kalde Papa; de have været Kristne, thi efter dem fandtes irske Bøger, Klokker og Krumstave og endnu flere Ting, hvoraf man kunde see, at de have været Kristne og ere komne fra Vesterlandene. Engelske Bøger mælde ogsaa, at der i den Tid har været faret imellem Landene.

4. Da Island blev fundet og bebygget var Adrianus Pave i Romeborg, og efter ham Johannes, som var den femte med det Navn i det apostoliske Sæde; og Lodver Lodversøn var Keiser nordenfor Fjeldet [1], og hans Sønner Leo og Alexander over Miklegaard [2]. Da var Harald Haarfager Konge over Norge, og Erik Emundsøn og hans Søn Bjørn over Sverrig, Gorm den Gamle i Danmark, Kong Elfraad og hans Søn Edvard i England, Kjarval i Dublin paa Irland, og Sigurd den Mægtige, Rognvald More-Jarls Broder, Jarl paa Orkenserne.

5. Saa sige lærde Mænd, at fra Stat er syv halve Døgns Seilads til Horn paa Østkysten af Island; og fra Sneefjeldsnæs, hvor der er korteſt til Grønland, to Døgns Seilads i Vest. Men hvis man seiler fra Bergen til Hvarf i Grønland lige i Vest, da maa man seile en Tylft sønden for Island. Fra Reykenæs paa Sønderlandet af Island er fem halve Døgns Seilads lige i Sønder til Øldublaup paa Irland; men fra Langenæs paa Nordlandet af Island er to Døgns Seilads til Svalbarde ved Havbugten.

Her fortælles, hvorledes Island først er bleven fundet.

6. Det fortælles, at der vare nogle Mænd, som vilde seile fra Norge til Færserne; man siger at det var en Viking, ved Navn Nad; men de dreve langt vester ud i Havet. De fandt der et stort Land; de landede paa Østkysten, og gik der op paa et høit Fjeld,

[1]) d. e. Alperne. [2]) d. e. Constantinopel.

og kunde ikke opdage noget Tegn til at Landet var beboet. De droge tilbage til Færøerne om Høsten. Han gav Landet Navn, og kaldte det Sneeland.

7. Der var en Mand, ved Navn Gardar Svavarson, svensk af Æt; han foer ud, for at opsøge Sneeland efter sin fremsynede Moders Anviisning. Hun kom til Landets østlige Kyst til det østre Horn, der var da en god Havn. Gardar seilede rundt omkring Landet, og vidste saaledes, at det var et Eyland. Han styrede ind i den Fjord, som hedder Skjalfande. Han lagde til Havn østfjords, opholdt sig der om Vinteren, og byggede sig et Huus; og derfor kaldes det Sted Husevig. Gardar drog til Norge, og roste meget Landet, som da blev kaldt Gardarsholm. Gardar var Fader til Une, Roe Tunga-Godes[1] Fader.

8. Der var en stor Viking, ved Navn Floke Vigvardson, som drog ud, for at opsøge Gardarsholm. Han førte tre Ravne med sig. Han kom til Land i Vazfjord. Han gik op paa et høit Fjeld, og saae nord over Fjeldene en Fjord, fuld af Driviis; derfor kaldte de Landet Island, hvilket Navn det siden har beholdt. Erik den Røde Thorvaldson var een af Landnamsmændene paa Sønderlandet. Denne Erik fandt Grønland efter Øndot Krages Anviisning, og for at Folk skulde være villigere til at nedsætte sig der, gav han Landet det Navn, som det siden har beholdt, at det skulde hedde Grønland. Hans Søn var Leif den Heldige, hvilket Tilnavn han fik, fordi han bjergede et Skibsmandskab midt i Havet. Disse Lande Island og Grøn-

[1]) d. e. Offerpræst paa Tunga.

land ere, ſaavidt man kjender, de veſtligſte Lande, ſom ere bebyggede i denne Trediedeel af Verden.

9. Begyndelſen til alle paalidelige Fraſagn i det nordiſke Tungemaal gjøres med det, at Tyrker og Aſiens Folk bebyggede Norden; og det er med Sandhed at ſige, at det Tungemaal, ſom vi kalde nordiſk, kom med dem her hid til Norden, og det Tungemaal *gik over* Saxland, Danmark og Sverrig, Norge og en Deel af England. Anføreren for dette Folk var Odin, en Søn af Thor. Han havde mange Sønner, og mange føre deres Slægtregiſtere op til ham. Han tildeelte ſine Sønner Lande, og gjorde dem til Høvdinger. Een af hans Sønner hed Skjold; han antog Herredømmet over det Land, ſom nu hedder Danmark. Da bleve diſſe Lande, ſom Aſiens Folk bebyggede, kaldte Godlande og Folket Godjod. Der bleve beſtemte Grændſer imellem Skjold og hans Broder Yngve-Frey, der beboede det Rige, ſom nu kaldes Sverrig. Odin og hans Sønner vare meget viſe og troldkyndige, ſmukke af Udſeende og ſtærke af Kræfter. Ogſaa mange andre i deres Slægt beſade ſjelden Styrke og forſkjellige Fuldkommenheder, og nogle af dem begyndte Folk at ofre til og troe paa og anſee for Guder. Skjold var meget berømt og havde et ſtort Rige under ſig. I hans Regjering vare der frugtbare Aaringer og god Fred. Han havde en Søn, ſom fik Navnet Leif, fordi han efterlod [1] ham Land og Løsøre. I hans Dage herſkede der ſaa god Landefred, at intet Drab ſkete i hans Regjering, og han fik derfor Navnet Fridleif. Han var en

[1]) i Grundſkriften at leifa; efterlade.

meget viis Mand. Hans Søn var Frode, som var saa viis og lærd, at enhver lærd Mand kaldes efter hans Navn den frode. I Frodes Dage var saa god Fred, at ingen vilde dræbe et Menneske, om han end saae sin Faders eller Broders Banemand bunden for sig. Da afskaffedes Ran og Tyverier, saa at en Guldring laae i mange Aar paa den alfare Vei over Jalangers Hede. Det er Folks Formening, at i den Tid, da Frode-Fred var, skal Augustus have været Keiser i Romeborg, han som gjorde Fred over hele Verden; da blev Christus født. Da Fredfrode regjerede, var der saa gode Aaringer, at Agrene saaede sig selv, og behøvede ikke at ploies imod Vinteren. Da fandtes alskens Malm i Jorden. Det skete et Aar, da Frode var gammel, at der kom store Tordendrøn og Lynilde; da forsvandt Solen af Himmelen, og Jorden skjalv, saa at Bjergene styrtede fra deres Sted; da kom Klipper op af Jorden, og alle Spaadomme forvildedes.

10. Hernæst skulle vi begive os til Asien og derfra imod Vesten, og berette, hvorledes Landene i Førstningen ere blevne bebyggede. Egypteland bebyggede først Mesraim, en Søn af Kam Noasøn. Norden for Indieland ligger Kvenneland; der er ingen Mandfolk, hvoraf man maae slutte, at Kvinderne der have tvende Avlelemmer. Nær derved er Albanieland; der fødes Folk saa hvide som Snee, men de blive fortere, eftersom de blive gamle; der ere ogsaa saa store og stærke Hunde, at de dræbe baade Oxer og Løver. I Asien ligger fremdeles Parcieland, som Assur, en Søn af Sem Noasøn, bebyggede. Der er ogsaa Persiде-

land, som Elim, en anden Søn af Sem, bebyggede. I alt tælles der i Verdensdelen Asien fire hundrede og sex Hovedlande; og der ere syv og tyve Tungemaal.

11. I Europa er Cithia (Skythien), som vi kalde det store Svithjod, det østligste Land; der prædikede Apostelen Philip. Garderige, der ligger Palteskja og Kænugaard; der nedsatte sig først Magog, en Søn af Japhet Noasøn. Der er ogsaa Kurland og Kirjaleland, Samland, Ermland; Vindland ligger vestligst nærmest Danmark. Østen for Polene er Reidgoteland, og dernæst følger Huneland, Saxonia eller Germania, som nu kaldes Saxland. Den store Flod Danubius løber imellem Saxland og Grækeland. Tracien er ganske det samme som Grækeland; der nedsatte sig først Tiras, en Søn af Japhet Noasøn, fra hvem det Folk, som kaldes Tyrker, nedstamme. Til Tracien grænser Ungareland og Bolgareland. I Grækeland ligger det Fjeld, som hedder Olympus, som hæver sig op i Skyerne; der findes den Steen, som kaldes Abeston, der ikke kan blive kold, naar den een Gang er gjort hed. Vesten for Grækeland ligger Apulealand, der er Borgen Bar, hvor Nikolaus hviler og Montakassin, hvor Abbeden Benedikt dyrkes; der er ogsaa Mikaels Grotte. Til Italien grænser Langbardeland; der hviler den hellige Augustinus, som Kong Lidbrand førte derhen fra Øen Sardinien. Vesten for Pul ligger Campanien; vesten derfor ligger Spanieland, hvorved der ligger en Ø, som hedder Gades. Dertil gaaer Europa, og derfra begynder Afrika.

12. Hernæst skulle vi opregne Landene i Afrika: først Serkland, som før omtaltes, der nedsatte sig først Kam Noasøns Slægt. Det er at bemærke, at der ere mange Lande, som have to Navne, saasom Serkland og Chaldæa. Arabien, som vi kalde Rabiteland, hvor først Kanaan, Kams Søn, nedsatte sig. I Rabiteland ligger Bjerget Sina, paa hvilket Gud gav Moses Loven, som siden kaldes Mose-Lov. Carthago hedder den ypperste Borg i hele Afrika. I Numidien ligger Borgen Yppon, hvor Augustinus den Store var. I Getulien er et Folk, som Gift ikke skader.

13. Nu ville vi atter vende tilbage til Europa, og begynde hvor vi slap, at til den Ø, som vi før nævnte, der hedder Gades, kom Herkules; han reiste vidt omkring, for at undersøge Jorden, og han sagdes da at være kommen til Verdens Ende. Han opførte der to Støtter til Mærke om, hvor han var kommen længst, og de hedde Herkules's Støtter, og staae der endnu. I Yspanien ligger Galicien, hvor Apostelen Jacobus, Johannes's Broder, hviler. Nærmest Valland[1] ligger Flæmingeland, og dernæst Frisland. Mundiefjeld strækker sig østen fra Venedigs Bugt og vester til Spanieland. Ved Saxland ligger Holsteland og dernæst Danmark. Der var en Mand, ved Navn Brutus, den fjerde fra Æneas, som nedstammede fra Trojanerne; denne Brutus's Navn blev forandret til Britto, og efter ham fik Brittanien Navn; det hedder nu England, men forhen Bretland. I

[1]) d. e. Frankrig.

England ligger Lunduneborg. Syderoerne ligge nær-ved Irland, af dem ere ti beboede. Af Orkenoerne ere fem og tyve beboede; der er en Biſpeſtol i Kirke-vaag; der hviler den hellige Magnus Jarl. Nærmeſt Orkenoerne ligger Hjaltland; der er en Erkedegn. Nær derved ligge Færoerne, ſom i alt ere atten; der er en Biſpeſtol i Kirkebø.

Andet Sagabrudstykke.

Saa fortælles i Hamborger Historie, og den Forfatter, som har skrevet denne Bog, siges at have optegnet alt efter Svend Ulfsons Fortælling om danske og svenske Begivenheder, at Keiser Otto den Røde, som var den første af det Navn, efterat han havde tilbageerobret alle de Riger under Keiserdømmet, som efter Keiser Karl den Stores Død vare gaaede tabt, drog i sin Regjerings tolvte Aar med en Hær imod de Danske; og saasnart han kom nord forbi Slesvig, hvor Danmarks Rige begyndte, eftersom hans Fader Keiser Henrik og Kong Gorm den Gamle havde i deres Forlig skiftet Landene, ødelagde han Landet med Ild og Sværd, hvor han kom frem, lige til han kom til det Sund, som siden benævnes Ottosund. Derpaa vendte han syd tilbage, og da han kom til Slesvig, kom Harald Gormsøn imod ham, og leverede ham et Slag, men blev overvunden, og flyede til sine Skibe. Derefter gav han sig i Keiserens Vold, og Keiseren gav ham hans Rige tilbage, og Harald lovede at lade sig døbe og kristne hele Danmark. Kong Harald blev da døbt og hans Kone Dronning Gunnhild og hendes unge Søn, som Keiseren stod Fadder til, og lod kalde

Svend-Otto. Da blev Jylland inddeelt i tre Bispedømmer, og Erkebiskop Adeldag af Bremen viede de første tre Biskopper til de bestemte Bispestole: Harald til Slesvig, Leifdag til Ribe, Reginbrand til Aarhuus. Kong Harald Blaatand holdt vel Troen, saalænge han levede.

2. Der fortælles ogsaa, at Kong Harald sendte sin Søn Ring til England med en Hær; thi de Danske havde bestandig haft Herredømme der i hundrede Aar, siden Gudrød indtog Øen; men da Ring havde erobret Øen, blev han svegen og dræbt af Nordhumbrerne. Det fortælles ogsaa der, at Kong Harald indsatte Norges Høvding Hakon, som forud var fordreven, igjen i Riget, og forligte ham med de Kristne. Men da Harald begyndte at blive gammel, vilde hans Søn Svend fratage sin Fader Riget, og dertil bestyrkede ham de Høvdinger, som Harald havde nødt til Kristendommen; de toge Svend til Konge, og forkastede Kristendommen. De leverede Kong Harald et Slag. Kong Harald drog nødig til Strid imod sin Søn ligesom David imod Absalon. Kong Harald flyede saaret af Slaget til Vindland, og døde ved Jomsborg alle Helgens Messedag. Hans Lig blev ført til Roeskilde, og jordet i den Kristkirke, som han selv havde ladet bygge. Han var Konge i halvtredsindstyve Aar.

3. Efter Kong Harald Blaatand antog hans Søn Svend Regjeringen, og holdt ilde Kristendommen. Han blev to Gange taget til Fange af Venderne, og udløst med store Pengesumme. Efter dette drog den svenske Konge Erik den Seiersælle med en meget stor Hær til Danmark, og holdt mange Slag til

Søes med Svend, indtil de Danskes Magt formindskedes, saa at Svend blev dreven paa Flugt, og flyede først til Norge, og da Nordmændene ikke vilde tage imod ham, drog han derfra til England, men Kong Adelraad vilde ikke tillade ham at forblive der, formedelst den Ufred de Danske bestandig havde gjort der. Derefter drog han til Skotland, og den skotske Konge tog vel imod ham. Der blev han til Kong Eriks Død. Kong Svend Ulfson har berettet, at hans Morfader fik vel fortjent Hævn, for at han forlod den sande Gud, paa hvem hans Fader havde troet.

4. Kong Erik herskede nu baade over de Svenske og de Danske. Han var en Hedning og Uven af de Kristne. Der staaer skrevet i Bogen, at Keiser Otto den Tredie skal have hærjet paa Danmark og overvundet Kong Erik. Men derom berettes nøiagtig, at Keiseren og Erkebiskoppen af Bremen skal have sendt Biskop Poppo af Slesvig til Kong Erik, at byde ham at antage Kristendommen, og tilstaae Keiseren samme Lydighed, som Harald Gormson havde tilstaaet den forrige Otto. Kong Erik bad Biskoppen at vise ham nogle Prøver paa sin Guds Magt. Da bar Biskoppen gloende Jern i sin Haand, og viste Kongen, at hans Haand ikke var forbrændt; og for at Hedningerne skulde opgive al Mistanke, lod Biskoppen sin Kjortel overstryge med Vox, og iførte sig den, lod dernæst stikke Ild i den, og han stod uskadt, da Kjortelen var brændt. Derefter lod Kong Erik sig døbe tilligemed mange tusinde Mennesker. Der bleve da ogsaa sendte Præster til Sverrig, for at forkynde Kristendommen der. Men Kong Svend Ulfson beretter, at Kong Erik skal

have forkaſtet Kriſtendommen, og er død ſom Hedning. I denne Ufred formode vi, at Hakon Jarl har deeltaget, og ſtredet mod Keiſer Otto, ſom det fortælles i Vellhekla, og ydet ſin Ven eller Svoger Kong Erik Biſtand.

5. Efter Kong Eriks Død antog hans Søn Olaf Regjeringen i Sverrig, men Svend kom da tilbage til Danmark. Svend indſaae da, at Gud var ham vred, han lovede derfor at omvende ſig til Kriſtendommen og paabyde Folket den ſande Tro. Derefter indgik Kongerne Olaf og Svend Forlig, ſaa at Kong Svend ſkulde beholde ſit Rige og ægte Kong Olafs Moder Sigrid Storraade; ſaa ſkulde de ogſaa begge lade deres Lande kriſtne. Da Kongerne vare blevne fuldkommen forligte, ophidſede Dronning Sigrid Storraade dem til at de ſkulde forſøge paa at ombringe Nordmændenes Konge Olaf Tryggveſøn, ſom de Danſke kaldte Krakebeen; og noget derefter holdt de et meget ſkarpt Slag med ham nede under Vindland, og der faldt ifølge de Danſkes og de fleſte andres Sagn Norges Konge Olaf. De tre Høvdinger Olaf Svenſke, Kong Svend og Jarlen Erik Hakonſøn deelte da Norge imellem ſig.

Fortælling om Hakon Harekſøn.

I den norſke Konges Rige øſter i Vigen var en mægtig Bonde, ved Navn Harek, ſaa rig at han eiede tolv Avlsgaarde foruden den Hovedgaard, paa hvilken han ſelv boede. Paa Søen havde han ſaa mange Skibe, at han handlede paa alle Lande i Øſtervegen og Tydſkland, Flandern og England. Paa den Maade beſtod hans Rigdom fornemmelig i Koſtbarheder og rede Penge. Han holdt tre Hovedgilder hvert Aar, nemlig: Julegilde, Midvinters Gilde og Paaſkegilde. Ved ſit ædle Sindelag blev han ſaa vennesæl, at alle Mennesker bersmte ham. Han havde en Søn, ſom hed Hakon, der var en ſmuk Mand og vel begavet. Tiden led nu frem, til Harek gik til ſine Frænder; han efterlod da ſin eneſte Søn alle ſine Herligheder. Da nu Hakon havde modtaget Arven, giftede han ſig efter ſine Frænders Raad, og ægtede en brav Kvinde af en anſeet Slægt. Det varede ikke længe efter Brylluppet, inden hans Kone mærkede, at der var megen Ungdoms Ubeſindighed i hendes Mands Fremfærd, thi han vilde holde al Pragtfuldhed vedlige ligeſom hans Fader, men nu var det forbi med Hareks Erhverv og Tilførſel, thi Hakon tænkte meer paa

Leg og Lyſtighed med daglige Spiſe- og Drikkegilder end paa Pengeerhverv og Sparſomhed. Hans Kone foreholdt ham det, thi hun var en ſat og forſtandig Kvinde, havde hun kun raadet noget; hun ſpurgte ham, hvad han tænkte paa: „thi det baader ikke din Eiendom," ſagde hun, „ſkjønt den ſtaaer paa mange Fødder, at du øſer ud med begge Hænder, men forſømmer alt Erhverv, og det er derfor mit Raad, at du afſkaffer de tre Hovedgilder, thi der paaligger dig ingen Skyldighed til at holde dem efter din Fader." Men ſkjønt hun talte herom, lod han, ſom han ikke hørte det, og ſagde at han ikke kunde bringe det over ſit Sind, at vanſlægte ſaa meget fra ſin Fader, at han ſkulde opgive hans Rundhed. „Du maa raade," ſagde hun, „men om et Aars Forløb ſkal jeg ſige dig, hvad du øder, thi jeg ſkal huſke derpaa." Han holdt nu ved med det ſamme, og vedligeholdt derved ſin Vennesælhed, og folgte ſaaledes ſit Gods, at han fik Folks Bersommelſe derfor. Men efter et Aars Forløb ſpurgte hans Kone, hvad han tænkte om ſit Gods. Han ſagde, at han ikke havde meget at ſige derom. „Da kan jeg ſige dig," ſagde hun, „at alle de Handelsſkibe, ſom din Fader efterlod dig, ere ſaa aldeles borte, at du ikke eier Rum i eet Skib." Hakon ſvarede, at det ikke ſkulde hindre ham. Der forløb nu atter et Aar. Da ſagde Konen, at alle de tolv Avlsgaarde vare ødelagte og opædte, og at det nu var nødvendigt, ſkjønt ſilde, at formindſke Gilderne. Hakon ſagde, at det endnu kunde vel gaae an: „thi," ſagde han, „vi eie en uhyre Rigdom af Koſtbarheder og Klenodier, baade i din Medgift og i min Arv." „Bliver du ſaaledes

ved," ſagde Konen, „da er alt Godſet gaaet op efter et Aars Forløb." Hakon holdt dog ved med den ſamme Rundhed, og da den Tid kom, da der ſkulde beredes til Paaſkegilde, ſagde Hakon til ſin Kone, at han vilde anvende alt paa dette Gilde, og intet ſpare. Konen ſyntes ikke vel derom, men dog gjorde hun af Kjærlighed til ham, ſom han vilde. Ved dette Gilde var der ſaa ſtor en Mængde Gjæſter, ſom der aldrig havde været ved noget Gilde, og der blev anvendt megen Umage paa at gjøre det ſaa prægtigt ſom mueligt. Og Gildets ſidſte Aften, ſom man ſkulde ride bort den følgende Morgen, blev der drukket til langt ud paa Natten, og da det var forbi, gik Gjæſterne berufede til Sengs. Hakon ſov i en Seng med Skaader for, og da hans Kone kom i Seng til ham, talte han ſaaledes til hende: „Du fortjener vel, min ſøde Kone!" ſagde han, „at jeg af ſand Elſkov tiltaler dig med Blidhed for al den gode Lydighed og Føielighed, ſom du har viiſt mig, imedens vi have været ſammen; men jeg har gjengjeldt det med Ondt, førſt med min Egenraadighed, og nu oven i Kjøbet ved det, ſom endnu meer vil bekymre dit og mine Frænders og Foſtbrødres Sind; jeg vil nu paa ingen Maade forblive her i Landet, og derfor har jeg beſluttet, at drage hemmelig bort herfra ganſke allene endnu i denne Nat; raade Gud ſaa for, hvordan det vil gaae mig! men to Ting beder jeg dig om, den ene at du førſt oplukker Sengen ſilde i Morgen, thi deſto længere Tid faaer jeg til at komme bort, om der bliver ſøgt efter mig; og det er min anden Bøn, at du vil vente efter mig med ſamme Troſtab, ſom du venter af mig." Ved denne Tale

græd hun meget og bitterlig, og efter taareblandede Kys ſkiltes de næſten ved Midnat. Han gik ſagte ud af Gaarden, og ſtrax ind i en nærliggende Skov, hvori han gik frem ligetil Dag, og ſkjulte ſig ſiden.

2. Det er nu at fortælle, at Tjeneſtefolkene og mange af Bønderne ventede langt ud paa Morgenen udenfor Hakons Seng, thi Konen lod ikke høre til ſig. Imidlertid hvidſkede de til hinanden, at Hakon vel ſov formedelſt den lange Natteſidden; men da de, ſom vilde til Bords og ſiden ride bort, ſyntes at det blev altfor længe, bankede de paa Sengen, og ſpurgte, hvorledes det forholdt ſig. Konen ſpurgte, hvad der var. De ſagde, at det var paa Tide, at Manden klædte ſig paa. Hun ſagde, at hendes Mand ikke var der. Man gik da i Kjælderen og omkring i alle Huſene, hvor man kunde vente at finde ham; men da han ikke fandtes paa Gaarden, forvandledes denne Høitid til Bedrøvelſe og Graad, Løben og Støien frem og tilbage paa alle Kanter af Gaarden ligetil Middag og længere, og dette var mange til ſaa ſtor Sorg, at de ſeent forvandt den. Nu er at fortælle om Hakon, at han fortſatte Veien øſter til Grændſen, og det traf ſig ſaaledes for ham, at mørke Taager hjalp ham frem uſeet, ligetil han en Morgen kom ud af Skoven og Mørket. Han var da kommen frem til Havet til et Forbjerg, og han blev da ſnart vaer, at en Skude lagde op til Leie udenfor; det var et meget ſtort Fartøi, og da de havde draget deres Seil ned, kaldte Hakon paa dem, og bad dem tage ham om Bord; og da de havde opfyldt hans Begjering, gik han for Skipperen, ſom hed Gyrd, og var en danſk Mand og Hofſinde hos Kong Svend Ulf-

ſøn, ſom til den Tid regjerede over Danmarks Rige. Han havde gjort en Handelsreiſe til England med Kongens Varer, og var nu paa Hjemreiſen derfra med ladet Skib. Hakon paatog ſig nu et andet Navn, og ſagde at han hed Vigfus, og bad Skipperen om Koſt og Tilladelſe til at reiſe med til den danſke Konge. Han ſagde, at han var en fattig Mand, men af god Slægt der i Norge, og tilføiede, at det var hans Anelſe, om han ſkulde faae nogen Lykke, da vilde han erholde den hos den danſke Konge. Dette tillodes ham nu, thi Manden ſaae ud til noget, og de Danſke kjendte deres Konges Gavmildhed og Godvillighed. Kort derefter fik de god Vør, og de ſeilede nu til Sjælland, thi de ſpurgte, at den danſke Konge opholdt ſig der. Saaſnart det var mueligt, begav Gyrd ſig nu til Kongen, og med ham fulgte den norſke Vigfus. De kom til Gaarden, juſt ſom Kongen ſad til Bords, og gik for ham. Kongen tog ſærdeles naadig imod Gyrd, og ſpurgte ham, hvorledes det var gaaet paa Englandsreiſen. Han ſagde, at det var gaaet vel, og da de havde endt Samtalen derom, ſpurgte Kongen, hvad det var for en ung Mand. Vigfus navngav ſig, og bad derhos Kongen om nogen Forſorg. Kongen ſpurgte, hvad Duelighed han beſad til at tjene Høvdinger, om han var behændig eller kunſtfærdig i noget. Han ſagde, at han ikke beſad nogen Kunſtfærdighed til at tjene Høvdinger med: „men det er min Anelſe!" tilføiede han, „at jeg vil faae Lykke hos eder." Kongen ſagde, at det da var ham vanſkeligere.

3. Siden lod Kongen den bedſte Jernſmed i Gaarden kalde, og ſagde ſaaledes til ham: „Her er en

ung Mand, ſom du ſkal modtage og lære ham Jernſmede-Haandværk, om han kan lære det; agt ogſaa paa, at du behandler ham vel, og nær ingen Avind mod ham, om Gud giver ham godt Nemme, ſom jeg venter." Smeden ſagde, at han ſkulde opfylde Kongens Villie: og de gik nu begge ſammen til Smedien, og kort at berette, han havde ſaa godt Nemme til at lære dette, at efter ſex Maaneder var Læreſvenden lig ſin Meſter, og tiltog fremdeles beſtandig i Færdighed, ſaa at Vigfus nu var bleven den fortrinligſte Jernſmed af alle i Danmarks Rige. Efter et Aars Forløb kom de begge tilſammen for Kongen, og den gamle Smed ſagde da, hvorvidt det var kommet. Kongen takkede ham meget, og kaldte nu en Sølvſmed, til hvem han overgav Vigfus. Han var endnu hurtigere til at lære denne Kunſt end den forrige, ſaa at Meſteren efter ſex Maaneder ſagde, at han intet kunde lære ham mere, og det ſamme ſagde han Kongen. Kongen ſatte da Vigfus i en tredie Skole til en Guldſmed, at lære Udgravering, Steenſætning og Emaljeren, og efter otte Maaneder kom Meſteren for Kongen, og ſagde at han var til Ende med at lære denne Mand, thi ſaa ſnild og duelig en Kunſtarbeider i Malm, ſagde han, at han aldrig havde ſeet. Han lagde til, at han troede, at hvad Kunſt han end vilde lægge ſig efter, vilde han lære den til ſtørre Fuldkommenhed end andre. Kongen blev glad derved, og ſatte Vigfus i en fjerde Skole til en Steenarbeider, at tilſkjære, lime og indſætte efter Steenmeſteres Regel. Denne Kunſt var udlært efter et Aars Forløb, ſaa det gik hermed ſom med de andre Kunſter; han overgik langt alle

andre baade i hurtigt og i ſkjønt Arbeide. Hans Læretid var nu udløben, og efter Kongens Beſtemmelſe begyndte han nu paa at forfærdige de Rigsklenodier, ſom Kongen vilde have til Rigets Hæder. Dermed forløb et Aar. Kongen takkede ham for hans Arbeide, og bød ham Betaling derfor. Vigfus ſagde, at han havde Kongens Lykke at takke for, at han kunde noget, og at han ingen Betaling fortjente. Kongen ſagde, at det var meget, at han vilde arbeide for intet. „Det ſkal da ikke være ſaa," ſagde Vigfus, „jeg vil da vælge det, ſom ſynes mig ſmukkeſt, og ſom vil blive mig bedſt: jeg beder eder, at I vil give mig noget godt Raad." „Du tykkes mig en underlig Mand," ſagde Kongen, „afſlaaer Penge, men beder om ſligt; og hvo ſiger dig, at jeg er fremviis eller forudſeende?" Vigfus ſvarede, og ſagde, at han havde prøvet det paa ſig ſelv, at Kongen var baade viis og forudſeende. Det blev da Enden, at Kongen ſvarede: „Det er mit Raad, at du aldrig troer en lav og rødſkægget Mand." Vigfus takkede for Raadet ſom for den ſkjønneſte Gave. Det andet Aar forfærdigede han nu Guldarbeider og andre koſtelige Klenodier med ſaa ſjelden Kunſtfærdighed, at alle beundrede dem. Efter dette Aars Forløb talte Vigfus og Kongen igjen ſammen paa ſamme Viis ſom forrige Gang. Kongen tilbyder Vigfus Penge, men han forlanger atter et godt Raad, og det blev igjen Udfaldet, at Kongen opfyldte hans Begjering, og ſagde: „I hvor mange Forretninger der end hviler paa dig, ſaa pas dog vel paa, at du ikke gaaer fra Gudstjeneſten, førend den er endt, naar du er i Kirke!" Vigfus takkede for det gode Raad, og arbei-

dede det følgende Aar i Steen, og byggede Danekongen en Hal saa ſkjøn, at aldrig saaes en saa ſkjøn der i Landet.

4. Efterat Hallen var bygget, kom Kongen til Vigfus paa den Tid da Folk begyndte at berede ſig til Handelsreiſer. Kongen takkede ham da for hans Arbeide, og ſpurgte, hvad han nu ſyntes bedſt om at modtage derfor. „Et godt Raad, Konge!" ſagde Vigfus. Da ſagde Kong Svend: „Hvi kan dog een og ſamme Mand være saa beſkaffen, forſtandig og af ualmindelig Indſigt, men paa den anden Side saa fordringsfri, at vi kunne gjerne tage det op for Spot; men dog ſkal du endnu raade. Vi raade dig, om du bliver saa vred paa noget Menneſke, at du faaer Lyſt til at dræbe ham, at du kommer Gud ihu, og læſer den hellige Bøn Fader vor i Navn Gud Faders; og hvis Vreden ikke derved forlader dig, da ſkal du læſe et andet Fader vor i Navn Gud Sons; og hvis den endnu ikke formildes derved, da ſkal du læſe det tredie Fader vor i Navn den Helligaands; og hvis du da endnu har Lyſt til ſamme Gjerning, da kan du bedrive den, om Gud ikke forhindrer det, og tilſtæder noget Lindringsmiddel." Vigfus takkede ſom ſædvanlig for det gode Raad, og ſpurgte, hvad han nu fremdeles ſkulde gjøre. Kongen ſagde, at han nu ſkulde ſpaſere med ham en kort Tid. Kongen gik da fra Staden ned til Bryggen, foran hvilken der flød en Skonnert, ladet, tjeldet og fuldkommen udſtyret til at afſeile. Da ſagde Kongen: „Dit Arbeide, Vigfus! er meget værdt, ſkjønt vi kun lønne det lidt; denne Skonnert, ſom er heelt udruſtet til Englandsreiſe, ſkal du have;

vi have tænkt, at du ſkal ſeile med den til England, og opholde dig der i Vinter, thi der er noget at fortjene, hvis den engelſke Konge, ſom jeg venter, lader dig bygge for ſig, efterſom Hallerne i England endnu ere byggede paa den gamle Maade. Nyt ſaa det Gods, ſom vi give dig, gjør det frugtbringende, thi der ere gode Tider i England, og Ladningen paa Skonnerten vil nok bringe dig noget ind; Skibsfolkene ſtaae til din Raadighed, men det tykkes mig bedſt, at du, naar du kommer derover, ſparer Koſten, og giver dem et Fartøi at ſeile paa her tilbage, thi du vil ikke fattes Folk til Vaaren, om du, ſom jeg tænker, vil drage tilbage til Norge, at beſøge dit Fødeland. Vigfus takkede Kongen for al den Godhed, ſom han havde viiſt ham, førſt for Lærdommen og for Pengegaverne og dernæſt ogſaa for de gode Raad, og ſagde at han ſkulde gjengjelde ham det med at berømme ham over alle Konger.

5. Han tog nu Orlov af Kongen til Bortreiſe, gik dernæſt om Bord paa ſit Skib, og afſeilede ſtrax, og han kom i god Behold til England, og bar ſig i alt ad, ſom den danſke Konge havde raadet ham. Han ſendte Skibsfolkene tilbage, og udſkibede Varerne, ſom alle vare af det Slags, der bedſt kunde gjøres i Penge i England. Kongen bød ham ſnart til ſig, thi det varede ikke længe, inden det rygtedes, hvor ſtor Meſter han var i alſkens Kunſter. Og da han nu kom til Kongen, ſpurgte denne, om han vilde arbeide noget for ham, og ſagde at han havde en gammel Hal, ſom ſkulde nedbrydes. Vigfus ſagde: „Er det ikke den

danſke Konges Raad, at jeg paatager mig det Arbeide, ſom tilbydes mig, og mig er mueligt at udføre denne Vinter?" Men formedelſt Tidens Knaphed ſatte Kongen to Meſtere til at bygge Hallen; den ene af dem var en Englænder, og den anden Vigfus; enhver af dem ſkulde arbeide paa ſin Side med de dem tildeelte Arbeids-Svende, thi Kongen vilde ſee, hvo af dem der var den dueligſte og den hurtigſte, men Tilberedelſerne vare efter Kongens Beſtemmelſe lige for begge; dog havde den engelſke Meſter tolv Svende, men Vigfus kun ſyv. De droge nu til, lagde Grundvolden, og begyndte ſiden at bygge. Den engelſke havde den Beſtilling fremfor Vigfus, at han ſkulde ride hen, hvor Stenene bleve tagne, og beſtemme, hvo der ſkulde tilhugge og tildanne dem. Arbeidet gik nu frem. Kongen undrede ſig meget over, at det gik meget hurtigere for Vigfus, ſkjønt han havde mindre Hjælp. Kongen tænkte ved ſig ſelv, at det var meget, at en Udlænding ſkulde overgaae den, ſom Englænderne kaldte Meſter, thi man ſagde tillige almindelig, at Arbeidet ikke mindre udmærkede ſig ved ſin Skjønhed, end ved den Hurtighed, hvormed det udførtes.

6. Det hændte ſig en Aften, da Arbeiderne havde endt deres Dagværk, at Kongen kaldte den engelſke Meſter til ſig, og gjorde ham ſtore Bebreidelſer over, at en Danſker ſkulde overgaae ham i Kunſtfærdighed, og ſagde at han vilde tabe ſin Berømmelſe, ſaa at han aldrig vilde faae den igjen. Den engelſke Meſter ſagde: „Min Herre! jeg kunde vente at det vilde forekomme eder ſaa, og derfor nødes jeg til at ſige eder det, ſom I ikke forud veed, ſkjønt det

gaaer mig meget nær, at jeg ſkal aabenbare det: det ſtaaer ſig ikke bedre med denne danſke Mand, end at hans Arbeider fremmes og forſkjønnes ved ſaadan Biſtand, ſom ingen brav Mand ſkulde benytte. Mine Kamerater kunne vidne med mig, at vi have maalt og aftegnet Væggen, ſtrax ſom han om Aftenen var gaaet hjem, men om Morgenen er den meget høiere, og derfor ſtaaer det ikke i min Magt at kappes med ham." Kongen ſagde, at det ikke kunde være ſandt. Den engelſke Meſter ſagde, at han ſkulde lade kalde ſine Stalbrødre hid, for at Kongen kunde høre, hvad de ſagde. Da de kom, bleve de adſpurgte derom, og de tilbøde deres Ed paa, at hvert Ord var ſandt, hvad Meſteren havde ſagt, og det gik da ſaa vidt, at de med Haanden paa Bibelen ſvore paa, at Vigfus var en Trolddmand. Efterat de havde ſvoret Eden, gik de ud, men Kongen raadførte ſig med den engelſke Meſter, hvad han ſkulde gjøre, og ſagde at det var ham ikke kjært, at en ſaa forbandet Bygning ſkulde være over hans Hoved, da han ikke kunde vide, hvad Fare han derved udſatte ſig for: „men hvorledes ſkulle vi tage ham af Dage," ſagde han, „ſaa at vi ingen Bebreidelſe udſætte os for? thi ikke ſynes mig denne Mand lovlig dræbt, om vi ikke lade ham dræbe for andet end Arbeidet, ſaa ſtor Berømmelſe ſom han havde hos de Danſke." „Der findes Raad for," ſagde Meſteren, „I ſkal nu ſtrax lade mig faae eders Handſke med det Budſkab til Vigfus, at I meget berømmer hans Færdighed, og at I fra dette Øieblik overdrager ham hele Arbeidets Beſtyrelſe og Anordning, og derfor byder I,

og ſender Handſken til Tegn derpaa, at han aarle i Morgen før Soleas Opgang ſkal ride hen til Trællene og beſtyre det Arbeide, ſom jeg forhen har haft under mig. Saaſnart jeg har bragt ham dette eders Bud, vil jeg ride hen til Trællene, og ſige dem, at han vil komme der tidlig i Morgen, og derhos at det er eders Villie, at de ſkulle brænde ham paa et Baal, hvad Skikkelſe han ſaa ved ſin Trolddom har paataget ſig." Dette Raad ſamtykte Kongen i. Meſteren drager da afſted, og bringer Vigfus Handſken, og ledſager den med alle de fornævnte Ord, ſkaffer ſig ſtrax Heſte, og rider hen i Skoven, og byder Trællene at brænde den danſke Bygmeſter om Morgenen derpaa, hvad Skikkelſe han end havde. Men Vigfus mindedes Kong Svends førſte Raad, ſom paſſede paa dette ſamme Sendebud: at han ikke ſkulde troe en lav rødſkægget Mand; thi Meſteren ſvarede dertil, da han baade var lav og rødſkægget. Derover blev han nu ſaa meget bekymret, at han vaagede hele Natten, thi han havde faſt beſtemt at ville følge Raadet, men paa den anden Side ſyntes det ham farligt, ikke at adlyde Kongens Befaling; men det valgte han dog, at han ſtrax Klokken tre om Morgenen red frem ad Veien, og da Solen ſtod op, laae der en ſmuk Landsby for ham, og ſaaſnart han kom ind i Byen den lige Vei igjennem Gaden, hørte han, at der paa den anden Kant ude ved Muren ringedes til Meſſe. Vigfus gik til Kapellet, og ſteg af ſin Heſt, gik ind, og ſaae ſig om; han blev da vaer, at der var en gammel Præſt, ſom baade ſaae meget ſlet og var ſærdeles langſom, og derfor ſyntes det ham, da han vilde ſkynde ſig, at han aldrig vilde komme til

rette Tid, hvis han tsvede Gudstjeneſten ud. Nu mindedes han Kong Svends andet Raad, at han bød ham at høre Meſſen ud, men alligevel kunde han ikke give ſig Tid til at blive der; han ſprang op, ſteg paa ſin Heſt, og red ſin Vei videre; men i det han agtede at ride ligeud af den anden Kant af Byen, ringede det i et andet Kapel ſtrax ved Porten, han ſteg da af Heſten igjen, og tænkte, ſom var Tilfældet, at det ringede her ſammen til Meſſens Begyndelſe; han gik ind, og knælede, og da den hellige Nadver var uddeelt, beſluttede Vigfus at gjøre fyldeſt for ſin Ulydighed imod Kong Svend, og at oppebie Velſignelſen efter Meſſen, hvor lang Tid der end forløb; og han gjorde ſaa. Solen kom nu høit op paa Himmelen, thi disſe Ophold trak Tiden ud. Han ſteg derefter paa Heſten igjen, og red ſtærkt til, og ſtandſede ikke, førend han kom til det beſtemte Sted.

7. Nu ſkal fortælles, hvad den engelſke Meſter foretog ſig. Han vaagede en Tid formedelſt den Glæde, at Vigfus ſkulde dræbes om Morgenen tidlig den følgende Dag, og derfor red han, ſaaſnart det lyſte af Dag, thi Meſſer opholdt ham ingenſteds; han red ind i Skoven, for at kunne give Kongen nøiagtig Underning om, hvorledes det var gaaet; men ſaaſnart han kom til Stedet, omringe Trællene ham, gribe ham, og trække ham med Gruſomhed hen paa Baalet, ſom de forud havde bragt ſtærkt i Lue. Han ſkreg og ſpurgte, hvorfor de vilde dræbe ham, og tilføiede: „Jeg er jo en engelſk Mand og Kongens Ven.“ „Troer du, fordømte Troldmand!“ ſvarede de, „at vi ikke kjende din Ondſkab, at du kan paatage dig, hvad Skik-

kelſe du vil, ſom den engelſke Mand ſagde os i Nat, og derfor ſkal Ilden fortære dig." De kaſtede ham da ſtrax ind paa Baalet, og der brændte han op til Kul, det onde og ſvigefulde Menneſke, ſom gravede for andre den Grav, hvori han efter Guds retfærdige Dom ſelv faldt. Men i det Trællene ſtode omkring Ilden, og talte med hverandre om, hvorledes dette Umenneſke foer ud af Verden, red Vigfus hen til dem, og ſpurgte hvorfor de ikke beſtilte noget. De ſagde, at de havde udført den meſt fornødne Morgengjerning ved at dræbe Troldmanden, ſom forrige Høſt var kommen fra Danmark. Vigfus taug da, og ſaae, hvad der var ham beſtemt, og hvorledes Sagen havde vendt ſig; han ſaae da, at Meſſen havde frelſt ham fra Døden, men at den havde faaet Straffen, ſom fortjente den. Inderligen takkede nu Vigfus hos ſig ſelv Gud for ſin Frelſe, foreſatte Trællene Arbeide, og red derpaa hjem til ſit Værk. Da nu Kongen om Dagen ſom ſædvanlig kom, at ſee til Arbeidet, ſtod Vigfus paa ſin Plads, men Pladſen var tom ved den anden Ende. Kongen undrede ſig meget derover, og taug, thi det var faldet ganſke anderledes ud, end han havde tænkt. Vigfus tog da Ordet, og ſagde: „Gud kjendte bedre end I, Konge! hvad ret og retfærdigt var, thi I blev med Falſkhed bedragen til at dømme en uretfærdig Dom over en Uſkyldig; derfor led det ſlette Menneſke for ſin Ondſkab. Saa meget mere maa jeg ſkjønſom erkjende Kong Svends Mildhed, og uligere monne I Konger befindes, ſom I prøves mere." Dermed endtes deres Samtale, thi Kongen gik bort, fordi han ſaae, at han havde handlet uretfærdig. Men kort

efter kom han igjen til Vigfus, og talte med Blidhed til ham, og ſagde at han vilde gjøre ham fyldeſt, førend de ſkiltes, for det Onde, han ved ſlette Menneſkers Bagvaſkelſe og Meened havde ladet ſig forlede til at ville tilføie ham; og Kongen bad nu Vigfus, at han ſkulde nedbryde til Grundvolden hele den Deel af Bygningen, ſom den engelſke Meſter havde opført, og lade hele Bygningen blive efter een Form. Vigfus gjorde nu ſaa, og Hallen var bygget heel færdig, førend Skibe ſeilede bort fra England om Sommeren. Kongen gjorde da et ſtort Gilde til Ære for Vigfus, da Hallen var færdig. Englænderne roſte meget Arbeidet, ſom det fortjente. Efterat dette Gilde var forbi, gav Kongen Vigfus to Skibe, ladede med gode Varer, og desuden gav han ham god Berømmelſe. Vigfus beredte ſig nu til Reiſen til Norge. Han havde Skonnerten, ſom Kong Svend havde givet ham, og desuden et andet ſtort Skib, ſom han kjøbte i England. Begge disſe ladede han med de Varer, ſom han havde tilkjøbt ſig for den danſke Konges Gave. Disſe fire Skibe udſirede han beundringsværdig ved ſin Kunſtfærdighed; han ſkaffede ſig til dem forgyldte Vimpler og ſtribede Seil af forſkjellige Farver.

8. Derpaa ſtyrede han bort fra England, og fik god Vør; han kom en Aften under Norge ligeved ſit Odelsland i Vigen. Han lagde Skibene i et Skjul, ſteg i en Baad med nogle Mænd, og roede ſagte op til den Gaard, fra hvilken han fordum var dragen bort. Han gik ene i Land op til Gaarden; han blev da ilde tilmode, ſaa at en heftig Vrede ſtrax kom over ham, thi Gaarden var paa mange Steder iſtand-

ſat og nylig tjæret, hvoraf han troede at kunne ſlutte, at hans Kone havde faaet ſig en ny Mand. Han gik da op i Herbergerne, ſom han kjendte, og vilde ſøge efter, hvor Konen laae; thi den foromtalte Seng med Skaader for ſtod nu ledig. Han kom op paa en Loftſal, hvor der ſtod en Seng; deri ſaae han ſin Kone ligge og en ſmuk Mand i hendes Favn. Han tyktes da nu, at det viſte ſig, at han havde formodet ret, og ſaa opbragt blev han i ſit Sind, at han vilde ſtrax ſkille denne Mand ved Livet; men efter Guds Tilſkikkelſe ihukom han Kong Svends tredie Raad, at det var ham forbudt at dræbe nogen ſaa hurtig, ſom han havde Lyſt til. Han gik nu bort fra Sengen, ſaa langt ſom han kunde, derinde i Værelſet, og agtede at ſtaae der, medens han læſte ſit Fader vor; men det gik ikke ſaa, thi Vreden havde ført ham nærmere til Sengen, da det var ude. Han gik anden Gang tilbage, og tænkte ved ſig ſelv, at, hvor nær det end gik ham, ſkulde han paaſkjønne ſit Livs Frelſe i England og opfylde Raadet; det gik nu paa ſamme Maade ſom før. Han gik bort den tredie Gang, og da Bønnen var ude, var han kommen til Sengen med blottet Sværd, greb i Haaret paa den unge Mand, og agtede at rykke Hovedet frem over Sengeſtokken, thi han laae bageſt i Sengen. Ved dette Ryk vaagnede Konen, og hun mærkede da ſtrax, hvo der var, og raabte: „Vor Søn, min Hakon!" ſagde hun. Han kaſtede Sværdet, og bad Gud beſkjerme ſig. Der blev nu et ſaa glædeligt Møde, at det ikke er let at beſkrive, thi de glædedes baade paa Sjæl og Legeme over den Lykke, ſom Gud havde forundt dem. Hun ſagde ham da, at hun gik

frugtſommelig med denne Dreng, da de ſkiltes, „og han hedder Harek efter din Fader.“ De ſpurgte nu hinanden gjenſidig om, hvorledes det var gaaet dem begge ſaa lykkelig. Hun ſagde, at hans Frænder og Venner havde ydet hende ſaa megen Hjælp, at hun havde haft tilſtrækkeligt af alt, ſiden han drog bort baade til Føde og Gaardens Iſtandſættelſe. Han ſagde, at hun, naar det blev Morgen, ſkulde faae hans Herlighed at ſee. Han gik derpaa bort og til ſine Skibe, og lod alt lægge til Rette. Og om Morgenen, da Solen rødnede Fjeldene, førte en mild Luftning ham til Landet. Hans Seilads tog ſig ſaa ſkjønt ud, at alle droge til, for at betragte den, og mange troede, at det var en Konge der ſeilede. Han ſeilede ſaaledes til Land, lod Seilene falde, kaſtede Ankere, og lagde Brygger op paa Land. Da kjendte Folkene ham, at det var Hakon, ſom var kommen, og der blev nu en ſtor Glæde i hele Bygden deromkring, og der blev ſamme Dag anrettet til et koſteligt Gilde. Han fortalte nu om ſine Hændelſer, og takkede ſine Frænder og Venner for al deres Troſkab. Fortællingen om denne Mand ſlutter med, at han alle ſine Levedage vedligeholdt ſin Anſeelſe; thi ſaadan Lykke og Klogſkab havde han faaet hos den danſke Konge tilligemed den udmærkede Kunſtfærdighed, at hans Gods aldrig kunde gaae til Grunde, men derimod tilbagekjøbte han alle de Jorder, ſom han forhen havde tilſat ved Ødſelhed og ſlet Beſtyrelſe, og han levede ſiden i Overflødighed. Og vi have nu ikke mere at fortælle om ham; her ender denne Saga om Hakon den Norſke.

Fortælling
om Erkebiskop Absalons Gjerrighed og om en Bonde.

Det findes skrevet, at der i Danmark var en Erkebiskop, ved Navn Absalon, i en berømt Stad, som hedder Lund; han var en mærkelig Mand, og særdeles virksom i mange Henseender, men meget pengegjerrig, som sees af Beretningen. Han havde med sin Fædrenearv beriget og fra Grunden anlagt et Sortebrødrekloster med betydelige Indtægter og skjønne Herberger. Men det er dernæst at fortælle, at en meget god Ager laae til Kirken i Lund; det var en meget herlig Eiendom, af hvilken den ene Halvdeel tilhørte Kirken og den anden Halvdeel en Bonde. Der voxte den bedste Afgrøde. Biskoppen spurgte ofte Bonden, om han vilde sælge sin Deel af Lokken, og sagde at han var meget bedre tjent med Penge eller med en Jord, hvoraf han ene havde alt Udbytte. Hver Høst pleiede man at skifte Afgrøden med Maal imellem Kirken og Bonden, og det var da begge til Gavn eller Skade, eftersom der var Fordeel eller Tab derved. Saa ofte som Biskoppen forlangte Jorden til Kjøbs, ligesaa ofte afslog Bonden at sælge den; han sagde at

den i lang Tid havde været hans Forfædres Eiendom, og at han derfor ikke vilde afhænde den. Da Biſkoppen nu ſaae, at Bonden ikke ſtod til at bevæge, blev han meget opbragt, og engang da de talte derom, ſagde han, at den hellige Kirke fra den Dag ikke ſkulde have noget med ham at gjøre, men at Ageren ſkulde paa en Dag, ſom han beſtemte, ſkiftes, baade i Henſeende til Jorden ſelv og Afgrøden. Bonden lod ſig det befalde, thi han ſyntes at Fællesſkabet i enhver Henſeende blev ubehageligt. Tiden led nu frem, indtil begge ſkulde komme, at dele Ageren. Det var om Sommertide og Ageren derfor ſmukkeſt og ønſkeligſt for en begjerlig Mand. Erkebiſkoppen vilde have, at Delingen ſkulde gaae for ſig paa den Maade, at et Reb ſkulde drages tværs over Ageren; han vilde heller ikke tillade nogen anden uden ſig ſelv at holde det paa den ene Side imod Bonden; og da nu Rebet ſank ned i Midten, ſlæbte Bugten paa Jorden, og det blev ikke ſaa tydeligt at ſee, hvilken Linie det angav tværs over Ageren. Erkebiſkoppen raabte da: „Stram bedre, Bonde!" ſagde han. Bonden agtede at gjøre ſaa, men eftersom et ſaadant Reb behøver, ſom man kan tænke, et dygtigt Tag til, inden det ſtrammes, anvendte Bonden ſine Kræfter, og rykkede Rebet haardt til ſig, da han tænkte, at der vilde blive holdt tilſtrækkelig imod ved den anden Ende. Men det gik anderledes end han tænkte, thi Erkebiſkoppen ſnublede ved Rykket, og faldt forover, ſaa uheldig at han traf paa en jordfaſt Steen, ſom var i Ageren, og kom derved til at bløde. Han ſtod derpaa op, kaſtede Rebet, og ſagde at Ageren var fuldkommen ſkiftet, efterdi han af

Avind var beſkadiget; at man ikke behøvede at tale længer derom, da det var en afgjort Sag, at Bonden var falden i den Herre Pavens Band formedelſt hans Avindsgjerning, og den Skade han havde tilføiet ham; og at der ſkulde lyſes det ſamme Band over ham i hele Landet, hvis han ikke overgav ſig til den hellige Kirkes Dom og Erkebiſkoppens Beſtemmelſe. Enden derpaa blev da, at Bonden vilde heller give efter, end udſtødes af det kriſtne Samfund; thi han ſaae ſin Overmand for ſig, men ventede at denne Sag vilde engang komme under en anden Dommer, og han modtog derfor Afløsning. Og da nu Erkebiſkoppen havde overtænkt Sagen, afſagde han Dommen imellem Bonden og Kirken, og det var en Beſtemmelſe i Dommen, at Bonden ſkulde overgive til Kirken den halve Part, ſom han eiede af Ageren; og han kaldte det en Paamindelſe, men ikke nogen Dom for ſaa ſtor en Brøde. Bonden lader ſig ikke mærke med noget, thi nu opklarede det ſig for ham, hvorledes denne Sag i det Hele var anlagt; han fandt ſig rolig i ſit Tab, og viſte Biſkoppen ſamme Lydighed ſom tilforn. Tiden forløb nu, indtil ſamme Bonde faldt i en dødelig Sygdom; han lod da en paalidelig Klerk kalde til ſig, for at berette ham det anordnede Sakramente af den hellige Kirke; iblandt andet talte han da ſaaledes til Præſten: „Min Herre!" ſagde han, „jeg veed at du er en raſk og driſtig Mand, derfor vil jeg give dig den bedſte Heſt, ſom du kan udvælge dig af min Eiendom, og derhos en tydſk Sadel og Bidſel, for at du, naar jeg er død, ſkal bringe mit Ærende til Erkebiſkop Abſalon, ſom er det, at jeg ſtævner ham for den himmelſke Konges

Domſtol, at ſvare mig der for Ageren og det mere, ſom ſtaaer dermed i Forbindelſe." Præſten antog Gaven, ſom var god, men ſyntes dog, at Betingelſen var haard. Bonden døde kort derefter, og havde, ſaavidt man kunde ſee, en rolig Udgang af Livet. Men Præſten gjorde, ſom han havde lovet, ſkyndte ſig til Erkebiſkoppen, og kom der til Staden paa den Tid, da denne ſad ved Frokoſtbordet; han gik ind i Hallen fremfor Høiſædet, og hilſte paa Erkebiſkoppen, og ſagde derpaa: „Bonden (han nævnte ham ved Navn) er nu dragen bort fra denne Verden, og bad mig, paa hans Vegne at ſige eder diſſe Ord, Herre! at han ſtævner eder for den himmelſke Konges Høiſæde, at ſvare ham der for Agerſkiftet fordum." Men i ſamme Øieblik ſom Præſten havde udſagt dette ſit Ærende, lænede Erkebiſkoppen ſig tilbage i Stolen, og var død paa Stedet. Dette opvakte ſtor Frygt over hele Riget, ſom ſiden ſkal fortælles. Men nu ſkal førſt berettes om det Kloſter, ſom vi før nævnte. Der ſkete det ſamme Dag, ſom Erkebiſkoppen døde den pludſelige Død, at efter Completorium ſilde om Aftenen, da Brødrene agtede at gaae i Seng, og de endnu ikke havde ſpurgt hans Død, da hørtes en ynkelig Røſt fra Hjørnet af Alteret, ſaa talende med lav og kummerfuld Stemme: „Sora, Sora! pro me supplex ora!" Det er Udtydningen paa diſſe Ord, at Stemmen bad Munkekloſteret ydmygeligen at bede for den for Guds Aaſyn. Paa denne Maade viſte den almægtige Guds Miſkundhed ſig, at, ſkjønt Erkebiſkoppen forbrød ſig i ſit Liv, fik han dog Tilladelſe til at ſøge Hjælp og Huſvalelſe der, hvor han havde den ſtørſte Fortjeneſte;

thi efterat Brødrene nogle Dage derefter ſpurgte Erkebiſkoppens Endeligt, nærede de ikke længer nogen Tvivl om, at hans Aand da har forlangt Biſtand af deres Bønner. Men nu er dernæſt kortelig at berette om, hvorledes denne Begivenhed opvakte ſtor Frygt i Riget. Det hændte ſig kort derefter, at en Forbryder blev greben af Øvrigheden, lagt i Jern og ſat i Fængſel. Han var ſaa haardnakket og forhærdet i ſin Ondſkab, at han forſvarede alle ſine Ugjerninger med Løgn og Meened; og medens han ſad i Jern Dag og Nat, havde han i ſin elendige Forfatning hørt, hvad der havde gaaet for ſig imellem Erkebiſkoppen og Bonden; derfor oplægger han ſig et Raad, og faaer en Fjante til at paatage ſig det Ærende, at bringe hans Stævning til den Herremand, ſom havde ladet ham gribe, men denne Stævning lignede noget den forrige, med den Forſkjel, ſom man kunde vente, at han ſtævnede ham for den nedre Høvding, ſom ikke dømmer nogen godt. Det gik da her ved denne Fjendes ſtore Snedighed ſaa, at Dommeren ikke driſtede ſig til at lade den lovlige Straf gaae over Misdæderen, men lod ham undløbe, hvorhen han lyſtede. Af denne Begivenhed kan man vel indſee, at en Kirkens Beſtyrer maa meget vogte ſig for, hverken at berige ſig ſelv eller ſin Kirke med uretfærdigen erhvervet Gods, thi Herrens Retfærdighed er prøvet i den Henſeende, at han ikke vil modtage det, ſom ikke er lovligen erhvervet. Amen.

Historisk og geographisk Register

til de i dette Bind indeholdte

Sagaer, Brudstykker og Fortællinger.

Historisk Register eller Fortegnelse paa de Personers og Folks Navne, som forekomme i dette Bind.

Aage, 206.
Aage, Palnatokes Søn, 52, 63, 70, 71, 82, 83, 145.
Aage Tokeſøn, 42:47.
Abſalon, Kong Davids Søn, 374.
– Erkebiſkop, 313, 327:28, 331:34, 336:37, 339:57, 394:98.
Adelbrikt, Greve, 338.
Adeldag, Erkebiſkop, 374.
Adelraad, Konge i England, 99, 138, 139, 141, 142, 164, 168, 169, 184, 375.
Adrianus, Pave, 366.
Agapetus, Pave, 364.
Alexander, Pave, 350.
Alexander, Stolkonge, 366.
Alexis, Keiſer, 280:81.
Alfifa, Datter af Alfrun Jarl, 179:180.
Alfrun, Jarl, 179.
Alrek eller Erik Strjona, 139, 141:42, 178.
Angenſes, Hertug, 361.
Ansgarius, Biſkop, 362.
Armod, 113, 149, 152.
Arnald, Keiſer, 363.
Arnold, Karlomans Søn, 364.
Arne Armodſøn, 113.
Arnfin, Jarl, 3.
Arnodd, Kerteſvend, 65.
Arnor Jarleſkjald, 186:87.
Arnulf den Hellige, 361.
Asbjørn, Jarl over de danſke Her, 192, 194, 196:97, 225, 234:40, 244:45, 249:50.

Asbjørn, 343.
Asbjørn, Biſkop, 355.
Asbjørn Snare, 328-29, 331.
Aſiens Folk, 368.
Aſkel, Erkebiſkop, 311, 313, 331-32, 335-36, 347-49.
Aſkel Erlingſøn, 189.
Aslak Holmſkalle, 104-5, 118-19, 147, 151, 153.
Asley, 327.
Asſur, 369.
Aſtraad Thorgunneſøn, 212-14, 224, 228-29, 242, 244, 249, 252-62.
Aſtrid, K. Burislafs Datter, 90-91, 94-97, 101-4, 136-37.
Aſtrid, Svend Tveſkægs Datter, Ulf Jarls Kone, 163, 166, 184-85.
Atle Svarte, Bonde, 49, 52.
Atle Svendſøn, 331.
Audun, 139-40.
Auguſtinus den Hellige, 370.
– den Store, 371.
Auguſtus, Keiſer, 369.

Baldevin, Hertug, 202, 220, 234, 252-62.
Beda, Præſt, 365.
Begga, Pippins Datter, 361.
Benedikt, Abbed, 370.
Benedikt, Svend Ulfſøns Søn, 189, 202, 212-14, 224, 237, 240-48, 251, 275.
Berſe Skjaldtorveſøn, 183.
Birger Jarl, 298, 352.
Birger Bryde, 40-41.
Bjarne, Biſkop, 143.
Bjørn, Høvding i Vindland, 268-69, 272, 276, 278.
– den Bretſke, 48, 63, 65, 66, 67, 85, 90, 101, 113-14, 125, 134-36.
– Erikſøn, Konge i Sverrig, 366.
– Jernſide, Harald Keſjas Søn, 283.
–, Svend Ulfſøns Søn, 189.
– Ulfſøn, 163, 194.
Blakmar, 224, 242, 244, 248.
Blod-Egil, ſee Egil Ragnarſøn.
Bothild Hakonsdatter, 269.
– Fru, Thorgautsdatter, 269, 276.
Brimiskjar, Jarl, 26, 28, 31, 39.

Britter, 65.
Britto, 371.
Brutus, 371.
Bue Digre, Veſeteſøn, 71: 72, 77:79, 80:81, 83: 84, 100:101, 104:105, 107, 113, 117, 121, 123:24, 127, 132, 138, 145:47, 150:51, 154, 163.
Burislaf, Konger i Vind: land, 68, 89:91, 94:95, 97, 163, 291, 310, 350, 353:57.

Cathrine, Erik den Helli: ges Datter, 283.
–, K. Inges Datter, 283.
–, Knud Lavards Datter, 298.
Chriſtine, Bjørn Jernſides Datter, 283.
–, den ſvenſke Konge Inges Datter, 288.
–, Knud Lavards Datter, 298.
–, Nikolaus Blakas Datter, 283.
–, Sigurd Jorſalefarers Datter, 345.
– Stigsdatter, 298.
Chriſtoffer Valdemarſøn, 318, 331, 334:35, 341, 343: 44, 347:48, 352.
Conſtantin, 327:28.

Dalemar, 340.
David, Konge, 374.
Ditleif Edlarſøn, 314, 319, 324:28, 331.
Domabur, 335:36.

Edgeir, Adelraads Søn, 167, 169.
–, Adelraads Fader, 164.
Edla, Dronning, 202, 224, 234, 252, 257, 259:60.
Edmund, Adelraads Søn, 141:42, 169:70, 173:74, 177:78.
– den Hellige, Konge, 163: 64.
Edvard den Gode, Adelraads Søn, 169, 184.
–, Elfraads Søn, 366.
Edvig, Adelraads Søn, 169.
Egil Ragnarſøn (Blod:Egil) 206:16, 219.
Eilif Thorgilſøn, 138, 140: 41.
Einar den Lille. 114.
– Præſt, Skuleſøn, 314.

Einar Skaaleglam, 114:16, 126, 137:38.
Elfraad, Konge i England, 366.
Elim, Sems Søn, 370.
Ella, 167.
Elliſif Jarisleifsdatter, 187.
Emma, Dronning, 139, 141, 142, 168:69, 178:79.
Engilborg Eriksdatter, 352.
– eller Ingeborg, Kong Harald Valdemarſøns Datter, ſee Ingeborg.
–, Kong Valdemar den førſtes Datter, 352.
Englændere, 164:65, 168, 170, 175, 176, 177, 386, 391.
Erik Birgerſøn, 352.
– Emun, 276, 277, 284, 298:304, 305:10, 311, 312, 314, 336, 341.
– Emundſøn, Konge i Sverrig, 366.
– Erikſøn, Konge i Sverrig, 352.
– den Gode (Eiegod), 189, 201, 218, 223, 224, 237, 241:42, 244, 247:49, 262:83, 284, 299, 300, 309.
Erik Hakonſøn, Jarl, 106:7, 109:10, 113:14, 116:20, 122, 126, 132:37, 149, 155:56, 163, 165, 176:78, 376.
– den Hellige, Konge i Sverrig, 283.
– Knudſøn, Konge i Sverrig, 352.
– Lam, 277, 309:12, 331.
– Seierſæl, Konge i Sverrig, 160, 163, 374:76.
– Strjona, ſee Alrek.
– Thorvaldſøn, 367.
Erling, Hakon Jarls Søn, 120.
– Skakke, 344:45.
– af Skugge, 106, 108, 113.
Eugenius, Pave, 312.
Eymund Svendſøn, 189.
Eyolf Valgerdeſøn, 41.
Eyvind Bifra, 194:97, 225, 234:35, 240, 246:47.

Fjølner Tokeſøn, 42:44, 51, 59:60, 65:66.
Floke Vigvardſøn, 367.
Flæminger, 261.
Folkraad, Greve, 315.
Fredrik, Keiſer, 315, 316, 352:53.
Fridleif Mjuklatſøn, 333:34.

Fridleif, Skjolds Søn, 368.
Friſer, 173, 361.
Frode, Konge, 364.
– Fridleifſøn, 369.
Fyenboer, 62, 313, 321.

Gallisſe-Ulf, 269.
Gange-Rolf, 169.
Gardar Svavarſøn, 367.
Geira, Kong Burislafs Datter, 90.
Geirmund, 148.
Gjertrud, Hertug Henriks Datter, 333, 339, 348.
Godefred, Konge, 361-62.
Godjod, 368.
Gorm, Konge, den Barnløſe, 3.
– Konge, den Gamle, 5-18, 162, 183, 364, 366, 373.
Goter, 318.
Græker, 280.
Gudbrand af Dale, 113, 125.
– Hvide, 108, 126, 127.
Gudfred, 363.
Gudine, Jarl, 170-73.
Gudrød, 374.
Guld-Harald Knudſøn, 19-25.
Gunhild, Kong Burislafs Datter, 90, 94-97, 163.
Gunhild, K. Harald Gormſøns Kone, 373.
– Kongemoder, 19, 21-22, 24, 25, 365.
–, Knud den Stores Datter, 142, 179, 184.
–, Svend Jarls Datter, 189.
Guttorm, Svend Ulfſøns Søn, 189.
–, Hareks Morbroder, 362.
Gvenmar Ketilſøn, 331-32.
Gyda, Kong Harald Gudineſøns Datter, 173, 288.
–, Svend Tveſkægs Datter, 163.
–, Ulf Jarls Søſter, 172.
Gyrd, Danekonge, 364.
–, Skipper, 380-81.

Hakon Harekſøn, den norſke, 377-93.
– Lade-Jarl, 18-26, 27-31, 34-41, 99, 102, 104-17, 119-37, 146, 149, 150, 152-53, 159-63, 165, 174, 365, 374, 376.
Hakon, Jarl, Erikſøn, 163, 179, 269.
– Jarl, den Gamle, 283.
– Jarl, Ivarſøn, 276.
– den Norſke, Sunniveſøn, 276-77, 309.

Hakon den Unge, Konge i Norge, 352.
Haleyer, 40.
Halfdan, Konge, 362, 364.
Hallandsfarer, 199, 200, 301, 313.
Hallkjel, Olaf den Helliges Morbroder, 187.
Halſtein Kærlingebane, 113, 136.
Halvard, 3.
– fra Flydrenæs, 114.
– Hareksbleſe, 166.
– den Hellige, 307.
Harald, ſee Guld-Harald.
– ſee Strut-Harald.
–, Biſkop, 374.
– Gille, 305-6.
– Gormſøn (Blaatand), 9-10, 15-41, 42-44, 47, 49-62, 144, 159-62, 183, 365, 373-75.
– Graafeld, 19-24, 159.
– Gudineſøn, Konge i England, 172-73, 288.
– Haardraade, Sigurdſøn, 187-88, 191, 204, 217, 262, 269.
– Haarfager, 364, 366.
–, Harald Keſjas Søn, 283.
– Hein, Svendſøn, 189, 190, 192-98, 200.
Harald, Jarl, ſee Klak-Harald.
– Keſja Erikſøn, 276-77, 282-83, 299-300, 302, 306, 310, 311.
–, Knuds antagne Søn, 142.
–, Knud den Stores Søn, 179, 180, 184.
–, Svend Tveſkægs Søn, 163, 165.
– Valdemarſøn, Konge i Holmgaard, 173, 288-90, 298, 304, 345.
Hardvig, Erkebiſkop, 315.
Harek, Konge, 362.
–, Harald Klaks Broder, 362.
–, Hakon den Norſkes Fader, 377, 393.
–, Hakon den Norſkes Søn, 392-93.
Hauk, Harald Blaatands Foſtbroder, 16.
Havard, 3.
– Huggende (Høggvande), 104-5, 121-22, 127, 147, 151, 153.
– Uppſja, 114.
Heidrek Strjóna, ſee Alrek.
Helge, Danekonge, 364.
Heming, Konge, 361.
–, Strut-Haralds Søn, 97, 138, 141-42, 166.

Henrik, Burislafs Søn, 357.
–, Greve, 338.
–, Pfaltsgreve, 333.
– den Halte, Svendsøn, 296:97, 299, 300, 302:3.
–, Hertug af Brunsvig, Konradsøn, 315:16, 320:21, 333:34, 337:39, 343, 348:49, 352.
– 1, Keiser, 363, 365, 373.
– 3, den Milde, Keiser, 142, 179, 184.
–, Keiser, Henrik den Mildes Søn, 268:70, 276, 278, 284.
– Henriksøn, Keiser, 284:86, 291:92, 294.
–, Konge i England, 333.
Heredus, Biskop, 364.
Herkules, 371.
Hildegarden, Dronning, 361.
Hildigun, Vesetes Kone, 71.
Hjalmsvidar, 326.
Huno, Biskop, 363:64.
Hyrning, Greve, 347.
Hørde-Knud, 142, 179:80, 184.

Inge, Konge i Norge, 306:8, 333.
– Stenkelsøn, Konge i Sverrig, 283, 288.
Ingeborg, Datter af Kong Harald af Holmgaard, 288:90, 298, 304, 345.
–, Ottar Jarls Datter, 45:47.
–, Thorkel Leiras Datter, 101, 134, 136, 156.
Ingegerd, Birger Brosas Datter, 298.
–, Olaf den Svenskes Datter, 187.
–, Strut-Haralds Kone, 71.
Ingemar, 331:32.
Ingerid, Harald Sigurdsøns Datter, 262.
–, Svend Ulfsøns Datter, 189, 212.
Irpa, 121:22, 125.
Islændere, 114, 116, 161, 181.

Jacobus, Apostelen, 371.
Japhet, Noas Søn, 370.
Jarisleif, Konge i Holmgaard, 187, 288.
Jarizmar, 353, 357.
Jarmar, 341.
Johan Sørkversøn, Konge i Sverrig, 298.
Johannes, Pave, 366.
–, Evangelisten, 371.
Jomsvikinger, 69:70, 72:74, 81:82, 84:85, 88,

90:91, 94, 96:99, 101, 103, 105:37, 148, 159, 162:63, 165.
Julianus den Frafaldne, 164.
Jyder, 166:67, 188, 193, 279, 312, 340, 347.

Kalf Maaneſøn, 191, 192.
Kam, Noas Søn, 369, 371.
Kanaan, 371.
Kark, ſee Skopte Kark.
Karl, 318.
– Lødverſøn, 363.
– Lødverſøn, 364.
–, Knud den Helliges Søn, 202, 234, 259:60.
– Sørkverkſøn, Konge i Sverrig, 298.
– den Store, 3, 361, 364, 373.
Karloman, 364.
Kaſſamar, 339, 350.
Ketil, Biſkop, 301.
Kjarval, Konge, 366.
Klak-Harald, Jarl, 5, 10:15, 362.
Knud, 318.
– ſee Hørde-Knud.
–, Danekonge, 364.
– Erikſøn, Konge i Sverrig, 283.
– Fundne, 4:5.
Knud, Gormſøn (Danaaſt), 9:10, 15:16, 19.
–, Harald Keſjas Søn, 283.
– den Hellige, Danekonge, 189:92, 193:97, 198:203, 206:47, 250:53, 256, 257:60, 262, 264:65, 268, 273:75, 276.
– Jarl, Hakonſøn, 283.
– Lavard, 276:78, 284:98, 299, 300, 302:4, 310, 312, 330, 344.
– Magnuſøn, 291, 310, 312:28, 331.
– den Store, Danekonge, 138:39, 141:42, 165:83, 184:85, 191, 216.
– Svendſøn paa Sole, 189.
–, Svend Tveſkægs Søn, 163.
–, Svend Ulfſøns Søn, 189.
– Valdemarſøn, Danekonge, 339, 344, 348, 350:57.
Konrad, Keiſer, 312, 315, 364.
–, Markgreve, 320.
Kurer, 201, 287, 343:44.

Leif Erikſøn, 367.
Leif, Skjolds Søn, ſee Frid-leif.
Leifdag, Biſkop, 364, 374.

Leo, Stolkonge, 361, 366.
Libedagus, Biſkop, 364; ſee Leifdag.
Lidbrand, Konge, 370.
Lotarius eller Ljodgeir, Keiſer, 293, 363.
Lødver Arnoldſøn, 364.
– Lødverſøn, 364.
– Lødverſøn, Keiſer, 363–64, 366.
–, Karl den Stores Søn, 361–63.
–, Konge i Frankrig, 352.

Magnus Barfod, 283, 310.
– Blinde, 298, 305–8.
– Erlingſøn, 344–45.
– den Gode, 184, 185–89, 191, 276.
–, Harald Keſjas Søn, 283.
– Jarl, 372.
– den Stærke, Nikolaus's Søn, 284, 291, 293–97, 299, 300, 302–5, 310, 312.
Magog, 370.
Malmfrid, Dronning, 288, 304, 345.
Margrete, Erik den Helliges Datter, 283.
– Inges Datter, 283, 288.
Margrete, Knud Lavards Datter, 298.
Markus Skeggeſøn, 263–82.
Maurakaare, Jarl, 173.
Mercurius, den Hellige, 163.
Mesraim, 369.
Mikael, Stolkonge, 361.
Mjuklat, 333–34.
Moſes, 371.

Nad, Viking, 366.
Niceforus, Stolkonge, 361.
Nicolaus, 370.
– Blaka, 283.
–, Burislafs Søn, 357.
– Dotta, 318.
– Magnuſøn, 291.
– Skate, 312.
– Stigſøn, 298.
– Svendſøn, Danekonge, 189, 278, 283–84, 288, 291, 293–97, 299–304, 305–6, 310.
Nordhumbrer, 170, 374.
Nummedøler, 40.

Odin, 368.
Olaf Bjørnſøn, Konge i Sverrig, 160.
– Glug, 312.
–, Harald Keſjas Søn, 283, 310–11.

Olaf den Hellige, Haraldsøn, 163:64, 179, 184:85, 187.
– Kyrre, 189, 212, 216:18, 262.
– Svendsøn (Hunger), Danekonge, 189, 202, 219:21, 252:57, 260:62, 263:64.
– den Svenske, Konge i Sverrig, 163, 165, 185, 187, 364, 376.
– Thorderſøn, 351.
– Tryggveſøn, 31:38, 90, 163, 165, 376.
Ole, ſee Olaf Tryggveſøn.
Oløf, Stefner Jarls Datter, 47:48, 52, 67.
Ottar Jarl, 38:39, 43, 45:47.
– Svarte, Skjald, 164:68, 170, 173:75.
Otto Henrikſøn, Keiſer, 333, 352.
–, Keiſere af dette Navn: Otto den Røde, 26:28, 30:38, 159:60; Otto den Røde, Otto den Stores Søn, 365; Otto den Røde, den 1ſte, 373, 375; Otto den Store, 364:65; Otto den 3die, 375:76.
Otto Svend, ſee Svend Tveſkæg.

Palmar, 224, 242, 244, 247:48.
Palnatoke, 47:70, 73:74, 80:81, 83:90, 97, 101, 162.
Palner Tokeſøn, 42, 44:47.
Papa, 365.
Paſchalis, Paver af dette Navn, 267:68, 283, 362.
Peter, Biſkop, 301.
– Thenja, 328, 331.
–, Biſkop Abſalons Svoger, 328.
Phillip, Apoſtelen, 370.
–, Konge i Frankrig, 352.
Pippin, 361.
– (den Lille), 361.
– Lødverſøn, 363.
Pizamar, Afguden, 342.
Plog, ſee Sorteplog.
Poppo, Biſkop, 36, 375.
Prida, 353.
Puruvit, Afguden, 342.

Ragnar, Blod:Egils Fader, 206.
– Lodbrok, 363.
Ragnhild Eriksdatter, 277.

Ragnhild, Magnus Barfods Datter, 283, 310.
–, Magnus den Godes Datter, 276.
–, Svend Ulfsøns Datter, 189.
Reginbrand, Biſkop, 374.
Reinfred, Godefreds Søn, 362.
Ribe:Ulf, 313, 314:15, 319, 324, 330.
Rikiſs, Birger Jarls Datter, 352.
–, Valdemar den 1ſtes Datter, 352.
Rikiſsa, Kong Burislafs Datter, 291, 310, 314, 318.
Rikkard Rudu:Jarl, 139, 169.
–, Vilhelm Langeſpyds Søn, 169.
Rimbertus, Biſkop, 362:63.
Rimbrondus, Biſkop, 364.
Ring, Harald Blaatands Søn, 374.
–, Konge, 361.
Rinvit, Afguden, 342.
Robert, Jarl, 168, 178.
Roe Tunga:Gode, 367.
Romsdøler, 40.
Rygier, 335:37, 339:43, 353:54.
Røgnvald, Møre:Jarl, 169, 366.
Rørik, 361.

Saum:Æſa, 49:52, 53.
Saum:Æſa:Svend, ſee Svend Tveſkæg.
Saxer, 277.
Sem, Noas Søn, 369.
Sigfred, Konge, 362:64.
Sighvat Skald, 178, 180, 183.
Sigrid Storraade, 163, 185, 376.
Sigrød, Konge, 361.
Sigurd, Tokeſønnernes Foſtbroder, 45:46.
–, Harald Gilles Søn, 306.
– Hlade:Jarl, 18.
– Jarl, den Mægtige, 366.
– Jorſalefarer, 281, 288, 298, 304, 305, 345.
– Kappe, Veſetes Søn, 71:72, 77:80, 83, 100, 104, 113, 124, 137, 145.
– Steikling, 113.
– den Stærke, 302:3.
–, Svend Ulfsøns Søn, 189.
Sigvald, Strut:Haralds S., 71:74, 81, 83:88, 89:104, 107, 112:17, 121:

25, 136:37, 145:46, 150, 153, 162:63.
Skjællændere, 313, 320, 347.
Skaaninger, 166, 200, 301, 313, 320, 347.
Skjold, Odins Søn, 368.
Skjoldmø: Einar, see Einar Skaaleglam.
Skopte: Kark, Træl, 120, 129.
Skøglar: Toste, 163, 185.
Sofie, Dronning, Valadars: datter, 318, 351.
Sone Ebbeſøn, 341:42.
Sorteplov, 308: 10, 314, 331.
Stefner, Jarl, 47:48, 58, 62:63.
Stein Herdiſeſøn, 191.
Steinkel, Konge i Sverrig, 188.
Stig Hvidlæder, 298.
Strut:Harald, Jarl, 71, 72, 74:81, 97:98.
Styrbjørn den Stærke, 160.
Styrkar fra Gimſe, 113.
Sunniva, Hakon Ivarſøns Datter, 276.
Svanteviz, Afguden, 341.
Svend Aſkelſøn, 189.
–, Biſkop, 341.
Svend, Bue Digres Søn, 132, 137.
–, Erik Emunds Søn, 310.
– Erikſøn (Grade), 312:31.
– Jarl, Hakonſøn, 108:10, 113, 117, 120, 122, 127, 179, 189.
– Jarl, Gudineſøn, 173.
–, Knuds og Alfifas Søn, 142, 179:80.
–, Svend Ulfſøns Søn, 189, 296.
–, Svend Ulfſøns Søn, 189.
– Thorgunneſøn, 212: 14, 224, 228: 30, 242: 44, 249, 252:62, 279.
– Tveſkæg, 50, 52: 67, 70, 71, 74:81, 91:104, 135, 138, 139, 160, 162:65, 183, 184, 272: 73, 374:76.
– Ulfſøn, Danekonge, 163, 184, 185:91, 194, 204, 206, 212, 269, 296, 373, 375, 380:92.
Svenſke, 168, 343.
Sverre, Konge, 283.
Sy:Æſa, see Saum:Æſa.
Sørkver Karlſøn, Konge, 298.
– Kolſøn, Konge, 314:15, 318, 320.

Tetizlaf, Konge, 341.
Thingmændenes Hær, 138-41, 164-65, 176-77.
Thjostolf Alesøn, 307-8.
Thor, 368.
Thora Skagedatter, 131.
Thoraren Lovtunge, 181-82.
Thord, 139-40.
- Kolbeinsøn, 167, 174, 176, 177.
- Skore, 225-35, 250-51.
- Orvahønd, 116, 138.
Thorer, Biskop, 301.
- Hjort, 113.
Thorgaut Ulfsøn Fagerskind, 269.
Thorgerde Hørdetrold, 120-22, 125.
Thorgils Sprakelæg, 163.
-, Svend Ulfsøns Søn, 189.
Thorgunna Vagnsdatter, 212.
- Vesetesdatter, 71.
Thorkel den Høie, Strut-Haralds Søn, 71-74, 81, 83, 97-98, 100, 113, 124, 137-38, 141-42, 145, 166.
- Leira, 101, 113, 127, 129-34, 147, 156.
- Midlang, 109, 113, 123.
- den Rige, 116, 138.
Thorleif Skuma, 116, 119, 126-27, 138, 153.
Thorleik Fagre, 185, 188.
Thorvør, Tokes Kone, 42.
Thrønder, 40.
Thyre Danmarks Bod, 5-9, 12, 16-18.
-, Harald Blaatands Datter, 160.
Tiras, Japhets Søn, 370.
Tjarnagloft, Afguden, 342.
Tofa, Christoffer Valdemarsøns Moder, 318, 352.
- Strut-Haralds Datter, 71, 79-80, 104, 137.
Toke, 42.
Tolar Verpil, 225, 227-28, 235, 250-51.
Tole, 230-34.
- Hemingsøn, 325-26.
Toste, Jarl, Gudineson, 172.
Trojaner, 371.
Tryggve, 35.
Turupid, Afguden, 342.
Tydske, 270, 313, 315, 338.
Tyrker, 368, 370.

Ulf, 111-12, 138.
- see Galisse-Ulf.
- Jarl, Thorkel Sprakelægs Søn, 163, 166, 170-72, 184.

Ulf, see Ribe-Ulf.
– Ubbe Svendsøn, 189.
Ulfhild, K. Adelraads Datter, 139, 142.
Ulfkel Snilling, 139, 142, 176-77.
Ulfnad, Bonde, 172.
Une Gardarsøn, 367.
Urge-Thrjot, Jarl, 26, 28, 31, 39.

Vagn Aagesøn, 71-72, 82-90, 100-1, 106-13, 117-19, 123-36, 145, 147, 152, 154-56, 212.
Valadar, Konge, 318.
Valdemar, Konge, Birger Jarls Søn, 352.
–, Konge, Jarislafs Søn, 173, 288, 304.
– 1, Knudsøn, 298, 310, 312-52, 357.
– den Gamle, Valdemarsøn, 351.
Walthjof, Jarl, Gudinesøn, 173.
Vendelboer, 225, 228, 230.
Vender, 41, 185, 186, 207-8, 219, 223, 263, 265, 269-73, 319, 321, 332, 334-35, 338, 340, 346-47, 349-51, 355, 357, 374.
Vesete, 71, 73-77, 80, 82, 137, 145.
Vester-Vender, 353.
Vidgaut, 286-90, 292.
Vigaglum, 116.
Vigfus, see Hakon Harekssøn.
– Vigaglumsøn, 116, 118, 153.
Vilhelm Digre, 333, 352.
– Langespyd, 169.
– Rikkardsøn, 139, 168, 178.
Væringer, 141.

Yngvar Kveisa, 314, 324-25, 331.
Yngve-Frey, 368.
Yrjar-Skegge, 113.

Æneas, 371.
Æsa, see Saum-Æsa.

Øboer, danske, 340.
Øgmund Hvide, 105-8, 113.
Ødot Krage, 367.
Ønund Olafsøn, Konge i Sverrig, 186.
Øssur, Erkebiskop, 279, 283, 300-1, 311, 331.
Østerlændinger, 201.
Øster-Vender, 337, 343, 353.

Geographisk Register eller Fortegnelse paa de Stedsnavne, som forekomme i dette Bind.

Aalborg, 314.
Aarhuus, 186, 204, 205, 364, 374.
Aasund, 340, 342.
Afrika, 370, 371.
Albanieland, 369.
Alsø, 205.
Alvidra, 116, 138.
Analøng, 339.
Apasysel, 317.
Apulealand, 370.
Aqvisgranum, 363.
Aqvitanien, 363.
Arabien, 371.
Arkun, 306, 336, 341.
Asbjørns Boder, 225.
Asien, 369/70.
Assatun, 173.
Atripiden, 347.

Bar, 266, 370.
Basta, 281.
Bergen, 366.
Bleking, 323, 343.
Bolgareland, 370.
Borgundien, 363.
Bornholm (Borgunderholm), 58, 71, 73, 76, 123, 132, 137, 205, 206, 208, 209, 211, 212, 213, 323.
Bramnæs, 347.
Brandfurda, 173.
Bredefjord, 137.
Bremen, 267, 315, 363, 374.
Bretland, 47, 57, 58, 59, 63, 64, 67, 85, 90, 101, 136, 371.
Brittanien, 371.
Brunsvig, 315, 316, 333, 334.
Buetorp, 328.
Bure Kirke, 139, 140.
Burgteborg, 348.

Bælteſund, 205.
Bøku, 339.

Campanien, 370.
Carthago, 371.
Chaldæa, 371.
Cithia, 370.
Cypern, 281.

Dale, 113, 125.
Damiad, 352.
Daneſkov, 173, 174.
Danevirke, 28, 32, 33, 34, 159.
Danmarks Inddeling, 204-5.
Danubius, 370.
Dimin, 338, 339, 349.
Dubbin, 313.
Dublin, 366.
Dunzarbro, 338.
Dyrefjord, 116, 138.

Egypteland, 369.
Elven, ſee Østelven.
England, 139, 141, 142, 164, 165, 166, 167, 168, 173, 178, 179, 181, 183, 184, 188, 216, 217, 218, 366, 368, 371, 372, 374, 375, 377, 381, 384, 385, 391.
Englands Hav, 179.
Ermland, 370.
Europa, 370, 371.
Eyderen, 361.
Eyvinds Boder, 225.

Falong, 335.
Falſter, 205, 320, 322, 323.
Fardhuſe, 318.
Finneide, 318.
Fjaler, 113.
Fjeldet, d. e. Alperne, 366.
Fjordene, 138.
Flandern, 377.
Flazmynne, ſee Plazmynne.
Fljot, 166, 167.
Flydrenæs, 114.
Flæmingeland, 180, 202, 220, 234, 252, 256, 257, 260, 261, 371.
Fodvig, 300, 301, 303.
Foſs, 307.
Frakland, 361, 363.
Frankrig, 278.
Freysmoſe, 328.
Frisland, 316, 371.
Fuir, 349.
Fuznon, 349.
Fyen, 42, 46, 49, 50, 54, 56, 57, 63, 70, 82, 83, 133, 136, 186, 205,

223, 230, 233, 234, 238, 251, 256, 274, 275, 313, 320, 321, 323.
Fyrileif, 306.
Fyrisvalle, 160.
Færøer, 366, 367, 372.

Gades, 370, 371.
Galicien, 371.
Galisseland, 269.
Gandvig, 41.
Gard, 340.
Gardarsholm, 367.
Garde, 263.
Garderige, 173, 179, 189, 263, 298, 315, 370.
Gedsbæk, 315.
Geitersø, 347.
Germania, 370.
Getulien, 371.
Gimse, 113.
Godlande, 368.
Gorgasia, 348.
Gotland, 38, 43, 45, 47, 314, 350.
Gradehede, 329, 331.
Grozar, 338.
Grozvin, 349.
Grækeland, 370.
Grønland, 366, 367.
Grønnesund, 337, 347, 350, 351.
Gudagersaa, 333.
Gunhilds Mose, 25.
Gøtelven, 185, 216.

Hafn, 186.
Halland, 56, 188, 199, 205, 300, 305, 318, 323.
Halogeland, 113.
Hals i Limfjorden, 23, 159, 161.
Hamresund, 109.
Haraldseid, 204.
Harund, 113.
Harunderfjord, 113.
Hedeby, 185, 204, 205, 278, 284, 286, 287, 293, 303, 304, 314, 316, 320, 341, 348, 362, 364.
Hedinsø, 332, 336, 339, 340.
Helgenæs, 187.
Hemingborg, 168.
Herkules's Støtter, 371.
Herøerne, 110, 112.
Hjaltland, 372.
Hjarrande Syssel, 225.
Hjørring, 204, 301.
Hjørunger, 112.

Hjørungevaag, 110, 111, 112, 138, 149, 163, 166.
Holmgaard, 173, 187, 288, 289, 290, 304.
Holſeteland, 5, 7, 11, 15, 159, 371.
Horn, 366, 367.
Hovedø, 307.
Huneland, 370.
Huſevig, 367.
Hvarf, 366.
Hylingſtad, 316.
Hyljamynne, 347.
Hød, 110, 111.

Indieland, 369.
Irland, 32, 67, 366, 372.
Iſefjord, 162.
Island, 40, 126, 138, 161, 364, 365, 366, 367.
Iſøre, 77.
Italien, 266, 267, 370.

Jalangers Hede, 300, 369.
Jernlukke, 343.
Jeruſalem (Jorſal), 277, 280, 312, 348.
Jom, 68.
Jomsborg, 68-69, 72, 73, 74, 80-83, 85, 88-89, 91, 94, 95, 97, 98, 105, 144, 159, 185, 345, 374.
Juleholmene, 328.
Jylland, 185, 186, 188, 190, 191, 193, 204, 205, 224, 225, 255, 293, 300, 303, 308, 309, 312, 313, 314, 315, 317, 319, 320, 321, 322, 323, 328, 341, 361, 362, 364, 374.
Jyllands Side, 205.
Jædren, 148.
Jøfuſjord, 188.

Kalvaa, 238.
Kalvlunde, 319.
Karenz, 342.
Kirjaleland, 370.
Kirkebø, 372.
Kirkevaag, 372.
Klerivas, 349.
Konghelle, 314.
Kornung, 329.
Kotſkovborg, 349.
Kuaviz, 336.
Kurland, 287, 370.
Kvenneland, 369.
Kænugard, 370.
Kærlingeland, 363.
Køln, 363.

Laaland, 205.
Lade, 108.
Landesberg, 320.

Langbardeland, 370.
Langeland, 205.
Langenæs, 366.
Lavardsſkov, 298.
Limfjord, 10, 14, 15, 159, 160, 161, 204, 218, 222, 228.
Lindesnæs, 39, 40, 161.
Lindesø, 168.
Ljodhuus, 314.
Lotringen, 363.
Lucca, 268.
Lund, 205, 279, 283, 300, 301, 311, 349, 394.
Lunduneborg (London), 138, 142, 174, 175, 176, 177, 372.
Lyngby, 320.
Lyrſkovshede, 185.
Læredal, 40, 161.
Læsø, 205.
Løgen, 160.

Maas, Flod, 363.
Masnæs, 335.
Meginzaborg, 362, 363.
Middelfartſund, 205, 238, 320-21.
Mikaels Grotte, 370.
Miklegaard, 141, 280, 281, 366.
Mildin, Flod, 316.
Mildinborg, 316.
Montakasſin, 370.
Morſter, 181, 184.
Morsø, 160.
Mundiefjeld, 371.
Møen, 205, 332, 350.
Møre, 163.

Nidaros, 179.
Niſſe, 188.
Nordhumberland, 168.
Nordlandet paa Island, 366.
Nordmøre, 108.
Nordvik, 174.
Normandi, 169, 178.
Numidien, 371.
Nummedal, 109.

Odenſe, 205, 238, 251, 275, 311, 313.
Olympus, 370.
Oslo, 307.
Ottoſund, 373.

Palteſkja, 370.
Parcieland, 369.
Parez, 340.
Paris, 363.
Peituland, 26.
Perſideland, 369.
Placencia, 268.
Plazmynne, 348, 349, 354.

Plovſyſſel, 308.
Polineland, 318, 370.
Primſignd, 113, 120.
Pul, 370.

Rabiteland, 371.
Ragnarſtad, 206.
Ragnarſø, 206.
Ramſø, 328.
Randers, 234, 329, 344.
Re Herred, 335, ſee Rygen.
Reidgoteland, 370.
Reykenæs, 366.
Ribe, 204, 205, 206, 301, 308, 319, 362, 364, 374.
Rin, Flod, 363.
Ringmarehede, 177.
Ringſted, 191, 294, 297, 323, 324, 344, 351.
Roeskilde, 139, 205, 283, 299, 300, 301, 319, 320, 323, 325, 331, 356, 374.
Rogeland, 108.
Rom, Romeborg, 142, 178, 180, 189, 266, 267, 364, 365, 369.
Rommerige i Norge, 307.
Rommerrige, 363.
Romsdal, 108.
Roſtok, 315.
Rygen, 335:36, 339, 341, 343, 353:55.

Samland, 286, 287, 288, 370.
Samsø, 205.
Sardinien, 370.
Sarland, 3, 15, 26, 28, 38, 159, 163, 267, 268, 269, 284, 285, 315, 316, 321, 338, 361, 363, 368, 370, 371.
Saxonia, 370.
Serkland, 371.
Sina, 371.
Sjælland, 44, 56, 71, 76, 92, 98, 137, 162, 186, 196, 197, 201, 205, 222, 262, 283, 294, 299, 300, 301, 313, 314, 316, 317, 319, 320, 323, 332, 381.
Skaaløerne, 137.
Skaane, 186, 188, 199, 205, 279, 298, 300, 301, 312, 313, 317, 319, 323.
Skaparød, 336.
Skjalfande, 367.
Skorſtein, 169, 170, 171.
Skotborgeraa, 185.
Skotland, 67, 180, 375.
Skugge, en Gaard, 106.
Skythien, 370.

Slangetorp, 312.
Slesdør, 30, 31.
Slesmynne, 28.
Sleſsvig, 138, 139, 140, 141.
Slesvig, 373, 374, 375.
Slette, 316.
Sli, 286.
Sneefjeldsnæs, 366.
Sneeland, 367.
Sogn, 40, 161.
Sole, 189.
Solunder, 40, 161.
Sommerſtade, 320.
Sorø, 394, 397.
Spanieland, 370, 371; ſee ogſaa Yſpanien.
Stat, 40, 110, 161, 366.
Steinborg, 345, 355.
Stikleſtad, 179.
Stolpe, 339.
Stræla, 335, 336, 339, 340, 347, 355.
Suddatorp, 191.
Sundby, 319.
Svalbarde, 366.
Sverrig, 173, 186, 187, 300, 315, 318, 320, 350, 352, 364, 366, 368, 375, 376.
Svithjod, 370.
Svølder, 163, 165, 334, 341.
Syderøer, 372.
Sævarende, 228, 229, 233.
Søidungsſund, 163.
Sønderbo Herred, 318.
Sønder-Jylland, 206; ſee ogſaa Jylland.
Sønderlandet paa Island, 366, 367.
Søndmøre, 110.

Temſen, 138, 174, 175, 176.
Teſa, 168, 170.
Thorslund (Thorseng), 205.
Thorſteinstorp, 313.
Throndhjem, 108.
Thyle, 365.
Tikarø, 355.
Tracien, 370.
Tribuzis, 341, 347.
Tripipen, 355.
Tripudiz, 355.
Tydſkland, 377.
Tønsberg, 105, 307.

Ulveſund, 110.
Ungareland, 370.
Urk, 333.
Uſa, 168.
Usna, 343, 350.

Valaguſt (Volgaſt), 336, 339, 349, 350, 354, 355.
Valby Herred, 320.
Valland, 168, 169, 178, 363, 371.
Valung, 335, 339.
Vazfjord, 367.
Vendel, 301.
Vendelſkage, 204, 205, 225, 234.
Venedig, 266, 371.
Verande, 318.
Veſtbo Herred, 318.
Veſter-Frakland, 363.
Veſterlandene, 365.
Viborg, 193, 198, 204, 205, 255, 314, 318, 320, 328, 329.
Vig, 339.
Vigen i Norge, 39, 101, 105, 107, 136, 307, 344, 377, 391.
Vikingevad, 328.
Vinborg, 349.
Vindland, 68, 96, 97, 159, 185, 189, 207, 223, 268, 270, 272, 273, 306, 321, 331, 335, 337, 339, 345, 348, 350, 353, 356, 357, 370, 374, 376.
Vismar Havn, 313.
Vordingborg, 357.
Voztroſa, 355.

Yppon, 371.
Yſpanien, 371.

Ægisør, 28, 30.
Ærø, 186, 205, 323.

Øland, 273, 343.
Øldublaup, 366.
Ønunderfjord, 113.
Øreſund, 200, 205, 212, 249, 347.
Ørkenøer, 366, 372.
Østbo Herred, 318.
Østerlandene, 15.
Østerſøen, 16.
Østerveg, 38, 160, 163, 192, 262, 263, 287, 288, 298, 377.
Øster-Vigen i Norge, 344.
Øster-Vindland, 350.
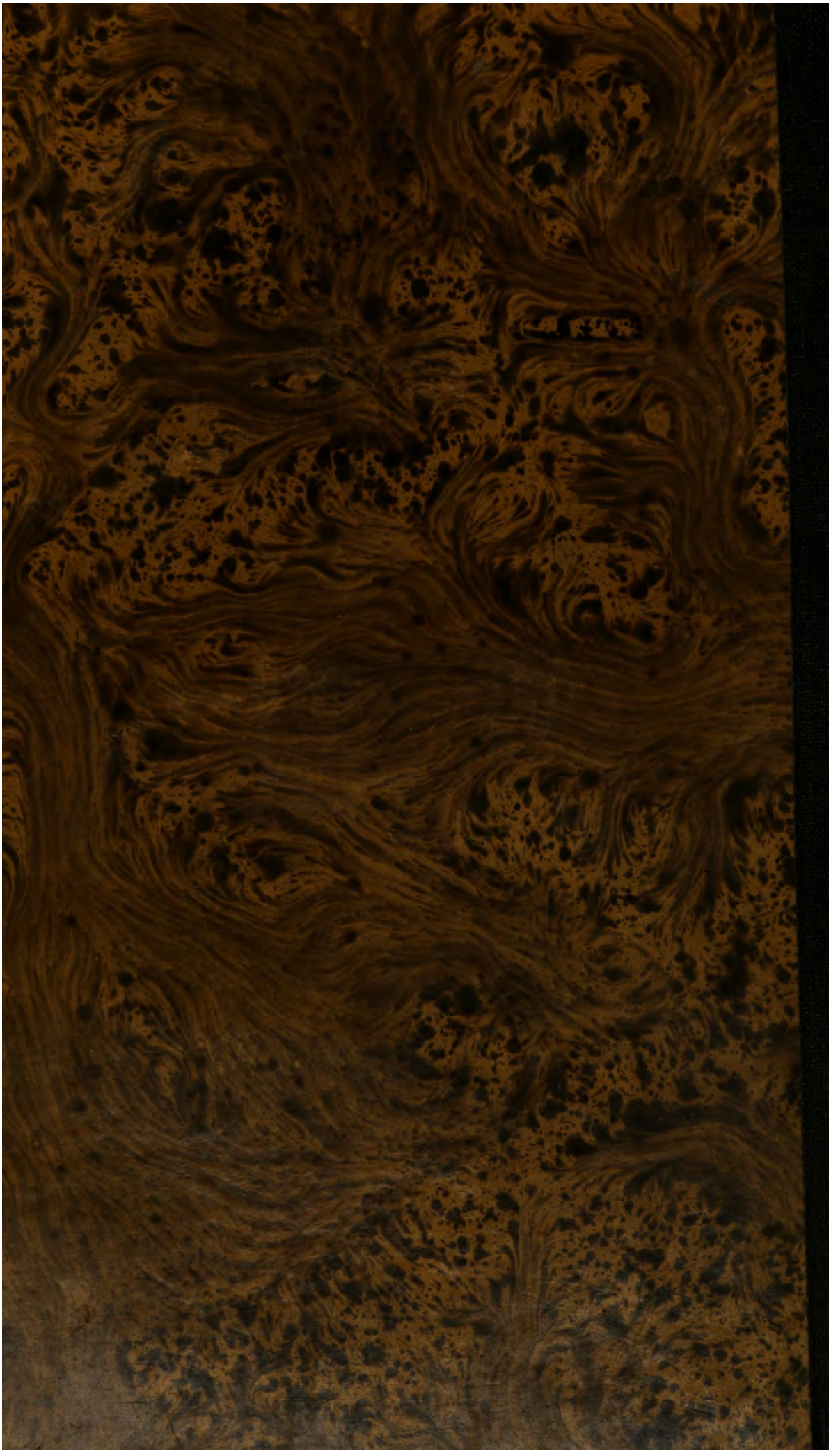
Anm. Danmark og Norge ere, ſom meget hyppig forekommende, i dette Regiſter forbigaaede.